

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

Nezir Akat

ULUSAL SORUN VE ÇÖZÜM ARAYIŞI



WEBSHOTS



Nezir Akat

ULUSAL SORUN VE ÇÖZÜM ARAYIŞI



Helwest Förlag



ISBN : 978-91-978051-0-0

Basım / Yayın / Utgivare :
Helwest Förlag



Mîzanpaj : Helwest
Kontrol – Lokman Polat

Basım :
- Özdemir Matbaası
- Peknotryck offfset
– İstanbul / Stockholm - 2010

Adres :
Tensta Alle 43. 2tr.
16364 Spånga / Sweden



helwestforlag@hotmail.com
lokmanpolat2000@yahoo.se
lokmanpolat-1@hotmail.com

ÖNSÖZ

Değerli okuyucu

Kitap, benim Serwext adlı Kürd sitesinde son bir yılda yazdığım teorik ve siyasi yazılardan oluşuyor. Bununla birlikte Türkiye’de son bir, iki yılda yapılan tartışmalar ve tartışmaların kimi sonuçları değerlendiriyor. Aynı zamanda devletin resmi ideolijisinin eleştirisi yapıyor. Bu değerlendirmeler üzerinden de Kürd ulusal hareketin yapısı inceleniyor.

Kuzey ve Iskandinav ülkelerinde ulusal sorun ve çözümüne ilişkin geniş bilgilere yer verilmiştir. Türkiye’de bugün gerçekten güncel bir konu olan Kürd ulusal sorunu konusunda değişik teoriler ve çözüm önerileri tartışılıyor. Bilindiği gibi ulusal sorunların çözümü konusunda karşılaştırma önemli bir alandır. Bu alan olabildikçe bu kitapta işlenmiştir. Sovyetler birliği ile Yugoslavya’nın dağılmasıyla başlayan yeni süreç, ulusal sorunların çözümünde iki yöntemi yeniden göndeme getirdi. Bunlardan birincisi bağımsızlığı hedefleyen yol ve yöntemler oldu. Böylece 10 larca yeni bağımsız devlet kuruldu. Bu süreç BM (Birleşmiş Milletler’in) iki ilkesini karşı karşıya getirdi:

Bunlardan birincisi UKKTH-Ulusların Kaderlerini Kendilerin Tayin Hakkı- ilkesi olurken ikincisi ise "sınırların değişmezliği prensibi" oldu. Burada birinci ilke üstün geldi ve onlarca ulus bağımsız devletini kurabildi. Bunlardan birkaçı, özellikle kitapta Kosova örnek gösterildi.

İkincisi ise var olan devlet sınırları temel alınarak çözüme gidildi. Burada ulusların günülü birliği söz konusu oldu. Birlikte yaşamayı uygun gören uluslar, asimetrik federatif sistem, federasyon veya geniş kapsamlı özerklik prensipleri temel alınarak ulusların kaderlerini kendileri tayin hakkı çerçevesinde çözüme gidildi. Burada sorunun çözümünde ulusların eşitliği temel alındı. Bütün kültürlere aynı düzeyde saygı gösterildi ve kültürlerin ve dillerin eşitliği temel alındı. Burada belçika, İngiltere, İspanya, Fransa ve Irak örnek olarak verilmiştir.

Anadil eğitimi, devletin resmi dileri, alt ve üst kimlik gibi güncel konularda çok sayıda örnek gösterilmiş ve Türkiye'deki durumla bir karşılaştırmaya gidilmiştir. Bununla birlikte resmi tarih yazımı ile özgür tarih yazımı alanında tarihsel bir sürece başvurulmuş ve tarih eğitimin toplumsal yaşamdaki rolüne değinilmiştir. Türk resmi tarih yazımının temel prensiplerine değinilmiş ve bunun toplumda yarattığı tahribatlara parmak basılmıştır.

Ulus ve uluslaşma ile ilgili, liberalist ile sosyalist akımların bakış açılarına değinilmiştir. Burada Türk solu ile liberalist geçinenlerin ulusal sorunun çözümüne ilişkin görüş ve yaklaşımları ele alınmış ve gerekli karşılaştırmalar yapılmıştır.

Kitapta tartışılan her bir konu bir kitaba kaynaklık edecek düzeyde önemli ve günceldir. Benim yaptığım ise her konuda bir makale niteliğinde soruna değinmek olmuştur. Gerekli görülen konular detaylandırılmıştır Diğer konular ise kısaca ele alınmıştır.

Kitabın yayınlanmasında katkısı geçen Lokman Polat arkadaşa da teşekürlerimi sunuyorum. Okuyucuların kitabı zevkle okuyacağı inancıyla, kitabımı Kürd ulusal sorununda çaba harcıyan herkesin, kızkardeşim Hatice Akat'ın ve bütün şehitlerin anısına adıyorum.

Nezir Akat

nezirakat@gmail.com

Ulus ve çözüm arayışı

Ulus, ulusal sorun, UKKTH(ulusların kaderlerini kendilerin tayin hakkı), üst ve alt kimlik, Türk kimliği, etnik kimlik, ulusal ve dini azınlık, - çok kültürlü-mozaik toplum, anadil ve anadil eğitimi, resmi dil ve birden fazla resmi diller, gibi konular ve kavramlar uzun bir süre ülkemiz Kürdistan ve Türkiye'nin politik gündemini meşgul ettiler. Bu süreç güncelliğini yitirmeden yürüyor. Son yıllarda bu konularda bir çok çevre, kesim ve kişilerin yanında, siyasi, entellektüel, yazar ve tarihçi de bu sürece katılarak görüş bildirdiler. Bu konular ve kavramlarla ilgili onlarca kitap çıktı. Son dönemlerde bu konularda ciddi bir kavram kargaşası ile kafalarda kavramlar kaosu yaratıldı. Ne varki bütün olumsuzluklara rağmen çok renkli bir tartışma platformu da oluştu. .

Bir çok Türk tarihçisi, profesörü, tarih uzmanı, yazarı ve politikacısı değişik platformlarda bu konularda görüş belirlediler. Böylece tartışmalar yeni bir sürece girdi. Eski kavramların yanında yeni kavramlar türemeye başladı. Bu arada bu kavramların içini boşaltıp, manipulasyona dayalı bir yorumlamayla sorunları ve kavramları açıklamaya çalışan kesimlerin tavırları bir yana bırakırsak, Türkiye tarihinde hiç bir zaman, sorunları bu kadar tartışmamıştır. Değişik isimlerle tanımlansa bile Kürt sorununu, tartışan Türk medyası renkli manşetleri ile gündemi canlı tutmaya çalıştı.

Bu kısa araştırmayla yukarıda tanımlanan kavramlara olabildikçe açıklık getirmeye çalışacağım. Kavramların karmaşıklığı dolayısıyla kolay açıklanamıyacağı ve anlaşılamıyacağı bilincindeyim. Benim yıllardır yaşadığım İsveç ve İskandinav ülkeler'inden başlayarak, batı ve doğu Avrupa ülkelerinden örnekler vererek, kavramlara süreçleriyle açıklık getirmeye çalışacağım. Tarih, tarih yazımı ve felsefesi ağırlık verilecek konular arasında olacaktırlar. Ulusal sorunlar ve çözümleri için karşılaştırma önemli bir alandır. Ulusal sorunlar ve çözümleri uzun ve sancılı bir tarih sürecinden geçerek günümüze kadar devam edegelmiştir. Özellikle SSCB nin dağılmasından sonraki süreçte ortaya çıkan ve diğer bölge ve kıtaları da etkileyen ulusal süreçlerin deneyimleri çok önemlidir. Hem sosyalizmin ve hem kapitalizmin bu sorunu yeterince çözemedikleri ortaya çıktı. Bugün dünyanın birçok yerinde bu sorun (ulusal sorun) çözülmeden orta yerde duruyor. Sosyalist sistemin yıkılışı ile başlayan yeni süreç, beraberinde yeni kavramları, yeni demokrasi anlayışlarını da getirdi. Merkezi otoriter devlet/ler, tek tipçi,ulus devlet anlayışına ve temeline dayalı olarak yürüyemeyeceği/yürüyemeyeceklerini anladılar. Farklılıkları red eden ırkçı anlayış ile farklı etnik kimlikleri red eden tek ulus devleti anlayışı dünya çapında sarsılmaya başladı. Bu tür devletlerin ve anlayışların artık kullanma tarihlerin bittiğini hem dünyanın hem de bölgenin gerçekliğine uygun yeni paradigmlarla çeliştiğini ve yeni paradigmların gelişmelere damgasını vurduğunu görmek zorunda olduğumuzu tekrarlamaya gerek bile yoktur. Bu yeni süreçte bazı çevrelerin, Kürd ulusal sorununa ve çözümüne uygun olmayan paradigmlarla yaklaşmaları sorunu çözmekten uzak yöntemler olacağı gerçeği de ortaya çıktı. Paradigmlarını, çözüm önerilerini gelişen ve değişen toplumsal gerçeklere göre ayarlamayan bütün çabaların boşuna olacağı gerçeği de

ortaya çıktı. Dünya ve bölgesel gelişmeler bütün devletlerin, bütün toplumların artık kendilerini buna göre ayarlamaları bunun ışığında çözüm üretmeleri gerektiği gerçeği de ortaya çıktı. Günü idare etme, şoven, ırkçı ve savaş taraftarı güçleri de dikate alan çözüm önerileri, toplumsal gelişmeyle çelişeceği ve yarı yoldan geri çevirileceği gerçeği de ortaya çıktı. Hem sol hem de sağ görüşlerin ulusal sorunun çözümü konusunda tutarlı olmadıkları ortaya çıktı ve bütün teorileri iflas etti. Bu süreç ile, farklılıkları kabul eden, çoğulculuğu ilke olarak kabul gören, ulusların eşitliğini temel alan politik anlayışlar öne çıkmaya başladı. Buna bağlı olarak demokrasi anlayışları yeni tanımlamalarla yeni yorumlarla ve yeni uygulamalarla yeni bir ivme kazanmaya başladı.

Bütün bunların ışığında yaptığım bu kısa araştırmalarla ülkemiz Kürdistan'da ve Türkiye'de bu konuların nasıl kavranıldığına ve nasıl bir yoruma tabi tutulduklarına ve özellikle tarih yazımına yer vermeye çalışacağım.

Kuzey ülkeleri

Kuzey dilleri ve gelenekleri fince'nın dışında genellikle birbirine yakın ve iç içe yaşamış diller ve geleneklerdir. Akrabalıkları uzun bir tarihi sürece dayanıyor. Vikingleri ve Nobeli tarihsel olarak paylaşıyorlar. Kuzey dillerinden Danimarka'ca, İsveç'çe, Norveç'çe ve İsländ'ça birbirlerine çok yakın diller olup adeta bir dilin 4 ayrı lehçeleri gibidirler. Bu yakınlaşmaya ve değişik lehçeler gibi görünen diller olmalarına rağmen, ayrı diller olarak kabul ediliyorlar.

Bu küçük fakat gelişmiş uzak Kuzey ülkeleri dinsel açıdan hristiyanlığın protestan mezhebinin hakim olduğu bölgelerdir. Bu kadar gelişmişliğe rağmen dinin toplumsal ve geleneksel etkisi hayli büyüktür. Günümüzün demokrasi

beşiği sayabileceğimiz bu küçük Kuzey lkeleri i içe bir yaşam sürdürmüş olmalarından kaynaklı karşılıklı glere uğramış, her ülkede diğer komşu ülkeden insanların yoğun olarak yaşadıkları, iş gücünün de buna paralel olarak süreklilik arz eden bir g ve değişim içinde olduğu ülkelerdir. Bugün Norveç ve Island'ın dışında kalan bütün Kuzey lkeleri Avrupa Birliğinin yeleridirler.

KUZEY ÜLKELERİ

NORVEÇ

Norveç 1814 te Danimarka hakimiyetinden çıkmasından sonra İsveç ile bir birlik oluşturdu. Veya kendi deyişleriyle İsveç'in hakimiyetine girdi. Bu süreçten sonra Norveç'te başlayan dil ve tarih tartışmaları bugün bile sonuçlanmış değildir. Dil ile ilgili tartışmalar halen devam ediyor. Çünkü ulusları belirleyen en temel etken dil olduğu için dilin gelişmesi ve yaygınlaşması için srdrlen çalışmalar en ön planda tutuldu. Norveç 'in dil sorunları Krdlerinkinin benzeri olduğu için bu sorunları anlatmayı önemli gördüm.

Norveç Danimarka'dan ayrılıp İsveç ile bir birliğe giderken kendi ulusal dil sorununu çözmüş değildi. Norveç 1800 lerde 2 (iki) dil yazı formunu kullanıyordu. Bugün bile aradan bu kadar uzun bir süre geçmiş olmasına ve bu kadar çalışmalar sürdürülmüş olmasına rağmen halen bu iki yazı formunun varlığının sözkonusu olması gerçekten dikkate değer bir gelişmedir. Bunun iyi okunması biz Kürdlere yararlı olacakı kanısındaım.

Bu dil veya lehçelerden biri: "riksml"(riksmol) dedikleri şehir veya (vatan) dili lehçesidir. Bu dil formu özünü

Danimarkacanin yazılı formundan almaktadır. Bu lehçe Norveç'in başkenti Oslo'nun konuşma dili olarak bilinir.

İkincisi ise "lansmål"(Landsmol) dedikleri kırsal dili anlamında kullanılan ve İvar Aasen tarafından Norveç lehçesi olarak yazılan dildir.

Bu iki lehçe arasındaki felsefi ve tarihsel varyantlar 1800 lerde başladı ve günümüze kadar devam edegeldi. Bu iki lehçe arasındaki çekişme ve çelişkiler "Kitapdili" olarak adlandırılan üçüncü bir lehçenin veya ortak dilin oluşumuna kadar devam etti.

Bu iki lehçe arasındaki çekişme ve çelişkiler "Kitapdili" anlamına gelen "Bokmål"un oluşumuna kaynaklık etmiştir. Bu çekişmeler, ortak bir dilin oluşumunu zorunlu kulmiştir. Böylece 1929 da ortaklaşa kabul edilen ve ortak bir dil olarak kabul gören Bokmål ortaya çıkmıştır. Kitapdili - bokmål bugün resmi bir dil varyantı olmasına ve çoğunluğun yazılı dili olarak kabul görmesine ve resmi anlamda uygulamaya konmuş bir dil olmasına rağmen, halen Riksmål denilen Oslo dili resmi olmayan konservatif bir diyalekt (lehçe) gibi varlığını sürdürüyor olması da gerçekten dikkatlice okunması gereken bir diğer özelliktir.

Diğer ikinci büyük lehçe olan Lansmål ise bu alanda Norveç'in bir çok yerinde kullanıldığı ve halen varlığını genişçe sürdürdüğü biliniyor. Üç dilli veya üç lehceli bir eğitim sistemi halen güncelliğini koruyor olması da diğer önemli bir gelişmedir. Bokmål ortak bir dil olarak ortaya çıkması ve eğitim dili olarak kabul görmesine rağmen sorunu çözmüş olmaktan uzaktır ve bir zorlama sonucu oluştuğu açıkça belli olmaktadır. Zorlama sonucu oluşturulan bokmål tüm tarafları kucaklayan bir girişim olarak kabul görmedi.

Tarihçesi

Tarihi olmayan bir dil, lehçe veya topluluk düşünülemez. Kendilerini aynı ulustan, aynı kökten ve aynı tarihsel geçmişten hatta aynı dinden ve aynı bölgeden sayan ve ortak bir tarihsel kader birliğini paylaşan insan topluluklarının bile dil konusunda Norveç gibi ayrı düşüklerini görmek bizi hayrete düşürmemelidir. Bugün lehçelerin giderek ayrı bir dil gibi ortaya çıkabileceğini de unutmamak gerekir.

Norveç yazılı dili, Danimarkaca yazılı dilinden etkilenerek geliştirilmiş bir dildir. Çünkü Danimark dili 1885 yılına kadar Norveçte tek resmi yazılı dil olarak varlığını sürdürdü. 1885'te yapılan antlaşma sonucu toplanan verilerin sonucunda Landsmål denilen kırsal dil -Danimarkaca ve Norveç'çe karışımı bir dil- Norveçin resmi dili haline geldi. Bu süreç 1907' ye kadar devam etti. Bu arada Norveç'in-İsveç ile birleşmesi süreci ve 1905 te barışçıl yollardan İsveçten ayrılıp bağımsızlığını ilan etmesi, dilin bağımsız gelişmesi sürecine etki etmiştir ve değişik versiyonlara başvurmayı zorunlu kılmıştır.

Bugün İsveçliler ve Danimarkalıların Riksmål ve lansmol dedikleri lehçeleri yeni kitap dili olan Norveç'çeden daha iyi anlamalarını bu sürece bağlamak doğru olacaktır. İsveç Lund üniversitesinde yapılan bir araştırmaya göre çok sayıda Norveçli yeni norveç dilini İsveç'çenin bir versiyonu olarak görmeleri de dikkat çekicidir. Ortak kitap dili olmasına karşılık, bugün Norveç'te birçok komün (belediye) kendi okullarında bu iki geleneksel lehçeyi(lansmol ve riksmol) okutmaktadır. Gazeteler bu iki dilden(Lehçeden) çıkmaktadır. Kitaplar bu iki lehçeden yazılıp basılmaktadır.. Bu uygulama da bir sakınca görülüyor ve hoşgörü ile karşılanıyor.

Bu lehçelerin entegrasyonu daha uzun bir zamana ihtiyaç duyduğu gerçeği ile Norveç ulusal bir devlet olarak uluslaşma sürecini bu iki lehçeden ve ortak dil olan kitap dilinden sürdürerek devam etmektedir. Buna rağmen küçük pürüzler ortaya çıkmasına rağmen ulus olarak Norveçlileri birbirinden ayıracak nitelikte olmadı ve hoşgörü temelinde ulus olarak bu sorunu çözmeye çalıştı, çalışıyor..

Bu iki dil (lehce) arasındaki çekişme uzun bir süreci aldı ve halen devam ediyor. Çekişme aslında hangi lehçenin toplumsal yaşamda değer bulduğu ve hangi lehçenin resmi dil olması sorunuydu. Her taraf kendi lehçesinin temel olduğunu ileri sürerek çekişmeyi gerginleştiriyordu. Norveçte başlayan dil hareketleri giderek kırsal dilin Lansmol'un resmi dil olmasını mümkün kılacak eylemleri ortaya çıkarttı.

1900'lerde bir çok belediye ve köy kırsal dili lansmol'u eğitim dili olarak okullarda okutmaya başladılar. Bu iki dil arasındaki mücadele 1929 e kadar devam etti. Nihayet 1929 da iki dilin(lehcenin) oluşumundan meydana gelen tarafsız bir kitap dili'nin Bokmol'un oluşumuna gidildi.

Bugun Kürdistan'ın Güneyinde devam eden dil çelişkilerinin benzerini yaşadı. Norveç'te bu süreç ortak bir dilin oluşumuyla son bulmadı. Ortak bir dil bulunmuştu fakat bu ortak dil oturmuş bir dil olmadığı gibi halkın adepte olmadığı bir dil idi.. Gramatikte ve telafuzde bir çok zorluklar ve çelişkiler ortaya çıktı. Bu süreç bilimsel araştırmalar ve çalışmalarla devam etti. Bu dilin doğru yazımı, fiil çekimleri, hece yapıları yeniden oluşturulmaya başlandı. Bu süreç 1938 lere kadar devam etti. İkinci Dünya savaşının patlak vermesiyle bu süreç sekteye uğradı. Norveç ikinci dünya savaşıyla meşgul olurken dil çalışmalarını arka plana itti.

Dil tartışmaları İkinci Dünya savaşından sonra yeniden hızlandı. Ancak 1952 de "Norsk språknemd" (sprogknemnd) (Norveç Dil Kurumu) adı altında kurulan bir kuruluş

”kitapdili” veya yeni Norveç dilini düzenli hale getirmeyi amaçladı. Buna karşı ”riksmol” kentdili veya ülke dili olarak adlandırılan lehçenin derneği bu uygulamaya karşı çıkarak 1938 de çıkarmış olduğu dil sözlüğünü ileri sürdü. Buna karşılık yeni bir oluşuma gidildi. 1953 yılında Norveç Dil Akademi’si açıldı. Bu akademide birçok dil uzmanı, dilbilimcisi, yazar, şair ve entelektüell kişiler yer alarak bu iki dilin bir noktada barışmasını sağlamayı amaçladı. Bütün çalışmalara ve çabalara rağmen Norveç’te dil çekişmeleri durmadı ve gittikçe tırmanmaya başladı.

Bu durumu yatıştırmak için 1960 ta kurulan Dil Barış Komitesi kitap dilini gözden geçirmek, yeniden düzenlemek için çalışmaya başladı. 1972 de yeni bir Norveç Dil Meclisi veya kurumu olarak adlandırılan 'Norsk sprokrod' kuruldu. Bu kurumda ”riksmol” kent-ülke dili temsilcileri de yer aldılar. Bu kuruluşla tartışmaların odak noktası eğitimde hangi doğru yazımının ve fiil çekimlerinin, uygulanacağı noktasında toplandı. Tartışmalar sonuç vermeye başlıyordu. Bu tartışmalarla birlikte 1959 da çıkan ”normal öğrenme kitabı” - ki bu Dil Meclisi sprokenmden tarafından çıkarılmıştı - büyük tepki gördü. Protestolar yükselmeye başladı.

Aileler çocuklara eğitim dili olarak okutulan Norveç yeni dil formunun üzerini çizerek eski norveç dil formunu kullanmaya başladılar. Bu durum çocukların hangi dili öğrenecekleri, eğitimde hangi dil formunu kullanacakları konusunda bir karmaşalık yarattı ve çocukları zor durumda bıraktı. Başkent Oslo’da aileler yeni Norveç dil formunu yaktılar. Bu kargaşalı dil sürecini yatıştırmak için Norveç Yazarlar Birliği devreye girdi. Bu süreç de zorlu oldu ve Yazarlar Birliğinin ikiye ayrılmasının sancılı sürecini başlattı. Fakat bu süreç başka bir düşüncüyü de beraberinde getirdi. Dilde Liberalizm sürecini başlattı. Konuşma dilinin yazı diline dönüştürülmesi süreci başladı. Eski danimarkaca

dil formunun kimi varyantlarının da korunması isteniyordu. Halk yapmacık dil formlarına adepte olmayı istemiyerek geleneksel dil formlarını hem eğitimde hem günlük yaşamda kullanmayı yeğledi.

Bu süreç 1981 yılı ile 2003 yılları arasında yeni dil reformları ile düzenlendi. Birçok varyantlar kullanılarak yeni heceler, yeni fiil çekimleri ile eğitim ve öğretim kitapları yeniden basıma verildi. Yeni kitaplar, yeni anlayışlar ortaya çıktı. Seçme hakkı Norveç'te vazgeçilmez bir hak olarak yaygınlık kazandı.

Aileler, yazarlar ve basın-yayın, lehçeler ile yeni Norveç'çe kitap dili bokmol arasındaki tercihi özgürce yapma hakkına sahiptirler. Bugün halen yüksek sesle , özgürce fakat gerçekten karar alıcı olmayan okullardaki dil tartışmaları devam etmektedir. Bu tercih hakkı sadece bu alanlarda değil aynı zamanda eğitimde de devam ediyor

Uluslaşma sürecinde dilin önemi

Bugün birçok ulusal tarihçi modern ulus devletlerin şekillenmesini uzun bir tarihi geçmişe ve süreklilik arz eden bir uluslaşma sürecine bağlıyorlar. Buna bağlı olarak uluslaşmada dilin rolünü çok önemli bir faktör olarak görüyorlar. Çünkü dilin şekillenmesi ulusallığın ilk etaplar -daki bir paradoksu ve günümüzün modern ulus-devlet oluşumundaki üstün rolünü görmemezlikten gelinemez bir faktör olduğu inancındadırlar. Çünkü dilin kendisi bizi eski çağa ait olan mistik bir zamana götürüyor ve ulusun dayanışmasına sembol olarak ulusun diri kalmasını sağlıyor. Dilini kaybeden bir ulusun varlığı düşünülemez. Çünkü ulus ancak diliyle varlığını sürdürebiliyor.

Stalin büyük ulusların dilleri'nin geleceğın dilleri olacağı tezini ileri sürerken, aslında küçük ulusların dilleri'nin giderek yok olmasını ileri sürmesiydi. Bugün süreç bir kaç dilin gelecek diller olma misyonunu tamamlamaya gittiğini göstermektedir. Öte yandan küçük ulus dillerinin de gelişmesi ve unutulmaması için dünya çapında eşsiz bir mücadele verilmektedir. Her ayrı dillerden ve lehçelerlerden konuşanlarla karşılaştığımızda bu gerçeğı bir kere daha hatırlıyor ve ayrı dillerin yaşanmasının önemini kavırıyoruz.

Eskiden antik Yunanistan'da yunanca konuşmayan her kavim ve halk grupları barbar olarak niteleniyordu. Bugün Kürd dilini bir ulusal dil olarak inkar eden Türk devleti, nesli tükenmiş bir sömürgeci baskı ile, şoven bir inkar politikasıyla Kürdleri bir ulus olarak inkarına varan yaklaşımla eski Yunan düşüncelerini aratmayacak niteliktedir. Bugün Avrupa da yabancı düşmanlığına bir zemin hazırlayan faktörler arasında dillere olan ayrımcılığın yer aldığını gördüğümüz de hayretlere düşüyoruz. Bütün bunları görüp duyduğumuzda, ayrı dillere saygı duymanın ve bütün dillerde eğitimin bir insani hemde bir ulusal demokratik hak olduğunu görmemizi kaçınılmaz kılmaktadır. Böylece artık bu sorunun demokrasinin mihenk taşı olduğunu da kavramamızı zorunlu hale getirmektedir. Bugün bu düşünce ve sorun dünya çapında bir bireysel sorun olmaktan çıkmış toplumsal, kollektif ve grup hakları çerçevesinde ideolojik bir perspektif almıştır. Bu ideolojik perspektifte demokrasi ve insan hakları zorlanıyor. Çünkü bir yanda insanlığın binbir emek ve alınteriyle kazandığı geçmişe saygı duymayan ırkçı, şoven, millitarist ve sömürgeci düşünce, ile diğer yanda insanlığın geçmişine saygı duyan demokratik hümanist düşüncelerin çatışması ve çelişkisi en korkunç savaş ve mücadele yöntemleriyle devam ediyor.

Bugün dünyanın hiç bir yerinde homojen bir ulus veya homojen bir ulus-devletten söz edilemez. Buna rağmen halen Birinci dünya savaşının ırkçı düşünceleriyle gelişen ve İkinci dünya savaşı faşist ve ırkçı düşünceleriyle güçlenen Türk milliyetçiliği bu noktada dünya demokratik ve çağdaş kamuoyu nezdinde mahkum olmaktadır.

Dilerin önemini, o dileri konuşan halkların insanlığa yaptıkları kültürel katkılarında ve mirasında aramak gerekir. Bu mirası ve katkıyı savunmak istediğimizde dilerin kültürel argumanlarını politikanın odak noktasına almamızı zorunlu kılar. Tarihsel ve politik birliğin güçlenmesinde ve gelişmesinde önemli bir rol oynayan dil ve edebiyatın önemini kavramayan her ulusal hareket ve kurum ister istemez sonuçta kendisini halkın dışında görecektir. Çünkü burada önemli olan ulusal ve siyasal birliğin ve tarihin tanımında dilin ve edebiyatın rolü büyüktür. Ulusal birliğin en büyük derecedeki en önemli sorunu kendisini zihin ve ruhsal yapıda ortak bir tarihsel ve dilsel geçmişte tarif etmeyi başaramılmakta yatar. Bunu ancak dil sayesinde ve edebiyatın vazgeçilmez katkısıyla yapabilir. Türkiye de ve bir ölçüde Kürdistan da dil sorunu ele alınıp tartışıldığı zaman bilinçli olarak bir çok odaklar tarafından dil sadece bir iletişim aracı olarak tarif edilir. Bu ise sonuçta dilin zihinsel ve ruhsal yapıdaki tarihsel rolü ve varlığı gözden kaçırılır. Çünkü dilin tarihsel birlik ve dayanışma üzerindeki etkisi karar alıcı bir kesinlik kazanır. Bunun bilincinde olan sömürgeci devlet kurumları ve kuruluşları dilin önemini çarpıtmakta ve onu önemsiz göstermektedirler. Bu genelmelerden sonra İsveç dil tarihçesini ve bugünkü yapısını anlatabiliriz..

İsveç dili tarihçesi ve bugünü

1809 da İsveç Finlandiyayı kaybetmekle, İsveç te tek dilli devlet olarak tarif edilecek bir sürece girdi. 2006 da İsveç dilinin devletin resmi dili olması ve Anayasada yer alması için bir komite kuruldu. Komitenin amacı isveç'çenin resmi dil olmasını garanti altına alacak yasaların çıkarılması için çalışmaları yürütmesi idi. Komite isveç'çenin resmi dil olması önerisini yapmasına rağmen ne meclis nede kurumlar tarafından kabul edilmedi. Buna bağlı olarak ikinci bir öneri ile İsveç'çe literatürün okullarda okutulması ve vatandaşlık için İsveç'çenin bilinmesi koşulu ileri sürüldü. Bunlardan hiç birisi de kabul görmedi. İsveç'çe 1809 dan itibaren Finlandiya'da fince ile aynı statüde resmi bir dil olarak kabul edilmiştir. İsveç'te İsveç'çe halen resmi bir dil değildir. Anayasaya göre İsveç'te İsveç'çe resmi dil değildir. Ne var ki İsveç'çe, Finlandiya da fincenin yanında ikinci resmi dildir.

Tarihçesi

İsveç'çenin hem yazılı dil hemde literatür dili olması için alınan tedbirlerin tarihi 1700 lerde başlayan bir sürece dayanır. Nasyonal teorisyen Benedikt Andersson, ulusu ulus devleti şöyle tarif ediyordu: "bir birlik ve dayanışma temelinde oluşmuş, bağımsızlığı ve üstünlüğü amaçlayan topluluk". Bu amaç ancak zaman ve mekan içinde anlam bulabiliyordu. Bu mekan ve zaman içinde dil ve tarih yazımı dayanışmanın ve birliğin oluşumunda merkezi bir rol oynamaktadır. Çünkü bu yazım hem geçmişimizi hemde geleceğimizi aydınlatan bir sürece tekabül edecektir. Bu tarih yazımın ve yorumun bize öğrettikleri şey ise, ulusal tarihin ortak bir geçmişin yaratmış olduğu zihinsel ve duygusal bir

birliği ve dayanışmayı yaratmada önemli bir rol oynadığıdır. Bu aynı zamanda ulusal terminolojide bir metafor ve soydaş olarak da tanımlanabilir.

İsveç ulusların uyanış şafağında krallıkla yönetilen bir devlet olarak varlığını sürdürüyordu. Uluslaşma süreci, Avrupa'nın diğeri bir çok ülkesinde olduğu gibi İsveçte de ulusallık ve ulusal-devlet fikri tez gelişmeye başladı. Uluslaşma sürecinde dilin, dolayısıyla basın ve yayının çok önemli rolü olmuştur. Basın ve yayının önem kazanması ile ulusal dil standartını zorunlu hale getirdi. Dilin şekillenmesinde Krallığın ve giderek kilisenin de rolü büyük olmuştur. İlk İsveç'çe kitap Kral Gustav Vasa tarafından veya onun insiyatifi ile 1500, lerin başında tercüme edilen Kutsal Incil kitabıdır.

Luther nasıl Incili Almancaya çevirip ulusun sevgisini kazanmışsa ve uluslaşmaya katkıda bulunmuşsa Gustav Vasa da İsveçte bu tercüme ile İsveç ulusunun uluslaşmasına katkıda bulunarak halkın sevgisini kazanmıştır.

Bu tercümeden sonra artık kiliselerde papazlar isveç'çe dilinden ibadeti vermeye başladılar. Dünyada uluslaşma süreci henüz başlamamışken İsveç'te 1500 lerde, dönemin devlet sınırları içinde, bu tercüme ile isveç dilinden ibadetin yapılması ve buna önem verilmesi önemlidir. Bu süreç İsveç dilinin çocukluk döneminin erkenden uluslaşmaya yönelik bir rotaya kanallize edilmesini kolaylaştıracaktı. Fakat bu süreç isveç dilinin tam olarak şekillenmesinden çok uzaktı. Hatta bu daha uzun bir sürece tekabül edecek olan dilbirliğinden de uzaktı. Shakspeare'nın ingilizce eserlerinin ingilizce konuşan dünya parçalarındaki uluslar kadar Gustav Vasa incili isveçliler tarafından anlaşılmıyordu.

O dönemde İsveç eşrafı halen almanca konuşuyor ve ilişkisini bu dilden sürdürüyordu. Özellikle Baltık ülkelerinde, o zaman Baltık ülkeleri İsveçin egemenliğinde idiler ve ordu

içinde de almanca konuşmak gelenekselleşmişti ve kimse bu durumu yadırgamıyordu. Finlandiya bölgesinde fince konuşuluyordu. Laplanda ise samerce konuşuluyordu. Kilise ve eğitim dili ise genellikle latinceydi.

Halk kendi arasında isveççe konuşurken, kimi yerlerde ibadet kiliselerde halk dillerinden isveççe, fince ve laplandça (samerce) yapılıyordu. Stockholm'da ibadet fince ve almanca ile yapılıyordu.

1500 li yıllarda İsveççe bu durumdaydı. İlk fince kitap Incil ise 1548 de tercümesi yapılarak yayınlandı. 1700 lere gelindiğinde isveççe imparatorluğun kurucu ögesinin bir parçasını oluşturmaya başladı. Fakat tam bu süreçte Fransız dili giderek İsveç kültürü üzerinde etki etmeye başladı. İsveç aristokrasisi artık Fransızca konuşuyordu. O dönemde İsveç aristokrasisi kendisini İsveçli olarak tarif etmiyordu. Kendisini Avrupa aristokrasisinin bir parçası olarak görüyordu. Avrupa aristokrasisinin kültürü Fransız ve merkezi de tabii ki Paris ve dili de Fransızcaydı. Fakat bu olumsuz duruma rağmen İsveççenin değer bulduğu görülüyor. Bu durumda bile İsveç dilinden kitap ve gazete çıkmaya başladı. Gustav III ün İsveç dil akademisini kurarak dilin gelişmesine katkıda bulundu. Dilin gelişmesi önemi kavranmaya başlandı. Bu akademi aslında Fransız dil akademisinin bir kopyası olarak kuruldu fakat buna rağmen çok büyük bir öneme sahipti ve büyük katkısı oldu. Akademi İsveç dilinin yabancı dillerden temizlemesini ve düzene sokmasını amaçlıyordu.

İlk etapta bu akademi İsveç dilinde bir sözlük çıkararak dilin gelişmesine yardımcı oluyordu. Akademi İsveç dilinden çıkan kitap, makale ve şiirleri ödüllendiriyordu. Bu ödüllendirme içeriğe bağlı kalmayarak temiz bir İsveççe ile yazılanlara ödül veriliyordu. Daha sonraki süreçte Akademi yeni bir uygulama ile dil estetiğine önem vermeye başladı.

Akademi alışmaları ülkede ulusal dil politikasının oluşumuna katkıda bulundu.

1800 lere gelindiğinde ise kent ve kırsal kültürü biribirinden ayrıliyordu. Kırsal kültürü, geçmişi ve manipule edilmemiş endustri öncesi toplum kültürünü temsil ederken kent kültürü ise manipule edilmiş bir kültürü temsil ediyordu. Akademisyenler İsveçin değiştirilmiş kültürünü incelemek, dilin kökenine inmek için kırsala gidip geçmişi araştırıyorlardı. Bu akademisyenler geçmişi araştıranlar, geçmişin kimliğini yaşatan kırsal alanın kültür araştırmacıları olarak adlandırıldılar.

Toplum artık kendi geçmişini ariyor ve araştırıyordu. Bu kaynak da kırsal alandı. Aydınlar kırsal alanda araştırma yapmaya başladılar. Mezarlardan anıt taşlarını toplayıp inceliyorlardı. Bu anıtları yorumlayan şair ve kültür adamları Geijer ve Tegner ki bunlar sonradan İsveç tarih yazarları arasında yer alacaklardı, önemli tarih eserlerini yayınlayarak ve İsveç dil düzenini yorumlayarak uluslaşmaya katkıda bulundular. Bu dönemde yeni bir ideolojik, teorik düşünce gelişiyordu. Bunlardan birisi de Gti dili-eski Iskandinav dili-ne çıkıyor ve adeta yurtseverliğin sembolü oluyordu.

1800 lerde İsveç ulusal aydınları - ulusal akım olarak grlyordu, Krala ve savaşlara karşı bir hayal kırıklığı içindeydi. Bu akım kendisini diğer Iskandinav ülkelerin aydınlarıyla dil birliğine adamiştı. Bu akım geçmişe dönüş olarak adlandırılacaktı. Bu düşünce Finlandiyayı dışlayarak Vikinglerin tarihsel geçmişinde birleşmeyi öneriyordu. Bu düşünce aydınlar'ın ayrışmasını beraberinde getiriyordu. Bu süreç, Viking milliyetçiliğini uluslaşmaya kalkan yapmak isteyenler ile daha ılımlı ulusal aydınlr arasında bir ayrışmanın söz konusu olduğu bir döneme tekabül eder. Bu bir ideolojik ayrışımdı. Çünkü o dönemde Finlandiya İsveç'ten ayrılmayı istiyor ve bunun mücadelesini veriyordu.

Finlandiya 1809 da İsveçten ayrılarak devletini kurdu. İsveç akademi çalışmaları giderek ulusal bir halk hareketine dönüştü. Diğer İskandinav ulusalcılarıyla yapılan çalışmalar sonucunda 1869 da Stockholm'da "İskandinav dillerini koruma " adı altında ortak bir toplantı düzenlendi. Dil, lehçe, konuşma ve yazı dilleri ile dillerin yapıları tartışıldı. Egemen görüş, dillerin telafüz edildiği şekilleriyle yazılması gerektiği noktasında odaklaşıyordu. Ne varki İsveç Kraliyet Akademisi bu görüşü red etti ve ilk kuruluşunda 1874 te yayınladığı sözlüğü temel alarak Karl Gustav af Leopold'un gramatiğini temel almayı ileri sürdü.

Ancak Kralın dil formu-birçok hece ve kelime yapıları-yabancı dillerin etkisi altında olduğu- nu idia eden sesler de yükselmeye başladı. Bunların çoğunun ödünç kelimelerden ibaret olduğu anlayışı hakimdi. Aydınlar, yazarlar yabancı sayılan kelimelerin karşısına isveç kelimelerini koyarak kullanmaya başladılar. Böylece süreç içinde Akademi bu ödünç kelimeleri kullanmamaya karar verdi. Bununla kaybolmakta olan eski İsveç kelimeleri yeniden diriltilerek kullanılmaya başlandı. Ödünç olarak kullanılan bütün kelimelerin karşısına isveç kelimelerini ekleyip yazarak, kullanılmayan isveç'çe kelimelerin yeniden canlandırılması çalışmaları gerçekten ürün vermeye başlamıştı. Bu çalışmalarla dilin korunması ve gelişmesi ulusun zihnine yerleşmişti. Fakat kullanılmayan kelimelerin canlandırılması ivedilik kazanarak önem arz ediyordu. Böylece bunların kullanılmasına yönelik çalışmalar yüksek düzeyde yürütülüyordu.

Bu süreç aynı zamanda İskandinav ülkeleri arasında ayrı halklar ve ayrı uluslar kavramı' nın yerleşmeye başladığı döneme tekabül eder. Bu çalışmalar giderek dilin monumental teklikten kurtulmasını getiriyor ve akademisyenlerin dönerek Karl Gustav Vasa'nın Incil tercümesine başvurmalarını

getiriyordu. Bu süreçte yine ortaklaşa bir İskandinav müzesi Stockholm'da kuruyor ve İskandinavya merkezinin İsveç olduğu iddiaları hız kazanıyordu.

Bu süreç Norveç'in İsveç'ten ayrılmasını ve ulusal bağımsız bir ulusal devlet kurmasını getirdi. Finlandiyanın ayrılması ile Norveç'in bağımsızlığını ilan etmesiyle çok kültürlü ve çok dilli bir İsveç'in unutulması süreci başlamış oldu. 1900 lerde İsveç'te halk eğitimi önemli bir devlet çalışması olarak ortaya çıkmış oluyordu. Halk eğitimi sadece halkı biliçlendirmekle ve halkın kendi dilini öğretmekle kalmadı aynı zamanda ulusal devletin kurulmasında ve uluslaşma sürecinde de önemli bir rol oynadı.

İsveç'te 1900 larda başliyan dil reformu giderek isveç'çeyi istenmeyen kelimelerden temizleyerek telifüzü ve sesi çıkaracak heceleme ve gramatiği getirdi. Halk eğitiminin ruhunda bedava kitap dağıtma ile yazarlar birliğinin haklarının korunmasında ve yazarların maaşa bağlanmasında yatıyordu. Devlet, yazar ve şairlerin geçimini sağlayan oluşumlara gitti. Bu süreçten sonra sadece İsveç'çe yazmak yetmiyordu. Kalite, zengin bir içerik ve düzenli bir dil ile yazılmasına dikkat ediliyordu. Artık her yazar devlet yardımını alamıyordu.

Bu durum giderek Yazarlar komitesinin kurulmasını getirdi. 1954 te çıkan yasayla yazarların yardım alma koşulları ortaya konuldu. 1960,1970. ve 1990 larda dil ve kültür ile ilgili gelişmeler hem yasal hem de pratik anlamda yeni düzenlemelerle günümüze kadar devam etti. İsveç'çenin değişik lehçeleri olmasına rağmen ortak kabul edilen ve eğitim dili olarak bugünkü isveç'çe kullanılıyor. İsveç dili çoğunluğun konuştuğu ve eğitim dili olmasına karşılık devletin yasal olarak resmi dili değildir.

İsveç devletinin dil politikası komşu devletlerin dil politikasından ayrıdır. İsveçte İsveç'çe geleceğin dili olarak tarihsel geçmişiyle çok bağlantılı olmadan bir kimlik arayışı içinde değildir. Komşu ülkelerin dil politikası ise direkt tarihsel geçmişle bağlantılıdır. Komşu ülkelerde kimlik oluşumunda dil en önemli momenti oluşturmaktadır. Diğer ülkelerde Norveç, Finlandiya, Danimarka ve İzlanda'nın resmi devlet dilleri vardır ve bu ulusal kimlikle bağlantılı bir politikanın ürünüdür. İsveç'çenin Avrupa Birliği-AB-nin resmi dillerinden birisi olması, isveç'çenin Finlandiyada resmi dil olması sayesinde olmuştur.

DANİMARKA

Danimarkalıların aslı Danlar olan denizcilik yapan ve Danimarka'nın . bugünkü topraklarında yaşayan halkın adından gelmez. DAN-MARK, Dan-toprak'ları veya Dan-ülkesi anlamına gelir. Danlar Sveaların -İskandinav halkının asıl adı-bir kolu olarak Danimarkaya önce bir aşiret gibi yerleşmeye çalışmıştır. Daha sonra da bir halk olarak ortaya çıkmıştır. İlk olarak danmark adı Arkebiskop Ansgars mektuplarında 834-865 yılları arasında rastlanır. Bu dönemde hristiyanlığın bu bölgede yayılmaya başladığı dönemdir. Danimark, 885 lerde Vikingler döneminde büyük bir iktidar olarak varlığını sürdürdü. Bu tarihten başliyerek İsveç, Norveç, Gotland ve İngiltere'nin bir kısmı ile Almanya'nın bir kısmını hakimiyetine aldı. 1397 de bugün İsveç'in bir kenti olan Kalmar da kalmar birliği adı altında kuzey ülkeleri birliğini kurmaya çalıştı.

Bu birliğin liderliğini Kraliçe Margareta ve üvey oğlu Erik yapıyordu. Fakat bu uzun sürmedi. İlk olarak İsveç ayrılığını ortaya koyarak Krallığını Gustav Vassa önderliğinde ilan etti. Blekinge, Skåne, Halland bölgeleri İsveç bağılıklarını ilan ettiler. Böylece Danimarka'ya karşı yeni bir güç oluştu, 1814 te Norveç de Danimarkadan ayrılarak İsveç ile birlik ilan etti. O zamana kadar Norveç ile birlikte olan Far adaları , Island ve Grönland Danimarkaya kaldı. Island 1944 te bağımsızlığını bir cumhuriyet olarak ilan etti. Zamanı gelmişken değinelim: Kuzey ülkeleri arasında cumhuriyet olan iki ülke vardır. Finlandiya ve Island. Diğer ülkeler İsveç, Norveç ve Danimarka kraliyet ile yönetilen demokratik parlamenter ülkelerdir.

Vikingerler, milleten sonra 700 lerden başlayarak 1000 li yıllara kadar talan ve savaşlarla Avrupanın bir çok yerini işgal ettiler ve Danimarka'nın gelişmesine olanak sağladılar.

710 yıllarında kurulan imparatorluk 980 lı yıllarda alman misyonerlerin etkisiyle hristiyanlığı kabul ederek eski kuzey mitolijisi ASA dan vazgeçti. ASA inancı Hint-Avrupa halk gruplarının inançlarından birisidir. Mitolojik olarak Fars, Kürd, ve benzeri Hint-Avrupa halk gruplarıyla yakın bir benzerliği vardır. Hristiyanlığın yayılmasında Roma imparatorluğun etkisi büyüktür. Roma tarihin hiç bir döneminde Danimarka ile ticaretin dışında Danimarkaya hakim olamadı. Ancak hristiyanlığın yerleşmesinde büyük etkisi vardır.

Danimarka hristiyanlığı kabul etmesinden sonra iktidar Kilise ile Kral arasında paylaşıldı. 1200 lerde kralın yetkileri azalarak iktidar Kiliseye geçti. Bu süreç 1813 lere kadar devam etti.

Ulusal süreç ve liberalizm

Napoleon savaşlarından sonra Danimarka zayıf düşmüş bir Kralıktı. Büyük Britanya ve Norveç kapılarını Danimarkaya kapatarak Danimarkayı büyük bir ekonomik krize sokmuşlardı. 1834 yılına kadar süren bu kriz bu yıllardan sonra yavaş yavaş düzelmeye başladı. Ticaret ve yatırım giderek gelişti ve ekonomik durum düzelmeye başladı. 1830 larda başlayan liberalizm rüzgarı Danimarkayı da etkileyerek halk iktidarına doğru ilk adımlar atılmaya başlandı. Halkın seçme ve seçilme hakkı ile sonuçlanan liberalizm rüzgarı Danimarka da gelişerek hız kazandı. Fakat bu haklar bütün halkı kapsamadı. Bölgelere göre değişiklik göstermeye başladı.

Liberalizmle başlayan yeni süreç

Danimarka da liberallerin güçlenmesiyle hak ve özgürlük şiarları Danimarka egemenliğinde olan halkları harekete geçirdi. Almanca konuşan Slesvig'lerin ayrılması süreci hız kazandı. 1842 de Slesviglerin ayrılması gündeme geldi ve tartışmalar bütün ülkeye yayıldı. 1845 yılında Danimarka, İsveç ve Norveç liberalleri birleşerek kuzey bölgesi liberal birliğini oluşturdular. Bu birlik dışardan gelen tehditlere karşı bir birliği ifade ediyordu. Dışardan gelecek saldırılara birlikte cevap verilecekti. İlk toplantı Kopenhag da yapıldı. 28 ocak 1848 de Kral yeni bir Anayasa ilan etti. Bu Anayasa Avrupada'ki gelişmelerden etkilenecek oluşturuldu. Bu yasaya göre Slesvig ve Holstein almanca konuşan bölgeler özel bir statüye kavuşuyordu. Kurulan yeni liberal hükümet, Holstein'in kendi Anayasasını kabul etti fakat Slesvig'in

Danimark Anayasası içinde yönetilmesini karar altına aldı. Slesvig bölgesi buna itiraz ederek başkaldırdı. Danimarka ise bu başkaldırıyı şiddetle bastırdı. Almanlar Danimarkanın bu düşmanca saldırısını kınayarak askeri cevap vermeyi onayladı ve Danimarkaya savaş açtı. Almanlar Slesvigi alarak Danimarka nın içine kadar girdiler. İsveç başta olmak üzere Rusya ve İngiltere hemen almanların geri çekilmesini ve Danimarkanın da yapılacak bir barışa hazır olmasını ileri sürdüler. Danimarka bu bölgeleri Almanya'ya vermeye zorlandı. Yenik düşmüştü ve Almanlar Danimarkanın içindeydiler.Yapılan anlaşmayla Slesvig'in belli bir kesimini çoğunluğu danimarkaca konuşan kesimi elde tutmayı başardı.

Danimarka 1850 de yeniden bu bölgeleri geri almak için Almanya ya savaş açtı. 2 ağustos 1850 de Londra'da yapılan barış anlaşmasıyla durduruldu. Toplantıya Fransa, Rusya, İsveç, Norveç, İngiltere katıldı ve Danimarkanın parçalanamayacağını ilan ettiler. Savaş durdu fakat Slesvig ile Holstein ulusal sorunları çözüme kavuşmamıştı. Bu ulusal çelişki artık Danimark ile Alman devleti arasında bir sorun olarak görülüyordu.

1848 de milliyetçi liberallerin önerisi üzerine iki kamaradan oluşan bir parlamento ile Danimarkada genel oy hakkı kabul edildi. Fakat halen bu seçme ve seçilme hakkı erkeklere veriliyordu. Bütün erkeklere bile verilmiyordu. 30 - 40 yaş arası ev sahibi erkeklere tanınıyordu bu hak. 1852 de yeni hükümet Slesvigi danimarkalaştırma girişimine hiz verdi. Buna karşı almanca konuşan bölge yani Slesvig, Danimarkanın bu uygulamalarına karşı baş kaldırdı. Buna karşılık yeni hükümet Slesvig ve Holstein'in kendi parlemontoları olacağını ilan etti ve sorunların ortaklaşa diyalog yoluyla çözümünü ileri sürdü. 1863 te Danimarka hükümeti bu hakları yasaya bağlanmasını göndeme getirdi. 1858 de bu bölgeler Almanyanın yardımıyla kendi parlamento

ve parlamento nezdinde kendi anayasalarını kabul ettiler. 1863 te Danimark hükümeti yeniden Slesvigin Danimarka yasalarıyla, Holstein in ise kendi lokal yasaları ile yönetileceği önerisini ileri sürdü. 1864 yılında Almanyanın savaş açmasıyla yeniden savaş başladı. Avusturya imparatorluğun yardımıyla Almanya savaştan galip çıktı. Bir daha Londra'da barış anlaşması toplandı. Slesvig bölgesi bu antlaşmayla parçalandı. Danimarka bunu kabul etmedi ve savaş yeniden başladı. Fakat sonuçta Danimarka Holsteini ve Slesvigi tümünden teslim etmeyi, Vıyana anlaşmasıyla kabul etti.

Bu süreç Danimarkayı çok etkiledi. Çünkü ülkenin 3 te biri elden gitmiş aynı zamanda da 1 milyona yakın nüfusunu kaybetmişti. 1864 ten sonra artık liberaller kaybediyordu. Konservatif güçler liberallerin yürürlükte olan anayasasına karşı çıktılar. Seçimleri kazanan konservatif güçler anayasayı ve seçim kanunlarını değiştirerek merkezileşmeyi güçlendirdiler. Ülkede ekonomik canlanma başladı ve bu canlanma beraberinde politik canlanmayı da getirdi. 1870 lerde Sosyaldemokrat parti'nin yanında Halk partisi ve Birlik Sol partileri kuruldu. Slesvig ve Holstein bölgelerin geri alınması istemleri yeniden canlandı. 1870 te Fransızların yenilgisiyle sonuçlanan Alman - Fransız savaşı, Danimarkayı yakından etkiledi.

Danimarka silahlanmaya hız verdi. 1901 de sol partiler seçimleri kazanarak hükümet oldular. Sol hükümet iki büyük reformu gerçekleştirdi. Vergi ve Kilise reformları olarak adlandırıldılar. 1905 te sol radikal hükümet sosyal reformu da gerçekleştirdi ve ordu yerine sınır muhafızları yasasını yürürlüğe koydu. Almanya İngilterenin Danimarkaya girmesi halinde müdahale hakkının olacağını ilan etti. 1909 da hükümetin silahlanmaya ve orduyu güçlendirmeye başlamasıyla halkın tepkisini aldı ve hükümet düştü. Fakat

buna rağmen orduyu yeniden duzenledi. Sol hükümet aynı zamanda seçme hakkı yaşını 25e indirmeyi başardı. Kadınların belediye seçimlerine katılma hakkını getirdi.

İskandinav süreci

İlk başlarda İskandinavya'da dil, 'skandinav' olarak adlandırılıyordu. Bu tanımlama'nın temelinde İskandinavyanın tekliği düşüncesi yatıyordu. Danimarkalılar, İsveçliler, Norveçliler ve İslandlılar ortak bir dilde ortak bir kültürde ve ortak bir tarihsel süreçte birleştiklerini ilan ediyorlardı. Bu birlik sadece dil ve kültürde değil aynı zamanda giderek ortak bir politik platformda buluşmayı da amaçlıyordu. Başka bir açıdan da kardeş İskandinav halkları arasında artık savaşın olamayacağı anlayışının hakim kılınmaya çalışıldığı bir dönemin başlangıcı olarak da kabul ediliyordu. Bu düşüncelerin başını Danimarka çekiyordu. Çünkü Danimarka Slesvig ve Holstein sorununda Alamanlarla çelişki içindeydi. Bundan dolayı Danimarka Almanlara karşı İsveç ve Norveçin yardımını arzuluyordu. Bu aynı zamanda yeni bir kuzey ülkeleri politik birliğinin oluşmasının zeminini hazırlıyordu. 1829 da İskandinav ülkeleri kısaca belirtilen bu koşullarda yaşıyordu. Bu birlik düşüncesinin temelinde Götisizmin romantikleştirilmesindeki rolünü oynayan Vikinglerde birleşmekte yatıyordu. Aydın ve milliyetçilerin ileri sürdükleri bu düşünceyi aslında hem Danimarka hem de İsveç kralları tarafından destek görüyordu. Bu düşünceyi güçlendiren ve İskandinav kralları tarafından 1856 da 'kılıçlarımız ortak savunmamız içindir' dedikleri bir şiarın güçlendiği döneme denk geliyordu.

1848-1850 yıllarında Almanya ile Danimarka arasında Slesvig ve Holstein anlaşmazlığında çıkan savaşta, skandinavizm önemli bir rol oynadı. Çünkü İsveç milliyetçileri Danimarkanın yanında yerlerini alarak Almanya ya karşı savaştılar. Buna da İskandinav dayanışması dediler. İsveç, milliyetçilerin yardımları dışında, kralın ve parlamentonun aldığı askeri yardım kararı sadece sözde kaldı. Pratikte ise bu sadece bir gösterişten ibaret kaldı. 1864 te Almanya Danimarkaya savaş açtığında ve Slesvig ve Holsteini aldığıda İsveç Danimarkaya verdiği sözü tutmadı. Burada ilginç olan liberallerin o dönemde hem İsveç hem de Danimarka'da Slesvig ve Holstein'in kendi kaderini kendilerinin karar hakkını red etmeleridir. İskandinav birliği düşüncesi sadece İskandinavya ülkeleri arasında bir savaşın çıkmasını önleyen önemli bir etken olarak kaldı.

Birinci dünya savaşı ve sonrası

Danimarka 5 agustos 1914 te savaşın içine çekildi. Fakat aktif olarak bir tarafı tutmadı. Hem İngiltereye hem de Almanyaya ticareti hızlandırdı. Bu süreçte Danimarka bir çok zengini yarattı. Devlet de bu savaştan yararlanarak kazanç elde etmeye çalıştı.

1919 da Versaille barış anlaşmasıyla, ulusların kendi kaderlerini kendilerinin tayin hakkı ilkesi temelinde, 1920de Slesvig ve Holstein de genel seçimler, (referandum) yapıldı ve buna göre Slesvig'in kuzey bölgesi yeniden Danimarkaya devredildi. Demokratik bir referandum yapıldı ve yıllarca ulusal ve etnik temelde yürütülen savaş'a son verdi ve ulusların özgür istemlerine herkes saygı duymak zorunda kaldı. Bu süreç aynı zamanda UKKTH nin pratikte uygulamasının ilk örneklerinden birini oluşturdu. Eğer

Almanya olmasaydı tabii ki Slesvig ve Holstein kendi kaderlerini özgürce tayin etme koşullarını hayata geçirmekte zorlanacaklardı. Belki bu uygulamaya hiç bir zaman fırsatları olmayacaktı. 1. dünya savaşı ve uluslararası objektif koşullar bu iki ulusun kendi kaderlerini kendilerinin tayin hakkını olanaklı kıldı.

İkinci dünya savaşı

1 eylül 1939 da Danimarka tarafsız olduğunu dünyaya deklere etti. 4 nisan 1940 ta Danimarkanın Berlin konsolosluğu, Almanyanın Danimarka ya ve Norveçe gireceği kararı aldığını hükümetine bildirdi. 9 nisanda Alman orduları Danimarkaya saldırdı. Bu saldırının amacı aslında Norveçe kadar gitmekti. Almanlar hiç bir engelle karşılaşmadan Danimarkaya girdiler. Danimarka hükümeti Almanyayı kabul etmek zorunda kaldı. Almanya Danimarka hükümetinin halkın karşı çıkışlarını durduramadığı gerekçesiyle hükümeti düşürdü ve sıkı yönetim ilan etti. Danimarkaya yerleşmiş yahudilerin sürgünü göndeme geldi ve çoğu Danimarkadan İsveçe kaçmayı başardı.

İslanda İngilizlerin himayesine girdi ve Alman hakimiyetinden uzak kaldı. 1940-1941 de Amerikalılar adayı İngilizlerden devraldı. 1944 te de İslanda Amerika egemenliğinde bağımsızlığını ilan etti. Bunu Island bölümünde daha genişçe anlatacağım.

Danimarka İkinci dünya savaşın'dan sonra, Nato ya ve Birleşmiş Milletlere üye oldu. İskandinav ülkeleri arasında ilk olarak Danimarka o zamanki ismiyle Avrupa Birliğine 1973 yılında üye oldu. Danimarka nın hakimiyetinde olan Far adaları ile Grönland böğeleri vardır ve bunlar geniş özerkliğe sahip adalardır. Grönland danimarkaya bağlı bir ada olmasına

rağmen, refeandum sonucunda AB den ayrılmayı başardı ve bu durum hoşgörü ile karşılandı.

FINLANDIYA :

İsveç ve genel olarak hem Iskandinav ülkelerinin hem de Finlandiya' nın içinde olduğu Kuzey ülkelerinin toplumsal gelişim ve değişiminde 1808-1809 yıllarındaki Rus -İsveç savaşının rolü büyüktür.

Bu savaşla başlayan süreç bir yandan İsveçin başka ülkelerle savaşmaya bir son vermesini, diğer yandan ise Finlandiya'nın İsveçten 600 yıllık bir egemenlikten sonra ayrılmasını beraberinde getirdi. Bu ayrılık Finlandiya'nın Rus egemenliğine girmesini sağladı. Bu savaş burada durmayarak aynı zamanda Norveç'in 1814 Danimarka'dan ayrılmasını ve İsveç'in egemenliğine girmesini kendi değişleriyle İsveçle bir birliğe gitmesini sağladı.

Rusyanın Kral Alexander İmparatorluğu, Napoleonun onayını alarak, İsveç'e ve Finlandiya'ya saldırmasıyla başlayan savaş, İsveç ve Finlandiya ordularının güçlü bir direniş sergilemelerine rağmen İsveçin yenik düşmesiyle sonuçlandı. Savaş sonucunda yapılan anlaşmayla İsveç ikiye bölündü. Finlandiya'nın İsveç'ten ayrılmasını getirdi ve bu süreç 1809 da son buldu.

İskandinav ülkeleri, Amerika 1776 ve Fransız 1789 devrimleri'nin demokrasi ve özgürlük rüzgarının etkisi altında kaldı. Dünya çapında esen romantizmin ve liberallizmin ideolojik düşüncelerinin etkisiyle ulusal düşüncelerin yükselmeye başladığı, ulusal-devlet fikirlerinin başlangıç sürecinin dil ve ulusal kültür ile renklendirildiği bir Iskandinav sürecinin başlangıcını getirdi.

Bu süreç Finlandiyada diğer ülkelere nazaran geç başladı. Finlandiyada Fince literatürün yayımlanması o dönemde halen dinin etkisi altındaydı. Finlandiya'da dini görüşler içermiyen literatörün yayımı yasaktı. Ancak 1837 de başliyan ulusal nitelikli Fin hareketi 1850 de dahi bu yasaklarla karşı karşıya geliyordu. Bu süreçte Rusyanın egemenliği her alanda görölüyordu. Rusyanın 1800 lerde Osmanliya karşı tavır koyması, sıcak denizlere inme arzusu, İngiliz ve Fansızları karşı tedbirler almaya zorladi. Osmanlı ve Rusların Kırım savaşı sırasında savaşı fırsat bilen İngiliz ve Fransız kuvvetleri 1854 te Åland yakınlarında mevzilendi. (Aland, Finlandiyaya bağlı İsveç'çe konuşan ve İsveç ile Finlandiya arasında yer alan bir adadır).

1856 da Rusyada başlayan reform hareketi, Finlandiya ulusal hareketini canlandırdı. Fince dilinden okullar açılmaya başlandı. Yayın evleri açılıp kitaplar basılmaya başlandı. 1863 yılında Fince belli bir statüye kavuştu. Bu giderek Finlandiya'nın bağımsızlık hareketinin gelişmesini etkiledi. Bu arada Sırbistan Osmanliya karşı baş kaldırdı ve bağımsızlık mücadelesini verdi. Sırbistan bağımsızlık hareketi 1875 te Osmanlı egemenliğine son verdi. İşte bu sırada Rusya balkan ulusal hareketlerini destekledi ve Osmanliya savaş açtı. Finland da Rusyanın egemenliğinde olduğu için bu savaşa katıldı. Bolşeviklerin iktidarı ile Finlandiya 1917 de bağımsızlık deklarasyonunu yayımladı. Böylece Finlandiya bağımsız ulusal-devletini kurduğunu ilan etti.

Rusya, bağımsızlığını ilan eden Finlandiyayı 1917 Ekim devrimi sonucu ilk önce bolşevikler tanıdı. Finlandiya 6 aralık 1917 de bağımsızlığını ilan etti. Beyaz rusların karşı çıkmaları sonucunda hem İsveç hem de bolşeviklerin desteğini kazanan Finlandiya arkasında güçlü bir destek gördü. Almanlar, Osmanlılarla birlikte Rusyayaya karşı cephe açtı. Almanlar, Rusyaya karşı bolşevikleri destekledi.

Rusyanın zayıf düşmesini isteyen Almanlar dolayısıyla Finlandiya bağımsızlık hareketini de destekledi. Finlandiyanın bağımsızlığını bolşeviklerden sonra İsveç, Fransa ve Almanya kabul etti.

Fince dili tarihçesi

1800 lerde dünya çapında filizlenmeye başlayan ulusal düşüncelerin etkisinde kalan Finlandiya, Rusya gibi büyük bir imparatorluğun komşusu olması talihsizliğini yaşadı. Finlandiyanın İsveçten ayrılmasından uzun bir süre sonra karşı karşıya kaldığı en önemli sorun kendi dil sorunları - Fince olmuştur. Rusyanın komşu bölümünde halk Rusça konuşurken İsveç komşu bölümünde de halk laponca (samer) konuşuyordu. Finlandiya'nın büyük kentlerinde de İsveç'çe konuşuluyordu. Finlandiyanın Fince konuştuğu kesimi kırsal alandı. İsveç'çe kent dili olurken Fince kırsal dili olarak varlığını sürdürüyordu. Finland ulusalçıları Finceyi kırsaldan Kurtarmak ve ulusun ortak dilini oluşturmak için kentlerde- İsveç'çenin konuşulduğu yerlerde- Fincenin konuşulması için mücadele ettiler.

Bu durum giderek Fincenin şehirlerde de konuşulmaya başlandığı bir sürece dönüştü. Halk giderek kendi dilini kullanmaya başladı. Bu süreç giderek ulusal bir dilin Fincenin ülke sathında yayılmasına katkıda bulundu. Fince objektif olarak varlığını hisetti.

Finlandiya'da ulusalçılar geçmişi araştırmaya ve incelemeye başladılar. Aydınlar halk mitolojisine çok önem veriyorlardı. Aydınlar kırsal alanda halk mitolojisini incelerken 'karelen' denilen destanlar ve hikayeleri toplamaya başladılar. Elias Löneroth tarafından toplatılan -Kallevalla-daki tarihi destanlar ve şiirlerin Fince'nin gelişmesindeki rolü

çok büyüktür. Finler bunu bir ulusal dil ve kültür devriminin temeli olarak görüyorlar. Yeri gelmişken değinelim - Finceye çevirilen MEM U ZİN destanı Finlandiyada Kürdlerin Kallevallası olarak tarif ediliyor. Kallevalla'nın sadece dil açısından değil aynı zamanda ulusal kimliğin oluşumunda da önemli bir yeri vardır.

Bu aydınlanma süreci giderek İsveç'çenin Finlandiyada ikinci dil olmasını sağladı. O dönemde İsveç'çe halen eğitim dili olmasına rağmen yabancı dil olduğu savı yaygınlık kazandı. Finlandiya'nın resmi dili gibi yaygınca kullanılan İsveç'çe bu süreçle artık yabancı dil gibi görünmeye başladı. Belli bir süreçten sonra İsveç'çe konuşan halk- İsveçliler, Finceye karşı tavrını koymak ve kendi kimlik sorununu çözmek için bir arayış içine girdiler. Kendi kimliklerini tarif etmekte zorlanıyorlardı. Çoğunluk gibi görünen halk azınlığa düşmüş ve kendisini tarif etmekte zorlanıyordu. Çoğunluk dili olan İsveç'çe Finceye karşı hakimiyetini kaybederken azınlık duruma düşüyordu ve bu halk kendi kimliğini ulusal-devlet olan Fin ulusuna karşı kendi statüsünü formüle etmeye başlıyordu. Bu süreç Fin ile Finlandiyalı'yı birbirinden ayıran kavramların tartışılmasına yol açtı. Fin dendiği zaman sadece Fince konuşan ve kendisini Fin olarak tanımlayan halk grubunu tanımlıyordu. Finlandiyalı ise sınırları ve devleti tanımlıyordu. Bu kavram tartışmasında ortaya çıkan diğer bir kavram da 'Finland İsveçlileri' kavramıydı. Kürdistan Arapları, Kürdistan Türkleri gibi.

Bu kavram Finlandiyada yaşayan ve isveç'çe konuşan azınlığı tanımlıyordu. Bu kavram tartışmaları 1919 a kadar devam etti. Ancak 1919 da çıkan dil yasası ile bu kavram tartışmaları sona erdi. Bu yasaya göre Fince ve İsveç'çe aynı statüye sahip iki dil olarak ortaya çıktı. İsveç'çe ve Fince Finlandiyanın iki resmi devlet dilidirler.

Fınılandiya anayasasına göre :

Finlandiya resmi iki dilli bir devlettir. İsve    Finlandiya'da tarihsel olarak konuşulan bir dil olmasına ve Fince ile aynı statüye sahip olmasına rağmen bu dili konuşan İsveçlilerin, Finlandiya'da ayrı bir ulusu meydana getirdikleri anlamına gelmiyordu. İsve    konuşan Finlandiyadaki İsveçliler, Finlandiyada ayrı bir ulus olarak kabul edilmiyordu. Buna karşılık Fince ve İsve    konuşan bir halkın Finlandiya ulusal devletının birliği ve beraberliği temeline dayanan ve tam olarak netlik kazanmayan bir kimliği ifade ediyordu. Finlandiyada ulusal kimlik tartişmaları halen sonuçlanmış değildir.       Fin'lerin ırk olarak İsve    konuşan kesimden ayrı olduğu tartişmaları da az değildir. Bu görüşe göre İsve    konuşan kesim Fin olmayıp ayrı bir halk grubunu oluşturuyor. Finler ırk olarak estler, İngiriler ve Sami ırklariyla akrabadır.

Buğ   Finlandiyada rasist-ırkçılık 'gerçek Fin' adlı hareketin etrafında toplanmaları da bu gerçeği azda olsa ifade ediyor. Finlerin İND0-EUROPA halk grubundan bir halk olmadığı ve dillerinin de bu gr ba bağlı olmadığı halde kendilerini tarihsel olarak bu halk grubuna bağlamakta tereddüt göstermiyorlar. Oysa İsveçliler İND0-EUROPA halk grubundan olup dilleri de bu grubun içinde sayılmaktadır.

İND0-EUROPA dil grubunun keşfi 1700 lerde ilk avrupalıların sanskriti araştırmalarıyla ortaya çıkmıştır. Sir William Jones 1786 da Avrupa dillerinin tarihsel kökeninde sanskrit dili olduğu sonucuna varıyordu. Bu diler savaşçı halk grubu olan Arya eski mitolojiden gelen halkların dilinden gelmediğini ispatlamaya çalışıyordu. Bu konuların tartişması akademik konuları içerdiği ve ciddi araştırmalar gerektirdiği nedeniye sadece konu gereği değiniyorum.

Bugün Finlandiyada diğer azınlık dillerinin, yasal garanti altına alındığı ve resmi iki dili (-İsveç'çe ve Fince-nin) bir devlet olduğunun yasallaştırdığı ve devletin anayasasında garanti altına alındığı, bir hukuksal süreci yaşamaktadır. Kürdlerin Finland örneğini iyi okumaları gerektiği kanısındayım.

İsveç'e'nin, İsveçte resmi dil olmaması ve bu dilin ancak Finlandiyada resmi dil olması nedeniyle Avrupa Birliğinde İsveç'çe de resmi bir dil olarak kabul edilmesine neden olduğu burada bir kere daha tekrarlıyalım.. Yoksa İsveç'çenin Avrupa Birliğinde resmi bir dil olarak kullanılmasını zorunlu kılacak kimi nedenleri yok olacaktı. Aland adası Finlandiyaya bağlı bir adadır. Fakat adanın resmi yasal dili İsveç'çedir. Aland bir azınlık olarak Finlandiya da kendi dilini kullanmaktadır. Bunu azınlıklar bölümünde daha genişçe ele alacağım.

İskandinavya ve kuzey ülkelerinde ulusal azınlıklar ve zm

İskandinav ve Kuzey lkeleri, Avrupa Birliği yasalarından da esinlenerek azınlıkları ve azınlık hakları tanımını yapmaktadır. İsveç bunu kısaca aşağıda yazıldığı gibi kabul etmektedir.

1. Kendisini bir birlik olarak tanımlayan ve toplumda dominant olmayan bir halk grubu: Grup olma kararı sadece sayısal bileşime bakarak değil. Aynı zamanda zorunlu olarak grubun kendi içindeki strüktüre ve dayanışmaya da bağlı olarak karar alınır.

2. Dinsel, dilsel, geleneksel ve kültürel bağlılık: Bir grup olmak için en az bunlardan birisinin olması koşullu ile çoğunluktan ayırt edici olması zorunluluğu getiriliyor.

3. Yaşadıkları ülkelerle tarihsel ve uzun bir birliktenliğe ve geçmişe sahip olma: Kesinleşmiş sayısal tarih verilmezken bir gurupun, azınlık olarak kabul edilmesi için en azından 1900 lerden önce bu ulkede yaşamaya başlamış olması koşullu getiriliyor.

Bunun dışında Avrupa Birliği, yasal ve temel haklar konusunda devlet başkanları tarafından imzalanan 2000 yılındaki anlaşmaya uygun olarak çok kültürlülüğe ve çok dilliliğe saygıyı zorunlu kılan koşulların kabulünden de kaynaklanıyor. Bu saygı sadece Avrupa Birliğinin resmi olarak konuştuğu 23 resmi dili kapsamıyor. Bunun dışında Avrupanın ve Birliğin değişik bölgelerinde konuşulan bölgesel diller ve azınlık dillerini de kapsıyor. Avrupa Birliği

lkelerinde 50 milyon nüfusu ile 150 bölgeyi kapsayan azınlık dillerinin olduğu söyleniyor. Burada bir çok dillerin lehçeleri de dil olarak kabul edildiği görülebiliyor. Çünkü Avrupada artık lehçelere de dil denmeye başlandı.

Avrupa birliği azınlıklar kategorisini şöyle aıkıyor :

1. Bir bölge dilinin bir çok ye ülkelerde konuşuluyor olması: Bunların içinde Basklar, Bretonlar, Katalonlar, Frisonlar, Sardonlar ve Walonlar sayılabilir.

2. Bir ülkede sadece bir azınlığın konuştuğu dil fakat bu dilin başka bir ülkede resmi dil olması: bunlara örnek olarak, Almancanın Danimarkada, Danimarkanın Almanyada, Fransızcanın doğu İtalyanda (aostavadisi), Macarcanın Slovakyaadaki gibi ve benzerleri.

3. Hiç bir bölgeye bağlı olmayan diller: Romani, Jiddışch (yahudi dili) veya Ermenice gibi diller. Bölge ve azınlık dilleri resmi dillerin diyalektlerini kapsamıyor. Yabancıların sonradan gelmiş ve konuştukları dilleri de kapsamıyor. Türkçe, Arapça, Kürdçe Somalia, Farsça ve benzeri diller.

Bölge ve azınlık dillerinin korunması ve geliştirilmesi için Avrupanın kültür mirası olarak muhafaza edilmesi amacıyla 1987 de Avrupa Konseyinde ele alındı. Sonuç olarak azınlıklarla ilgili ortak bir aė kuruldu. Bu aė aracılığıyla kültür değiş tokuşu ve nformasyon alış verişine ağırlık verildi.  merkez oluşturuldu. Friesland, Katalonya ve Wales. s de bölge dillerini konuşurlar. Katalonların Barselonadaki merkezi dil konusundaki yasaları düzenlemek Fries merkezi ise azınlık dillerinin eğitimini düzenlemek, Wales merkezi ise wales universitesinin yapacağı azınlık dillerinin araştırması ve basın yayın görevini üstlendiler. Bunlar sadece birer örnek olarak verilmiştir.

**Bu tanımlama ve açıklamalar ışığında Kuzey
lkelerinde ulusal azınlık sorunları:
SAMERLER (LAPONLAR)
veya SAMER ÜLKESİ**

İsveçte Samerler :

İsveç'te azınlıkların uzun bir tarihi geçmişleri vardır. Azınlıkların başında İsveç'lilerin 'Lapland' Lapların lkesi olarak adlandırdıkları Samer halkı gelmektedir. Samerler sadece İsveçte değil aynı zamanda Norveç, Finlandiya ve Rusya arasındaki bu dört ülke kavşağında yaşayan kuzeyin en eski halklarından birisidir. Samer halkı Kuzey lkelerinde kendi azınlık haklarına kavuşmuş dilini, kültürünü geliştirmek için de bir ulusal kimliksel dayanışmayı sürdürmektedir. İsveç devleti tarihi perspektif bağlamında ilk etaplarda, Samerlerin haklarını ekonomik koşullar çerçevesinde tanımlıyordu. Samerlerin yabani geyik yetiştirme hakkını garantilemeyi hedeflemişti. İsvec devleti, Lapland bölgesinde -İsveçin kuzeyine düşüyor- toprak üzerindeki geyik yetiştirme hakkını bu halk grubuna ait olduğunu kabul etmişti. Şimdi de İsveç belli sınırlar içinde Samerlerin bu hakkını kabul etmiş durumdadır.

Ekonomik hakların dışında Samer halkı sadece İsveç'te değil Norveç ve Finlandiya'da da politik kimi hakları elde etmiştir. Samerler, laponca yani Samer dilinde 10 a yakın lehçeyi konuşuyor. Bu on lehçeden 5 lehçesi İsveçte konuşuluyor olmasına karşılık, İsveç devleti Lapland bölgesinde laponcaı Birlesik bir dil olarak kabul edip (bütün lehçeleriyle), bu bölgeyi azınlık bölgesi Samer Bölgesi olarak kabul etmiştir. Bütün lehçelere rağmen İsveçin yanında Finland ve Norveç de laponcaı ayrı lehçelerden oluşan birleşik bir dil olarak kabul etmişlerdir. İsveç ulusal devlet

olmadan önce, Samer'lerin (laponlar) ve İsveçliler'in geçmişten gelen uzun bir birliktenlikleri vardır. İsveç halkı Samerleri sadece geçmiş beraberlikleriyle değil aynı zamanda geleceğin beraber yaşanacak bir halkı olarak görüyor.

Bir dilin gelişmesi ve düzene girmesi için bu dilin kullanılması zorunludur. Kullanılmayan bir dilin gelişmesi düşünülemez. Kültürlerin ve geleneklerin toplumsal yaşama katkı sunabilmesi için o toplumda yeri olması, saygı duyulması zorunludur.

İsveç 1998-1999 de azınlık haklarını yasallaştırdı. İsveç azınlıkları 5 grupta topluyor. Bu grupların içinde laponlar da yerini almaktadır.

Bu azınlık grupları, yasal olarak ulusal azınlıklar olarak kabul edilmektedirler. Bunlar Samerler, İsveç Finleri, Tornedalinler (bunlarda Fince konuşan başka bir halk grubudur), Romer (Romlar), ve Yahudilerdir.

İsveç kendisini çok kültürlü, çok etnisiteli ve çok dilli bir toplum olarak tanımlıyor. İsveçte her dört kişiden biri İsveç dışında doğmuş anne ve babadan gelmektedir. İsveç'e göçetmiş yabancı grupları bu 5 ulusal azınlığa karşılık onların azınlık statüleri yoktur. Çünkü bu gruplar ulusal azınlık koşullarını - yukarıda anlatıldığı koşullar. - yerine getirmemektedirler.

Bu tarihi karar 5 ulusal azınlığın ulusal demokratik haklarını kabul etmek, dillerini ve kültürlerini geliştirmek için koşulların oluştuğunu ve geçmişte kalan İsveç azınlık politikasının doğru olmadığı ve bundan dolayı da bir özeleştirilme niteliğini taşıdığı, yetkililer tarafından ve yazılı olarak dile getirildi. Bu, ulusal azınlıklar ve bütün İsveç halkı için ulusal bir tarihi karar olarak adlandırıldı. Bu kararla hükümetin bundan ötesi artık asimilasyoncu bir politikanın son bulduğunu ilan etmesiydi.

Hükümet bütün ulusal grupların kendi dillerini ve kültürlerini korumaları ve geliştirmeleri önemine dikkat çekiyor ve azınlıkların kendi ulusal kimliklerine sahip çıkmaları için yasal koşulları sağlıyor. Burada önce öne çıkan ve uygulanması zorunlu olan azınlık dillerinde basın yayın (Tv, radyo, gazete) ve kimi dini ibadetlerin ve kültürel etkinliklerin desteklenmesi ve geliştirilmesi söz konusu olmuştur.

Samer ulusal haklarına dönelim. Samer kültürünün birer parçası olan ren geyiği bakımı ve yetiştirmesi ile bu halkın kendisine ait eski dinlerinin varlığı, ulusal elbiseleri ve müziği, yemeği ve en önemlisi samer kimliğini öne çıkaran dilleri ile samer halkı kendi bölgesinde, kendi meclisleri ve politik partileriyle İsveç toplumunda saygı gören, sayılan bir ulusal topluluk olarak bilinir.

Lapon- samer dili Fince-ugrice kökeninden gelme bir dil olup süreç içinde değişikliğe uğrayarak özel bir ulusal dil olarak ortaya çıkmıştır. İsveçin kuzeyinde yaşayan bu halkın laponca dilinin 5 lehçesi konuşuluyor. Bu lehçeler birbirine yakın lehçeler olup tek dil olarak kabul ediliyor. Bu halkın ikinci bir özelliği de bölgenin en eski halklarından olması ve kendi ulusal toprakları üzerinde yüzyıllarca yaşamış olmasıdır. Bununla bağlantılı olarak İsveç parlamentosu 1977 de aldığı bir kararla Samer halkını en eski bir halk olarak ilan etmesiydi. Nüfus olarak Samerler 15-20 bin arasında gidip geliyor. Kalıcı olarak kaldıkları yer ise iki bölgeyi- İdre, Dalarna ve Kiruna arasındaki bölgeleri kapsıyor. Bunlardan 2500 kişi sadece ren geyiği yetiştirmesi ile uğraşırken diğerleri de bölgenin ve ülkenin değişik yerlerinde başka işlerle uğraşıyorlar. Samerlerin dağınık yaşamalarını zorunlu kılan kimi ekonomik koşullar onların bölgesel ulusal özerkliklerini etkilemelerine rağmen gereksizliğine bir koşull olarak kabul edilmiyor.

Laponlar zaman içinde değişik biçimlerde örgütlenmişlerdir. Eskiden 'siida sistem' adı altında bir örgütlenmeye gitmiş,ve ortak kararlarını bu örgütlenme aracılığıyla veriyorlardı. Daha sonraki zamanlarda ise diğer değişik örgütlenme biçimlerine başvurmuşlar. Bunlar arasında dernekler, köy örgütlenmeleri ve partiler şeklinde gelişme göstermişlerdir. Etnik temelde politik partiler ve demokratik örgütlenmelere giden Samerler değişik tipte parti ve derneklerden oluşan ortak örgütlenmelere-federasyonlara da önem vermişlerdir. Türkiyede Kürd kimlikli parti kurmanın yasak olduğunu hatırlatır, bunun demokratik ilkelerle bağdaşmadığını sömürgeci bir yaklaşım olduğunu vurgulamak gerekir.

İsveç kiliselerinde kendi bölümleri vardır.

1989 da İsveç Samerleri kendi bölge parlamentosunu kurmak için hükümetle diyaloga girdiler. O zaman Finlandiyada 1973 ten beri Samer halki kendi ulusal parlamentosunu kurmuştu. Bunun örneğini İsveç'te de kurmak istiyorlardı. İsveç'te parlamentolarını kuran Samerler 1993 te parlamento seçimlerine katıldılar. İlk olarak 'Sameting' adı altında bir meclis oluşturdular. Meclisin merkezi Kiruna olmak üzere Şubeleri Jokkmokk, Torneby ve Östersund olmak üzere üç yerde açıldı. Meclis veya politik organ olarak Sameting, halk tarafından seçilen adaylarla yönetiliyor. yaklaşık 6000 seçmenin oy verdiği 31 milletvekili bir halk meclisidir.

Bu hem halkın seçimi ile oluşan meclisi hemde devlet nezdinde resmi bir devlet kuruluşu olarak kabul ediliyor. Temel görevleri arasında, Samer kültürünü yaşatmak ve

geliştirmek, Lapon topluluğunu örgütleyip toplumsal gelişme ve yönetim planını hazırlamak, ve Laponcayı geliştirerek onu eğitim diline çevirmek gibi tarihsel görevleri oluşturur. Meclis 31 milletvekilini –üyesini- bir çok Lapon partilerinden seçiyor. Demokratik bir seçim sonucunda ya koalisyon yada bir partinin çoğunluğuyla bir yetki ve yürütme organı seçiliyor.

Aynı yıllarda Norveçte de 1989 da Lapon meclisi açıldı. İsveç Lapon meclisinin açılımını İsveç Kralı Carl Gustav XVI tarafından 26 ağustos 1993 te Kiruna belediye binasında yapıldı. Bu meclisin iki niteliği çelişki içindedir ve Samerler bu çelişkiden rahatsızlıklarını açıkça dile getirmektedirler. Bu yasal olarak bir halk meclisi olmasına ve halk tarafından seçimlerle oluşan demokratik bir politik organ olarak kendi içinde bağımsız olmasına rağmen diğer yandan hükümetten sorumlu bir devlet dairesi gibi işlev görmesi çelişkilidir. Bu meclis genellikle öneri mekanizmasını gören ve halk hizmetlerini düzenliyen bir organ gibi çalışıyor olması rahatsız edici bir durum yaratıyor. Otonom bir halkın meclisi gibi bir yetkiyle donatılmış değildir. İsveç parlamentosu ve hükümetince özel yönetmeliklerle yönetilen bir organ gibi çalışıyor. Fakat diğer yandan bu meclis kültürel ve ekonomik alanda kendi bağımsız kararlarını verebiliyor. Bir bütçesi olan bu Meclis, dil ve kültür sorunlarında bağımsız karar alma yetkisine sahiptir.

Fakat önemli olan bu meclisle İsveç parlamentosu Samerlerin ayrı bir ulus-etnik halk- olduğunu kabul etmesi ve buna uygun örgütlemeleri kabul etmesidir. İsveç yasalarınca Sameting-meclis- otonom bir organ olarak kültürel ve ekonomik konularda karar alabileceği ve geliştirebileceği bir meclistir. Bugün açık olarak Samerler kültürel özerkliği olan ve ileriki aşamada tam otonom bir yapıya kavuşmak için mücadele eden, ve kendi örgütlenmesi olan bir halktır. İsveçin

ve laponların toplumsal gelişimi Samerlerin tam bir bölgesel özerkliğe kavuşması koşullarını yaratıyor. Bundan hiç bir taraf rahatsızlık dumuyor, aksine her taraf bu koşulların olgunlaşmasını etkiliyor. Bugünkü mecliste 9 lapon partisinden seçilen 31 milletvekiliyle en fazla oy alan Samerland- spartiet-lapon ülkesi partisi- ve diğer iki partiyle koalisyon temelinde çalışmalarını yürütüyor. Kadın adayların sayısı % 25 tir.

Kısaca bir tarihsel geçmiş - Norveçin İsveçten ayrılması

Bu bölümde kısa da olsa Norveçin tarihsel geçmişine bir göz atmamız ve ulusların kaderlerini kendilerinin tayin hakkının barışçıl yoldan elde edilmesinin en önemli bir örneğini oluşturan Norveçin ayrılmasını da anlattıktan sonra Samerlerin ulusal yapılarına ve bugünkü durumlarına değineceğim. Vladimir İliç Lenin UKKTH nı izah ederken üzerinde önemle durduğu, barışçıl yollardan bağımsızlığını kazanan ve uluslara örnek olabilecek bir çözüm olarak ileri sürdüğü Norveç olayına da değinmek istiyorum. Daha UKKTH nın henüz uluslarca gerçek anlamıyla bilinmediği bir dönemde ve aslında bir örnek olarak UKKTH nın oluşturulmasında bir kaynak olan bu sorunun arkasındaki mistik olayları ve tarihi geçmişiyle kısaca ele almayı istiyorum.

Norveç 1905 yılında Karlstad adıyla yapılan anlaşmaya kadar 1814 yılından beri İsveç ile bir birlik içinde yaşıyordu. Aslında buna bir birlik demek doğru değildir. Çünkü egemen olan İsveç ve bağlı olan Norveç olması bu olayın bir gönüllü birlik değil de zorunlu koşulların gereği olarak sürdürülen bir bağımlılıktan söz edilebilir. Tarihte bu konuda çok çeşitli

görüşler ileri sürüldü. Norveçin bir sömüğe olduğu tezi ile ilhak edilmiş bir ülke olduğu tezleri arasında gidip gelindi. İsveç ve Norveç tarihçileri ise buna bir birlik ama gönüllü olmayan bir birlik olarak tarif etmeleri sanırım hem Norveç hem de İsveç halklarının kardeş halklar olması ve güçlü bir dayanışmanın varlığından kaynaklanabiliyor olmasını çağırıştırıyor. İsveç ve Norveç bir kraliyet içinde iki ulus gibi dış politikayı paylaşıyordu.

Norveçi İsveçten ayıran nedenler :

1 - Bütün barışçıl çabalara rağmen Norveç, bu birliğe zorlandığını görüyordu. Bunu zorunlu bir birlik olarak tanımlıyordu.

2 - Uluslararası ilişkilerde sürekli bir çıkar çelişkisi yaşanıyordu. Dışarda kraliyeti temsil etmede her zaman bir sorun vardı ve asla çözülemedi.

3 - Norveç, hem dış politikada hem de ticarete ve özellikle balıkçılık alanında İsveçin kendi çıkarlarını ileri sürdüğü ve Norveçin çıkarları göz önüne alınmadığını ileri sürüyordu.

4 - Bununla birlikte ulusal ve ideolojik faktörler de eklenince, Norveç kimliği, ulusal devlet anlayışından kaynaklı egemen ulus olma fikirlerinin öne çıkması ve bağımsızlık düşünce- sinin giderek yayılmasını getirdi.

5 - Yapılan bütün barışçıl girişimler sonuç vermeyince Norveç kendi ulusal meclisi nezdinde birliği red etti ve 7 temmuz 1905 te bağımsızlığını ilan etti.

6 - İsveç, Norveçin bu tavrını red ederek halkın onayını istedi ve bir halk oylaması-referandumu- ileri sürdü. Norveç, İsveçin bu önerisini olumlu karşıladı ve halk oylamasına gideceğini açıkladı.

7 - Norveç ulus olarak 13 agustos 1905 te referandum-halk oylamasına- gitti. 368 208 evet oyuna karşılık 184 red oyu ile halk bağımsızlıktan yana tavrını koydu. Böylece Norveç ulusal bağımsızlığını ilan etti ve İsveç te bunu kabul etmek zorunda kaldı.

Peki bu barışçıl koşulları oluşturan etkenler neydi?

1- Birliğin kralı olan Oskar II nın kendisini iki halkın kralı olarak görmesi ve iki halkın kralı olarak seçilmesi olayı önemliydi. Ayriyeten kralın Norveç halkıyla çok iyi bağlantıları olması da önemli bir etkiydi.

2 - İsveç halkının Norveç halkına karşı savaşmaya razı olacak şoven ve ırkçı-hatta ulusal ideolojik faktörlerin çok zayıf olması-düşüncelerin olmayışı ve uluslararası koşullar Norveçin barışçıl yoldan ayrılmasını ve egemen bir ulus olarak yaşamına devam etmesini sağladı.

Uluslararası koşullar neydi?

Norveç bağımsızlığını ilan ederken küçük bir ihtimal da olsa İsveçin savaşa girmesine karşı İngiltere açık olarak görüşünü deklere etti ve savaşa karşı olduğunu bildirdi. O zaman İngilterenin İskandinavya üzerindeki etkisi büyüktü ve hesaba katılması gerekli bir güç olarak bakılıyordu. Norveçin bağımsızlığını kabul eden büyük devletler İsveçin savastan yana olan duruşunu zayıflatıyordu. Norveç halkının hemen tamamının onayı vardı ve bu Uluslararası alanda önemli bir bağımsızlık dayanağı oluşturunuyordu.

Kısa bir tarihsel geçmiş

1800 yılların Avrupası değişikliği yaşıyan ve uluslaşma sürecinin hızla yayıldığı bir Avrupaydı. Bu birlik Avrupadaki gelişmelerin bir uzantısı olarak nasıl oluşmuşsa ayrılma istemi

de bunun uzantısı olarak ulusal temelde ortaya çıkıyordu. İsveç kralı 1809-1818 yıllarında kendi erkek çocuğu olmadığı için Napoleonun en yakın adamlarından birisini adopte-evlatlık-etmişti. İsmi Jean Babtiste idi. İsveç bunun ismini değiştirerek Carl Johan olarak koydu.

İsveç kralı Carl XIII Fransayla birlik içinde 1808-1809 da İsveçten ayrılan Finlandiyanın Rusyadan geri alınması için hazırlık yapıyordu. Fakat Fransızların Danimarka ile bir ittifaka gitmesi, Carl XIII stratejisini değiştirmesine neden oldu. Carl XIII Ruslarla ittifaka giderek Fransız ve Danimarkaya karşı cephe aldı. Carl'ın planı aslında Finlandiyanın geri alınması değildi onun asıl planı Norveçin Danimarkadan koparılmasıydı. Bunu bilen Danimarka, Fransızların desteğini alarak buna karşı duruyordu. Fransız-Rus savaşında Fransızlar yenilgiye uğradı ve nitekim Norveç Danimarkadan ayrılarak İsveç ile bir birliğe gitti.

Savaş sonucunda Almanya(Leipzig) te 1813 te yapılan anlaşmayla, Danimarka Norveçi İsveçe vermek zorunda kaldı. Bu teslim etme olayı 1814 te Kielfreden de gerçekleşti.

Norveçin amacı ise bu arada bağımsızlığını ilan etmektir. Çünkü bu savaşta Norveç İsveçin safında yer almıştı. Norveçin Danimarkaya bağlı olması bu gerçeği değiştirmiyordu.

Fakat anlaşma sonuçlanınca Norveç yanıldığını görerek bu antlaşmayı protesto ederek karşı durdu. 17 mayıs 1814 te taraflarca kabul edilen sınırlı bir seçimle iki meclisliğin oluşumu kabul edildi. Fakat Norveç kralı Kristian Fredrik tek krallığı kabul etmiyerek Norveçin kralı olduğunu ilan etti. Bu aynı zamanda bir bağımsızlık ilanıydı. İsveç kralı Carl bunu kabul etmiyerek Norveç kralına savaş açtı. İki hafta süren sınırlı bir savaştan sonra Norveçin bir kenti olan Moss ta yapılan anlaşma ile iki ülkenin kralı (İsveç kralı olan) Carl XIII seçildi. Böylece Norveç ve İsveç, İsveç kralı Carl XIII

yönetiminde iki meclisli bir krallıkla yönetilecekti. Norveçin bu birlikte, dış ilişkileri olmadığı için temsilcilik İsveç kalıyordu. Böylece İsveç birliği-krallığı -temsil ediyordu. Carl Johan Adopte edilen çocuk, 1818 de İsveç kralı seçildi. isim olarak da Carl XIX Johan olarak belirlendi ve 1844 te kadar tahta kaldı.

Norveçte Samerler

Samerler nüfus olarak çoğunluğu Norveç parçasında yaşamaktadır. Nüfus olarak 40 bin ile 45 bin arasında değişmektedir. Yüzyıllık bir asimilasyoncu Norveç politikasının değişmesiyle Samerlerin durumunda da radikal değişiklikler gündeme geldi. 1980 lerde Samerlerin ardarda aralıksız olarak sürdürdükleri yasal ve demokratik hak arayışları 1984 yılında kurulan bir devlet araştırma komitesinin oluşmasıyla sonuçlandı. Bu komite yaptığı çalışmalar sonucunda hükümete 1984 yılında verdiği öneride Samerlerin kendi meclilerini kurma hakkını tanıyordu. İsveçteki ismiyle Sameting -lapon meclisi- olarak belirleniyordu. Böylece Samer Meclisi oluşturuldu.

Norveç Samer Meclisi bütün çabalara rağmen ancak 1989 da yürürlüğe girdi. Norveç Samer Meclisi, İsveç Samer Meclisi kadar statüsü belirlenmemişti. Fakat Bu meclis hem seçmen bakımından hem de ekonomik olarak İsveçinkinden daha kapsamlıydı. Statüsü net olarak belirlenmemiş olmasına rağmen hükümete bağlı bir organ değildir. Samerler tarafından seçimle oluşan ve halkın oylarıyla seçilen temsilli bir yasal Samer meclisidir. Norveç anayasası, bütün devlet organlarının yasal zorunluluk çerçevesinde Samerlerin kendi kültürlerini, dillerini ve toplumsal yaşamsal refah düzeyini geliştirmeleri için koşulların hazırlanması direktifini veriyor. Meclisin görevleri ihtiyaçlara bağlı olarak halk tarafından

belirlenir. Meclisin görev ve yetkileri Samer halkına aittir. Parlamento binası Karasjok kentindedir.

Norveçte diger ulusal azınlıklar

Ulusal azınlıklar minoritet gruplar Norveç ile uzun süreli ilişkileri olan gruplardır.

Norveçte Ulusal azınlıklar:

Yahudiler, Kvener, Rom(çingene-Romani) olarak bilinir. Romani halk grupları (tatarlar) ve skogfinner- olarak ikiye bölünür. Avrupanın bir çok yerinde çingeneler, Tatarlar olarak adlandırılır. Skogfinnliler, Kırsal Finlandiyalılar ve Samerlerle karışmışlardır. Skogfinne-yada kırsal Finlandiyalılar ve Kvenerlerin Norveçteki yerleşik geçmişleri ve tarihsel geçmişleri, tarıma dayalı toplumsal sistemin hakim olduğu, Finlandiya ve İsveçin kuzeyinden Norveç göç edenlerin sonucunda oluşan ulusal azınlıklardır. Bu göç olayları ta 1500 lere kadar devam eder. Kvenerlerin çoğu Finlandiyada oturmaktadırlar. Fakat Norveçte oturan Finlandiyalıların-Kvenerlerin arasında hem Fince anadilini kvence/fince yi konuşanların yanında bu grubun belli bir kesimi Norveç'çe konuşmaktadır. Buna rağmen bu kesim kendisini Norveç değil, hatta kendilerini Fin bile tanımlamayıp, Kvener, ulusal bir azınlık olarak tanımlıyor.

Romanilerin ilk kuzeye gelişleri 1505 lere dayanmaktadır. Fakat 1600 ve 1700 lerde Norveç gelen Romani'ler kendilerini Romani halk grubundan ayırt etmektedir. Romani halk grubu bütün ülkeye yayılmış bir şekilde yaşarken kendilerini Rom olarak tanımlayan grup ise Osloda oturmaktadır.

Yahudiler ise hem bir ulusal hem de dini ulusal azınlık olarak kabul ediliyor. Yahudilerin Norveç gelişleri 1851 yılına dayanır.

Diğer bir azınlık grup Samerler ki bunlar hem yasal olarak ülkenin bir azınlığı (çoğunluktan ayrı olma özellikleriyle bir azınlık) hem de ülkenin en eski halkı olması itibariyle pratikte üstünde yaşadıkları toprakların sahibi olarak tanımlanırlar. Fakat Samerler bütün kuzey ülkelerde layık oldukları haklarına henüz kavuşmamışlardır. Bu haklar arasında bölgesel özerklik en başta gelen bir istem olarak tanımlanıyor.

Norveçin ulusal ve uluslararası antlaşmalara dayalı azınlıklarla ilgili görevleri.

Norveç devleti Avrupa Birliğine üye olmadığı halde, bir çok uluslararası antlaşmalara imza atmış ve ulusal azınlıklarla ilgili kararları bağlayıcı olarak kabul etmiştir. Devletin ulusal azınlıklarla ilgili bağlayıcı kararları bütün belediyeleri ve diğer devlet kurumları için geçerli olup bir zorunluluk taşıyor. Çünkü bu antlaşmalar devlet nezdinde bağlayıcı ve uluslararası alanda ise zorunlu olduğu koşulları öngörüyor. Bölgesel politika karar altına alınırken bu antlaşmalara göre ulusal azınlıkların ihtiyaçları ön planda tutulur olmasıdır. Bu aynı zamanda bir yasal zorunluluktur.

Bu antlaşma ve konvensiyonların başında çerçeve antlaşmaları olarak bilinen Avrupa Birliği konseyi azınlık hakları ve dileriyle ilgili kararları ve antlaşmaları geliyor.

Norveçin altına imza attığı konvensiyonel anlaşmalara göre, ilk başta her individ, kendisini, ulusal kimliğini istediği gibi tanımlayıp, ulusal azınlık haklara mensup olup olamayacağını kendisi karar verir. Hatta bu anlaşmaların kendisi için geçerli olup olamayacağını da kendisi karar verir. Buna bağlı olarak başta devletin parlamentosu ve belediyeleri ortak bir programları ile amaçları olması zorunluluğu vardır. Bu amaçların arasında ilk başta yer alan ulusal azınlık

dilleridir ve bu dillerden eğitimidir. Bu dillerin gelişimi ve korunması ise en az birincisi kadar önem taşır. çünkü geliştirilmeyen ve korunmayan bir dil ile eğitimin olması hem sakıncalıdır hem de olanaksızdır.

Bu azınlık dilleri arasında Samer-Laponca-, kvence/fince, Romce ve romanice olmak üzere 4 azınlık dillerini oluşturuyor. Ayrıyetten ulusal azınlıkların kendi dillerinden eğitimin yanında herhangi bir dille yapılan haksızlık-veya bu dillerden biriyle konuşan bir individin bu dilden konustuğu için bir ayrımcılığa tabi tutulması halinde- diskriminering olarak kabul edilip yasalca yasaklanmıştır.

Norveç kültürünün vazgeçilmez bir parçası olarak çok kültürlülük

Ulusal azınlıklar kendi dillerinden kendilerini ifade etme ve kendilerini örgütleme hakkına sahiptir. Aynı zamanda kendi kültürlerini geliştirme ve uygulama hakkına da sahiptirler. Her ulusal azınlık hem toplu halde hem individ olarak kendi ulusal kimliğini koruma ve tanımlama hakkına sahiptir. Bütün bunların uygulanabilmesi için ulusal azınlıkların kendilerini örgütlemelerini kolaylaştıracak maddi, kültürel ve yasal önlemler alınmak zorundadır. Hükümeti bu önlemleri almakla zorunlu kılan yasalar mevcuttur. Yasal olarak Ulusal azınlıkların kültürleri Norveçin kültürel hazinesi ve zenginliği olarak kabul ediliyor.

Ulusal azınlıklar kendi dillerini ve kültürlerini korumak ve kollamak amacıyla yayın yapma, kitap basma ve okul açma haklarına sahiptirler. Devletin bunların uygulanabilmesi ve yürürlüğe konulması amacıyla hem yasal hem de ekonomik önlemleri alma zorunluluğu vardır. Toplumsal refahtan ulusal azınlıkların yararlanabilmesi için yasal önlemler vardır ve bu toplumsal güvenliğin temel unsuru olarak kabul ediliyor.

Hükümet ulusal azınlıkların kültürleri, dilleri, dinleri ve tarihleri hakkında yapılan bütün araştırmaların, dökümanların muhafaza edilmesini ve arşivlenmesini zorunlu kılan yasal önlemleri almak zorundadır. Bu yetkiyi lokal azınlık örgütlemelere verir ve azınlık örgütlemelerin güçlenmesini uygun görür. Azınlıklar ve çoğunluğu teşkil eden Norveçliler arasındaki kültür alışverişini ve birlikte çalışmasını kolaylaştıracak önlemlerin alınmasını yasal olarak öne çıkarır.

Norveç toplumunda çok kültürlülük devletin ve belediyelerin çok dilli toplumu kabul etmeleri ve uygulamalarıyla ortaya çıkıyor. Hükümet ve bağlı bakanlıklar Norveçin çok kültürlü toplumun politik yapısı, örgütlenmesi ve kendisini ifade etmesi ve özellikle azınlıkların kendilerini ifade etmeleri ile ortaya çıkacağını belirtiyorlar. Bu amaçla da ifade özgürlüğü komisyonu kurulmuştur. Bu komisyon azınlıkların kendilerini nasıl ve hangi biçimlerde en iyi şekilde ifade edebileceklerini, azınlıklarla birlikte araştırıp karar veriyor ve yasal kararların alınması için hükümete öneri veriyor.

Finland samerleri

Azınlıklar konusunda Finlandiya İsveç ve Norveçten ayrı geleneksel ilişkilere sahiptir. Finlandiyada her zaman güçlü bir İsveç azınlığı var olmuştur. Finlandiyadaki İsveç azınlığı gelişkin bir kültürel özerkliğe sahip olmuştur. Finlandiyanın kimi yerlerinde örnek olarak Åland- Finlandiyaya ait- İsveç ve Finlandiya arasında büyük bir adadır-sınırları belli bir özerk yönetim biçimi ile yönetiliyor olması önemlidir. Adanın resmi dili İsveç'cedir. Åland'ta Fince azınlık dili olarak statüsünü koruyor. Görüldüğü gibi Finlandiya ya bağlı bir adada resmi dil isveç'çe ve azınlık dili de Fince oluyor ve

bunu kimse yadırgamıyor. Hatta son dönemlerde Ålandın bağımsızlık fikirleri bile tartışılıyor ve bu fikirler de normal karşılanıyor.

Finlandiya'da 'Samerler-Laponlar- Daha 1973 yılında halk seçimiyle kurulan ve 'sami Parlementa' olarak adlandırılan bir meclis çerçevesinde örgütlenmişler. Bu parlamento Finland hükümeti ile ilişkilerde Samerleri temsilen, samerlerin ekonomik, sosyal ve kültürel ve dilsel sorunlarına çözüm getiriyor. 1996 da yeniden kurulan Sami Parlementa İsveç ve Norveçinkine benzer bir öze kavuştu. Laponca 1992 den beri Samerlerin yoğun olarak yaşadıkları bölgelerde, Finlandın kuzeyi komünlerinde –Belediye- yasal olarak resmi dildir. Hükümetin bu bölgedeki bütün çalışmaları Samer parlamentosuyla ilişkili ve onayı ile gerçekleşebiliyor. Bu ilişki ve onay yasal olup zorunludur.

Samerler İsveç ve Norveç'te olduğu gibi Finlandiyada da bölgenin en eski halkı olarak kabul ediliyor ve ilişkiler bu temelde geliyor. Samerler Finlandiyada 6000.ile 8000 arasında bir nüfusa sahiptirler. Yaklaşık 5000 kişilik bir seçmen sayısı vardır. Finlandiyada İsveçin tersine partilerle değil kişisel seçimlerle meclise adaylar seçiliyorlar. Her Samer vatandaşı kendisini aday olarak gösterebilir ve seçme ile seçilme hakkına sahiptir. 1 haziran 1996 da Finland parlamentosu aldığı kararla Samerlerin bölgesel özerkliğini anayasal garanti altına aldı. Bu anayasal garantiye göre samerler dil ve kültürlerini özgürce uygulayabiliyor ve geliştirebiliyorlar. Finlandiya hükümetinin yasal kararlarında Samerlerin hakları şöyle tanımlanıyor: Samerler en eski bir halk grubudur. Yasal prosedür gereğince, Samerlerin kültürel özerkliği, dil ve kültür sorunları çözülerek özerklikleri güçlendirilecektir.

Önemli bir gelişme Ortak Samer meclisi

Samerlerin ortak meclisi Samisk parlamentarik Råd adı altında ülkelerin sınırlarını aşan ve dört parçayı da kapsayan bir ortak meclistir. Norveç, İsveç ve Finlandiya palementoların ortak platformudur. Amacını karşılıklı dil ve kültür alışverişinde bulunmak, yardımlaşma ve dayanışmayı güçlendirmek olarak belirlemiştir. 6 şubat 1997 de 3 parlemto temsilcilerinin ortaklaşa toplantısında bir anlaşmaya varıldı ve bu ortak meclis kuruldu. Bu meclis aynı zamanda iskandinav meclislerinin danışmanlık görevini de üstlenmiştir. Bu ortak mecliste Rusya Samerleri gözlemci olarak yerini almıştır.2009 da Rus Samerleri de kendi meclislerini kurma girişimi adı altında çalışmalara başladılar.

Karşılaştırmalı seçimlere katılım oranı ve ülkelere göre meclis üye sayısı

	isveç	Norveç	Finlandiya
Uye sayısı	31	39	21
Parti sayısı	9	6	-
Seçmen sayısı	7 180	12 475	5 155

Seçime katılım oranı 66 % (2005) 71 % (2005) 55 % (2003)

Ortak çalışma organı

Samer Parlamenter konseyi (SPR) Kuzey ülkeleri arasında konseyler arası demokratik koordinasyon organıdır. Bu organ

Avrupa birliği kurumları nezdinde Samerleri temsil eden önemli bir organdır.

Finlandiyada diğer azınlıklar

Finlandiyada İsveçliler yada Fin İsveçlileri

Finlandiya bölümünde kısa da olsa Fin-İsveçlilerden söz edilmiş ve bugünkü durumlarına değinilmişti. Finland-İsveçlileri Finlandiyada uzun bir tarihi geçmişleri ve Finlandlarla uzun bir beraberlikleri vardır. Bu beraberlik bugün daha güçlü olarak korunmaktadır. Sorunlar karşılıklı anlayış ve çağdaş çözümler üretilerek demokratik yollardan yürütölüyor.

Finlandiyada Finland anayasasına göre, Finlandiya iki resmi dilli bir devlettir. Fince ve İsveç'çe. Finland nüfusunun % 5,5 nin ana dili isveç'çedir. Finlandiyada İsveç'çe eğitim zorunludur. 2004 yılında çıkan bir yasayla Finlandiyada isveç'çe dilinde daha büyük ve önemli iyileşmelere gidildi. Son dönemlerde yeni çıkan yasalarla ilgili tartışmalar hız kazandı. Bu tartışmalar bir noktada odaklaşıyor; Şöyleki:

Fincenin İsveçteki, İsveç'çenin de Finlandiyadaki statüleri konusu tartışmaların odak noktasını oluşturuyor. Finlandiya, İsveçin Fince azınlık dili ile ilgili aldığı kararları memnurlukla karşılarken İsveç'çe zaten Finlandiyada resmi bir dil olarak varlığını sürdürüyor. Bugün Finlandiyada İsveçli aydınlar ile Finlandiya aydınları arasında tarihsel geçmiş ve bugün ile ilgili detaylar konusunda tartışmalar devam ediyor. Bu tartışmaların nereye kadar uzayacağı henüz bilinmiyor. Ne varki herkes bir gerçekten söz ediyor. Tarihin süreç içinde çözemediği sorunları çözmek zorunda olduklarını kabul ediyorlar. Bundan dolayı karşılıklı anlayış temelinde ama

özgürce bir tartışma ve araştırmaya önem verdiklerinin altını çiziyorlar. Finlandiyada, İsveçli kimi tarihçi veya aydını Finlandiyada İsveçlilerin ulus olduğunu ve ulus olarak kabulunu ileri sürerken Finlandiyalılar tarihi bir beraberlik ve uzun bir tarihi geçmiş olmasına rağmen Finlandiya'da isveçlilerin ulus olduğunu kabul etmiyorlar. Çünkü İsveçliler ulus olarak isveçte vardır ve kendi toprakları orasıdır. diyorlar. Fakat uzun bir beraberlik ve tarihi paylaşımdan kaynaklı olarak isveç'çe Finlandiyada hem resmi dil hem de eğitim dili olarak kabul edilmesi şarttır diye görüşlerini açıklıyorlar.

Özgür tartışmanın olduğu yerde özgür düşünce ve özgür çözümlerin de ortaya çıkması kaçınılmazdır. Çünkü başka bir biçimde sorunu tartışmak ve çözümler üretmek olanaklı değildir.

İsvec'te diğer azınlıklar - İsveç Finleri

Fince -uzun yıllardan beri yaklaşık olarak 700 yıl yani 1100-1809 arası bir dönemde, Finlandiyanın İsveç egemenliğinde olduğu yıllarda- İsveçte konuşulmakta olup hiç bir zaman yasaklanmış bir dil olmamıştır. Finler ise bütün bu tarihsel süreçte İsveçte yaşamış ve kendi dillerini konuşmuşlardır. Buna karşılık aynı tarihlerde İsveçliler de Finlandiyada yaşamışlardır ve Finlandiyada İsveçeyi egemen ve resmi dil olarak kullanmışlardır.

İsveç Finleri' ni İsveçli çoğunluktan ayıran faktörleri vardır. Nedir bu faktörler?

İrksal ayrı bir geçmişleri, ayrı dilleri ve ayrı tarihsel-ulusal kültürleridir. İsveç Finleri arasında kendi dillerini ve kültürlerini korumak ve geliştirmek için büyük bir tutku vardır. Bugün İsveçte 450 bin, birinci ve ikinci generasyonu kapsayan bir Fin azınlık nüfusu vardır. Bunlardan 250 bini kendi dillerini günlük yaşamda ve eğitimde kullanmaktadır.

İsveç Finleri İsveçte örgütlenmelerinin uzun bir tarihi geçmişleri vardır.1800 lerden başlayarak günümüze kadar değişik biçimlerde dil ve kültür alanında örgütlenmelere gitmişlerdir.

Fince 1500 lerden başlayarak günümüze kadar İsveçte konuşulan bir dildir. Fince Finland toprakları üzerinde 1800 lerin sonu ve 1900 lerin başına kadar konuşulmazken Fince İsveç toprakları üzerinde konuşulan bir dil olarak vardı. İsveçin egemenliğinde olan Finland kendi topraklarında 100 yıllık bir süre zarfında dilini kullanmazken egemen ülke olan İsveçte bu dil konuşulur ve yaşatılıyordu.

Daha sonraki aşamalarda İsveçte konuşulan Fincenin Finland topraklarında Fincenin ulusal bir dil olmasındaki katkısı çok büyüktür. Finler İsveçte iki azınlık olarak kabul ediliyor. Bunlardan birincisi: birinci generasyon olarak kabul edilen ve kendilerini Fin fakat ayrı lehçeleri olan Finliler olarak tanımlayan - Tornedalinerler yada meänkili-lilerdir.Bunlar İsveçin belirli bölgelerinde yaşayıp o bölgelerde azınlık statüleri vardır.

İkincisi ise hem birinci hem de ikinci generasyonu içine alan geniş kapsamlı Finlerdir ve İsveçin değişik bölgelerinde yaşamaktadırlar, bunlar da ulusal azınlık olarak kabul ediliyor.

Yasal prosedür

İsveç parlamentosu 1999 da ulusal azınlıklarla ilgili ve çok kültürlü, çok dilli, çok dinli bir toplum olduğuna- mozaik bir toplum olduğuna- dair karar aldı. Bu tarihten itibaren fince resmi bir statüye kavuştu. Buna göre fince belirli bir azınlığın dili ve İsveç Finleri de bir ulusal azınlık olarak kabul edildi.

İsveç hükümeti azınlıklarla ilgili politikası, AB bakanlar kurulunun azınlıkları koruma konvensiyonu olarak ortaya

ıkan belgenin içeriğini kabul etmesi ve bağlayıcılığı konusunda imzalaması ile bu haklar resmileşmiş ve uluslararası bir nitelik kazanmıştır. 1 temmuz 2000 tarihinde İsveçin kabul ettiği konvensiyon, -AB bakanlar kurulunun gözlemciliği ve himayesi altında gerekenlerin yapılması için çalışmalar- adı altında yürürlüğe sokmuştur. AB konvensiyonunun devletler ve uluslararası insan hakları sözleşmesi ve üye devletlerin ulusal hakları sözleşmesine bağlı olarak kararların uygulanmasını gerekli kılmıştır.

İsveç parlamentosu, aldığı kararların ruhuna uygun olarak, bütün İsveç vatandaşlarına azınlık hakları ve azınlık dilleri hakkında bilgi verilmesi ve toplumu buna hazırlaması zorunluluğunu getiriyor.

İsveç Fin delegasyonu

Bu delegasyon bir Fin kurumu olarak İsveç’te yasallık kazanmıştır.

Delegasyon kendi amacını şöyle tanımlıyor :

İlk başta finceyi korumak ve geliştirmek. İsveç Fin’lerin ulusal azınlık olarak statülerini güçlendirmek ve statüsünü belirlemek, İsveçte fin kültürünü Fin ve İsveç Finlilerin tarihsel kültürünü temel alarak korumak ve geliştirmek, Fin dilinden kurum ve kuruluşları kurmak ve Finceden devlet kurumlarında hizmetin verilmesini sağlamak, yürürlüğe sokmak, Bilinçli bir İsveç Fin azınlığını güçlendirmek olarak veriyor. Delegasyonun bu amaçlarla ilgili plan ve programı devlet tarafından kabul edilmiş olup yürürlüğe girmiştir. Bu program İsveç finleri tarafından da resmi olarak onaylanmıştır.

Tornedalinler veya Meänkieli

Bu grup 1809 da Finland ve İsveç sınırları belirlenirken İsveçin kuzeyinde Torne (İsveç) ve Muoni (Fin) ırmakları arasındaki bölgede kaldılar. Tornedal-törne ırmağı vadisi anlamında kullanılıyor- Bu bölgede kalan Finler, Samer (laponlar) halkıyla birlikte çoğunluk dili meänkieli ve laponca olan bölgede yaşadılar. Bu bölge her zaman çok dilli çok kültürlü bir bölge olarak bilinir. Bu bölgede İsveçliler, Finler, Tornedalinler ve Samerler birlikte yaşamaktadırlar. Mozaik bir bölge olarak tanımlanır. Azınlıkların çoğu bu bölgede yaşamaktadırlar.

Tornedalinler kimlerdir?

Kendilerini Finli fakat ayrı lehçeleri olan meänkieli olan bir dilleri ve bölgeleri olan Torne vadili bir ulusal azınlık grubu olarak görüyorlar. Tornedalinler kendilerini bir ulusal azınlık olarak bölgelerini de Torne Älv vadisi civarında yaşayan bir grup olarak görmektedirler.

İnsanın ulusal-etnik yapısı, onun dilindeki derin gizeminde yatmaktadır. Torne vadisinde hem isveçliler hem de tornedalliler yaşamaktadır. Fakat bu bölgede Fin lehçesi olarak bilinen Meänkieli hem Finceden hem Laponcadan hemde İsveç'çeden ayrı bir dil olarak vardır. Bu halk laponlarla iç içe bir yaşam sürdürmektedirler. Bir çok yerde aynı bölgeyi paylaşıyorlar. Kültürleri birbirine karışmış, birbirlerini etkilemişlerdir. Dilleri ve kültürleri ortaklaşa paylaştıkları yerler vardır. Bugün birçok tornedalin kendilerini Samer olarak tanımlarken aynı şekilde bir çok Samer de kendilerini tornedalin olarak tanımlıyor. Tornedalinler dört dil konuşurlar. Kişinin oturduğu bölge ve kente bağlı olarak değişiklik gösteriyor. Bu diller Fince, İsveççe, Laponca ve Meänkieli olarak bilinir.

Meankieli Fincenin bir lehçesi olarak görülürken 1999 da İsveç parlamentosunun azınlıklarla ilgili aldığı kararlar Meankilei Finçenin bir lehçesi değil kendi başına bir ulusal azınlık dili olarak kabul edilmesiyle bu dilde yeni bir süreç başladı.

Yahudiler

İsveç'e İlk Yahudi akımı 1600 lara rastlanır. 1685 yılında Yahudilerin yasal olarak kabulünden sonra Yahudiler 1775 yılından başlayarak kendi Sinagog ve diğer dini kurumlarını kurmaya başladılar. Bu süreçten sonra ise Yahudiler yerleşik halk olarak kabul edildi. Yahudilerin kendilerine has dilleri, dinleri ve kültürleri vardır ve bu özellikleriyle çoğunluk olan İsveçlilerden ayırdır. Asıl dilleri İbranice olmasına rağmen İsveç Yahudilerin kendilerine has bir diyalektiği vardır ve bu diyalektiğe de Yıdış-yudiş diyorlar. Bu lehçeyi bir çok Amerika ve Avrupa Yahudileri kullanıyor.

İkinci dünya savaşından önce Yıdış kültürü gelişme içindeydi. Fakat ikinci dünya savaşı sonrası dönemde bu lehçe sekteye uğradı. Yahudi jenosidi Almanya ve Rusyada bu lehçenin duraklama dönemine girmesini getirdi. İsveçteki Yahudiler ise hem İbraniceyi hem de Yıdışı konuşurlardı. İsveç'te Yahudiler kendi dillerini ve kültürlerini geliştirebilecek koşullara sahiptiler. Bugün İsveçte Yahudilerin nüfusu yaklaşık olarak 25.000 dir. Çoğu Stockholm, Malmö ve Göteborg'da yaşıyorlar.

1945 te açılan Meclisleri Yahudilerin ulusal sorunlarıyla ilgilenmeye başladı. Dini sorunların dışında Yahudilerin sosyal sorunlarıyla da ilgilenen bu meclis devletin yardımını aldı. Yahudilerin okulları, kütüphaneleri, dergileri, tiyatroları, matbaaları ve gazeteleri vardır ve bütün kuruluşlar devletten yardım alarak çalışmalarını sürdürüyorlar.

Yahudiler 1999 da diğer azınlıklar gibi, kendileri de ulusal azınlık olarak kabul edildi. Bugün Yahudiler İsveçte yasal ulusal azınlık olarak kabul edilmiştir ve anayasal gövenceyi kazanmıştır..

Yıdış diyalektiği 900 li yıllarda ortaya çıktı. Róma İmparatorluğu döneminde m.ö 300 yıllarında yahudiler Avrupanın bir çok yerinde görünmeye başladılar. Çok sayıda yahudi İspanyada 750-1000 yılları arasında yaşıyorlardı. İspanya Yahudileri özel bir dil konuşurlardı. Ladino - yada diğer bir ismiyle İspanya yahudi lehçesi- Bu arada çok sayıda Yahudi aynı zamanda Fransa ve Almanyada yaşıyorlardı.

İşte Yıdış dili Rehn bölgesi etrafındadaki Yahudilerin konuştuğu dil olarak 900 yıllarda ortaya çıktı. Yahudi dili İsveç yahudileri arasında 1870 ten başliyerek günümüze kadar devam etti. Bugün Yıdış dilini kullananların çoğu yaşlı insanlardır. Bu dil giderek yeni nesil arasında konuşulmaz oldu. Bu dili ikinci dünya savaşında İsveç'e gelen yahudilerin ve özellikle 1950-60 lı yıllarda gelenlerin konuştuğu bir dildir.

İsveç devleti bunun için kaybolmakta olan bir dili İsveçte yasalar nezdinde korunmasını ve gelişmesini güvenceye bağladı. Bu dili konuşan yahudiler çok dilli yahudilerdir. Hem Yıdış, hem İbrani hem de İsveç'çe konuşurlar.

ROMANİLER

14 kasım 1996 da icisleri bakanı tarafından, Romer'lerin İsvec'teki durumunu raporlayıp meclise öneri vermesi için bir komite kuruldu. 29-kasım 1996 tarihinde 12 sivil ve devlet kuruluşu ile ulusal konularla ilgilenen 3 bakanlık ve Romanilerin (çingene) 4 tane kuruluşları yanyana gelerek ortak bir komite oluşturuldu. Komite "İsvec Romerleri" adli

ortak bir raporu hazırladı. Raporun amacı Romerlerin durumunu iyileştirmek olarak açıklandı.

Bu arada 1997 nin sonunda kurulan azınlıklar komitesi, aynı zamanda Romerlerin de durumunu ele alarak onların da azınlık statüsünde görölmelerini öneriyordu. Tabii ki bu öneri ilk etaplarda başka formlarda önerildi. İlk başta romerlerin durumu özetleniyordu ve kendilerine yapılan haksızlıkları gidermek için önlemler alınmasını öneriyordu. Bir etnik halk grubu olarak yaşamını idame etmesi için Romerlere olanak hazırlanması öneriliyordu.

1999 da İsveç parlamentosunun aldığı kararla birlikte diğer azınlıklarla Romaniler (çingene) ler de azınlık statüsüne kabul edildiler.

Tarihçesi

Bir çok nedenlerden dolayı ülkelerini (Hindistan ve Pakistan) bırakmak zorunda olan çingenelerin, Avrupa'ya gelişleri uzun bir süreçte tekabül etmektedir. Romani dili Hindi ve Pancabi dilleriyle bir yakınlığı vardır. Farsça ve Kürdçenin bu dilde rastlanması ise Romerlerin Hindistandan, İran ve Kürdistan üzerinden Ermenistan'a oradan da Yunanistana geçmelerin -den kaynaklanıyor olmasıdır.

Kreta Yunanistan adasında yapılan araştırmada daha 1322 de Romerlerin kalıntılarına rastlanmıştır. Yunanistandan başka Avrupa ülkelerine yayıldılar. Kimileri ise Balkan bölgesinde kalarak orada değişik biçimlerde değişik ülkelerde yaşadılar.

1800 lerde büyük bir romer grubu o zamanin ismiyle Valakiet (Romanya ve Belçikanin bir kesimi) Romerlerin iki büyük gurubu, kalderasha ve Lovara yüzyıllarca bu bölgede yaşadılar ve oradan ayrılmaya ve göç etmeye başladılar. Kimileri yakın göçebe şeklinde komşu ülkelere giderken

kimileri uzun vadeli bir göçmenliği hedef alarak uzak diyarlara göç etmeye başladılar. Geçimleri bilindiği gibi falcılık, at yetiştirme, müzik ve dans gibi çeşitli işbölümlerin - den meydana geliyordu.

1920 yıllarında Avrupada Romerlerin dernekleri kurulmaya başlandı. Fakat ikinci dünya savaşı onların gelişmelerini engelledi. Faşistlerin zulmüne uğrayan diğer etnik ve dini gruplar gibi Romerler de nasibini alıyordu. Bir kaç ülkede bunların sonu getirildi. Bir travma yaşandı ve halen bugünkü nesil dahi bu travmayı unutmuş değildir.

Avrupa konseyi tahminlerine göre Avrupada 8-10 milyon arasında Romani yaşıyor. Çok büyük bir grup Romani Avrupayı terk ederek USA ve Kanada ile Latinamerika ve Avusturalyaya yerleşmişlerdir.

1990 da uluslararası insan hakları kuruluşları romerleri mercek altına alarak durumlarını değişik biçimlerde dünya kamuoyuna duyurdular. BM re, AB ve bir çok ulusal hükümetlere bir çok öneri yapıldı. 1993-1994 AB liğine yapılan önerilerde , Romerlerin ülkeleri olmadığı için Avrupada Romaniler azınlık statüsüne kabul edilmeleri gerektiğine vurgu yapıyordu.

Ana dilde eğitim hakkı

Türk başbakanı Erdoğan, Almanya ve İsveç'e yaptığı ziyaretlerin arkasından yaptığı konuşmalarda anadil eğitiminin olmadığını idia etti. Aynı Erdoğan bugün Kürd açılımın'dan veya Demokratik açılımdan söz ediyor. Türk devletinin beyni şovenizm ve ırkçılık eğitimi ile alak bulak olmuştur. Yetkili organların kafaları da bundan geri değildir. Yetkililerin, bugün söylediğini yarın hiç bir şey söylenmemiş gibi inkar eden açıklamaları devletin bu acı durumunu orta

yere seriyor. Erdoğan'ın örneği de bunlardan biridir. Bugün Kürd ulusal sorunun vardığı aşama onun düşünmemizi gerektirmeyecek nitelikte var olduğunu kanıtlar. Dünyada anadilden eğitimi uygulayan 10 larca ülke vardır ve bütün bu uygulamalar Erdoğan'ın doğru söylemediğini kanıtlıyor.

Uluslararası anlaşmalar ve anadil eğitimi

BM lerin çocuk hakları konvensiyonu 29. paragrafında bu konuda açık bir belirleme vardır. Bu konvensiyonu imzalayan Türk devleti de bunu uygulamaya zorunludur. Konvensiyon, bütün çocukların anadil eğitiminine tabi tutulması zorunluluğu hakkını getiriyor ve bunu bir hak olarak yorumluyor. Devletin resmi dili dışında konuşulan dillerde anadil eğitiminin önemi burada açık ve nettir. Fakat Türk devleti bu hakkı isteyen çocukları sokak ortasında dünyanın gözü önünde işkence etmekle görevini yerine getiriyor. Anadil eğitimi terörizmi destekleme olarak yorumluyor ve bunu savunanlara şiddet uyguluyor. Bu alanda Türkiye'nin MB ilkelerini nasıl hiçe saydığını gösteren kanıtlarla doludur.

Aynı zamanda Avrupa Birliği (AB), azınlıklar ve bölgesel çerçeve konvensiyonunda bu hak açıkça dile getiriliyor. Türkiye bu birliğe de üye olmak istiyor.

AB'ne üye ülkelerde anadil eğitimi en geniş bir kapsamda uygulanıyor ve bunlardan bir tanesi de İsveç'tir. İsveç parlamentosu, 1975 yılında aldığı kararla anadilden eğitimi bir hak olarak yasallaştırdı. Bugün İsveç'te konuşulan her yabancı dilden –anadil eğitiminin seçmeli ders olarak verildiği- Bunun da ilk okuldan liseye kadar geçerli olduğu bilinen bir gerçektir. Her aile kendi çocuğu için anadil eğitimi istediği zaman, belediye bunu uygulamak zorundadır ve bu yasal bir zorunluluktur.

Anadil eğitiminin koşulları :

Ailenin ve çocuğun kendi isteği olması, en az 5 kişilik bir grubu tamamlayacak istem grubu olması (tek kişilik olursa dahi kommün-belediye- çocuğu başka bir komüne tabi kılma koşuluyla bu istemi gerçekleştirebilir.) şartı vardır. Ayrıyeten Romani yani çingene diline bir pozitif ayrıcalık vardır ve bu dilden bir öğrenci iki dil veya lehçeden anadil eğitimini isteyebilir.

Bugün İsveçte anadil eğitime tabi tutulan 62 dil vardır ve bu 62 dilden bütün lehçelerinde anadil eğitimi yapılıyor. Türkiyede yasaklı olan Kürdçe İsveçte yaşamın her alanında kullanılan bir dildir. Bu dilden üç lehçesi ve üç alfabesiyle kitap, dergi, gazete çıkıyor, radyo ve televizyonda yayın yapıyor. İlk olarak dünyada ilk kürd öğretmen okulu İsveçte açıldı. İsvec Üniversitelerinde Kürd dilini öğrenen yabancı ve Kürdlerin sayısı giderek artıyor. Bugün İsveçte ilk ve orta dereceli okullarda öğrencilerin % 15 i yabancı uyrukludur ve bunların anadil eğitim hakları vardır. Yabancı uyruklu dillerin yanında bir de 5 azınlık dilleri ve bunların lehçeleri vardır. Samer dili 5 lehçe, yahudi 2 lehçe, Romani 3-4 lehçe, fince iki lehçe.

İsveçte anadil eğitimi' Fazla dil fazla olanak' başlığı altında ve toplumun bir zenginlik kaynağı şiarlarıyla anadil eğitime önem veriliyor. Bundan dolayı İsveç, İsveç toplumunu çok kültürlü, çok dili, çok etnisiteli bir toplum olarak tanımlıyor ve bunu bir zenginlik kaynağı olarak görüyor. Bunun için İsveçte ayrımcılık kesinkes yasaktır.

Çok dili, çok kültürlü nitelikler iş bulmada bir kolaylık sağlıyor. Her individ anadilinin değerini böylece görebiliyor. Her belediye çok kültürlü topluma yakışır bir mozaği iş

yerlerinde uygulamaya zorunludur. Bu uygulama giderek özel ve bütün kamu alanlarına yansımaları da gerekli kılmalıdır. Her uygulama 5 azınlık dilden yayınladığı gibi, onlarca devlet daireleri ve kamu alanları hem bu azınlık dillerinden hem de 10 larca diğer yabancı dillerden anons, reklam ve enformasyon vermekteir. Herkesin kendi dilinden tercuman isteme hakkı vardır ve bu hak en gelişkin biçimiyle İsveçte uygulanıyor.

İstiyen herkes'in nitelik olarak uygun görüldüğü koşuluyla özel kreş ve özel okul açma hakkı vardır. Bu hak her dilden her dinden ve etnik gruptan insanlara tanınan bir haktır. Devlet, belediyeler nezdinde bu okullara öğrenci başına yardım etme koşulunu getirmiştir.

Azınlık haklarını koruma altına alan önlemler

İsveç hükümetleri azınlıkların yıllık gelir ve giderlerini karşılayan bütçesini garanti altına alıyor. Bu bütçeler azınlık kuruluşları tarafından kendi amaçları için kullanılması koşullunu yasal olarak kabul ediyor. Böylece azınlık hakları yasal garantiye bağlanıyor.

Azınlık hakları politikasının yürürlüğe girmesi

Bu politika İsveç toplumu için yeni bir sürecin başlangıcını gösteriyor. Bu süreç bütün azınlık haklarını garanti altına alan yasaların yürürlüğe girmesini zorunlu kılıyor. Yeni bir süreç olduğu ve alışılmamış kararların uygulanacağı için bütün devlet kurum ve kuruluşları bilgilendirilieceği garantisi veriliyor.

Kararlar tek başına ulusal azınlıkların haklarını garanti altına almıyor, buna bağlı olarak hem pratikte hemde yasal

alanlarda karşılıklı anlayış temelinde bu hakların geliştirilmesi ve uygulanmasını gerekli kılıyor.

Bunun için;

İsveç hükümetleri, hem halkı-İsveçlileri- hemde karar mekanizmaları, hükümet, parlamento, belediyeler, hastahaneler, okular, mahkemeler alınan kararlar doğrultusunda bilgilendirmeyi yasal zorunluluk olarak görüyor. Bu bilgilendirme ve direktifler dil, kültür ve tarih konusunda azınlık kuruluşların çalışmalarını da kapsıyor.

Karar mekanizmaları azınlık haklarının uygulanması için bütün kuruluşların hazırlıklı olmaları direktifini vermekle yükümlüdürler. Bütün kuruluşlara yasal düzenleme ve direktiflerle yetkileri ve uygulamaları hakkında bilgi veriliyor. Bütün devlet daireleri ve kurumları bu konuda motive ediliyor. Devlet bu alanda görevli bir azınlıklar bakanı ve genel müdürlüğünü kurmuştur. Diğer taraftan müdürlükler arasındaki koordinasyonundan sorumlu bir kurumun kurulmasına da gitmiştir.

Parlamento, devlet, belediye ve müdürlüklerin azınlık kurum ve kuruluşlarıyla yakın bir diyalogu ve işbirliğini zorunlu kılan yasaları karar altına almıştır. Bu işbirliği azınlık politikalarının uygulanmasının kural ve koşullarını hazırlama ve Avrupa Birliği uygulamalarına uygunluğu çerçevesinde bir gelişme ve devamlılığa denk gelmesini sağlamaya yöneliktir.

Azınlık haklarından sorumlu kuruluşlar azınlıkların kendi kurum ve kuruluşlarıdır.

Ulusal ve uluslararası işbirliği

İsveç azınlıkları temsilcileri, yakın işbirliği kurumu olan SWEBULL (Avrupa Birliği İçin Ulusal azınlıklar ve az

kullanılan azınlık dilleri için komite) EBLUL (uluslararası işbirliği delegas- yonu), Az Kullanılan Dillerın Avrupa B6rosu, Avrupa Bakanlar Kurulu ve Azınlık Meclis ve Delegasyonlarıyla yakın bir işbirliği temel alınarak çalışmalarını sürdürüyorlar. Azınlıklar aynı dil grubundan gelen azınlık dil kurumlarıyla uluslararası bir iş birliğine gidiyorlar.

İsveçte azınlık kurumları kendi aralarında bir işbirliği kurumunu oluştırmaktadırlar. İsveç azınlıkları başta Fin Delegasyonu olmak üzere SWEBULL çerçevesinde diğer ulusal azınlıklarla bir işbirliği çerçevesinde, yeni işbirliği forum ve platformların oluşmasına ve kararların uygulanmasına katkıda bulunmak için çalışmaktadırlar.

Azınlıklar, AB bakanlar kuruluna, İsveç’in uygulamaları hakkında bilgi vermekle yükümlü- dürler. Fin delegasyonu ve ortak İsveç azınlıklar kurumu yakın işbirliği içinde EBLUL erevesinde Avrupa Birliği içindeki azınlıkların haklarının korunması için ortak bir politikanın oluşumuna katkıda bulunmaktadırlar.

Fin delegasyonu, İsveç Fin meclisi, isveç ve Finland Hükümetlerinin Azınlıklar Komitesi ve isveç Finlandiya Ortak Eğitim Birliği ile en yakın işbirliği temelinde, dil ve eğitim alanındaki politik programları hazırlayıp uyguluyor. Bu program, azınlık dilerin İsveçte konuşulur diler olması itibariyle bu dillerin geliştirilerek nesilden nesile aktarılması ve uygulanmasını gerekli kılmak içindir. Kreş ve okullarda dil eğitimi uygulaması için İsveç Okular Birliği ve Müdürlüğü görevlendirilmiştir. Bu alışmaları değerlendiren belediye komiteleri vardır ve bunlar yetkileri dahilinde bu programı uyguluyorlar. Hükümetler bu konuda sorumlu tutuluyor ve dentimin yapılmasını zorunlu kılıyor.

İsveçte azınlıklar toplumun zenginlik kaynağı olarak görölüyor. Azınlıklar dilinden eğitime çok önem veriliyor. Dil

eğitimi sadece dili öğrenmekle kalmayıp ulusal kimliğin tanıtılmasında da bir araç rolünü görüyor. Araştırmalar ve istatistikler kimlerin hangi dilden ve hangi azınlıktan geldiğini ortaya çıkariyorlar.

Bugun İsveçte azınlık dileri için bir kurm oluşturulmak isteniyor ve isveç parlamentosu kararlarında azınlık olarak kabul edilen dillerin İsveç diliyle eşitliğini sağliyyacak önlemleri almak için çalışmaların yürütüldüğü söyleniyor.

Bu yasalar çerçevesinde yabancı gruplar da nasibini alıyor. Bütün belediyeler ana dil eğitimi için hem azınlık dileri hem de yabancıların ana dilleri için eğitim kayıtlarını mecburi bir hizmet olarak ortaya koyuyor. Yabancıların ana dil eğitimi bugün İsveç'te 62 dilden yapılmaktadır, Ve ana dil eğitimine önem verilmektedir.

Kreş eğitimi

Çocuğun dil yeteneği ve ulusal kişiliği ilk okul öncesi kreş ve ilk okul eğitimi döneminde oluşmaktadır. Bütün azınlıkların kendi dilerinden eğitimi yapmak için yasal önlemler alınmaktadır. Bütün azınlıklar kendi dillerinden kreş ve 8 yıllık ilk öğretimi yapacak okulları açma hakkına sahiptirler. Bunun dışında bütün belediyelere hem Avrupa kararlarına hem de İsveç parlamentosu kararlarına uygun kreş ve ilk okulları açma zorunluluğu getiriliyor.

İsveç bütün azınlık çocuklarının kendi ana dillerinden eğitimi alacaklarına dair garantiyi vererek, ailelerin istekleri doğrultusunda bütün belediyelere yükümlölük getirmektedir.

Bütün azınlıklar, öğrenci başına alacakları devlet yardımı ile kendi okullarını açabileceklerdir. İsveç okullar birliği bu izni vermekle yükümlü kılmaktadır.

Azınlık dillerinden öğretim elemanlarını öğretmenleri yetiştirme garantisi vermektedir. Bu haklar bugün giderak bütün yabancı halk gruplarına da tanınan haklar olarak kamuoyu nezdinde yaygınlık kazanıyor.

İlk okul

1990 dan beri Finlerin kendi okullarını açma hakları vardır. Bütün okllarda Fince İsveç'çenin yanında zorunlu kılınmaktadır. İki dilden eğitim sınıflarının açılması için çalışmaların yapılması konusunda Fin Delegasyonuna ve diğer azınlık kurumlarına yetki verilmektedir. Yasa bütün okullarda iki dilden eğitim sınıflarının olması zorunluluğunu getirmektedir.

Belediyeler azınlık dillerinden eğitiin ailelerce istenip istenmediğine dair araştırmayı yapmakla mükeleftir. Ailerin isteği üzerine belediyeler ya iki dilli sınıf yada azınlık dillerinden okulları açmak zorundadır. Azınlık dillerinden ve anadilden eğitimin gerekliliği konusunda belediyeler aileleri bilgilendirmekle yükümlüdürler.

Lise eğitimi

Lise eğitiminde anadilden eğitim öğrenciye bırakılmaktadır. Öğrenci tercihini anadil eğitimin- de yaparsa okul bu dersi vermek zorundadır. Okul birliği bu konuda bütün okullara bu yönde yönetmelikler gönderme ile görevleniirilmişir. Bu alanda eksikliklerin ortaya çıktığı tartışması yapılmakta ve bu konuda düzenlemelere gidileceği söylenmektedir.

Yetişkin okulları

Azınlık dilleri programları bütün üniversite ve yüksek okullarda zorunludur. Halk Yüksek Okulların'da da bu

eğitimin programlarının olması zorunluluğu vardır. İstiyen kişi bu dillerden devletten yardım alarak okuyabilir. İsveçte iki tane Fince Halk Yüksek Okulu vardır. 2001 de Fince öğretmen okulu açıldı. Yeri gelmişken anlatalım. Daha 1980-90 larda Kürd Öğretmen Okulu bile açıldı ve ilk olarak isveçte Kürd öğretmen yetiştirildi. Azınlık dillerinden araştırma üniversitelerin doğal görevleri arasında sayılmaktadır. Araştırmalar ve öğretmen yetiştirme programları hem yüksek okullarda hem de üniversitelerde önemli bir yer tutuyor.

Kültürel Özerklik

İsveç Finleri ve Samerler kültürel özerklik için çalışmaktadırlar. Bu ulusal azınlıkların çalışmaları uzun süredir devam ediyor. İki azınlık da kendi başına karar verebilecekleri kurumları kurmaya ve bu kurumları güçlendirmeye çalışıyorlar. Bunun için yasal yapıların oluşmasına önem veriyorlar. Çünkü sorunu en iyi bilen kendileri ve sorunu en iyi şekilde çözecekleri kendileri olabileceği gerçeğinden hareket ediyorlar.

Danimarkada Azınlıklar

Danimarkanın Finlandiya ve İsveç gibi kendi adaları vardır. Sanırım dünyanın en fazla adaları iskanıdanavyadır. Danimarkın kendi adalarından birisi Grönland dedikleri adadır. Dünyanın enbüyük adası olarak bilinir. Grönlandın 4/5 buzla kaplıdır. Dünya temiz suyunun %10 bu adadan gelmektedir. Buzların erimesiyle su buradan dünyaya yayılmaktadır. 3 km aşan buz kalınlığıyla Grönland geçimini balıkçılık ticaretiyle yapar. En büyük dağı 3693 metre

denizden yüksekliğiyle Cunnbjorns Fjeld dedikleri dağdır. 60.000 nufusuyla İnutiler % 88 Danmarklılar ve diğerleri ise %12 dir.

Siyasi yapı

Grönland özerk bir statüyle Danimarkaya bağlı bir adadır. Özerk yapıya 1979 da kavuştu. Grönland son yıllarda Danimark hükümetleriyle anlaşarak özerkliği genişletme kararı aldı.

Grönlandın en büyük sorunu ekonomik sorundur. Ekonomik olarak Danimarkaya bağlıdır. Grönlandın balık ticaretinden öteye bir geliri yok. Son yıllarda buzların erimesiyle birlikte stratejik bir ada olma özelliği ile dünyanın büyük güçlerinin ABD gibi dikkatini çekti. Başkenti Nuuk ta hemen hemen bütün iskandinav ülkelerin konsoloslukları vardır.

Grönland

Kuzey Ülkeleri Birliği içinde özel bir yeri vardır. Grönland kuzey ülkeleri bakanlar birliği çalışmalarına kendi temsilciyle katılıyor ve çalışmalarını bağımsız yürütüyor. Grönland yaptığı halk oylamasıyla AB girmeyi red etti ve AB den 1985 yılında ayrıldı. Bugün grönlandın AB ile özel bir birliği vardır. Buda balık ticareti ile sınırlıdır.

Görüldüğü gibi Danimark AB öyesi iken Grönland bir halk referandumuyla AB den ayrılmayı ve AB ile özel ilişkileri olan bir özerk bir ada olarak kalmayı tercih ediyor. Ve dünya yıkılmıyor. Danimark ordularıyla bu adaya saldırmıyor ve halkın aldığı karara saygı duyuyor. İşte demokrasinin güzel bir örneği. Grönland 2002 genel parlamento seçimlerinde

dikkati çeken en önemli nokta, Grönlandın bağımsızlık istemlerinin göndeme gelmesiydi. Bugün Grönlandın bütün çalışmaları kendisini idare edebilecek ekonomik ve politik koşulların hazırlanmasına yöneliktir.

Eskiden Danimark hükümetleri hep Grönlandın bağımsızlık istemlerini geri çevirerek karşı çıktı. Far adalarıyla birlikte zaman zaman bu tür istemleri ileri sürdüler. Bugün Danimarkın geldiği nokta ve dünyadaki gelişmeler Danimarkanın bağımsızlığa sıcak baktığını gösteriyor. En azından sorunun tartışılmasını ve en iyi çözümün birlikte bulunmasını ileri sürüyor.

Fakat halen ekonomik sorun bu adaların bağımsızlıklarını ilan etmede en büyük engel teşil ediyor. Grönlandın balık ticareti bağımsız bir ülkeyi idare edecek güçte değildir. Danimarkanın 60.000 nüfusa yıllık olarak yaptığı yardım 3 milyar DKK yi geçiyor. Danimarkanın son yıllarda Grönland ve Far adalarıyla kişisel ve ticari ilişkileri onun Grönlandın bağımsızlığına ikircimli bir yaklaşımını sergilediği izlenimini veriyor. Bugün Danimarkanın grönlandın bağımsızlığıyla kaybedeceği bir ekonomik durum yok. Fakat halkın Grönland ile akrabalık ilişkileri ayrılmada bir rahatsızlığı ortaya çıkıyor.

ABD Grönlandın bağımsızlık istemlerini göz önünde tutarak Danimarka hükümetiyle 2004 yılında anlaşarak Grönland hükümetiyle anlaşma masasına oturdu. Yapılan 3 lü toplantıda

ABD nin radar istasyonlarını Grönlanda açmayı uygun gören bir anlaşmayı imzaladılar. Bu radar istasyonları uzak menzilli roketlerin ABD ye ulaşmasını engelleyici bir görevi göreceklerdir. Bu çalışmalar dahi Grönlandın bağımsızlık istemlerini kamçılıyor ve giderek bağımsızlığın koşullarını hazırlamaya yönelik çalışmalar olduğu izlenimini veriyor.

Özerk bir ada olan Grönland kendi dilinden okulları, radyo istasyonları ve TV kanalları vardır. Kendi parlamentosu, kendi hükümeti kendi başbakanı(meclis başkanı gibi) vardır.

Far Adaları - Bir tarihsel bakış

900 li yıllarda kuzey ülkeleri dillerinin bütün lehçeleriyle bir birliği vardı. Buna Iskandinav dili de denbilir.Fakat zamanla bu süreç sekteye uğrayarak diller arasında bir ayrılık söz konusu oldu ve Iskandinav dili bölündü. İki dilden bir ayrışmayı doğurdu: Norveç ve İsland bir grupta yer alırken Danimark, İsveç ve Gotland (İsveçin özerk bir adası) da ikinci grupta yer aldı.

Far adaları dili ise Danimark diline bağlı kaldı ve bu durum 1407 ye kadar devam etti. Daha sonra da İsland dili etkisinde kaldı. Bu gelgit dil etkisi 1800 lere kadar devam etti. 1800 lerden sonra bu dilden yazılar yazılmaya başlandı. Ancak 1948 den sonra adanın resmi dili oluştu ve far adaları dili resmi dil olarak kabul edildi.

1000 li yıllarda Far adaları Norveçe bağlı bir adaydı. Norveç'in bir kenti gibi kabul edili- yordu.1380 de Norveç-Danmark savaşında bu adanın hakimiyeti Danimarka'ya verildi.

Bundan sonra da bu ada'da Danmakaca konuşuldu. Resmi dil Danmarkça olmasına karşılık Far dili halk dili olarak varlığını sürdürdü. Bu süreç 1500 lere kadar devam etti. Yukarıda yazıldığı gibi gelgitler devam etti.

1844 te Far adaları dili yok olma tehlikesiyle karşı karşıya kaldı. Okularda Danmakça eğitime başlandı. 1880 lerde bir grup aydın far dilinin adanın resmi dili olmasını savunmaya başladı. Bunlar önce bir gazete çıkarıp bu dilden yayına başladılar. Şiirler, makaleler bu dilden yayınlamaya başladı.

İlk roman 1909 da çıktı. 1900 lerin başında Far dili Danimark dili yanında devlet dili olarak konuşulmaya ve kullanılmaya başlandı. 1948 de ise bu dil bütün alanlarda kullanılmaya başlandı.

Bu dilden 1939 da İncil tercümesi yapıldı. 1940-1945 yılları arasında İngiliz mandatı altında kalan bu adalar 1948 den sonra danimarkaya bağlı özerk bir statüye kavuştu. 1957 de radyo istasyonu ve. 1984 te de TV istasyonu oluştu. Far adaları dili Farce Danimarkanın kültür emperyalizminin politikası etkisinde kalarak Danmakça karışımı bir dil oluştu. Dilin Danimarkaca dan temizlenmesi süreci devam etmesine rağmen kolay olmuyor. Çünkü halk bu dili bildiği ve bu dilden konuştuğu kadar danimarkcayı da biliyor ve konuşuyor. Fakat adanın resmi dili Farca dır. Ve ikinci resmi dil de Danimarkca dır.

80.000 nüfusuyla bu adalar kendilerini çok kültürlü çok dilli bir toplum olarak tanımlıyorlar. Dil grubu INDO.Europa dil grubundandır. Adalar geniş bir özerkliğe sahip olmakla birlikte Danimarkaya bağlıdır.

Slesvig-Holstein

Tarihsel geçmişleri ve savaşlar sonucunda bir kesimi Almanyaya bir küçük kesimi de Danimarka'ya kaldığını yazmıştık. Burada da kısaca değinmekte yarar vardır.

Bu bölgenin nüfusu 2 milyon 82 bindir. Bu bölge hem Almanyaya hem de Danimarkayla kıyaslandığında km2 başına daha fazla insan yaşamaktadır.Çok kültürlü çok dilli bir

bölge olarak bilinir. Hem dilsel hem de dinsel olarak bir mozaiktir bu bölge. Almanyaya bölümünde kalan kesimde 3 ayrı dil resmi olarak hem konuşma hem de eğitim dili olarak kabul edilmiştir. Almanca,Danimarkca ve Frisisçe.

Danimarka bölümünde kalan kesimde ise iki resmi dil vardır. Almanca ve danmarkca. Çoğunluk dili Danmarkcadır. Bu bölgede protestanların yanında katolikler ve özgür kilisenin yanında Danmark klisesi varlığını sürdürürken buna bağlı olarak 15.000 musluman ve 1800 Yahudi de burada özgürce yaşayıp kültürlerini korumaktadırlar.

IRLANDA, dili IRIS'çe

Kuzey ve Iskandinav ülkeleri bölümünde Danimarka, İsveç, Finlandiya, Norveç ve kısaca Island ulusal ve dil sorunlarından bahsetmiştik. Bu arada kuzey ülkelerinde anadil eğitimi ile ulusal azınlıkların dil ve kültürel sorunlarından ve çözümlerinden de söz etmiştik. Bu bölümde de İrlanda ulusal sorunu ve ulusal dili Iris'çeyi biraz irdeliyeceğiz.

İrlanda dil sorununa başlamadan önce kısaca Büyük Britanya'dan biraz söz edelim. Birleşik Krallık, Büyük Britanya (İngiltere, İskoçya ve Galler ile Kuzey İrlanda'dan oluşur.) Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallığı, Avrupa'nın kuzeybatı kıyısında yer alan Britanya Adalar Topluluğu üzerinde, dört ülkeden müteşekkil bir devlet. Bunları kısaca irdelesék şöyle bir tablo karşımıza çıkıyor:

İskoçya (Scotland) :

Birleşik Krallık'a bağlı bir ülke. Britanya'nın İskoçya bölgesinde yaşayan halka mensup kişilere İskoç denir. Başkenti Edinburgh'dur.

Galler (İngilizce'de Wales): (Galce'de Cymru (Komrii diye telaffuz edilir) Birleşik Krallık'a bağlı dört ülkeden biri.

İrlanda Adası: Avrupa'nın üçüncü büyük adası ve büyük britanya'nın 2. büyük adasıdır

Adada Kuzey İrlanda ve İrlanda Cumhuriyeti bulunmaktadır. Kuzey İrlanda Birleşik Krallık'a bağlıdır. İrlanda Cumhuriyeti ise bağımsızdır.

Kuzey İrlanda (Northern Ireland): İrlanda Adası'nda İrlanda Cumhuriyeti'nin kuzeyinde yer alan Birleşik Krallık'a bağlı bir ülke. Başkenti Belfast'tır.

Birleşik Krallık 1998 de İskoçya ve Galler'e eşit derecede olmayan yetki devrederek asimetrik bir federalizme dönüştüğünü söylemektedir. Bu durum şöyle tanımlanabilir:

“Devolution, merkezi hükümetin bir bölgeye bazı yetkiler aktarmasına verilen isimdir.

Devolution ile federasyon veya konfederasyon arasındaki fark şudur: Devolution'da devlet bir ve bütün olmaya devam eder. Merkezi hükümet, devrettiği hakları geri alma yetkisini korur. İskoçya mahalli hükümeti sadece eğitim ve sağlıktan sorumludur. Geriye kalan yetkiler (iç işleri, savunma, dış işleri, maliye) Londra tarafından kullanılmaya devam ediliyor.

Geçen seneki seçimler İskoçya'nın bağımsızlığını isteyen muhafazakâr Milli İskoçya Partisi'ni iktidara getirdi. Milliyetçiler isteselerdi bağımsızlık konusunda hemen bir referanduma gide- bilirdi. Ama gitmediler çünkü referanduma gitmeleri halinde büyük bir olasılıkla olumsuz bir kararın çıkacağından korktular. İskoçların çoğunluğu kopuş istemiyor. Kamuoyu araştırmalarına göre bağımsızlık taraftarları üçte birin altında. Son bir araştırma bu sayının yüzde yirminin altına indiğini gösteriyor.

İskoçlar neden bağımsızlık istemiyor

Yüzyıllardır karışık yaşayan, birbiriyle evlenen, birçok gelenek ve göreneği paylaşan, ekonomik çıkarları ortak olan toplulukların birbirinden kopması o kadar kolay değildir. Eğer

her ikisi de mutluysa, biri diğetine ayrımcılık veya haksızlık uygulamıyorsa, tabii.

Birleşik Krallık Başbakanı Gordon Brown'un İskoç olması Birleşik Krallık'ta kimin, hangi ırktan geldiğinin önemli olmadığını gösteriyor. "Eğer İskoçlar İngiltere'den ayrılıp kendi devletlerini kurma kararı alsalar İngilizlerin tepkisi ne olur, biliyor musunuz? Hiçbir şey. Umurlarında bile olmaz. Bir ülkenin ne kadar müreffeh ve mutlu olduğunu tayin eden coğrafi büyüklüğü veya nüfusu değildir. Ne kadar akıllıca yönetildiği, ne kadar uygar olduğudur." (mmunir, milliyet gazetesi). Çok kültürlü toplum olmanın yararlarını böylece görebiliyor İngiltere. Ancak sorunların tümünden çözüldüğü anlamı çıkarılmamalıdır.

İrlanda

Bu ülkelerden Kuzey İrlanda ve bağımsızlığını kazanmış İrlanda cumhuriyeti ulusal dili Iris'çeyi dile getirmeye çalışacağım. Bunu anlatırken diğerk ülkelerin dil sorunlarına da kısaca değineceğim. Bunlar İskoç ve Galler(Wales) dilleridir.

İrlanda artık iki dilli bir ülke olacaktır. İrlanda parlamentosu aldığı bu kararla İrlanda ulusal dili olan Iris'çeyi İngilizceye karşı güçlü kılmasını amaçlamaktadır. Aşağıda göreceğimiz gibi daha 1900 larda İrlanda dili Iris'çenin yeniden İrlandanın ana dili olma stütüsü kazanması için çalışmalar yürütüldü. Çalışmalar durmadan devam etti ve bugüne kadar geldi. Bugün ise İrlandalılar sadece ana dilleri olan Iris'çeyi konuşmakla kalmayacak resmi dil olarak herkes Iris'çeyi ingilizce kadar öğrenmek zorunda kalacaktır.

İngiltere ve İrlanda'nın ilişkileri uzun bir tarihi sürece tekabül eder. İrlanda'ya Hristiyanlığı getiren Aziz Patrick İngiltereli ingilizdir, Buna karşılık İskoçya'ya Hristiyanlığı

getiren Aziz Columba ise İrlandalıdır. İngiltere'de bugün yaşayan İrlandalıların sayısı, İrlanda'da yaşayanlardan fazladır. Birleşik Krallık'ı oluşturan 4 ülkenin halkları karşılıklı göç ile birbirine karışmış durumdadır.

Kuzey İrlanda'daki dini ve siyasi bölünmeler, yeniden birleşme eğiliminde olmasına rağmen aralarındaki çelişki devam etmekte ve zaman zaman gerginliklere yol açmaktadır. Protestanlar, İngiltere ile birlikten yana iken, Katoliklerin büyük bölümü ise Birleşik İrlanda'dan yana bir tavır koymaktadır. 2004 yılında yapılan araştırmalar Kuzey İrlanda halkının %59'luk bir kesiminin ülkenin Birleşik Krallık'a bağlı kalmasından yana olduğunu ortaya koydu. Bu kesim genelde "Unionists" (birlik taraftarları) olarak anılır. Fakat "Nationalists" (Milliyetçiler) olarak anılan %22'lik bir kesim Birleşik İrlanda'nın kurulmasından yanadır. Unionist'lerin çoğunluğunu İskoç ve İngiliz kökenli Protestanlar oluşturur. "Nationalist" kesimler ise ataları adanın yerlileri olan Katoliklerdir.

Tarihçesi

Birlesik krallık hükümeti 1920 yılında, Dublin ve Belfast'da iki özerk parlamento kurmak için İrlanda Hükümeti yasasını çıkardı. Yasa, Kuzey İrlanda'da uygulandı. İrlanda'lılar ile sürdürülen müzakereler sonucunda Aralık 1921'de İngiltere-İrlanda anlaşması yapıldı, 1922 yılında Dominyon statüsünde İrlanda Bağımsız Devleti kuruldu. Fakat İngiltere himayesinde kaldı. Kuzey İrlanda sınırı 1925 yılında teyit edildi ve 1949 yılında Birleşik Krallık topluluğun -dan ayrılarak İrlanda bağımsız cumhuriyeti kuruldu.

1973 yılında Kuzey İrlanda'da yapılan bir referandumda, seçmenlerin çok büyük bir bölümü, İngiltere ile mevcut

birlikten yana olduklarını ortaya koymuştur. Milliyetçiler ise bu oylamayı boykot ettmistir.

İngiltere ile İrlanda hükümetleri arasında Kasım 1985'de imzalanan anlaşma: Halkın çoğunluğunun rızası olmaksızın, Kuzey İrlanda'nın İngiltere'nin bir parçası olma durumunu koruyacağı prensibine bağlandı. Anlaşmada ayrıca, gelecekte Kuzey İrlanda halkının büyük bölümünün Birleşik İrlanda'nın kurulmasından yana resmi olarak rızalarını göstermeleri durumunda her iki Hükümetin'de bu isteği gerçekleştirmek üzere yasa hazırlayacakları ve bu yasaya destek verecekleri hususu yer almaktadır.

Iris'çe de tarihi bir gelişme ve AB

Iris'çe (Gaelic'e) bundan itibaren sadece İrlanda da resmi bir dil değil, aynı zamanda AB resmi dillerden biri oluyor. Eğer İrlanda dili sadece Birleşik Krallık sınırları içine hapsolmuş olsaydı, bu dil hızla ölmeye mahkum olacaktı. Ancak, İrlanda Cumhuriyeti'nin AB'nin üyelerinden biri olması dolayısıyla, İrlanda dili 1 Ocak 2007 tarihi itibariyle 23 resmi AB dilinden biri olma statüsünü kazanmıştır.

İrlanda hükümet yetkilileri 4,3 milyon nüfus içinde 1.6 milyon bu dili konuşabileceğini tahmin ediyorlar. Bu 1.6 milyondan 350.000 günlük olarak bu dili kullanacağı düşünüyor. Bugün ise tahminen 70.-80 bin arasında bir nüfus bu dili anadili veya ilk dili olarak konuşuyor.

İrlanda da yapılan devlet araştırmasına göre, yaygın olarak konuşulmayan bu dilin gelişmesi için, halkın %92 i hem kendileri hemde ulus için çok önemli olduğunu söylüyor. Iris dili 1500 lere kadar İrlandanın ilk dili olarak konuşulurken, bunun yerine İngilizce konuşulur oldu.

1937 den itibaren Iris'çe Irlandanın resmi dilidir. Iris'çe 2500 yıldan beri konuşulmaktadır. Latin ve Yunanca'dan sonra Avrupada en eski dilerden biridir. İrlanda kralları İskoçya'yi (Skotlandi) fethederken Iris'çeyi oraya taşımışlardır. Latincedeki Scotus aslen Iris'çeyi konuşanlardan gelmez. Galce dili de aynı şekilde Iris'çeden etkilenmiş bir dil veya Iris'çenin bir lehçesi olarak bilinir.

Iris'çe Indo Avrupa Kelti dil grubundan olup, Galca, İskoçya ve Bretonca ile akrabadır. Iris'çe İrlandada konuşulan İngilizceyi de yakından etkilemiş olup hem İngilizce'nin konuşma hem de yazılı forumlarında bu etkiyi görmek mümkündür. İrlanda'da konuşulan İngilizce, Iris'çe ile karışık bir İngilizce lehçesi olarak biliniyor. 1800 li yıllarda İngilizce resmi dil olmasına rağmen adada Iris'çe egemen dil idi. O dönemde Iris'çe fakir ve eğitimsiz kesimler arasında yaygınca konuşulan toplum dili idi. 1880 lerin sonunda kültürde meydana gelen rönesans ve bağımsızlık mücadelesi ile Iris'çenin egemen dil olma durumunu koruması olanaksız oldu. 1835 ten 1891 kadar Iris'çeyi konuşan 4 milyon nüfustan sadece 600 bini konuşurken sonuçta giderek azaldı ve yok olma tehlikesiyle karşı karşıya geldi. Bu tehlikeye ve popularitesinin kaybına rağmen İrlanda Cumhuriyeti, Iris'çeyi geri getirmek ve ulusal kimlikle bütünleştirmek istemesi anlamlıdır. Hükümet başta Iris'çeyi hem okulda hem de resmi dairelerde zorunlu kıldı. Özellikle Dublin'de zorunlu kılındı, çünkü Dublin Iris'çenin zorunlu kılınmasına karşıydı. Tarihsel olarak Iris'çe Dublin çoğunluğunun dili olmadı. Zaman içinde devlet Iris'çeyi zorunlu olmaktan çıkararak sadece bazı yerlerde kimi okul imtihanlarında zorunluluğu devam etti.

İrlandanın son 15 yıllık ekonomik gelişmesi İrlandalıların, ulusal dili Iris'çeyi ulusal kimlikle bütünleştirmesini ve güçlenmesini getirmiştir. Bu durum halkın kendisine güven

duymasını da getirmiştir. Bugün toplumun dahada iyileşmesi için Iris'çe bir ilaç olarak kullanılıyor. Çünkü sadece Iris'çe ulusal kültürü yeniden diriltebilir ve ayakta tutabilir. Dilin kaybolması demek ulusal kültürün de kaybolması demektir. Dilin yeniden dirilmesi çabaları,1893-1921 yılları arasında sürdürülen ulusal dil hareketi gibi yorumlanmakta ve Iris'çe dili farklı olarak artık fakir ve eğitimsiz topluluğa bağlanmamakta, genel olarak toplumun ulusal dili olarak eskiden farklı bir biçimde algılanmaktadır. Bu süreç dilin modernleşmesinde önemli bir aşamadır. Bugün artık aileler için çocuklarını Iris'çe eğitim okullarına göndermek ulusal bir görev gibi tanımlanıyor.

Cocuklar okulu bitirirken Iris'çeyi çok iyi konuşurlar fakat dışarda Iris'çeyi fazla kullanmamasından zamanla silikleşip gidiyor. Onun için dışarda da Iris'çenin konuşulması için yeterli olmasa da önlemler alınmaya çalışılıyor.

Son yıllarda İrlandaya yabancı göçü başladı ve giderek artıyor. Bu ülkeye gelen yabancılar sadece ingilizceyi öğrenmekle kalmayıp aynı zamanda Iris'çeyi de öğrenmek zorunda olacakları söyleniyor. Dilin resmîyette güçlenmesi için, 2003 yılında çıkarılan yasayla Iris'çeyi konuşanların hakları koruma altına alındı. Iris'çe sorunları özel bakanı oluşturulmuş, buna rağmen yeterli önlemler alınamamıştır.

Bir karşılaştırmayı yaparsak İsveç'çe ve Fin'cenin ilişkilerine benzeyen bir durum söz konusudur. İsveç-Finlandiya, İngiltere-İrland arasındaki benzerlik dikkat çekicidir. İngilizlerin İrlandadaki durumları dil açısından 1800lerdeki İsveç'çenin finlandiyadaki durumuna benzeyiyor.

Iris'çe ve Fin'ce kırsal dilleri olduğu gibi özellikle eğitimsiz kesimle bağlantılı bir durum sergiliyordu. İki ülkede de seçkin idealistler tarafından dil hareketi oluşturulmuş ve iki dil de önemli mevziler elde edilmiş olmasına rağmen, ekonomik ve politik durum bu iki dilin dışında diğer dillerin,

ingilizce ve İsveç'çenin ön plana çıkmasını, halkın bu dillerden hem eğitimi hem de yazılı edebiyatı seçmesine neden olmuştur. Ancak iki ülkedeki dil hareketi bu dillerin yaşamasını başarmışlardır.

Iris'çe nin üç lehçesinden konuşulduğu, değişik bölgelerde değişik varyantlarıyla değişik birer dil olma eğilimi taşıdıkları gerçeğini göz önüne aldığımızda sorun dahada karmaşık- laştığını görüyoruz. Ancak Iris'çenin resmi yazılı varyantı olduğu ve genellikle herkesin ortaklaşa kabul ettiği bu varyantin yaşaması ve yer edinmesi çabası öne çıktığı için zorluklar ve sorunlar azalıyor.

Bugün dünyadaki 70 milyon İrlandalının belli bir çoğunluğu nostalji anlamında da olsa Iris'çeyi istemektedir. Bu 70 miljondan 40 miljonu ABD de yaşamaktadır. Butün çabalar Iris'çenin yaşaması içindir. Fakat Iris'çenin çoğunluğun dili olması umudu hemen hemen yok denecek kadar azdır. İrland mitolojisi, zengin kültürel yapısı ve mirası, İrlanda cumhuriyetinin resmi dili olması ve AB de de bu dilin resmileşmesi bu dilin yaşamasını sağlayabilir.

1 ocak 2007 tarihinde AB de bir dil daha resmileşti. Bulgarca ve Rumence'nin yanında Iris'çe İrland dili de resmileşti. İrlanda dili bunlardan değişik olarak, AB ye üye olduğu dönemde değil aradan yıllar geçtikten sonra resmileşen bir dildir. İrlanda 1973 ten beri AB üyesidir ve İngilizce konuşuyordu. Fakat Iris'çe İrlanda cumhuriyeti kurulduktan bu yana İrlandanın resmi dilidir. Yapılan istatistiklere göre nüfusun % 40 bu dili biliyor fakat bu nüfustan sadece % 4 bu dili kullanıyor.

2005 yılında AB tarafından alınan bu karar 2007 yılında yürürlüğe girerek diğer diller gibi Iris'çe de AB de resmi bir dil olarak kullanılmaya başlandı. Çok dillilik AB nin olmazsa olmaz prensipleri arasında yer almıştır. Bu prensip ta ilk başlardan 1958 den başliyerek günümüze kadar devam

etmiştir. Çok dililik prensibi, aynı zamanda bölge ve azınlık dillerinin korunması ve geliştirilmesine de dikati çekmektedir. Bu dillerle tarihsel ve kültürel mirasın korunması amaçlanmaktadır. İspanya buna çok iyi bir örnektir. İspanyadaki bölge ve ulusal azınlık dilleri olan Katalonca, Baskca ve Galca dilleri AB nin yarı resmi dileridir.

AB sadece değişik kültür ve geleneklerden oluşmuş değildir, çok dililik prensibinde önemi büyüktür. Dünyamızın globalleşmesi AB yi dahada çok kültürlü bir yapıda kalmasını zorunlu kılıyor. Bugün AB temel prensiplerinden birisi bütün dillere saygi ve dillerin korunmasıdır. Bu sadece resmi 23 dil değil aynı zamanda üye ülkelerde konuşulan bölge ve azınlık dileri için de geçerlidir. Aralık 2007 de Lizbon anlaşması ile AB, içindeki kültürel zenginliğe ve çok dilliliğe saygi duymayı karar altına almıştır.

AB üye ülkelere, bölge ve azınlık dilerinden, yabancıların dilinden ve komşu devletlerin dilinden eğitimin yapılsını önermektedir. Bizim çok dililiğe saygiyi kabul etmek, tarih tarafından belirlenen çok kültürlü bir toplumu kabul etmek, tarih tarafından biçimlenen kültürel gerçekliğ kabul etmek demek anlamına gelmektedir. AB ye üye olmak isteyen Türkiyenin bunu iyi okuması şarttır. Bu aynı zamanda Avrupada 1800 li yılların başından 1900 li yılların ortalarına kadar süren antagonist çelişkileri ve savaş harabeleri üzerinde yükselen AB gibi bir yapıya saygi ve sorumluluk duymanın da bir ifadesidir.

Avrupa ulusal devletlerin çoğu ulusal dil temelinde oluşmuş devletlerdir. Fakat AB çok dilli bir yapı üzerinde kurulmuş bir örgtlenmedir ve bütün dünyayı etkilemektedir. Çok dilli ve çok kültürlü bir yapı uzerinde oluşturulan örgütlenme genellikle fenatizm, şovenizm ve fundamentalizmin pan zehiri gibi bir görevi görüyor. AB ye

katılım karşılıklı isteğe dayanarak gönüllü bir birliği amaçlamaktadır. Bu birlik savaşa, diktatöryal yapılara, ırkçılık ve şovenizme karşı kurulmuş bir yapıdır ve dolayısıyla bu birliğe aday ülkeler ileri sürülen kriterleri yerine getirerek ancak üye olabiliyorlar. Bugün Avrupadaki ırkçı ve faşist grup ve partilerin AB ye karşı durmalarının anlamı dahada anlaşılır oluyor. Türkiyede AB karşıtı bütün güçler savaş yanlısı, anti Kürd, ırkçı ve faşist güçlerdir. AB üye ülkelerin sayısı 27 olmasına karşılık resmi diller ancak 23 olarak biliniyor. Her ülke kendi dili ile AB ortak kültürüne katkıda bulunuyor ve bu katkı bir zenginlik olarak kabul ediliyor. Onun için, "herkes için bir Avrupa" şiarı yer bulmak üzeredir.

Iris'çe dili tarihçesi

"Burada, İngiltere'dan bahsetmişken, Birleşik Krallığın ana dillerin korunması konusunda yakın geçmişe kadar örnek ülke profili çizmemiş olduğunun da altını çizmek isterim. Buna örnek İrlanda, Galler ve İskoç dilleridir. 1835'te çoğu 1840'ların Büyük Kıtlığı'nda yok olan yerel halktan veya sonradan kitleler halinde gelen göçmenlerden oluşan 4 milyon kadar İrlanda dilini konuşan insan bulunmaktaydı. 2001 senesinde yapılan nüfus sayımında, İrlanda dilinin Kuzey İrlanda'nın nüfusunun %7'si, yani sadece 110,000 kişi tarafından konuşulduğu ortaya çıktı. İskoçya'da nüfusun sadece %1'i , yani 60,000 kişi İskoç Galcesi konuşabiliyordu. Galler bölgesinde ise, 2001 senesinde halkın %20'si (600,000 kişi) Galce konuştuğu, ve %40'ının ise anladığı ortaya çıktı. Bu %20'lik kesim kendi okullarını açmış bulunmaktalar. Ayrıca, 1971'de tanınan yasa gereği Birleşik Krallık'a bağlı olan Kuzey İrlanda, Galler, ve İskoçya bölgelerinde öğretim çift dil ile (İngilizce, Galler dili, İrlanda dili, veya İskoç dili)

veriliyor. İngilizce eğitim süresi, yerel dillerinkinden daha fazladır.” Eylem Bostancı Dalby, Andrew ‘Language in Danger.

Tarih ve özellikle dinin Kuzey ve Güney olmak üzere ikiye böldüğü bu ada ülkesinde iki kesim arasındaki anlaşmazlık halen devam etmektedir Gaelic dili (İris’’çe) ve İngilizce, protestan ve katolik, Dublin ve Belfast gibi ayrımlarla söz konusudur. Güneyde yaşayan Romen katolikler İrlanda Cumhuriyeti’ne bağlılar. Kuzey İrlanda’daki protestanlar ise İrlandalı olmalarına rağmen katolik yönetim yerine aynı dinden olan İngiliz yönetimini tercih edince Birleşik Krallık’a bağlı kaldılar. Din faktörünün İrlandayı parçalamada oynadığı rol gerçekten sanıldığından da büyüktür. Aynı ulusal devlet içinde birleşmek, İrlanda örneğinde olduğu gibi aynı ulustan olmak her zaman yeterli olmuyor. İki kesim arasındaki sorunlar 1998-2007 tarihleri arasında yapılan ateşkes anlaşmasıyla azalmış olsa da kesin bir barış ortamı henüz sağlanmış değildir.

Amerikan bağımsızlık savaşının (1775-1783) ‘başarıyla sonuçlanmasının bir ifadesi olan Amerikan devrimi, İrlanda’nın sömürge halkı açısından, İngiltere’nin yenilmezliğine dair yaygın kanının yerle bir olmasına yol açmıştır. İngiltere, Amerika’daki yenilgisinin ardından, İrlanda’da giderek güçlenen Katolik mülk sahiplerini kontrol altında tutmak amacıyla onlara birtakım ayrıcalıklar tanımak zorunda kalmıştır. Ne var ki İngiliz sömürgeciliği bu ayrıcalıkları tanıyarak ulusal sorunu ortadan kaldıramamıştır. Bundan sonra İrlanda’nın tarihi ayaklanmalarla ve kanlı bastırmalarla dolu olarak ilerleyecektir.

Fransız devriminin ideolojisi İrlanda’ya 1790 da ulaştı ve İrland entellektüelleri arasında yayıldı. 1798 de “Society of the United Irishmen” tarafından örgütlenen İrlanda ulusal hareketi, katolik ve protestanlarla birlikte İngiliz

sömurgeciliğine karşı savaştılar. Burada ilk olarak görüldüğü gibi dinin değil ulusalcılığın etkisi vardır. Bu hareket Fransız devriminin yardımını da aldığı için İngilizleri rahatsız etti ve başkaldırı siddetle bastırıldı. Fakat bunun sonucunda İngiltere tedbir almak zorunda kaldı. Birlik denilen bir formu ileri sürerek egemenliğini korumaya çalıştı. 1801 de kabul edilen yasayla birlikte İngiltere ve İrlanda bir birlik oluşturdu. İrlandalıların belli bir kesimi bundan memnundu. Çünkü baskının azalması onları rahatlatmıştı. Daha o zamandan başlayarak İngilizler İrland Protestanlarını yanına çekmeyi amaçladılar. Katolikler ise bundan memnun değillerdi. Bir kaç Katolik ulusal başkaldırısı sonuç vermeden bastırıldı.

1820 de birliğe karşı sesler yükselmeye başladı ve İrlandanın en büyük Katolik hareketi (Catholic Association) oluşturuldu. Daha sonra bu hareket 1826 da seçimlere kaıldı ve parlamentounun çoğunluğunu kazandı. Bu hareketin amacı ırlandanın tam bağımsızlığı yada İngilizlerle tam eşit haklar temelinde bir örgütlenme idi. 1845 te ülkede baş gösteren açlık bu hareketi sekteye uğrattı ve milyonlarca insan ülkeyi terk etmek zorunda kaldı. 1868 de İngiltere de liberaller iktidara geldiler ve sorunu çözmek istediler, tam bu arada İrlanda da bir hareket oluşmaya başladı ve sorunu çözmek için uğraştı. “The Home Rule Association” ingilizlerin sevmediği bir hareket oldu ve İrlandalıların büyük sempatisini kazandı. 1899 da bağımsızlıkçı parti Sinn Fein kuruldu ve barışçı yoldan bağımsızlığı kazanmayı hedefledi. İrlanda parlamenterlerini İrlandaya çağırarak , İrlandanın bğımsızlığının ilanını hedefledi. Bu parti daha sonra 1905 te IRB devrimcilerin eline geçti. 1912 de bir daha iktidara gelen liberaller İrlandanın bağımsızlığından yanaydı. Fakat 1914 de başlayan birinci dünya savaşı bu düşüncüyü sekteye uğrattı. 1919 da İrlanda parlamentosu İrlanda’nın bağımsızlığını ilan etti ve gerektiğinde savaşı göze aldı. Kosova parlamentosu 89

yil sonra ayni yöntemi kullandı. Halk tarafından seçilen parlamento bağımsızlığın ilanını açıkladı. 1921-1922 de yeniden olaylar baş gösterdi ve bu olaylar ve başkaldırıları İngilizleri zor duruma soktu.

İngiltere, sorunun çözümü için, biri Kuzey İrlanda, diğeri Güney İrlanda olmak üzere iki parlamentoyu kurarak kontrolü elinde tutmaya çalıştı. Gerçekten, protestan Kuzey İrlanda'da (Ulster) parlamento toplandı. Ancak Katolik Güney İrlanda, İngilizlere ödün vermeyi reddetti. Bunun üzerine İngiliz başbakanı Lloyd George İrlandalı yurtseverlerle görüşme masasına oturdu ve barışı sağladı. Anlaşma sonucunda Güney İrlanda uygulamada İrlanda Bağımsız Devleti adıyla bağımsızlığını kazandı (6 Aralık 1921, İngiltere-İrlanda Anlaşması). Kuzey İrlanda ise Birleşik Krallık'a bağlı kaldı. Fakat IRA, Eamon de Valera'nın öncülüğünde, İrlanda'nın bir bölümünü bağımsız, bir bölümünü de yeniden İngiltere'ye bağlı kılan anlaşmayı kabul etmedi. Bunu bir iç savaş izledi. Sonunda IRA, İrlanda'nın bölünmesine razı oldu. 1999 - Kuzey İrlanda, Katolik ve Protestanların paylaşımıyla kendi hükümetine kavuştu ve İngiltere'nin 27 yıllık egemenliği son buldu. 2007- Mart ayında yapılan seçimlerden 1. çıkan Lan Paisley liderliğindeki Demokratik Birlik Partisi (DBP) Protestanlar olarak Katoliklerle uzlaşmayacaklarını açıkladı. Israrları üzerine Lan Paisley ve Gerry Adams buluştu, birlik hükümeti kurulması kararı alındı, Ancak sancılı bir çekişme yaşandı. Mayıs 2007'de hükümet süre dolmak üzereyken son anda kuruldu. Parlamentodaki törenle Demokratik Birlikçiler Partisi'nin 81 yaşındaki lideri Paisley başbakan, IRA eski komutanı olan Sinn Féin liderlerinden 56 yaşındaki Martin McGuinness başbakan yardımcısı oldu. İngiliz sömürgeciliğinin tarifsiz acıları yaşattığı İrlandalıların kuzeyde kendi bölgesel parlamento- larına kavuşması büyük bir heyecan yaratmıştı. Ocak 2007'de Nüfusu 1 milyon 700 bin

civarında olan Kuzey İrlanda'da, seçimlerin ardından oluşturulan ortak yönetimin başkanlığını DUP üstlenirken, başkan vekilliği Sinn Fein'e verildi.

İrlandalılar,İngilizler'ın egemenliğinden kurtulmak, bağımsızlıklarına kavuşmak amacıyla, iki yüzyıldan fazla uğraştılar. İngilizler, anglosakson kökenli; İrlandalılar ise Kelt kökenlidir. Keltler, büyük britanya adalarının yerli halkıdır. Germenlere bağlı anglosaksonlar ise 5.y.y.dan itibaren britanya'yı işgal etmeye, oraya yerleşmeye, Keltlerin dili gaelic'i (Iris'çeyi) kabul etmeyerek daha sonra İngilizce'ye dönüşen anglosaksonca'yı ulusal dil olarak kabul etmeye başlayanlardır.

Iris'çe dili İrlanda'nın ana dili olarak kabul ediliyor. Bu hem İrlanda bğımsız cumhuriyetinin hem de Kuzey İrlanda'nın ana dili olarak, iki İrlanda da konuşuluyor ve kabul ediliyor. İki irlanda da bu dili 260 bin kişi kendi ana dili gibi iyi konuşuyor. Nufusun 1. milyon 860 bini bu dil hakkında belli bir bilince sahiptir. Bu dil bugün iki İrlanda da çok dağınık olarak konuşuluyor. Sadece belli bir bölgeyi kapsamıyor.

Iris'çe İrlanda'nın ulusal dilidir ve bugün bütün okullarda okutuluyor. Bu dil hem İrlanda hem de kuzey İrlanda'nın bir çok bölgesinde konuşuluyor fakat en fazla Gaeltacht denilen bölgede oturanlar tarafından konuşuluyor. Bundan dolayı bu dilin bir çok lehçeleri vardır. Her bölgenin bir lehçesi olan Iris'çe, 1600 lerden sonra yazılan bütün yazılar değişik lehçelerden yazılmıştır. Bir yandan değişik lehçeleri olan bir dilin eğitiminin zorluklarına değinilirken diğer yandan bu lehçelerin anadilinin ğitimi için bir zenginlik olduğu söyleniyor. Hiç kimse bu dilin lehçelerinden rahatsız değildir. İrlandalılar bütün zorluklara rağmen bu dille eğitimin yapılmasını istiyorlar. İrland'da bütün yol, tarafık ve mekan lavhaları, hem Iris'çe hem de İngilizce yazilidir. Bütün

abalara rağmen İrlanda toprak birliğinin gerçekleşmemesi ortak bir dilin konuşulur olmasını englemiştir.

1100 l yillarda İris'e dili gelişmiş bir yazı diliydi. Bu tarihte İris'e hem İrlandanın hem de Skotlandin ana diliydi. Ancak 1600 li yillarda ilk olarak İrland ve Skottland birbirinden ayrıldı. Bu ayrışma bu dilin ayrı lehçeleri olan İris'e ve (gaeilge) ayrı iki dil gibi gelişmesini başlatı. Bugün iki ayrı akraba dil olarak iki ayrı grup tarafından konusuluyor. Hatta iki ayrı ulus tarafından konusuluyor. İki ayrı dil olarak kabul gören bu iki lehçe Danimarkaca ve isveç'e kadar, Krdmanci ve Sorani kadar farklıdırılar.Skottland'a yakın olan İrlandalılar Gealige'yi İris'e den daha iyi anladıklarını syliyorlar.

1100-1600 tarihleri arasında İris'e dili İrland feodal ve eşrafi tarafından kullanılan bir dil oldu ve gelişmeye başladı. Bu dilden destanlar ve şiirler yazıldı ve edebiyat dili haline geldi. İrlanda ve İngiltere arasındaki din farkı katolikler, protestanlar İris'enin bütün ülke ve hatta Skottland,Gaeller ve İrlanda da bir ulusal ve çoğunluğun konuştuğu dil olmayı engelledi. Diğer yandan din olmasaydı bu dilin yaşaması olanaklı olmazdı. İki uçlu, çelişkili fakat gerçek bir objektif durum söz konusudur burada. Bir yandan din ulusu parçalarken diğer taraftan, mezheplerin yayılması için yapılan ayin ve propagandaların dilin ve ulusal duyguların yaşamasında önemli bir rolü olmuştur.

İngiltere hükümdarları İrlanda halkını Protestan yapmak için büyük bir çaba gösterdiler. Adaya İngiliz ve İskoç Protestanlar yerleştiren koloniler kurdular. Bu Protestanlar İrlanda'nın aristokrasisini oluşturdular. Adadaki Katolik oğunluk arasında bu Protestanlara karşı günümüze kadar süren bir hoşnutsuzluk ortamı oluştu. 1707 yılında İngiltere ve İskoçya birleşerek Büyük Britanya Krallığı'nı kurdular. İrlanda bu krallığın sömürgesi haline geldi.1798 yılında

Fransız Devriminden esinlenen İrlandalılar tekrar ayaklandılar. Bu ayaklanmanın kanlı bir şekilde bastırılmasından sonra İngiltere İrlandalıları hoşnut etmek için Büyük Britanya ve İrlanda Birleşik Krallığı adı altında yeni bir düzen getirdi. Günümüze kadar gelen Birleşik Krallık adı bu kökene dayanmaktadır

Açlık ve sefalitin avrupayı vurmasıyla İrlanda ve Skotland halkı da Amerikaya göç ettiler. Yüzbinleri bulan bu göç ilk başta bu dilin gelişmesini sekteye uğattı. İngilizce çok daha önemli bir gereklilik haline geldi. Zamanla bu dili konuşanların sayısı Binlere düştü ve bugün eğer önlem alınmamış olsaydı yok olma ile karşı karşıya kalan bir dil oldu. Ne varki devlet bu dili yeniden diriltmeye çalışıyor, yasalar çıkartıyor, yardım veriyor ve özendirme hareketi alabildiğine güç kazanıyor. Bazi Türk yazarların görüşlerini dikkate aldığımızda İrlanda halkının ırkçılık yaptığını söylememiz gerekir.. Ortak olarak kabul edilen İngilizce varsa Irisçeyi yeniden diriltmenin ne anlamı olabilir. Fakat sorun hiçte Türk ırkçıların sandığı gibi degildir. Ortada uzun bir tarihi geçmişe bağlı bir kültür var ve bu dil olmazsa bu kültür yok olacaktır. Bu dil İrlanda ulusunun ulusal sembolüdür. Onu koruma ve geliştirme hakkı vardır. Buna İngiltere sadece saygı duyabilir.

1800 in sonlarına gelindiğinde Amerikadaki ve İngilteredeki Iris'çe konuşanların sayısı Irladadakinden kat kat fazlalaştı. Bu olay ingilizceyi öne çıkardı ve bir çok İrland ideoloğu ingilizcenin çok daha önemli olduğunu ve giderek Iris'çenin kaybolmakta olduğunu propagandasını yaptı. Bugün Türkiyede kimi "Kürd kökenli" Türk yurttaşlarının yaptıkları gibi. Artık Kürdçenin dirilmesi gerekmediği propagandası yapılmaktadır. Türkçe yerine Kürdçenin konuşur olması çocukların geleceklerini karartmak anlamına gelebileceği propagandası yapıyor. Kürdçe ve Zaza lehçeleri

arasında bir çelişki yaratılarak Kürd dilinin bir dil olmadığı propagandası yapılıyor. Bu 'Kürd, Türk vatandaşları' Kürdçeden utanmak- tadırlar ve Türkçeyi yükseklerde tutmaktadırlar. Türkçenin % 60 nın Kürdçeden, Arapçadan, Farsçadan geldiğini bilmememktedirler. Bilseler de bilmemezlikten hareket ediyorlar. Sonuç Kürdçenin konuşulur bir dil olmasını ve Kürdler arasında saygın bir dil olmasını engellemektir. Kürdçeyi İris'çe ve Fince gibi fakir ve eğitimsiz ile kırsal kesimin dili olduğu imajını yayarak Kürdlerin dillerinden dolayı aşağılık duyguları beslemelerine neden olmaktadır. Onlar Kürdçenin bir zamanlar saray dili olduğu, şairlerin bu dilden şiir yazdıklarını, Türk edebiyatı adı altında okullarda bu şairlerin okutulduğunu unutuyorlar veya hepsinin Türk olduğu propagandası yapılıyor.

İrlandalı ideologlar kendi anadillerinde değil her yerde ingilizceyi kullanarak İrlandalılara hitap ediyorlardı. Bu arada Katolik kilisenin de yan etkisi oldu. Kilise İris'ceyi defterden sildi ve artık kilisede konuşulmaz dil oldu. Buna karşı protestan din adamları İris'çeyi konuşarak protestan din mezhebinin propagandasını bu dilden yapmaya başladılar ve dolayısıyla bu dil bir elit tarafından konuşulmaya başlandı. Katolik kilisesi kiliselerde İris'çeye konuşma yasağı getirdi ve bu dili konuşanları protestan propagandası yapmakla suçladı. Katolikler İris'çeyi protestan mezhebiyle bütünleştirerek olumsuz bir rol oynadılar. Ulster li protestanlar ise bu dilden konuşmayı önemsediler. Fakat aynı zamanda İngiltere ile birlikten yanaydılar. İrlandayı katolik mezhebinin topluluğu olarak görüyorlardı.

Protestanların bu dili konuşmalarının iki nedeni vardı. Birincisi: Din faktörüydü. Protestan mezhebinin yayılmasını istiyorlardı. Böylece dili bir araç olarak kullanıyorlardı. Nitekim Katolikler daha sonra İris'çe konuşanları Protestanları desteklemekle suçlamaya başladılar. Bir

zamanlar PKK ve PKK güdümlü tüm hareketlerin Kürdçeyi milliyetçilikle suçlamaları gibi. Son dönemde başlatıkları kürd dil hareketi ve kürdçeye sahip çıkma duruşları olumlu bir tendens olmasına karşılık bunları PKK leştirmek ve Apo laştırmak gibi bir gaflet ve cahillik içine girerek Kürdçeye darbe vurmaktadırlar. İkincisi ise eskiden bu dilden yazılan destan ve şiirlerin ortaya çıkarılması ve Kelti mitolojisinin yeniden diriltilmesi idi. Bunların başında gelen en önemli din adamı protestan William Neilson idi. Kürdlerin Kamuran Bedirxani gibi. Bu zat Iris'çeyi öğrenme elkitabını yazdı ve Belfast'a bu dilden ders vermeye başladı. Bu önemli bir başlangıçtı. Iris'çeyi yaşıtan temel taşların biri de bu adımdı.

1800 sonlarına gelindiğinde İrlandalılar yeniden bu dili konuşmaya ve ulusal sembol olarak kullanmaya başladılar. Douglas Hyde 1890-da bir dil hareketini oluşturmaya başladı. Kendisi de protestandı. Örgütü kurdu ve bu dilden şiir, roman yazmaya başladı. Amaç bu dili yeniden bir ulusal dil olarak diriltmekti. Bu hareketin oluşumunda ulusalcılığın dünya çapında esen rüzgarın etkisi de büyüktü. Bu örgüt bir çok başarılar imza attı. Bu bir sivil dil hareketiydi. Fakat giderek extremist ulusalcıların eline geçti ve olduğundan başka bir amaçla kullanılmaya başlandı. 1915 lere gelindiğinde artık protestanların bu örgüte kalmarını gerektirecek bir neden kalmadı ve Hyde örgütü terk etti.

1893 yılında İrlanda dil hareketi kuruldu. İrlanda Gaelik Birliği hareketi olarak kurulan bu örgüt İrlanda'nın İngilizleştirilmesine karşı çıkarak "Galikçe (Iris'çe) konuşan bir İrlanda istiyoruz" sloganı etrafında halkı örgütlemeye çalıştı. Bu dünyada belki ilk sivil dil hareketi olarak tarihe geçecektir. Bu tam bir sivil halk hareketi oldu ve her kesimden katmanları içinde barındırdı ve halkın bütün kesimlerini temsil eden sivil bir hareket oldu. Doğrudan bir politik hareket olmamakla birlikte özünde anti sömürgeci, anti

asimilasyoincu ve ulusalcı bir hara- ketti. Biçimsel olarak sivil olan bu hareket, İrlanda politikasında belirleyici olan şahsi yetleri ve İrlanda politik yapılanmalarını etkiledi ve onları Iris'çe dili konusunda inisiyatif sahibi olmalarını zorladı..

İrlanda da dil hareketi başlı başına tarihi bir değerdir. İstenilen düzeyde başarılı olamamış ise de önemli bir dil hareketidir. "Kısa sürede yani 1893-1921 yılları arasında 20 bin üyeye ulaşp, 600 şubesini İrlanda çapında örgütleyebilen dünyadaki en büyük dil hareketi olmayı başarmıştır." Tahminen o dönemde İrlanda'nın nüfusu 3-4 milyon kadardı. Britanya devleti İrlanda'yı sadece coğrafi bir bölge olarak kabul ediyordu ve İrlanda, Britanya Krallığı'nın bir parçası olarak görülüyordu. 1600 yıllarında İrlanda'nın işgal edilmesiyle büyük bir İngilizleştirme hareketi başladı. Galikçe'nin bütün alanlarda kullanımı yasaklandı. Bununla da yetinilmedi, İrlanda'nın örgütsüzlüğünden de yararlanılarak İngiliz işgalcileri İngilizleştirme uygulamalarını köylere kadar yaydı. 1921 yılına geldiğimiz zaman sadece Galikçe konuşan tek bir insan kalmamıştı. 400 yılda Galikçe neredeyse yok olmakla yüz yüze kalmıştı.

Sadece dil değil, İrlanda'yı temsil eden bütün değerler korunmaya çalışıldı; İngiliz futbolu yerine İrlanda futbolu, İngiliz oyunları yerine İrlanda oyunları, İrlanda geleneksel kıyafetlerine kadar İrlanda'ya ait olan değerler bir bütün olarak korunmaya çalışıldı. Bu dil hareketi İrlanda'nın her tarafında şubeler açtı. O şubelerde eğitim yapıldı. Köylerde bile üç dört kişi bir araya gelip dil öğrenmeye başladığında dil hareketiyle ilişkiye geçiyordu, kendi kendilerini eğitiyorlardı. O dönem eğitim materyalleri de yoktu. Çok amatörce bir eğitimdi. Galik diliyle yazılmış küçük bir kitap ya da yayın organlarında yayınlanan makaleler üzerinden dil eğitimi yapılıyordu. Bu şekilde 600 şubede böyle bir eğitim

kampanyası başladı. Bunun dışında şenlikler düzenlendi. Yılda bir kez olmak üzere birkaç gün süren, İrlandaca şiirlerin okunduğu, şarkıların söylendiği konuşmaların yapıldığı bir şenlikti.

Diğer yandan, mektuplar İngilizce yazılmak zorundaydı, bunlar postaya verdikleri mektupları Galikçe yazmaya başladılar. Binlerce mektup postanelere yığıldı. Önce dağıtmadılar mektupları. Ama dil hareketinin gücünü görünce dağıtmaya başladılar. Bu hareketin kitleselleşme boyutuyla, yayılma boyutuyla başarılı olduğu söylenebilir. Hatta Sinn Fein'in bile bu dil hareketinin içinden çıktığını söylemek mümkün." Yazar Necat Ayaz.

Bu dil karakteri ulusal kurtuluş mücadelesi ve iç savaş döneminde bir kurtuluş örgütü gibi çalışmaya başladı ve mücadeleye büyük katkısı oldu. Ancak 20. yüzyıla gelindiğinde yeniden dil hareketi başladı fakat bu dönemde cumhuriyetçiler(Unionistler) ile bağımsızlıkçılar arasında bir futbol topu gibi oradan oraya savruldu. Dilin ulusal mücadeleye bağlanması, dil konusunda sorunları meydana getirdi. Bugün çokça İrlandalı , Kuzey İrlanda sorununun çömsüzlüğünü, bu dilin propagandasını yapanlara bağlamakla, dil hareketini karalamak ve gereksizliğini ortaya koymakla meşguldurlar. Bunun başlıca nedeni de Kuzey İrlanda da dil hareketinin katolik klisesiyle iyi ilişkileri olmasıdır. Aksine bu propagandayı yapanlar eskiden aynı dil hareketini oluşturan protestan klisesidir.

1932 de İrlanda dilinin İrlanda da resmi birinci dil ve İngilizcenin ikinci dil olması istemi büyüdü. Bu hareket o dönemde çokça taraftar kazandı. İrlanda da daha 1922 de çıkan bir yasayla Iris'çe koruma altına alındı fakat ancak bu 1932 deki eylemlerle anlam bulmaya başladı.

Bu giderek bütün okullarda Iris'çeyi bilmek ve bir ders olarak bu dersten imtihanla geçmek mecburiyeti konuldu. Bu

ancak 1975 yılında bir çok protesto sonucunda kaldırıldı. İrlanda da son yıllarda İris'çe bilme mecburiyeti zayıflamaya başladı. Okullarda fazla ilgi görmez bir dil oldu. Bu dilin gelişmesi için çalışmalar devam ederken resmîyete en fazla İngilizcenin konuşur olması bir sorun olarak görülüyor. Resmi yazışmalarda İngilizce yazılsa bile halen yasal olarak aynı yazı İris'çe olarak da yazılması zorunluluğu vardır. İngilizceyle rekabet etmek İris'çe için gerçekten kolay değildir. Hele globalizmin, birey çıkarının ulusal çıkarlarla artık eş değerde tutulduğu bir dönemde böyle bir dili diriltmek kolay olmasa gerek. Uluslararası ilişkilerde İrlandalılar İngilizceyi kullarıldı fakat bundan sonra artık İris' çeyi kullanacaklar. Nitekim AB de İris' çeyi konuşur oldular. İrlandanın 1970 te Avrupa ekonomik isbirliğine üye olduktan sonra İris'çe AB de yarı resmi bir dil oldu. 2004 yılında İrlandalıların İris'çenin AB de resmi dil olması mücadelesi ve istemi İrland hükümetini karar almaya zorladı. Böylece 1 ocak 2007 den itibaren bu dil AB de resmi bir dildir.

Bütün bu uygulamalara rağmen İris'çe zar zor kullanılıyor. İngilizce bilinmeden resmi dilden ilişki kurma zorluğu halen vardır. Bu dil genellikle yaşlılar arasında konuşuluyor ve gençliğin fazlaca ilgisini çekmiyor. İrlanda'nın ekonomik gelişmişliği, IT sisteminin bu ülkede merkezi bir rol oynaması, uluslararası ilişkilerde İngilizcenin doğal bir biçimde kullanılması ve benzeri nedenlerle bu dil halen devlet dili olmasına, resmi bir dil olmasına karşın yok olma tehlikesiyle karşı karşıyadır. Bunu yaşatmak isteyen bir çok dil hareketi ve örgütü oluşmaya başlıyor, fakat hiç birisi yeterli olamıyor.

Türkiye ile kısa bir karşılaştırma

”Uluslararası Ana Dil Eğitim Örgütü” her ülkenin ana dil eğitimine, uluslararası bir sınır kazandırıp tartışma olanağı yaratarak bu eğitimi, işbirliği içinde geliştirme amacını güden bir kuruluştur. Uluslararası Ana Dil Eğitim Örgütü, kurulduktan sonra, 8 Kasım 1982 tarihli kararlarla, şu ülkeleri işbirliğine çağırmıştır: Belçika, Almanya, Fransa, İngiltere, İtalya, Macaristan ve Türkiye.

İnsan hakları hareketinin yoğunlaşmasıyla birlikte, Kültür Hakları da yaşam hakkının bir parçası olarak ilgi çekmiştir. Kültür hakları hareketi; kültürleri kaybolma tehlikesi altında olan etnik azınlıkların ve yerli halkların üzerine yoğunlaşır. Kültürel haklar, bir halkın kültürel yaşamını, uygun şekilde devamını, ve dillerini yaşatmalarını da içerisine dahil eder. Yani, ana dilini yaşatmak bir demokratik ve kültürel haktır. Bu ülkeler seçilirken başlıca kriter seçilen ülkelerde ana dil eğitiminde ülkenin bir iç sorunu olmaması ve bunun uluslararası bir önemi taşımakta olmasıydı. Şu anda, bu ülkelerin içinde hala bu sorunu çözmemiş ve çözmeye yanaşmamış tek ülke Türkiyedir.

Bunun için, çok kültürlü toplumlarda benimsenen eğitim modellerini baz almak gerekmektedir. Mülti-kültürel bir eğitim sistemi yaratılabilir. Fakat, her şeyden önce, en büyük görev bizlere düşüyor. Daha fazla geç kalmadan, dilimize sahip çıkmamız ve ana dilimizi öğrenmemiz /öğretmemiz gerekli ve zorunludur.

Türkiye’de başta Kürtçe olmak üzere, tüm etnik dillerin konuşulmasının yasak olduğunu biliyoruz. Bugün, göstermelik açılımlar olmasına ve etnik dillerin varlığının kabul edilmesine rağmen, bu dillerin geliştirilmelerinin önündeki engeller ve yasaklar devam ediyor. Türkiye hiç bir

ülkeyle kıyaslanamıyacak geri, ırkçı, şovenist ve sömürgeci baskılarla etnik dillerde eğitimin yapılmasını yasaklamaktadır. Ülkemiz Kürdistanda, acilen sivil bir Kürd dil hareketi oluşturulmalıdır. Var olan Kürd dil hareketi tek tipli, politik, ve güdümlü yapısından kurtulması zorunludur. Kürdistanda dil hareketi, doğrudan hiç bir görüş ve politik birliğe bağlı olmadan her kesimi kapsayacak bir sivil, demokratik ve çok renkli olması gerekir.

KOSOVA

Ulusların kaderlerini tayin hakkının tarihçesi ve yeni yorumu ile Kosova

Kosova sorununa başlamadan önce Kosovayı yorumlamanın önemini göstermek açısından, Ulusların Kaderlerini Tayin Hakkının kısa bir yorumunu yapmak istiyorum. Bu konuyu yıllar yılı tartıştığımız nedeniyle, konunun bir kısa geçmişi ve bugünü ile ilgili bazı belirlemeler yaparak Kosova'daki durumu yorumlayalım. Çünkü Kosova sorunu ile UKKTH ilkesi arasındaki bağlantı Kürd ulusal sorununu yakından ilgilendiriyor.

Toplumsal bir örgütlenme birimi olan ulus, ilk örgütleyen kuşkusuz Avrupa olmuştur. 19.yüzyılda sayıları bir avuç olan ulusal devlet, 20.yüz yılda artarak sayısızca yeni ve yapay ulusal devletler ortaya çıkmıştır. Bu süreç Asya ve Afrikada Avrupa'ninkinden değişik bir seyir izlemiş ve sonuçta

günümüzün çelişkilerine kaynaklık edecek haksızlıklara neden olan bir strüktür ile devam etmiştir.

20.yüzyılın en fazla tartışılan ve ezilen uluslara bir hak olarak tanınan UKKTH (ulusların kaderlerini kendilerinin tayin hakkı) kavramı, çıkış döneminden gelişme dönemine kadar değişik süreçlerden geçmiş, önemli değişikliklere ve değişik kavram kargasına yol açmıştır.

1918 yılının başında, tüm uluslarda savaşa karşı bir bıkkınlık ve barış özlemleri açıkça görülüyordu. Milyonlarca insan ölmüş, açlık ve sefalet tüm Avrupa'yı etkilemişti. Woodrow Wilson 8 Ocak 1918'de Kongre'ye gönderdiği mesajda, barışın ve ondan sonra dünya'da demokrasinin ve küçük milletlerin bağımsızlığının esaslarını saptamaya çalışıyordu. Wilson ” hiç kimse bünyesinde yaşamak istemediği bir egemenliğe zorlanmamalıdır” diyordu. Bu söylem bugün bile vazgeçilmeyecek güncel bir söylemdir. Bununla birlikte Wilson “olgun” uluslardan söz etmektedir. Bunların hangi uluslar olduğu, ancak emperyal güçlerin 1.ci dünya savaşında ve sonrasında, çizdikleri sınırlarla anlaşılmış oldu. Olgun uluslardan kasıt, kendi ulusal devletini kuracak yetenek ve olgunluğa ulaşmış uluslardır. Oysa gerçekler böyle değildir. çünkü Ortadoğuda kurulan yapay devletlerin hiçbirisi “olgun” ulus devleti değildir. Emperyal güçler uygulamalarıyla seçici davrandıkları ve ikiye bölünmüş bir politika izledikleri ortaya çıktı. Onlarca sömürge ülkeyi devre dışı bırakarak parçalanmalarına ve sömürge statülerine karar verdiler.

UKKTH ilkesinin uygulaması, Osmanlı, Rusya, Avusturya-Macaristan ve Alman imparatorluklarındaki etkisinin sonuçlarından habersiz olarak ortaya atıldı. Ancak bir dereceye kadar Avusturya-Macaristan ve özellikle Osmanlıyı cezalandırmak istemeleri de bir olgu olarak ortaya

çıktı. Çünkü Osmanlı Viyana kapılarına dayandığı zaman, cezayı gerektirecek bir işgal hareketine giriştiğini ortaya koymuştu. Wilson'un kafasında yenik düşmüş güçlere uygulama- nacak formül bulunmuş ve galip güçler ise bundan muaf kilinmiştir. Bununla birlikte, “olgun” olmayan uluslar, Kürdler, Ermeniler, Asuriler, Azeriler, Beluciler ve benzerleri de devre dışı bırakılmıştır. Çözüm olarak, var olan “devletlerin sınırlarıyla örtüşmesi” gerektiği kuralı öne çıkmıştır ve doğal olarak sınırların köklü değişimini getirecek çözümlerden kaçınılmıştır. Bunun sonucunda Avusturya-Macaristan ve Osmanlı imparatorlukları ulus esasına göre parçalanmışlardır. Ancak bazı uluslar “kaybeden uluslar” olarak egemenlik altında kalmalarına göz yumulmuştur. Kosova ve Kürd ulusları bunlardan ikisidir.

1917 yılında Almanya ve Avusturya'nın barış girişimleri, İtilaf Devletlerin barış koşullarını ağırlaştırma istemleri yüzünden başarılammıştı. İşte bu ortam içerisinde Başkan Wilson, barışın esaslarını saptayan “14 Nokta” sını açıkladı. İlk olarak sadece sömürge hatta deniz aşırı sömürge ülkelere yönelik, siyasi bir ilke olarak ortaya atılan UKKTH, dünyadaki yeni gelişmelerle içerikte önemli değişikliklere uğriyarak bütün ezilen uluslara bir hak olarak ifade edilmeye başlandı.

Lenin daha 1900 ün başlarında bu ikeden söz etmiştir. Yıllar geçtikçe kendi düşüncelerinde değişiklikler baş göstermiştir. Sonuç olarak Batı ulusları ile doğu ulusları birbirinden ayırarak, batı ulusların kendi kaderlerini tayin etmelerini koşulsuz desteklerken, doğu ulusların kaderlerinin tayin hakkını işçi sınıfının insafına terkmiştir. Ortadoğu uluslarını ise hiç hesaba katmamıştır. Bolşeviklere göre bu uluslar çağdaşlaşmaya zorlanacak uluslardır. Ulus olmamışlardır yada ulus olma yolundadırlar. Bu ulusların tek bir çıkar yolu vardır: İşçi sınıfını desteklemek ve ulusal

kurtuluştan vaz geçmektir. Bunu yapmayanlar Bolşeviklerin gazabına uğrayacaklarını açıkça ilan etmekten çekinmemişlerdir. İşçi sınıfı kendisini kurtarmaktan aciz iken sırtına hiç kaladıramadığı bir yükü bulmuştur. UKKTH Bolşevikler tarafından kesinkes manipule edilmiştir ve hiç bir zaman gereği yapılmamıştır. UKKTH Rusya uygulaması tam bir işgal harekati niteliğini almıştır. Bunun tersi 1991 de uygulanmıştır.

Bu ilkede radikal değişiklik birinci dünya savaşıyla başlamış fakat asıl olarak ikinci dünya savaşı ile yeni gelişmelere uğramıştır. İkinci dünya savaşı sonucunda sömürgelerin kalmadığı gerekçesiyle bu ilkenin yaşama geçmesinde uygulanan metodlar değişmiştir. Çünkü ikinci dünya savaşı deniz aşırı sömürgelerin son bulduğu bir süreci başlatmıştır. Savaşın sonunda ise, BM genel kurulun'dan çıkan 59/134 sayılı bildiriye göre, “sömürgeci kurtulma sürecinde kendi kaderini tayin ilkesinden başka bir seçenek yoktur” denilerek, sömürgelerin tasfiyesine gidilmiştir. Sömürgeciliğin sistem olarak son bulduğunu ilan eden hem liberal hem de sosyalist güçler sorunun çözümünü çok uluslu devletlerde aramışlardır. Dolayısıyla ulusal devleti kurma yerine özerklik, azınlık hakları, kültürel haklar gibi doğru olmayan çözümler öne çıkmıştır. Bu süreç BM leri yeni kararlar almaya götürmüştür. “Bir ülkenin ulusal birliğini ve toprak bütünlüğünü kısmen ya da tümünden parçalamaya dair her teşebbüs, BM ler sözleşmesinin amaçlarıyla ve ilkeleriyle ters düşer” anlayışı egemen kılmıştır. Bununla BM sömürge ülkeleri sömürgeci ülkelerin egemenliğine adalet ve demokrasi adına mahkum etmeyi, öngörmüştür.

Bugün ise halen geçerli olan BM lerin 1966 uluslararası insan hakları sözleşmesinde açıkça dile getirilen “ Tüm halklar (uluslar- çoğu zaman çok bilinçli olarak halk ve ulus kavramları karıştırılıyor NB) kendi kaderini tayin hakkına

sahiptirler. Bu hakka dayanarak kendi siyasi statülerini serbestçe belirler ve ekonomik, sosyal ve kültürel gelişimlerini serbestçe sürdürürler” deniliyor. 60 lı yılların ulusal kurtuluş mücadeleleri ile bu ilke yeni bir değişikliğe uğradı. Ulusal sorun ile insan hakları sorunu birleştirilerek uluslararası bir sorun olarak dünya halkların gündemine oturdu.

Kimi Türk yazarlarınin dediği gibi, Kürdistanın sömürge olmadığı, UKKTH nin ise sömürgeler için geçerli olduğu tezi yanlıştır, Onlara göre Kürdistanın sömürge olduğu tezi sadece bu haktan yararlanma amacıyla uydurulmuş siyasi ve kasıtlı bir görüştür. Buda doğru değildir. Çünkü Kürdistan sömürgecilik koşullarına terk edilmiş bir ülkedir. Sömürge tanımı kesinkes Kürdistanın bugünkü statüsüne uygundur. Şöyleki,”Sömürgecilik, bir ulkenin (devletin) (diger bir) sömürge ülke üzerinde siyasal, hukuksal, askeri, ekonomik olarak mutlak egemenliğinin kurulmasıdır.” Bunun aksini kanıtlamak olanaklıdır? Hayır.

Bugün dünyadaki yeni gelişmelerle birlikte artık bu ilke, sömürge olarak adlandırılmayan ülkeler için de geçerli olacağını BM lerde açıkça dile getiriliyor ve ulusun kaderini tayin hakkına saygı duyulması emredliiyor. Çünkü ”globalleşmiş dünya’da temel insan haklarına saygı gösterilmediği durumlarda ülkelerin iç işlerine karışılabilceği, hatta karışılması gerektiği düşüncesi”(ölümcül kimlikler) dünya demokratik ve humanist kamuoyu tarafından meşru bir kimlik kazanıyor. Görüldüğü gibi günümüzün globalleşmiş dünyasında bile gerektiğinde bu sorun dış müdahale ile çözüme gidebiliyor ve sömürgeci ülke bu uygulamaya zorlanabiliyor. İşte Karadağ işte Kosova örneği, iste Irak ve benzerleri Canlı ve yaşayan bir olgu olarak dünya gündemini halen işgal ediyorlar.

90 li yıllara gelindiğinde durum dahada değişiyor. “90li yıllar aynı zamanda bazı üniter devletlerin merkezden yetki devirleriyle federalleşmesine tanık olunan yıllar olmuştur. Her ne kadar anayasasında federal kelimesine yer vermese de İspanya Bask ülkesi ve Katalonya’ya geniş özerklikler tanımış, Belçika 1993 te resmen federal bir ülkeye dönüşmüş, İngiltere ise 1998 de İskoçya ve Galler’e eşit derecede olmayan yetki devrederek asimetrik federalizme kaymıştır.... uluslararası toplumun onayıyla kurulan tüm yeni devletler, daha öncesinde milliyet(ulus NB) ünvanıyla anılan, özyönetim sahibi cumhuriyetler ya da bölgelerdir. BM ve AB gibi uluslararası topluluklar SSCB ve Yugoslavya Federasyonları’nın çöküşünden sonra ulusal grupların değil, belirli cumhuriyetlerin üyesi olan, bölgesel olarak tanımlanmış halkların kendi kaderini tayinini tanımıştır. Dağlık Karabağ, Çeçenistan ve Abhazya gibi daha önce bir federasyonun uniteleri olarak adlandırılmamış diğer toraklardaki ulusal bağımsızlık mücadeleleri ise bu tür bir destek görmemiştir. Fakat etnik ayrılıkçılıkla baş etmede uluslararası topluluk tutarsız bir tavir sergilemiş, Bosna, Slovenya ve Hırvatistan’ın ayrılmasına izin verirken , Kosova ve ilk başta Karadağ’ın ayrılmasına onay vermemiştir.” Stratejik inceleme Huseyin kalaycı.

90.li yıllara gelindiğinde dünyayı yeniden yapılanmaya aday olan uluslararası dev şirketler,uluslararası kuruluşlar BM, NATO, AB yeni ideolojik ve teorik kavramları yarattı. Sosyalist sistem başka etkenlerle birlikte bu ideolojik ve teorik kampın etkisinde bunalımın en derin sürecini yaşıyarak kutuplaşmanın yok olduğu bir dünyaya yerini terk etti.

Bu sürecin en belirgin ideolojik ve teorik belirlemesi, artık ulusal devlet anlayışının son bulduğu, ulusal devlet kurma sürecinin sona erdiği ve bunun yerine artık köresel bir sürecin başladığı, yeni bir dünya birliği sürecinin başladığı düşünceler

öne çıkıyor ve yeni bir dünya örgütlenme sürecinin başladığı ilan ediliyordu. Kapitalizmin beşiği Avrupa ve Amerika dünya sermayesinin başarılarını ve yeni dünya düzeninin devreye girdiğini dünyaya ilan ediyor ve kutuplaşmanın sona erdiğini müjdeliyordu.

Ters orantılı bir sürecin başlangıcında yeni ulusal çelişkilerin baş gösterdiği ve yeni ulusal dıramların ortaya çıktığı Avrupada, yeni çözüm arayışların da devreye girdiği sürece tekabül etti. Rusya ve Yugoslavya ile başlayan süreç, Afganistan ve Iraka müdahale ile dünyayanın yeniden yapılanmasına ve dünya haritasının yeniden çizilmesine yol açacak gelişmelere sahne oldu. Globalizmin geliştiği fakat buna orantılı olarak ulusal çelişkilerin de çözüme kavuşması gerektiği tezlerinin başabaş bir süreci izlediği görüldü.

ABD'nin Iraka müdahalesi ile ortaya çıkan olanaklardan yararlanan Güney Kürdistan Kürd ulusal hareketi kendi federe devletini kurdu. Solcu, müslüman veya liberal demokrat geçinen hatta bir Kürd hareketi olduğunu idia eden PKK dahi bu sürecin teorik ve ideolojik temeline inmeden uluslararası çokuluslu şirketlerin ideolojik kuramına sarılarak – hesaplarına geldiği için- kürd ulusal federe devletinin oluşumunu 'zamanı bitmiş bir fesat yuvası olarak' tarif etmeleri ve buna tavır koymaları onların aslında var olan statükodan yana olduklarını ortaya koyuyordu. Kürdlerin yeni süreçte ortaya çıkan fırsattan yararlanmayı istemeyen devletler ve onların maşalarının öne sürdükleri gerekçe ise Kürd devletinin artık gereksizliği ve savaş malzemesi olacağı tezi idi. Bu durum Avrupada ilk ulusal devletlerin ortaya çıktığı süreçte, feodal monarşilerin ve statükocu güçlerin karşı duruşlarına benzer bir tutumdur.

UKKTH kavramı BM'in 1966 daki ikiz sözleşmeleri ve BM genel kurul kararları ile bu hak uluslararası geçerliliği

olan hem siyasi hem de hukuki bir hak olarak kabul edilmiştir.

Sovyetler birliğindeki ve Yugoslavyadaki gelişmeler, dünya haritasının önemli bir değişikliğe ve yeni devletlerin sınırlarının yeniden çizilmesine neden olan gelişmeler ile birlikte bu ilke içerik olarak önemli bir değişikliğe uğrayarak bütün ezilen uluslara, hatta azınlıklara dahi uygulanabilir bir işlerlik kazandırmıştır. Bu süreçte insanoğlu, bir taraftan savaş belasını yaşarken, diğer taraftan, barış ve güvenliğin sağlanması adına önemli adımları atmıştır. Barışın yol ve yöntemlerini aramaya koymuştur. Sonuç itibarıyla insanlık bugüne kadar barış konusunda en iyi çözümü bu siyasi ve hukuki ilkede bulmuştur. Nevarki uygulaması başlı başına bir sorun olmasına karşın bugüne kadar bunun alternatifi yaratılmamıştır. Bu ilke son yıllarda en tartışılır ilke olmaya devam etmiştir.

21 kasım 1990 tarihinde Türkiye'nin de içinde olduğu 34 devletin başkanları tarafından imzalanan, “Yeni Bir Avrupa İçin Paris Şartı” ile bölünme ve çatışma döneminin sona erdiği, demokrasi, insan hakları ve hukuk devleti ilkelerine dayanan yeni bir işbirliği döneminin başladığı ilanı ile dünya yeni bir sürece adımını atmış oldu. Paris şartına imza atan Türkiye koşulları yerine getirmeye zorlanmalıdır. Bu koşullar, çok kültürlü bir toplumun yaratılması prensiplerini ortaya koyuyor.

BM ve UKKTH kavramın tarihçesi

Geçmiş, çok eskilere dayanan, bu ilke daha Amerikan ve Fransız devrimleri kuramlarına kadar götürülebilir. Kavramın ve ilkenin ortaya çıkışın kaynağı 18-19. yüzyılın Batı Avrupası'dır. Avrupa'daki sosyal uyanış ile aynı döneme rastlamaktadır. Bu anlayış ulusların batı Avrupada uyanışları

ve hak arayışları dönemine tekabül ettiği için asıl olarak bu hakkın batıda gelişen liberal düşünce akımının önemli bir uzantısı olarak da görmek mümkündür. Bu yönüyle bu ilke tamamen Avrupa kaynaklıdır ve avrupa için geçerli olmuştur. Bu ilke Batı Avrupa'da liberal demokrasinin gelişmeye başladığı 18. yüzyılın sonlarında sağlam zeminlere oturtulmaya başlamıştır. Fakat bütün çabalara rağmen bu ilkenin pratikte uygulanışı batı Avrupanın sınırlarını aşmamıştır. Asya ve Afrika bu uygulamanın dışında tutulmuş ve keyfi bir uygulama ile İngilizler, Fransızlar, Amerikalılar ve Ruslar istedikleri şekilde hiç bir ulusun iradesini hesaba katmadan devletlerin sınırlarını çizmişlerdir. Tarihte hiç ismi namı olmayan ulusları ve ulusal devletleri yaratmışlardır. Korsan devletleri kurarak ezilen onlarca ulusun iradesini hiçe saymışlardır.

Batı Avrupa kaynaklı olan bu hukusal hak, ilk olarak Marksistler, basta Lenin olmak üzere uluslararası kommunist hareket bu hakka ideolojik bir yurum getirerek ulusların hak arayış mücadelelerini uluslararası işçi sınıfı mücadelesi ile uyumunu teorik alanda sağlamayı başararak buna bir uluslararası hukuk prensibini kazandırmıştır. Ancak Leninistler-Stalinistler de işçi sınıfının ve giderek sosyalist ülkelerin çıkarlarının, ulusların ulusal haklarına göre öncelik taşıyacağını belirtmişlerdir ve bu hukuksal hakka sosyalistler de sırt çevirmişlerdir. Sosyalizm de özünde avrupa kaynaklıdır ve hep Avrupa veya batı için düşünülen bir sistem olmuştur. Sosyalistler UKKTH nı her zaman Avrupa için düşünmüşlerdir. Uygulaması yine batı olmuştur ve sosyalistlerin desteklediği ülkeler dikkat edilirse hep Avrupa olmuştur. Asya ve Afrikaya geldiğinde hem kapitalistler hem de sosyalistler bu ilkeye sırt çevirmişlerdir. UKKTH hem sosyalist ülkelerin hem de kapitalist ülkelerin çifte standart uygulamalarını ve iki yüzü politikalarını açıkça ortaya

koymuştur. Bu uygulama aynı ikiyüzlülikle devam etmektedir.

Yugoslavya'daki gelişmeler, BM antlaşmalarını karşı karşıya getirdi. Ulusların kaderlerini tayin hakkı ile ülkelerin toprak bütünlüğü ilkeleri karşı karşıya kaldı. BM bu iki seçenekten birisini tercihe zorlandı. Sonuçta BM in "ülkelerin toprak bütünlüğü" ilkesi iflas etti. Yugoslavya parçalandı, Bosna, Karadag ve son olarak Kosova ulusal devletleri kuruldu.. Böylece UKKTH, BM in desteği ile gerçek bir uygulumasına tank olundu. Bu ulusal mücadelelerin büyük bir başarısı olarak da yorumlanabilir. Bu süreçten sonra artık geçerli olan referens budur. Bu referens Kürdistan ulusal mücadelesini yakından ilgilendiriyor.

Bugün iki görüş çatışmalı bir şekilde karşı karşıyadır ve uluslararası topluluklar bir karar vermek durumundadırlar. Ya ulusların kendi kaderlerini kendilerinin tayin hakkını her ulus için kabul edecekler yada her şeye rağmen ülkelerin toprak bütünlüğünün korunmasını eskisi gibi temel alacaklardır. Buna hem dünya çapında sürdürülen ulusal mücadelelerin dirençleri hem de uluslararası demokratik kamuoyunun tavrı etkili olacaktır. Bu bir dönüm noktası olarak çok önemli bir sürece tekabül etmektedir. Bu süreçte her ulusal kurtuluş mücadelesi gibi Kürd ulusal kurtuluşun ulusal direnci de çok önemlidir.

Bugün Kürd ulusal mücadelesinde yer alan güçlerin zaman zaman zikzaklar çizip görüş değiştirmelerinin, uluslararası kuruluşlar istemiyor diye Kürd ulusunun ulusal haklarından taviz vermenin hiç bir gerekçesi yoktur. Kürdlere layık olmayan " özerk yerel yönetimler" "Anadil eğitimi" gibi görüşleri temel istemler olarak ileri sürmenin ve bunları Kürd ulusu adına dile getirmenin sakınca ve tehlikeleri ortadadır. Bunların kendi istemlerinde ısrarı onların Kürd ulusal haklarını siyasi ipotek altına almayı amaçladıklarını

ortaya koyuyor. Bu ise Kürd ulusuna yapılacak en büyük haksızlık olacaktır. Sadece Kürd ulusuna haksızlık değil Kürdler gibi mücadele içinde olan uluslara da büyük haksızlık olacaktır. Çünkü, Eğer Kürd ulusu dünyada kendisine yakışır örnekler ariyorsa, dünyaya iyi örnek olmak için de mücadele etmek zorundadır. Ulusal istemlerini ulusa yakışır bir düzeyde tutmakla mükeleleftir. Kürd ulusu, Ulusal haklarını pazarlık konusu yapan hareketleri red ederek “olgun” ulus olduğunu kanıtlamak zorundadır. Yoksa her zamanki gibi bugün fırsat varken yeniden kaybeden ulus olmaktan kurtulamıyacaktır.

UKKTH ve ilkesi ışığında Kosova ulusal sorunu, tarihçesi, gelişimi ve bugünü değerlendirilecektir. Ulus ve ulusların kendi kaderlerini kendilerinin tayini konusunda kuzey ülkelerin ve Iskandinavya'nın birkaç örneğini verdim. Bunlar Kürd ve Türk kamuoyu tarafından az bilinen örneklerdi. Bu bölümde anlatılan Kosova sorunu ise hem bilinen hem de bugün bile değişik kesimler tarafından tartışılan bir konudur. Herkes bunu aynı perspektifte değerlendireceği anlamı çıkarılmamalıdır. Değişik yorumların olması doğaldır. Ben Kosova sorununu UKKTH ışığında ele aldım ve gerekli yerlerde Kürdlerle-Kurdistanla bir karşılaştırma yaptım. Yararlı olması umuduyla.

KOSOVA Deneyimi, kısa bir karşılaştırma

Dünya; 21.yüzyıla girerken, Avrupa'nın doğusunda çözüm bekleyen ulusal sorunların sosyalizm dramı yaşandı. Eski Yugoslavya'da büyük Sırbistan Devletini koruma ve yaşatma hayalinden vazgeçmeyen Sırp işgalci güçleri, Kosova topraklarının ilhakında ısrarlı olmaları, gerekli gördükleri zaman da en kaba şiddeti kullanarak sorunu çözmeye

ugraşmaları Kosova ulusal sorunun çözümüne diş müdahelenin zorunluluğunu getirdi. şiddeti çözümde tek çare gören Sırların kafasına şiddetli bombalar yağdırmaktan başka çare de kalmadı. şiddeti şiddet durdurabildi ve Yugoslavya parçalanarak demokratikleştirildi. Ulusal katiller tek tek uluslararası mahkemelere verilerek cezalandırıldı. Bu süreç devam ediyor. Bunu iyi okumayan Saddam fare deliğinden çıkarılarak yargılandı. İran molaları ile Hafız ailesi de sıraya girmişlerdir. Türkiye'ye bu uygulamalardan uzak olduğunu his etsin diye etsiz kemikler peşkeş çekiliyor, fakat Türkiye uygulamanın matematiksel sayılanından birisidir.

Kısa bir tanımlama Kosova

Kosova, Dogu Avrupa'da istikrarsız bir bölge olarak, kuzeydoğudan Sırbistan, kuzeybatıdan Sancak ve Karadağ, güneyden Arnavutluk, güneydoğudan da Makedonya ile çevrilidir.

Bugun Sırbistana ve Rusya'ya karşılık BM ile AB ve özellikle USA Kosovanın bağımsızlığını istiyor. Kosovanın bağımsızlığı bu güçler tarafından tanınırsa ki tanınıyor; o zaman BM ler, AB,ve USA, UKKTH'nin ve ilkesinin yeni bir yoruma mehal verecekleri gelişmelere yolu açacaklardır. Bu kaçınılmaz bir süreci beraberinde getirmek zorundadır. Rusya ise bir yandan bu çözümün kendi içindeki ulusal çelişkilere örnek teşkil edeceği ve zarar vereceği korkusuyla ve Sırbistandaki çıkarlarını gözönüne alarak Kosovanın bağımsızlığına sıcak bakmıyor ve karşı çıkıyor.

Türkiyenin tutumu bu sorunun çözümünde dikkat çekicidir. Türkiye altan alta Kosova yetkililerine bağımsızlıktan yana olduğunu açıklıyor fakat bunu ürkek ve sinsî bir şekilde söylemeye alışıyor. Bir ok Türk politikacısı ile çokça devlet kalemşörleri Kosovanın bağımsızlığı Kürt

ulusal sorununa örnek teşkil edeceği için Türkiyenin dikkatli davranması gerektiğine işaret ediyorlar. Buna rağmen Türkiye bugünden bağımsız Kosovanın hesabını yapıyor. Türkiye Kosovoda da ikiyüzlülüğünü sergiliyerek yaklaşık 35 binTürkçe konuşan halk kesiminin hakkını istiyor. Kosova yönetimi daha baştan demokratik bir adım atarak Türkçeyi bir azınlığın resmi dili olarak yasallaştırdı. Kosova bu uygarca davranışıyla belki Türkiyenin desteğini almak için ve Türkiye ile ilerde dost olabileceğini kanıtlamak için bir jest olarak da yapmış olabilir. Fakat buna rağmen olumlu ve saygın bir adımdır.Türkiye ise bundan gurur duyuyor. Türkçe Kosova'da resmi dil oldu diye gazeteler manşetten haber verdiler. Bununla şövenizm propagandası yapıldı ve Kosovaya yeniden dönüşün ideolojik zeminleri tartışılmaya başlandı. Türkiye bunu iyi okuması gerekirken kaba bir gurura kapılarak bunu Türkçülük malzemesi olarak kullandı. Çünkü burada Türkiyenin gurur duyacağı bir katkısı olmamıştır. Kosovanın bu çağdaş davranışı hem çağımızın hem de Kosova mücadelesinin bir gereğidir. Kosovanın bağımsızlığı sihirli bir degnek değildir fakat sanırım UKKTH sorununda yeni bir süreci başlatmıştır ve iyi bir örnektir.

Kosovanin tarihçesi

ve

Osmanli denetimi (işgali)

Kosova I. Murat zamanında 1389 I. Kosova Savaşıyla Osmanlı topraklarına katıldı. 500 yıldan fazla Osmanlı işgalinde kalan Kosova bölgesi 1912'de I. Balkan ulusal Savaşı sırasında Sırp'ların eline geçti. 1389 -1912 arasında Kosova Osmanlı işgalinde kaldı. Kosova'nın çok önemli Batı-Doğu ticaret yolları üzerinde bulunması nedeniyle, Osmanlı yönetimi burada yoğun bir devşirme-islamlaştırma politikası uyguladı. 1878 Rus - Osmanlı savaşı sonrası Sırp'lar Kosova'da hak iddia etmeye başladılar.

“Kosova, 1389'da Osmanli topraklarına katildikten sonra, Üsküp Sancagi'na baglandı. 1455'de Kosova'nin kuzeyindeki topraklar da işgal altına alındıktan sonra, Kosova tamamiyla osmanliya bağlandı.” Bilindiği gibi bu bölgede Rumeli Eyaletleri oluşturuldu. Zaten Osmanli ya vilayet ya sancak yada eyalet seklinde yönetiliyordu.“1800'li yıllardan önce Manastır, sonra Sofya vilâyetleri içinde kalan Kosova, 1878 Ayestefenos (Yesilköy) Antlaşmasıyla vilâyet konumuna getirildi.” Kürdistan'da benzeri sistemlerle Kürdler Osmanlı içinde kalmışlardır. İlk etaplarda Mir sonra ise şeyhlik sistemi geçerli olmuştur. Burada Kosovanın statüsü Kürdlerinkinden çok daha geridir. Çünkü Kosova başka ayaletlere bağlı iken Kürdistan'nın kendi özerk yönetimi vardır. Kosovanın belirsiz statüsüne karşılık, Kendi başına karar verebilen fakat gerektiğinde Osmanliya askeri yardımda bulunan özerk bir ayalet idi Kürdistan. Tarihsel olarak bakıldığında Kürdistan Kosovadan statü bakımından çok daha ileri boyuttadır.

Bunları dile getirmenin nedeni, Kosovanın tarihsel statüsünü ortaya koymaktır. Bundan amaç bugüne kadar uygulanan UKKTH ve ilkesi ile BM lerin yasaları arasındaki çelişkilere parmak basmaktır. Bu çelişkilere rağmen, Kosova ulusal mücadelesi bağımsız bir devlet olma ile sonuçlanmıştır. Bunda BM lerin müdahalesi belirleyici olmuştur. Böylece Kosova'nın bğımsızlığı, diğer ulusal mücadelelere örnek olabilecek bir gelişmeyi yaratmıştır.Çünkü Kosova çözümü, ulusal sorunları devletlerin iç sorunu olmaktan çıkarmıştır. Sınırların değişmezliği prensibini bozmuştur. Sorun ülke, toprak ve bağımsız devlet çerçevesinde çözüme bağlanmıştır.

Kosova Vilayeti, Balkan Savaşları sırasında (1912-1913) , Sırp ların eline geçti. Tito'nun 1945'te kurduğu sosyalist Yugoslavya'sında Sırbistan temel alındı.Bir yıl sonra (1946), da Federal Cumhuriyetler oluşturulurken, Kosova Vilâyeti üç parçaya bölündü. Güney kesimleri Makedonya, kuzey kesimleri doğrudan Sırbistan topraklarına katıldı. Orta kesiminde ise, eski Kosova Vilayeti'nin üçte birini oluşturan oldukça küçültülmüş dar bir alanda Kosova Özerk Cumhuriyeti kurularak Sırbistan Sosyalist Cumhuriyetine bağlandı. Bugün Sırbistana bağlı olan ve bağımsız devlet olarak ilan edilmeye uğraş ılan bağımsız Kosova toprakları bu kesimi kapsıyor. İşte bugün Kosova denilen bölge aslında tarihi Kosova vilayetinin Sırbistan'a verilen parçasıdır ve tarihsel olarak hiç bir statüsü olmamıştır. Bağımsızlık ilanına kadar Sırp ların bir toprak parçası olarak uluslararası kuruluşlarca kabul gördü ve buna karşı hiçbir ses çıkmadı. Kosovalı Arnavutların buna karşı çıkmaları gerçeği değiştirmed i. Kürdler, Kürdistanı parçalayan sınırları hiç tanımadılar, ama Kürdistanı parçaladılar.

Kosova'nın Önemi

Yugoslavya'nın siyasi yapısı 1974'te yeniden düzenlenmiş ve altı cumhuriyet'ten oluşmuştu: Sırbistan, Hırvatistan, Bosna-Hersek, Makedonya, Slovenya ve Karadağ. Özerk olan Vojvodina ve Kosova bölgeleri ise Sırbistan'ın topraklarına katılmıştı. Böylece bu iki bölge Sırbistanın toprakları olarak kabul edildi. Başta Karadağ da bunların içindeydi. Sorun Sırbistan'ın bir iç sorunu olarak algılandı. Böylece dünya çapında Arnavutların iradesi dışında, ulus olan Kosova-Arnavutları azınlık statüsü ile adlandırılmaya başlandı ve Sırp toprakları olarak grüldü.

"Kosova din faktörü açısından incelendiğinde, Katolik Hristiyan- Ortodoks Hristiyan ve İslam Dünyası'nın Avrupa kıtasında bulunduğu konumda yer alan Müslüman bir ülkedir. Müslüman bir ülke olmasına karşılık, Katolik Hristiyan olan batı Avrupa ülkeleri ile Ortodoks Hristiyan Avrupa ülkelerinin buluşma noktasındadır. Bu jeopolitik özellikleri ile, Kosova Kapitalist Batı Dünyası ile (eski) sosyalist ülkelerin kıştığı bir coğrafyada yer alır."

Kendisinin Müslüman bir ülke olması nedeniyle, İslam Dünyası'nın sözde Avrupa'daki gözde topraklarıdır. Aslında ise bundan çıkarı olmayan hiç bir İslam ülkesi kendi içindeki azınlıklara örnek teşkil edeceği gerekçesiyle Kosova'nın bağımsızlığına sıcak bakmıyor. Fakat sonucta kendi kamuoyunu yanıltmak için de olsa Türkiye gibi, bağımsızlıktan yana tavır koymak zorunda kaldıkları müslüman devletler vardır. Müslüman ülkelerin çoğu, Filistin sorununu manipüle ettikleri ve kirli emellerine alet ettikleri gibi Kosova konusunda da aynı tavrı sergiliyorlar. Bugün Kosovanın 2 milyon kadar nüfusu vardır ve bu nüfusun %90'ını Arnavutlar, %6 Sırlar ve %4'ü de Hırvatlar, Boşnaklar ve diğerleri teşkil etmektedir. Yönetim merkezi

Pristine 200 bini aşan nüfusu ile en kalabalık yerleşim merkezini oluşturunyor.

NATO, “Kararlı Güç Harekâtı”nin yol açtığı sonuçlar

NATO, Bosna Savaşı’nda, harekât düzenlemedi. Avrupa ülkeleri ise savaşa pek fazla karışmak istemediler. Fakat buna rağmen hem NATO hem de Avrupa ülkeleri sonuçta Bosnayı desteklediler. Eğer dış müdahale ve dış destek olmasaydı şimdiye kadar bağımsızlığı elede eden 5 cumhuriyeten birisi olmazdı. ABD ve sonunda Avrupa müdahalesi ve desteğiyle ilk basta hristiyan ve daha sonra müslüman uluslar bağımsızlığına kavuştular. Sıra bugün Kosovada’dır. Kosova’nın bağımsızlık ilanı onun egemen bir ulus olduğunun kanıtıdır. Zbigniew Brezinski, dediği gibi “Yeni bir Avrupa hâlâ şekillenmektedir” NATO bu şekillenmenin baş mimarıdır. Bunun başını da Amerika çekmektedir.

Bosna Savaşı biter bitmez, Sırbistan; Kosova’ya saldırdı. Dünya’ya yeni bir design(dizayn) vermek isteyen ABD bu fırsattan yararlanarak Avrupanın da desteğini arkasına aldı ve sirplara karşı harekate geçti. Hem Kosova halkını hem de Bosna halkını koruma altına aldı ve BM lerin güvencesine bıraktı. Bu daha sonra dünyanın diğer bölgelerinde gelişecek olan olaylara da örnek teşkil edecek ve birçok ulusal hareketin gelişmesine ve ortadoğuda da yeni bir sürecin başlangıcına kaynaklık edecekti. Bugün Ortadoğuda savaşın ve yeniden yapılan- manin odak noktası Kurdistan ve Iraktır ve bunun ana nedeni de dünyadaki yeni gelişmeler ile ABD nin ve batı dünyasının çıkarlarıdır.

Kosovanın anlaşmalarla kısa tarihçesi

1878 Berlin konferansı Kosova'nın büyük bir kısmını Sırbistan ve Karadağ'a bırakmıştır. 1913 te ise Londra elçiler toplantısında Balkanların haritası yeniden gözden geçirilerek yeni bir harita çizilmiştir. II. dünya savaşı ise Kosova'nın tarihinde bir dönemeç olmuştur. İkinci dünya savaşında Sovyetlerin açık desteğini alan Yugoslavya Komnistleri, faşist Alman işgaline karşı önemli rol oynamışlar, savaşın sonunda ise Sovyetlerin yardımı ve askeri desteğiyle Sosyalist Yugoslavyayı kurmuşlardır. Kosova ise ulusal haklarına kavuşmamıştır.

1968'de Kosovoda gösteriler baş gösterdi. Bu gösterilerin asıl sebebi Kosova'da hiçbir üniversite'nin bulunmaması ve halkın 90 %'ı Arnavutça konuşmasına rağmen okullarda zorla Sırpça eğitim verilmesidir. Yani bu bir Arnavut dil hareati idi. Bugün Türkiyede yapılanın aynisi, bir farkla Sırlar Arnavutların varlığını kabul ederek bu uygulamayı yapıyor fakat Türkler Kürdleri inkar ederek bu uygulamaya gidiyor.

1968 gösterileri neticesinde Kosova Sırbistan kontrolünde özerk bir bölge olmuştur. Kosova'da gerçekte Kosova halkını temsil etmeyen bir parlamento kurulmuş ve Kosova, Federal parlamento'da temsil edilmeye başlanmıştır. Bu parlamento Atatürkün Türkçe resmi dili Kürd parlamentosu önerisinin benzeriydi. Yada Saddam'ın özerk Kurdistan Bölgesi gibiydi. Bu uygulamalara ragmen Türkiye ile kıyaslanamıyacak bir ilerleme görüldü. Pristina Üniversitesi kurulmuş, bir grup Arnavut düşünür yetişmiştir. Ancak sonuçta eski sistem az bir iyileştirmeyle devam etmiştir. 1972 de kurulan Guney Kurdistan Özerk 'bölgesi bundan çok daha ileri bir düzeyde idi.

Kosova'da 11 Mart 1981'de gösteriler tekrar alevlendi ve istekler Kosova'nın Sırbistan'dan ayrılması ve bagimsiz

devletini kurması yönündeydi. Bu dönemdeki hareketler artık bir azin- ligin istemlerini değil, bir ulus ve ülke -bagimsiz devletini kurma harekati- olarak ulusal istemlerini dile getirmeleri idi.

1989'da Slobodan Miloseviç 1974 Federal Anayasasının güvence altına aldığı Kosova'nın özerklik hakkını iptal etmiştir. Saddamın Kürdistan özerkliğini iptal ettiği gibi. Görüldüğü gibi ırkçılar ve diktatörler hep aynı kaynaktan su içiyorlar. Sovyetlerin yıkılmasıyla birlikte esmeye başlayan ulusal çelişkiler ve ulusal istemler Kosovada da ortaya çıkarak önemli boyutlara ulaşmıştır.

Dünya'da yeni bir süreç, Kosova sorunu

1991 yılında Sovyetler Birliği'nin, 1992 yılında da Yugoslavya'nın dağılması Kosova'nın bağımsızlığına yol açan dünyada'ki en önemli etkenlerdir. 1991'de Sırpların karşı çıkmasına rağmen Kosova'da genel seçimler yapılmıştır. Bunun neticesinde Kosova parlamentosu oluşmuştur. 1991'de yapılan referandumda halkın 99,87 %'si bağımsızlık için oy kullanmış ve Kosova'nın bağımsızlığı bu referandum tarafından ilan edilmiştir. Kosova'nın bağımsızlığını Arnavutluk tanımış, Bosna, Hırvatistan ve Slovenya desteklemiştir.

Bu yıllarda Kürdistan'ın güneyinde Kürd parlamentosu kuruldu. Kürdler Federal bir Kürd Devletini ilan ettiler. Kürdistan'da bir referandum harekati ortaya çıktı ve referanduma gitmeyi planladı ve sonuçta referanduma giderek halkın %99 u bağımsızlıktan yana oy kullandı. Nasıl Kosova BM himayesine verilmişse Kurdistanin Güneyi de ABD ve İngilterenin himayesine bırakıldı.

UKKTH ile ilgili referandum yukarıda izahını yaptığımız özgür koşullar sonucu mümkün olabilir. Yoksa Özdemir Ince'nin söylediği "milli mücadele" de, Kürdler kaderlerini tayin ettiler diye bir yorumda bulunmak açıkça sorunu manipule etmekten başka bir şey değildir. Ince şöyle diyor:"Uluslararası kurallar ve cumhuriyet yasalarına (sömürgeci yasalar demek istiyor NB) göre federasyon ve bağımsızlık istiyemezler. Cumhuriyet kurulurken kendi temsilcileri aracılığıyla olumlu oy kullanarak kendi kaderlerini tayin etmişlerdir. Devlet yaz boz tahtası, iskambil oyunu değildir." İnaniyorum ki kendisi de yazdiklarına inanmıyor. Fakat ne yapsın her nedense, herseyde olduğu gibi bu konuda da Türk yazarları için inanmak ile inanmamak arasında fark yoktur. Önemli olan inkar etmeyi bilmektir. Doğruyu söylemek ise yaşam felsefelerine terstir. Hele Kürdler sözkonusu olunca zaten inkarın dışında herşey teferuattır.

Kürdistan'da, Kürdistanın güneyindeki Referandum hareketi bir halk hareketidir ve Kürdistanın bağımsızlığını ilan etmiştir. Eğer Güney Kürdistan bu oylamaya uygun hareket ederse Kürdistanın bağımsızlığını ilan etmek zorunda olacaktır. Çünkü ulusumuzun bir parçası güney kürdleri bağımsızlıktan yana oy kullanmış ve dolayısıyla halk referandumla kendi kaderini tayin etmiştir. Bu hak hukuksal olarak BM ler tarafından kabul görmesi zorunludur. Ne varki bugün uluslararası koşullar Kürdistanın bağımsızlığını ilan etmeye yetmiyor. Bu referandum Irak Devleti üzerinde her zaman bir demoklesin kilici gibi duracaktır. Koşulla, elverdiği oranda bu hak uygulanacaktır. Tarihte ilk kez Kürdistanın bir parçası kendi kaderini özgürce tayin etti ve bu referandum Kürdistanı işgal eden diğer devletlerin kalbine saplanan en acı ve en korkunç hançer olarak tarif edildi.

(Abdullah Öcalan) Bence de doğrudur. Bu ulusal bir meşaledir. Özdemir Ince bunu iyi okumalıdır.

UKKTH ilkesinin Kosova uygulaması

Kaderini özgürce tayin hakkı ile ilkenin ortaya çıkışın kaynağı 18-19. yüzyılın Batı Avrupası'dır ve Avrupa için geçerli olmuştur. Asya ve Afrika'da yapay devletlerin toprak bütünlüğü ve sınırların prensip olarak değişmezliği ile uluslararası istikrar kavramı gözönünde tutulmuş ve UKKTH bu çelişkili uygulamalar ve yasalarla sınırlandırılmış hem de engellenmiştir. Bugün bile Kosova ve Bosna müslüman olmalarına rağmen Avrupa sınırları içinde yer aldıkları için bu uygulama mümkün olmuştur ve büyük devletler tarafından desteklenmiştir. Kürdistan referandumuna bu düzeyde sıcak bakılmamıştır. Hatta bu düzeyde ciddi anlamda emperyal devletlerin ve BM lerin göndeminde bu denli bir yer tutmamıştır. Onun için Güney Kürdistan referandumu Kürdistan'da meydana gelen en önemli kazançlardan bir tanesidir. Bu her zaman canlı tutulmalıdır.

Bugünkü siyasi yapısı

Arnavutluk ve Makedonya Cumhuriyetiyle komşu olan Kosova'nın resmi dilleri Arnavutça ve Sırpçadır . Devletin iki resmi dili vardır. Kosova'da %90 Arnavut, % 6 ise Sırlar yaşamak-tadır. Bu çok kültürlü bir toplumun göstergesidir. şoven Türk tarihçileri bir toplumun mozaik bir toplum olabilmesinin koşullunu ileri sürerken, nüfusun %35 nin ayrı (dil, din,ulus) olması gerektiği koşulunu ileri sürüyorlar. Oysa önceki sayıfalarda gösterdiğimiz örneklerde ve Kosova örneğinde görüldüğü gibi %6 nüfusuyla Sırların dili resmi

dil oluyor ve Kosova mozaik bir toplum olduğunu ilan edebiliyor. Kosova'nın resmi iki dili olamasını zorunlu kılan gerekçe, Birleşmiş Milletler tarafından Kosova Sırplarına tanınan özel azınlık hakları olmuştur. Türkçe ise Kosova'nın belirli bölgelerinde konuşulmakradır. Son olarak Gilan şehri ile birlikte Kosova'nın dört şehrinde Türkçe resmi dil ilan edilmiştir. Türkiye'nin "desteklediği" Kosova, Türk tarihi ve bütün argumanlarını çürütmektedir. Türkiye'de Kürdçenin resmi dil olmasını kabul etmeyenlerin Kosova örneğini iyi okumaları gerekmektedir.

Kosova'ya dönelim. Karadağ'ın da bağımsız olmasıyla Büyük Yugoslavya hayale karışmış ve 2002 yılında Yugoslavya Federal Cumhuriyeti, varlığını kaybetmiştir. Bu gelişmenin henüz kendisine kendi kaderini tayin hakkı tanınmamış Kosova'ya bağımsızlık yolunda yeni bir umut ışığı olmuştur.

Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyince henüz özerk bir bölge olan Kosova'nın daha farklı isteklerle dünya sahnesinde yer almak istediğini, bağımsızlığını ilan etmek istediğini ve bu amaçla referanduma gittiğini söylemektedir. Referandumda çıkan sonuç bağımsızlıktan yana tavir koyan %99 un üzerinde bir oy oranının ortaya çıkmasıdır. Bu referandum Kosovaya hukuksal bir kimlik kazandırmış ve Kosova'nın her yönüyle bağımsızlığa hazır olduğunu göstermiştir. Bu referandumla Kosova uluslararası koşulların elvermesiyle bağımsızlığını ilan edeceği an meselsine odaklanmışken kısa bir süre sonra bağımsızlığını dünyaya ilan etti. Bağımsızlığını ilan eden Kosova batı dünyasının ve BM lerin desteğini aldı.

Kosova çözümü, BM lerin UKKTH ilkesi politikasını geçersiz mi kılıyor?

Sırbistanın, kendisinin bir toprak parçası olarak ilan ettiği, eski Yugoslavya,nin dağılması sürecinin son halkası

Kosova,17/02-08 tarihinde bağımsızlığını ABD, AB ve BM lerin desteğiyle tek taraflı ilan etti.Taci parlamentoda yaptığı konuşmada “ Kosova’yi bağımsız ve egemen bir devlet ilan ediyoruz. Bir daha asla Belgrad tarafından yönetilmeyecek” dedi. Taci’nin konuşmasının önemli bölümlerinden birisi de “Devletimiz, demokratik, laik,çok etnili bir toplumdur. Kültürel ve dini mirası garantiye alır.” Demesidir.

Sırbistan milliyetçi ve hegemonyacı devleti ise “Kosova Sırbistanın kalbidir. Kosovayı vermeyeceğiz” diye savaş naralarını atarak Kosova’yı tehdit ederken Kosova halkı bağımsızlığın tadını çıkarmaya çalışıyor. Sırp basını iseTürk ırkçı basınıni aratacak bir şekilde savaş borazanlığını yaparak, halkı kıskırtıyor. Glas Javnosti ”Avrupa kosova’yi Siptarlari (Aşağılayıcı söz, Türklerin kürdlere Kiro demeleri gibi) bizden koparip işgal ediyor” Basın Kosovanın ne zaman olursa olsun yuvasına yani Sırbistana geri döneceği umudunu aşılamaaya çalışarak savaşa hazırlık sloganlari ile halkı galayana getirmeye uğraşıyor. Türk devleti gibi sorunu dışarda ariyor. Suçu büyük devletlere yüklüyor.Türk ırkçı basını gibi. Nevarki artık zorbalığın sökemeceğini gösteren Kosova halkı, ABD, AB ve BM’ lerin desteğini arkasına alarak hiç teredüt etmeden bağımsızlığını dünyaya duyurdu. Bir Kosovalı dediği gibi 600 yıllık Osmanli ve Sırp egemnlğine son verilerek egemen devlet olma yolunda atılmış en büyük adım. Darısı Kürdistanin başına.

“..Bu tarihin nadiren dağıttığı adaletin çarpıcı bir örneğidir.” Semih Idiz Milliyet. Idiz devamla bunun kadar çarpıcı bir noktaya parmak basiyor ”Hem avrupayı hem de ABD yi bağlayan bir emsal ortaya çıkmış bulunuyor. Bu bazilari için iyi, bazilari için de kötü bir emsalken, Türkiye gibi karmaşık dış politikasi olan bir ülke için hem iyi hem de kötü bir emsal oluştuyor.” Diyor. Idiz Kosovanın kime

yarar kime zarar verdiğini bu cümlelerle ifade etmeye çalışıyor: Yörumsuz aktarıyorum.

“ 1- Kosova'nın bağımsızlığı KKTC açısından olumlu bir gelişmedir. Ancak, bunun hemen yarar getireceğini düşünmek saflık olur. Zira hem ABD, hem de AB "Kosova'nın bir emsal olmadığını" ısrarla söylüyorlar. Fakat Putin'in geçen hafta, AB'nin "çifte standardını" yüzüne vurmak için "Kuzey Kıbrıs 40 yıldır bağımsız, niye tanımıyorsunuz?" demesi bile, KKTC'ye karşı oluşturulan duvarda yeni bir çatlak anlamına geliyor.

2- Kosova'daki gelişmelerin Kuzey Irak'ta özellikle Barzani kampı tarafından emsal olarak kullanılması kaçınılmazdır. Kuzey Irak'taki durumun Güneydoğu Avrupa'daki durumla hiç bir benzerlik arz etmemesi, uluslararası dinamiklerin ise şu anda Irak'ın parçalanması için değil, bir arada tutulması için çalışıyor olması da Barzani kampını caydırmayacaktır. Bunun ise Türkiye'de tepkiyle karşılanacağı aşîkar.

3- Kosova'nın bağımsızlığı Türkiye'nin yakın müttefiki Azerbaycan için son derece kötü bir emsaldır. Zira bu gelişmenin Karabağ'ın bağımsızlığını isteyen Ermeniler için önemli bir örnek teşkil edeceği kesin. Avrupa ve Amerika'daki güçlü Ermeni lobisinin bu emsali sonuna kadar kullanmak isteyeceği de ortada.

4- Kosova emsali Kafkasları başka yollardan da istikrarsızlaştırabilir. Nitekim, Rusya daha şimdiden Gürcistan'daki ayrılıkçı Abhazların aynı yoldan gitmeleri halinde bunu destekleyeceğinin işaretini veriyor. Abhazların Türkiye'deki akrabaları için bu iyi bir haberken, Gürcistan ile stratejik ilişkiler geliştiren Ankara açısından o kadar olumlu değil. Moskova'nın bu tutumunun Kafkaslarda başka bölgelere sirayet etmesinden de çekiniliyor.

5- Kosova'daki gelişmeler, "toprak bütünlüğü ilkesi"nin, etnik çatışmalar ve bunlarla bağlantılı kanlı olaylar karşısında, dışarıdan gelecek askeri ve siyasi müdahaleleri önlemek için artık yetmeyeceğini de gösteriyor. Bunun Türkiye'deki ayrılıkçı unsurlar tarafından kullanılması ve aşırı milliyetçi kesimlerde Batı'ya karşı duyulan düşmanlığı daha da artırması beklenebilir.” milliyet.18/2-08.

1991 yılında Sovyetler Birliği'nin, 1992 yılında da Yugoslavya'nın dağılması 2003 yılında ABD nin Iraka müdahalesi sonucu doğan yeni oluşumlar –Kürd Federe Devleti gibi anayasal olarak kabul edilmiştir- ile birlikte UKKTH ilkesinin deniz aşırı sömürgeler dışında da uygulanması gündeme gelmiş ve pratikte bu hakkın yeni bir uygulamasına gidilmiştir.

UKKTH ilkesi, yeni bir yoruma ihtiyaç duyuyor. Sınırların değişmezliği ve toprak bütünlüğü ilkeleri artık UKKTH ilkesine baskın gelmemelidir. Bu hak uluslararası hukuk hiyerarşisinde artık “ulusal yasaların” da üstünde bir statüye sahiptir. Bunun uluslararası hukukundaki anlamı şudur: bu konuyla bağlantılı hiçbir yasa, yönetmelik, tüzük, genelge ve herhangi bir yasal düzenleme, uygulamada ise idarenin hiçbir işlem ve eylemi bu hakkın kendisine ve kullanımına aykırı olamaz, bunlardan hiç birisi bu ilkeyi geçersiz kılamaz.

Kosovanın kendi başına unik bir model olduğu ancak başkasına uygulanamayacağı tezi, şimdiden hem ABD hem AB hemde bir çok başka ülke -Türkiye gibi ülkeler- tarafından ilan edilmesi bu gerceği değiştirmeyecektir. Sadece Kosova değil diğer Yugoslavya cumhuriyetleri de başkasına model olabileceklerdir. Bu kaçınılmazdır. Mesela Kosova Güney kurdistanı neden model olmasın.

Türkiye iki yüzlü politikasıyla 'Kosova'ya yeniden Dündük' şiarıyla sömürgeci emellerini açığa vuruyor.

Kosovada bir üniversite kuruyor ve barış gücü olarak orda yer alıyor. Bunlar iyi şeylerdir ancak, 'Türkiye kosova'ya bu sefer üniversite kurmak için dönüyor' diye manşetler atan hem Hürriyet gazetesi hem de Türk devlet adamları dün oraya işgal için gittiklerini itiraf ediyorlar ve Türkiye'nin işgalci emellerini ortaya koyuyorlar. 2/6.08 Hürriyet.

Kosova Cözümlemesi ve Kafkasya

Kosova cözümlemesi Kafkasyayı yakından etkiledi. "Artık Kafkaslar'da okun yaydan çıktığını varsayabiliriz: Kafkaslar'da sınırlar değişmeye başladı..Güney Osetya ve Abhazya, çok da uzun olmayan bir vadede, muhtemelen referandum yoluyla Gürcistan'dan kopmak" isteyecekler.M. yetkin. Gürcistan'a karşı koyan ve bağımsızlığı hedefleyen bu ulusların çok yakın bir tarihte Kafkas sınırlarını yeniden değiştirerek bağımsızlıklarına kavuşacakları süreç başlamış bulun-maktadır. "Gürcistan'ın toprak bütünlüğüne dair her tür konuşmayı" unutabiliriz artık. "Bagapş, "Bundan sonra Gürcistan'la sadece bağımsızlığımızı kabul etmesi halinde görüşebiliriz" dedi.

..Kokoyti ise G. Osetya'nın bağımsızlığını uluslararası hukuk kurallarına uyarak sağlayacaklarını açıkladı. Söz konusu iki bölgenin 1990'ların başında tek yanlı olarak ilan ettiği bağımsızlık kararını hiçbir ülke tanımadı." Milliyet.

Türkiye olarak Gürcistan'ın bağımsızlığının, egemenliğinin ve toprak bütünlüğünün korunmasından yanayız" Diyen Türk başbakanı Erdoğan hem savaş taraftarlığını yapıyor hem de birçok şeyi gizlemeye çalışıyor. Rusya Kosova'da olup bitenlere seyirci kalmadığını, kalmıyacağını gösterdi. ABD, NATO ve AB Kosova için bağımsızlığı isterken, Rusya bahane edilerek Güney Osetya ve Abhazya'a sırt çevirdiler.

Türkiye ise Gürcistandan yana tavir koyarak, durumu, kimi ırkçı düşüncelere zemin olarak kullandı. Bazı yazarlar hemen Türk yurdundan dem vurmaya başladılar. Kosavada ileri sürdükleri "Türkçe konuşan" azınlık hakları gibi. Bazı gazeteciler manşetten butür ırkçı ve sömürgeci emelleri dile getirdiler:

"Türkiye sınırına sadece 15 km. uzaklıkta bulunan Ahıska, 1068'de Alparslan tarafından fethedilen ve hâlen Gürcistan topraklarında bulunan bin yıllık bir Türk Yurdu'dur. Aslında Ahıska'da, İslâm öncesi dönemlerde de Sakalar, Masagetler, Hunlar, Kıpçaklar, Alanlar, Savurlar gibi çeşitli Türk toplulukları yerleşmiştir. Niyetimiz, kimsenin toprağında hak iddia etmek veya Gürcistan'ın zor durumunu fırsat bilip hukuksuz talepte bulunmak değildir. (Bu apaçık bir sırıtmadır. Besbelliki başkasının topraklarına göz dikmişsiniz. Bugün halen onlarca ulusun toprağında bir işgalci güç olman bunu kanıtlamaya yeterlidir.nb)

Lâkin, kendi insanımızın tarihî ve hukukî haklarına da kayıtsız kalmamalıyız." H.C.Güzel15/08/2008 diyerek devletin Kafkasya'ya yayılma amacını açıklı yordu.

Kerkükten zorla çıkarılan,sürgüne gönderilen Kürdlerin yerlerine dönmesine karşı çıkan Türk ırkçı yazarları, yüzleri kızarmadan" SSCB'nin 31 Temmuz 1944 gün ve 6279 sayılı Devlet Savunma Komitesi'nin gizli kararıyla, 5 şehir ve 208 köyden 115 bin Ahıska Türkü...Ahıska Türkleri, Anadolu Türklüğü'nün uzantısıdır. Bir Ahıska Türkü ile Kars'lı, Ardahan'lı, Erzurum'lu bir Türk'ün arasında hiçbir kültürel fark göremezsiniz. Hâlen bu bölgede, Stalin tarafından yerleştirilen Gürcüler ile sonradan iskân edilen Ermeniler bulunuyor. Bu gruplar kendi bölgelerine gönderilebilir veya Ahıska Türkleri'ne devlet arazileri tahsis edilebilir. Her ne şekilde olursa olsun, bu meselenin daha fazla mağduriyete yol açmadan halledilmesi lâzımdır." diyerek 115 bin (10.bini

gecmiyen)”Türkçe konuşan” azınlığın haklarını istiyordu. İrkçı ve sömürgeci basın ve yayın fırsat bu fırsattır diyerek ‘Türk yurdu’ için fetihleri canlandırmayı öne çıkardı.

İsmet.Berkan’ dediğı çok önemlidir. Savaşın iki tane pratik sonucu olacak ”1. Güney Osetya, Gürcistan’dan ayrılacak, Kuzey Osetya ile birleşecek ve Rusya federas- yonu’na katılacaktır; 2. Abhazya bağımsız olacaktır. Ben, Slobodan Miloşeviç’in Kosova’da yaptıklarının ardından başına gelenler- den sonra başka hiçbir liderin aynı yola sapmasını, ayrılmak isteyen bir halkı, üstelik uzunca bir süredir fiili olarak zaten ayrılmış olan bir halkı kafalarına bomba atarak ikna etmeye kalkışmasını beklemezdim. Ama Saakaşvili bunu yaptı..Aynen Miloşeviç’in, bütün dünya karşısına geçmiş, ‘Kosova’ya saldırma’ derken yaptığı şeyi yaptı, saldırdı ve ülkesini kumarda kaybetti.

Baksanıza Rusya Dışışleri Bakanı dün açık açık söyledi, ‘Gürcistan’ın toprak bütünlüğünü artık unutun’ dedi.” Berkan hayret etmekte haklidir. Fakat Bunun bir ucu, Kürdistanin ve Kürdlerin kafasına hergün bomba yagdırarak, Kürdleri caydırmak isteyen Türk devletine değmiyormu? Berkan neden bu nasihatı Türk işgalci ve ırkçı devletine söylemiyor. Sözkonusu Türk ve Türkiye olunca hersey teferuatmidir? Size göre Kürt Sorunundaysa, kritik zamanda kaybedilenlerin telafisi mümkün olmayabilir. Çünkü Türkiye’nin büyük resminde en fazla Kürt meselesi görünüyor.

Kozmopolit demokratik devlet ve ulusalcılık (nasyonalizm)

Yunanca’da Kozmoz(cosmo) dünya, polites de vatandaş demektir. Dolayisiyla kozmopiltizm dünya vatandaşı anlamına geliyor. Düşünsel anlamda, bütün insanların bir dünya birliği içinde ırk, cinsiyet, din, dil ve etnisite ayırımı

gözetmeksizin herkesin eşit haklara sahip olunduğu bir üdünya vatandaşı ile ifade edilebilir. Bugün kozmopolit devlet ve benzeri toplumlar çok kültürlü, çok etnisiteli, çok dinli toplumlar veya devletler olarak da adlandırılıyor. Globalizm, esprisinin önemi de burada ortaya çıkıyor. Çünkü politik arenada globlizm kavramı bugün önemli bir yer işgal ediyor. Kozmopolit demokratik modelin amacı ise global politik strüktürün yerleştirilmesi olarak tanımlanıyor. Konuya çokkültürlü toplum bakişiyıla başlamak istiyorum. Çünkü kozmopolit devleti tanımlayan temel prensip çokkültürlülüğü kabul etmek ve devlet strüktürünü de buna uygun ayarlamış olmak gerekiyor.

Konuya Türk yazarlarının ileri sürdüğü görüşle başlıyalım. Bu görüşe göre, çok kültürlü mozaik devlet-toplum anlayışı şöyledir: 'Dilimize çokkültürlülük olarak çevrilen 'Multiculturalizm', özde dünyayı, çıkarları doğrultusunda yeniden yapılandırmak, kendileri için açık bir pazara dönüştürmeyi hedefleyen Batılı çokuluslu köresel sermayenin geliştirdiğı, ulus devletleri etnik temelinde bölmeye yönelik sistemli bir akımın adıdır'.. 'Ülkeye bir zenginlik olarak empoze edilen...çokkültürlülüğün, resmi bir devlet politikası haline dönüştürölmesini sağlamak.. etnik grupları tahrik etmek, ülkenin ulusal bilincini zayıflatmak, ülkenin bölünmesine içte zemin hazırlamaktır'...Bu kuruluşların başında AB gelir.' 'İspanya ülkenin en zengin bölgesinde, devlet içinde devlet konumundaki ayrılıkçı Baskları kendisi için bir zenginlik olarak görmemektedir. Aynı şekilde Fransa için Korsika bir zenginlik unsuru değildir...Fransa 1992 yılında Anayasanın 2.maddesini 'Fransızca Cumhuriyetin anadilidir' olarak değiştirmiştir. Almanya,da Alman vatandaşı Türkler azınlık olarak kabul edilmemekte göçmen işçi olarak tanımlamaktadır...

AB üyesi Yunanistan, ülkesindeki Makedonları, Arnavutları,Türkleri bir zenginlik olarak görmek bir yana, bunlara nefes aldirtmiyor..Ayrıca çokkültürlülük bir zenginlik ise SSCB, Çekoslavakya ve Yugoslavya neden bölünüp dağıldılar... Osmalı,yı çökertenler, etnik azınlıklar değil midir?"Türkiyenin etnik yapısı adlı kitap s.57-58..."bu sorunların arkasında dünyayı kendi çıkarları doğrultusunda yeniden yapılandırmayı hedefleyen çok uluslu köresel sermaye mevcuttur. Bu dev güç, bu hedefine ulaşabilmek için, ulus devletleri, etnik temelde bölerek kolay lokmalar haline getirmeyi...bir strateji olarak benimsemiştir. Köresel gücün öncelikli hedefi ise,...Avrasya coğrafyasındaki stratejik konumu nedeniyle Türkiyedir." Ali Teyyar Önder Türkiyenin etnik yapısı adlı eserinden. Ali'nin bu argumanları devletin resmi argumanları olduğu ve bütün kurum ve kuruluşları tarafından paylaşıldığı için önemlidir. Bu görüşler aynı zamanda devletin resmi söylemleri olarak algılanıyor olması dolayısıyla da önem kazanıyor.

Sorunun geçmişini ve bu gününü irdelediğimiz zaman ise Türk yazarların ve Türk devletinin resmi görüşünü yansıtan bu idiaların doğru olmadığını, aksine devletin bütün argumanları onun yani,Türk devleti'nin komplucu karakterinden kaynaklandığını göreceğiz. Yukarıda anlatılanlar hem Türk devletinin hem de Türk yazar, tarihçi ve politikacıların açık korkularını ifade ediyor.

Çok kültürlü toplum; terminoloji olarak ilk başta 1957 yılında İsviçrenin politik ve sosyal yapısını ve çok uluslu devlet olma durumunu tanımlamak için kullanılmıştır. 1960 larda bu terminoloji ABD ye ve özellikle batı Avrupaya yayılmıştır. Bugün ise bu terminoloji değişik kültür, dil ve dinlerin yan yana barış içinde yaşadıkları toplumlar için kullanılmaktadır. Çok kültürlülük, terminoloji olarak, devletin kendi sınırları içinde değişik kültürlere karşı politik

duruşunu ifade etmektedir. Çok kültürlülük, 'multikültüralizm' tek kültürlülüğe 'monokültür' -lülüğe karşı ortaya çıkmış ve poitik olarak tekçi ulusalcılığa yani 'nasyonalizme' karşı kullanılmıştır. Monokültür terminolojisi, Türkiye gibi ülkelerin kendilerini tek uluslu devlet olarak tanımlamak için kullanılır ve çok kültürlülüğün karşıtıdır, şovenizmi ve ırkçılığı çağrışmaktadır. Çok kültürlülük ise monokültürlülüğün karşıtı olarak insan hakları çerçevesinde insanların bağlı bulunduğu kültürü serbestçe kullanma ve yaşatma hakkına sahip olduklarını, devletin ise bütün kültürlerle karşı tarafsızlığını tanımlıyor.

Soruna ulus ve ulusalcılık kavramlarıyla ve çıkış süreçleriyle başlıyalım. Ulusalcılığın temelinde yatan gerçek, ulusun kendi kaderini kendisinin tayin hakkının olmasıdır. Geleneksel olarak bu çıkış noktası ulusun kendi devletini kurma hakkına sahip olması ile tarif edilir. İnsanlık yaşamaının son 200 yıllık geçmişine baktığımızda bu prensip hem Avrupa hem de dünyanın bir çok kıtasında çok önemli gelişmelere ve olaylara kaynaklık etmiştir. Bunu önceki bölümlerde kısaca anlatmıstım.

Fransız devrimiyle birlikte ulusal sorun, ulusun ulusal devletini kurma hakkının temel kaynğını oluşturarak dünya'ya yayıldı. Bugün ise tartışılan konulardan bir tanesi ise globalizmin ulusalcılığı tehdit edip etmediği konusudur. Bilimsel tartışmaların çoğunda dile getirilen görüş, globalleşmiş çağımızda ulusal devletin kendi önemini kaybettiğidir. Oysa, İkinci dünya savaşından günümüze kadar ulusal devletlerin azaldığı değil çoğaldığı gerçeği göz önüne alındığında -1945 yılında 51 ulusal devlet varken günümüzde 190 devleti geçiyor olması.- bu idianın gerçeği yansıtmadığını ortaya koymaktadır.

Bununla birlikte 1900 lerin ortalarından günümüze kadarki gelişmeler, ulusal devlet kurma mücadelelerinin artmış

olduğunu gösteriyor. Bu gelişme BM lerin uluslararası düzeni sağlamaya yönelik uygulamalarını da beraberinde getirmiştir. Doğrusu ise bu gelişmeler BM leri önlemler almaya zorlamıştır. Uluslararası kuruluşlar, BM, AB gibi kurumlar bu süreçte ulusal devletlerin kurulması yerine var olan ulusal devletlerin kozmopolitik-demokratik bir yapıya ulaştırması ve bu çerçevede ulusların kaderlerini kendilerinin tayin hakkının uygulama- sını ileri sürmüşlerdir. Bu, özerk bölge, kültürel özerklik, federatif sistem kanton ve asimetrik federalizm gibi çözümler olarak ortaya çıkmıştır. Kuzey Kürdistan'da ise devlet yanlısı "*demokratik cumhuriyet*" "*Demokratik toplum*", "*demokratik Ulus*", "*Türkiye ulusu*" gibi kavramlarla dile getirilirken diğer taraftan eşit haklı federatif sistem gibi koşulları ileri süren görüşler de vardır. Bağımsızlık görüşünün ulusal bayrağı ise az da olsa kimi Kürd aydınının omuzunda bir namus borcu gibi duruyor. Uluslararası kuruluşların ileri sürdükleri görüş bir çok devlet ve uluslararası kuruluş tarafından savunulmuş ve buna dayanarak kimi görüşler, globalleşmenin, artık ulusal devlet kurma düşüncesini zayıflattığını ileri sürmüşlerdir. Fakat çokuluslu devletlerin demokratikleşme düşüncesi de her yerde maalesef tutmamıştır ve bu uygulamanın yerine son yıllarda ulusal devletlerin kurulması düşüncesi üne çıkmıştır. Bunun globalizm ile çelişkili olduğu savi ise doğru değildir.

Bugün globalizmden hareketle ulusal devlet kurma anlayışının artık aktüel olmadığını ileri süren değişik tez ve görüşler vardır. Bunların da doğruyu yansıtmadığı bir gerçektir. Bu görüşlere karşı çıkanlara göre ise, gelişmeler ulusal devletin öneminin azaldığını göstermiyor. Buna karşılık kendilerine göre, globalizm ile birlikte ulusal devlet anlayışının değişikliğe uğradığını gösteren kanıtlar vardır diyorlar. Fakat bunlar ne ulusal devletin inkarı ne de çok kültürlü toplumların kurulmasına engeldir, diyorlar. Aksine,

bütün veriler ve gelişmeler tekçi ulusal devletin kozmopolit-demokratik devlete dönüşmeye ve çok kültürlü bir toplumu oluşturmaya zorladığını gösteriyor. Kozmopolit devlete dönüşmeyen bütün tekçi ulusal devletlerin, Rusya, Yugoslavya ve son olarak Irak'a dönüşme/dönüştürme ihtimali büyüktür. Çağımızda bunun dışında bir seçenek aramak doğru değildir ve ulusal sorunlara çözüm getiremez. Bu görüş, ulusal devleti kurma mücadelesinin, artık zamanını doldurduğunu kanıtlamıyor.

Bu görüşler ve düşünceler, yani çok kültürlü toplumu ve ulusal devleti kurma mücadelesini savunanlar, iki kaynağı göstermektedirler. Birincisi, 70 li yıllarda yeniden bir uyanışa geçen ulusal mücadelelerdir. Bunların başında İspanyada Basklar, Kanada'da Kubekler (Quebecer), Hindistan'da Şikler'(Sikher), Srilankada Tamliler, Ortadoğuda Kürdler, Afrikada Eritreliler, Avrupa'da Kosovalılar, İrlandalılar ve benzerleri gösterilmektedir. Bütün bu ulusal grupların ulusal kimlikleri bilinçli bir gelişme içindedir ve bu gelişmeye bağlı olarak da ulusal mücadeleleri gelişmektedir. Bunların çoğu ulusal kimliklerinin itiraf edilerek kabul görmesini ve buna uygun çözümü istemektedirler. Tartışmalar ve görüşler çoğunlukla da ulusal devletini kurma çerçevesinde, belli bir kesimi ise bölgesel özerklik, federatif ve benzeri konularda çözüm istemektedirler. İki taraf da militan bir mücadele içinde ulusal kimliğin kabulünü istemektedirler.

İkinci dayanak ise, sermayenin globalleşmesi çok kültürlü toplumu zorunlu kılmıştır. Sermaye -nin globalleşmesi ile üçüncü dünya ile doğu Avrupadan göçün çoğalması, ekonominin iç içe geçmesi süreci dünyayı küçültmüş ve ulusal bölge denilen düşünce akımlarını zayıflatmıştır fakat ne onları yok etmiştir ne de onları gereksiz kılmıştır. Bu düşüncenin kaynağında batı Avrupaya göçün büyümesi ve batı dünyasının buna uygun politikalar üretmesi yatmaktadır.

Üçüncü dünyanın demografik olarak değişime uğraması, ve politik eylemlerin büyümesi sonucu Avrupaya göçün büyümesini sağlamış ve Avrupanin bunu gözden geçirmesini zorlamıştır. Bugün başta AB olmak üzere batı dünyası mültecilik politikasını aktif olarak gözden geçirmektedir. Sermayenin globalleşmesi, göçün uluslararası bir sorun olarak göndeme gelmesi, çok kültürlü toplumların oluşmasını zorunlu kılmıştır.

Çağımızın son yıllarında bunlara ek olarak informasyon, elektronik ve iletişim alanındaki devrim, dünyanın en ücra köşesindeki bir bireyin ulustan önce kendisini, yaşam koşullarının iyileşmesini ve güvenli bir toplumda yaşamasini sağlamak için bir arayış içine girmesini getirmiştir. Bu arayış giderek göç'ün gelişmesini ve batı dünyasına akimin büyümesini bera- berinde getirmiştir.

Bu gelişmeler ister istemez Avrupanın geleneksel yapısının değişimini de getirmiştir. Bu değişiklikten korkan statükocu güçler çok kültürlü toplumların oluşmasını hazmedemeyerek bu gelişmelere karşı durmaktadırlar. Bunlar genellikle ırkçı, şovenist ve sömürgeci güçlerdir. Bu ise demokratik devletin universal prensipleri ile ulusal devletin geleneksel prensipleri arasında bir çelişkiye neden olmaktadır. Liberalizmin "bütün insanlar aynı haklara sahiptir" prensibi, devletin geleneksel prensiplerinin engelleriyle karşılaşmakatadır ve toplumda gerginliklere yolu açmaktadır. Aslında Liberal demokrasinin merkezinde ulusal devlet ve çıkarları vardır. Bugün buna çok kültürlü toplum diyorsa dahi bu onun geleneksel yapısını henüz değiştirdiği anlamına gelmemektedir. Fakat bunlara tekçi devlet demek de artık doğru değildir. Geçiş sürecinde uzun bir mesafe alınmış fakat gerekli randıman henüz alınmamıştır.

Bu ülkelerdeki halkın çoğunluğu halen benciliğin çarkında yaşarken, devletin kendi asil yurttaşına önceliği vermesi

gerektiğinin altı çiziliyor. Avrupa da bu politikaya karşı (Yabancılar politikası) tavır alan siyasi partiler, kuruluşlar, yetkilerini kaybedecek negatif reaksiyonlarla karşılaşılıyorlar..Türkiye’de ise bu durum daha vahimdir. Siyasi partiler, hükümetler halka verdikleri sovenizm ve ırkçı eğitim ve terbiye’den korkarak tek bayrak, tek millet, tek dil politikasından geri adım atmaya göze alamıyacak kadar korkaktılar. Bu durum ister istemez Avrupa siyasetini belirleyenleri düşündürüyor ve bu raksiyonları dikate almayı zorunlu kılıyor.

İsveç’te bu düşünceler kendilerini ”İsveçi İsveç olarak koru” şiarı altında ifade etmektedir. Avrupa’nın en zayıf ırkçı örgütü olan İsveç İrkçuları, kendilerini İsveç Demokratları ve başka isimler altında ifade etmektedirler. Bunların düşünceleri hiç umulmadık bir şekilde liberal ve sosyal demokratları etkilemiş durumdadır. İşte bu görüşler ister istemez liberal güçleri belli bir çıkmaza sürüklemektedir ve politik yaşamlarında bir yalpalanmayı beraberinde getirmektedir. İsveçte liberallerin”resmi dil” ve ”yabancıların vatandaşlık için dil imtihanı” istemleri liberallerin bu görüşlerin etkisinde olduğunu kanıtlamaktadır.

Bu durum ırkçı partileri Avrupa’da marjinal partiler olmaktan kurtarmakta ve liberal demokratik güçlerin politik stratejisi olan çok kültürlü toplum anlayışının zayıflamasına neden olmaktadır. Yabancı düşmanlığı gelişmektedir. Bu sorunlara çözüm arayışları genellikle entegrasyon çereçevesinde oluşmaktadır.. Entegrasyon ile asimilasyon arasındaki farkların zaman zaman silikleşmesi yabancıların reaksiyoner davranmalarına neden olurken aynı zamanda ırkçı güçlerin de reaksiyoner olmalarını beraberinde getirmektedir. Türkiye yazarları arasında olduğu gibi kimi avrupa yazarları ve politikacıları arasında da bu gelişmenin globalizme karşı

olduğu ve avrupa kimliğinin iki güç arasında sıkışabileceği ihtimalini ileri sürüyorlar.

Türkiye’de Türklerin çoğunluğu ise ”Türkçülük’ün, ırkçılığın” globalizme ters bir düşünce olduğu konusunda ikna değildirler. Türkiye’de görsel yayın ve genellikle basın bu ırkçı ve şovenist düşünce ve tutumlarla terbiye edilmekte ve halkı bu tür uygulamalara ortak etmektedirler. Bu ise ırkçılığın Türkiye’de, globalleşmiş dünya’ya karşı gelişmesini, globalleşmiş dünya normlarını hiçe saymasını ve giderek toplumun tüm kesimlerini tehdit edercesine tehlikeli bir duruma gelmesini sağlamıştır. Türkiye’de ırkçılıktan, statükocu tekçi toplum yapısından medet umanların, bunu bir rant ve yaşam ilacı olarak kullanan kesimlerin, ki bunlar devleti idare edenlerin çoğunluğunu kapsamaktadır; tek ve vazgeçilmez bir uygulaması olarak ortaya çıkıyor.Hem Türkiye’de hem de Avrupa’da bu güçler kendilerini liberal güçler olarak tanımlamalarında bir gariplik vardır ve doğru değildir. Bu düşünceler nasyonal liberalere yakın görüşlerdir.

Liberal ulusalcılar (Nasyonal liberaller) tekçi ulusal kültürün şiddet temelinde bile korunmasını istemektedirler. Şiddete başvurmayı da bir mücadele yöntemi olarak seçmektedirler. Bu anlayışlar ve mücadele yöntemleri ”Kozmopolit”, ”Mozaik”, ”Çok Kültürlü” devlet anlayışlarının yerleşmesi ünündeki en büyük engellerdir. Türkiye’de bu durum çok tehlikeli bir planlama ile örgütlenmesi yapmıştır. Tarihsel ”faşist komlo örgütleri” çerçevesinde örgütlenmiş olan devlet, asker ve sivil brokrasinin direk desteğini almıştır. Devlet değişik örgütlenmelerle, Kürd’lere karşı en acumasız şiddeti reva gören bir anlayışla mücadele etmiştir. Bugün az da olsa kirli çamaşırları ortaya seriliyor. Ama asıl komlocu güç, halen uzaktan bu durumu seyrediyor ve henüz kendisine ulaşacak tehlikeleri görmüyor. Türkiye’de statükocu, ırkçı, sömürgeci

ve tekçi devletin argumanların, ideolojik, psikolojik ve millitarist tezlerin temel dayanağı cumhuriyetin üniter, tekçi yapısıdır ve bunun bekçiliğini de ordu östlemiştir. Genel Kurmay Başkanı yaptığı çeşitli konuşmalarla bunu açıkça ve net olarak ifade etmiştir. Genel kurmay başkanı Basbuğ şöyle diyor: Uzun olduğu için okuyucudan özür diliyorum. Fakat gerekli gördüğüm için yazıyorum.

Genelkurmay Başkanı Basbuğın söyledikleri

”TC'nin doğuşu bir devrimdir. Mustafa Kemal Atatürk'ün gerçekleştirdiği bir mucizedir. Kuruluş felsefesi ulus devlet, üniter devlet ve laik devlet temeline dayanmaktadır. TSK, Mustafa Kemal'in çizdiği TC'nin kuruluş felsefesinin kolanması ve korunmasında her zaman taraftır. Ulus; dil, kültür ve ülke birliği ortak paydaları ile birbirine bağlı vatandaşların oluşturduğu siyasal ve sosyal bir birliktir. Irksal, etnik ve dinsel ögelere bağlı değildir, vatandaşlık kavramımız. mustafa Kemal ve arkadaşları, ulusu oluşturan bütün unsurların varlığını ve farklı altkimliklerini hiçbir zaman inkar etmemiştir. Farklı kimliklerini korurken, üst kimliği altında birleşenlere Türk adını vermişlerdir. Üst kimliğe zarar verecek hiçbir faaliyet için izin vermemişlerdir.

Küreselleşme çağında ulus devlet yapısının sorgulandığı bir gerçektir. Ulus devletin çeşitli tehditler altında olduğunu söylemek ile ulus devletin ömrünü tamamladığını söylemek farklıdır. Birincisini söylemek ne kadar doğruysa ikincisini söylemek o kadar yanlıştır. Bize göre Türkiye'nin ulus devlet yapısı tartışılacak ve tartışmaya açılacak bir konu değildir. Tartışmak, Türkiye'nin ulusu ve bütünlüğünü istememektir. Devlet içinde entellektüel tartışmaların yapılabilir olması, devleti ayakta tutan unsurların tartışmaya açılması anlamını da taşımaz. Ulus devletlerin nasıl daha güçlendirilebileceğine

dönük tedbir ve çareler üretme üzerinde durulması gerekir. (Burada kasıt tekçi devlettir. NB) Devlet, birey ve özgürlük kavramları var olabilmek için birbirlerine ihtiyaç duyarlar. Birinin diğerin aleyhine genişlemesi her üçünü birden tehlikeye sokar. Bu hassas dengenin korunması demokrasiler için önem taşır.(Türkiyede böyle bir denge varmidir. Tabiiki hayir.NB)

Terör hareketinin temelinde etnik milliyetçilik vardır. Bazı kesimler, etnik kimliklerinin anayasal güvenceye kavuşturulmasını açıkça dile getirmektedirler. Bu görüş ulus devlet yapısını hedef almaktadır. Türkiye cumhuriyeti kültürel farklılıklara saygılıdır. (Nasil? inkar ederek mi?NB) Bunun dışında kimse demokratik istekler aldatmacasıyla farklı isteklerle kamuoyunun karşısına çıkamaz. Bu konular ülke gündemine devamlı sokulursa korkarız ki ülke ayrışmaya ve kutuplaşmaya zorlanır. Bu, ülkeye yapılacak en büyük kötülüktür...

Kuzeydeki oluşum Irak'ın toprak ve siyasi bütünlüğünün aleyhine gelişmemelidir. Kerkük'e özel bir statü verilmesi çok önemlidir. Aksi halde, Kerkük'teki durum daha da içinden çıkılmaz hal alacaktır. Irak'taki soydaşlarımızdan Türkmenlerin çatışan taraflardan biri olması Türkiye için çok tehlikeli olur”

Hiç bir yoruma gerek kalmadan, Başbuğun söyledikleri her seyi açıklıyor. Bu görüşler devletin resmi görüşleridir. ”Bu Turkiyenin demokratik dönüşümü önünde muhafazakar kemalist bir cizgide ısrar eden ordu ve ordunun etkilediği önemli bir brokrasi var.” demektir. Aytekin Yılmaz Ergenekon makalesinden.

Yukarıda Ali Teyyar Önderin görüşlerini aktarmış ve devletin resmi görüşleriyle çakiştığını yazmıştik. Başbuğun görüşleri bizi doğruluyor. Konumuz gereği Başbuğun söyledikleri Türkiye'nin dünyadaki yerini göstermesi

açısından önemlidir. Yoksa söyledikleri bize yabancı değildir. Türk devleti 89 yıldır aynı gerekçeler ve argumanlarla Kürd ulusunun ulusal haklarını inkar eden nakaratları tekrarlıyor.

Türkiye’de en liberal demokratın görüşleri bile Avrupadaki nasyonal liberalin görüşlerinden geridir. Türkiyede liberaller, bir konuda anlayış içindedirler. Onlara göre, Cumhuriyet devrimlerinin hemen hepsi, cumhuriyetin askeri darbelerinin hepsi, halkı ve ülkeyi en kısa zamanda çağdaş uygarlığa ulaşması amacıyla yapılmıştır. Bir kaç başlık altında Türk liberallerin kimi görüşlerini aktaralım, şöyleki:

”Merkezi eğitim sistemiyle de türkçe en çok konuşulan, en yaygın bir dil olarak sadece bir eğitim aracı olarak kullanılmıştır. Burada tek resmi dil (tek dil sloganı) unutuluyor. Elbette ulus-devlet, teklik ve birliktir. Ama bu teklik, tek devlet, tek bayrak ,tek ulus ve tek vatan anlamındadır. Tek devlet Erdoganın idia ettiği gibi tek dilli, tek dinli, tek kültürlü olmak değildir...Türkiye çok kültürlü yaşamı tarihler boyunca hep yaşamıştır ve hala da yaşamaktadır. Bireyin vatandaş olması için Türk denmesi sadece siyasi anlam taşır. Türk kavramı, ne ırkçı, ne etnik, ne de kültürel anlamdadır...Kürt, çerkez, Rum, Arap kökenli Türk vatandaşı, dışarda her zaman bir Türk’tür... bu evrensel anlamda bir siyasi kimliktir...bu tek dillik, tek dinlik, tek kültürlük demek değildir..Dil toplumda bir anlaşma ve iletişim aracıdır.” diyorlar. Anlatılanlar kendilerini liberal görenlerin ortak düşünceleridir. İleride Görüleceği gibi nasyonal liberal ve muhafazakarların faşizm ve sömürgecilikle karışmış bir ecubesidir. Türk liberalin görüşleri. Zaten Türk tarihinde hiç bir zaman liberalizm bir yer tutmamış ve uluslaşma sürecinde bile bir rol oynamamıştır.

Türkiye gibi ülkelerde, devlet hayatın her alanında aşırı şekilde güçlenerek ağır brokratik yapılara dönüşmüştür. Bu

tür devletlerin ekonomik, politik ve strüktürel yapılarını çağdaş anlamda dönüşüme uğratmak zorlaşmıştır. Bu devletlerde liberal akımın etkisi oldukça zayıftır yada hiç yoktur. Devleti elinde tutan sivil, asker elit her türlü gizli, açık terör çetelerini oluşturarak iktidarda kalabilmeye çalışıyor. Böylece devlet gücünü aşırı derecede aşındırarak, devlet olmaktan çıkıyor ve çeteleşmenin ağır bastığı, halkatan uzak fundamentalist bir yapı haline geliyor. Bu yapıda ısrar eden statükocu bir güç oluşuyor ve her türlü öneriyi düşmanlık olarak tanımlayan bir Gladio devleti olarak ortaya çıkıyor. Bu tür bir devletin kendi başına kendi sorunlarıyla başedebileceği iç dinamikler gücüne sahip olmasını beklemek doğru değildir. Burada dış etkenin büyük bir rolü vardır. Eğer dış etkenler bu tür devletleri yapısal değişime gitmeyi zorlar ve mecbur kılarsa iç dinamiklerin gücü baştaki elitin gücünü aşarak gerekli değişikliği yapabilir. Liberal güçlerin aktifleşmesi dış etkenlerin aktif müdahalesiyle dinamik bir güce ulaşabilir. Aksi halde liberal güçler elitin şoven, statükocu ve brokratik yapı- sal örgütlemelerinin sadece birer aracı durumuna düşürürler. Liberalizmin sivil yapılanması böylece dış müdahalenin dinamiksel yapılanmasıyla orantılı olarak yer edinebilir. Türkiye’de liberal güçlerin yokluğu, liberalizme yatkın güçlerin korkaklığı, şoven ve ırçı eğitimin dozajı ile yetişen ”her Türk insanı, önüne çıkan her sorunu bir milli mesele olarak karşılıyor ve bir anda gözü kara bir ”çılgın Türk” haline geliveriyor”. Böylece çok kültürlü toplum anlayışı dışardan aşılınmış bir ideoloji olarak karşılanıyor ve bunu savunanlar açıkça düşman olarak ilan edilebiliyor.

Bu kısa açıklamalardan sonra sanırım kendimize bu soruyu sorabiliriz artık:

Globalleşmiş dünyada insanın kimliği değişikliğe mi gidiyor? Bu sorunun cevabı evet’tir. Bu sorunun çözümünü

ise çok kültürlü toplumların oluşumunda aramak gerektiği kanısı hakimdir. Bu görüşe göre liberal demokrasi, kendisini ancak çok kültürlü toplum yapısı içinde ifade edebilir. Demokratik bir toplumun en önemli kıstaslarından birisi artık budur, demektedirler. Çokkültürlü toplumu kabullenmeyen, bütün devletlerin akibeti parçalanmaktır. Çünkü er veya geç ezilen uluslar baş kaldıracak ve ulusal haklarını isteyeceklerdir. Onları tekli devlet yapısı içinde hapsetmek olanaklı değildir artık. Bunu "Türk liberalleri" bilmek zorundadır. Yoksa kendilerini nasyonalist-fasit kesimden ayırmak mümkün olmayacaktır.

Liberalizm, nasyonalizm ve çok kültürlü toplum

"Senin düşüncelerine katılmıyorum fakat kendini özgürce ifade etmen için öüme bile hazırım." Francois de Voltaire (1694-1778). Liberalizmi kısa bir açıklamayla tanımlamıştır.

Liberal demokrasinin tarafsızlık ve insanların eşitliği temel prensibine dayandığını her fırsatta açıklaması insanların devlet ve toplum karşısında eşit haklara sahip olduğunu göstermesi açısından önem arz etmektedir. Devletin eşit haklara sahip vatandaşları nezdinde tarafsız olduğunu kanıtlamak devletin en önemli görevlerinden biridir, biri olmalıdır. Bu ise bütün vatandaşlara kendi kaderini kendilerinin tayin hakkını veriyor ve devletin bu hakka saygı duyup, uygun hareket etmesini gerekli kılıyor.

Bugün Liberalizm de sorgulanıyor. Bu sorgunun temelinde liberalizmin kendi değer yargılarından vazgeçtiği eleştirisidir. Buna göre Liberalizm, artık ABD'de 1900 larda ortaya çıkan politik felsefi görüş olan "Kommunitarizm"e dönüştüğü idiasıdır. Kommünitarizm ise, bugünkü hiristiyen demokrat ideoloji ile yakın bağları vardır. Bunun kaynağında ise

Konservatizm yatiyor ve gelişmekte olan sivil topluma karşı alternatif bir toplumsal ideoloji olarak ortaya çıkıyor. Bunu Fundamentalizm olarak da açıklayabiliriz. Çünkü kaynağını toplumun eski değer yargılarından almaktadır ve toplumun ancak ortak değer yargılarıyla gerçek işlevini göre- bileciğini idia etmektedir. Böylece geleneksel değer yargıları adına toplumu, eskinin içinde hapsedme amacını taşıtmaktadır. Bununla liberalizmin sivil toplum ile “zgr birey” değerlerinin kaybolduğu idiasıdır.

80 li yıllarda liberal düşüncenin saldırıya uğradığı, kendi resmi tarafsızlık politikasını kaybetiği ve yerini Kommunitarizme bıraktığı idiasıdır. Çünkü liberalizmde, insan temel hak ve özgürlüklerine saygı olduğu, Bunun kaynağı ise kendisini özgürce ifade etmede bulabiliyor.Dinsel, dilsel, etnisitet de içinde olmak üzere insanın kendisini özgürce ifade edemediği ve özgürce rgtlenemediği bir toplum liberal toplum veya liberal görüş olamaz.. Dolayisiyla zgr bireyin kendi kaderini bızatihi kendisinin tayin prensibini yok ettiği ve yerine fundamentalist, geleneksel bir toplum yapısını hedeflediği eleştirisı yapılmaktadır.

Kommunitaristlere göre, ”zgr birey” anlayışı özünde insanın doğal yapısının sahtesidir ve gerçek yaşamla hiç bir alakısı yoktur. Kimi kommunitarist ideologlara göre liberal özgürlüğün hiç bir manası da yoktur. Çünkü bu görüş insanı hiç kulanamıyacağı haklarıyla bir kuyuya atması gibi bir şeydir. Charles Taylor. Gelenekler; değerler ile insan kendisini ve değerini keşfedebilir ve yaşamına bir mana verebilir, diyor. Bu görüşte doğru olan bir pay vardır. Fakat bu çok kültürlü toplumun redini getirmemelidir. Kommunitaristlere göre devletin tarafsız olması gerektiği liberal görüş yanlıştır. Devlet bununla toplumun kollektif amacını kaybetme riskini taşıtmaktadır, diyorlar. Devlet, bunun tersine yurtaşlarını, toplumun kollektif yaşamına kast

eden, toplumun kollektif değerleriyle çelişkili olan bütün görüşlere karşı durmasını özendirmelidir, diyorlar. Bunların görüşleri Başbuğun görüşlerine denk düşüyor. Kommunitaristler, çok kültürlü toplum anlayışını, toplumu ben ve sen biz ve onlar olarak parçalara bölmektedir ve bu durum giderek toplumun güvenliğini ortadan kaldırmaktadır, anlayışındadırlar. Bugün liberal ideolojiyi savunan bir çok ideolog Kymlicka, Margalit, Miller, Raz ve benzerleri, savunduklariyle kommunitaristlerle net farkları kalmamıştır. Bu liberal entellektuellere göre bireysel özgürlüğün değer bulması için insanın kendi kültürel geçmişi ile kimliğini bütünleştirmesi gerekir. İnsanın kültürel geçmişinden bağımsız bir bireysel özgürlüğü, manası olamayan bir özgürlük olarak aıkliyorlar. İnsan yaşamını planlarken, kültürel geçmişine ihtiyaç duymacağı bir gerçektir diyorlarve buna önem veriyorlar. Fakat buna rağmen kültürel geçmişe dayanarak bugünkü kültürel yaşamımızı biçimlendirmek zorunda olduğumuzu söyliyen kommunitaristler ile bu liberal ideologlar arsında sınırlar silikleşmiştir. Yeni kültür idologlarına göre ise, toplumda bireyin özgürlüğü onun zgr seçim yapmasına dayandığıdır. Bunlar insanların Kültürel seçimini ve değişimini özgürce yapmasına karşı olmadıklarını aıkırlarlar.

Buna karşılık kommunitaristler bir devlet, insanın toplumsal kollektif kültürü için tehlike arz eden kültürel değişikliği engelleme hakkına sahiptir, idiasını ileri sürüyorlar. Yani çok kültürlü. Mozaik toplum anlayışının insanların kültürel yaşamına zarar verdiği idiasındadırlar. Oysaki, yaşam tam bunun karşıtını ispatlamıştır ve kommunitaristlerin bu temel anlayis felsefesini geçersiz kilmistir.

Liberal ulusalcılık (nasyonalizm) ve liberal çokkültürlülük (multikültüralizm)

Liberalizmin değişikliğe uğraması ile, çok kültürlü toplumda, kültürel olarak bireyin özgürlüğüne dair riskler büyümektedir. Tekli kültürlü toplumların çok kültürlü toplumlara dönüşmesini engellemektedir. Toplumlarda gerginliğin temel riskleri giderek büyümekte ve çelişkilerin şiddet yoluyla çözülmesine yolu açmaktadır. İlk başta bu değişiklik tolerans ve hoşgörü anlayışını sınırılıyor. Burada ayrı olan kültür, ki buna bugün azınlık kültürü deniliyor, çoğunluk kültürünü tehdit etmediği sürece özgürdür, deniliyor. Bu da giderek toplumda azınlık kültürünün devindirici rolünün sınırlandırmasını ve kültürel gelişmesini engellemektedir. Bu ise karşı tepkiye yol açmaktadır. Uluslar arsında ulusal çelişkilerin büyümesini ve toplumsal gerginliklere yol açmasını getirmektedir.

Bir diğer görüş ise ayrımcılık politikasıdır. Liberal görüşe göre, hiç kimse din, dil, etnisite kültürel farklılık ve cinsel nedenlerden dolayı bir ayrımcılığa tabi tutulamiyacağıdır. Oysaki liberalizmin kılıf değiştirmesi ister istemez onu bu görevi yerine getirmesini engelliycek argümanlarla karşı kariya getirecektir. Çoğunluğun hakim olduğu toplumlarda, azınlıklara, eğitimde, iş yaşamında ve politik yaşamda kendilerini özgürce ifade etme koşullarının ortadan kaldırılmasına neden olabilecektir.

Üçüncüsü ise, çok kültürlü toplum denilen multikültüralizmdir. Bu liberal toplumsal kültürün dayanaklarından birisidir. Buna göre devlet, taraf tutmadan devlet sınırları içinde var olan tüm kültürlere eşit davranmak zorundadır. Ayrı kültürlerin kendilerini ifade edebilecekleri koşulları hazırlaması ve bu kültürlerin yaşaması için yasal

prosedürü garanti altına alması gerekir. Çok kültürlü toplumda ulusal devlet, özel olarak bir kültürün gelişimine ayrıcalık tanıyamaz ve ayırmacılığı yasaklamak durumundadır. Değişik kültürler arasındaki farklılıklardan kaynaklı ayırmacılık kesinkes yasalarla önlenmelidir. Liberalizmin değişikliğe uğraması, bu koşulları ortadan kaldıracaktır.

Liberal ideoloji bugün iki kampa bölünmüş durumdadır. Bir yanda çok kültürlü toplumu ve onun gereklerini savunan liberal demokratlar ile liberalizmi kommunitarizmle pekiştiren ulusalcı liberaller. İkinci görüşe göre yukarıda izah ettiğimiz gibi, liberal demokratik değerleri korumak için toplumun ortak bir ulusal kültüre gereksinimi vardır. Ortak kültür kendisini daha ilerde göreceğimiz gibi kendisini tek dil ve tek ulusal veya ortak ulusal kültürde ifadesini buluyor, ki bu da multikültüralizmin karşıtıdır ve liberal demokratik görüşlere terstir.

Ulusal sorunların çözümünde yeni gelişmeler ve Liberalizm

Önce ulus ve ulusalcılık sorularına kısa cevaplarla başlayalım. Ulus çoğu zaman Avrupada, "devlet" anlamında kullanılmaktadır. Çünkü Avrupada ulus, ulusal devlete tekabül etmiştir. Ulusalcılık/ulusal ise vatandaşlık anlamında kullanılır. Bu tanımlama çoğu zaman devlet ile ulus arasındaki bağları anlamamızı zorlaştırıyor. Çünkü devlet değişik kurumlardan oluşmuş ve bunları kullanmada monopol hakkını kullanan bir örgütlenme biçimidir.. Burada gerektiğinde devlet, kurumları aracılığıyla yasal siddeti de kullanır. Şiddetin sınırlamasını "sınırları dahilinde" olarak tanımlamaktadır. Devlet kesinlikle bir çok ulustan oluşabilir

ve bunun örnekleri çoktur, eski SSCB, eski Yugoslavya, Eski Çekoslavakya, İran, Irak, Lübnan, Hindistan, İsvicre, İspanya, Belcika,Türkiye ve benzerleri. Fakat devlet olmadan var olan uluslar vardır bunların da örnekleri çoktur. Kürdler, Filistinler, Beluciler, Basklar, Laponlar, Asuriler, vs.

Bir grup insan ortak bir kültürü ve tarihsel geçmişi ve bir toprak parçasını paylaşıyorsa ulusu oluşturur. Bunların arasında dil, din ve ruhi şekillenme gibi faktörleri kültürel ortaklıkta aramak gerekir. Ulusu oluşturan etmenlerin marksist (Stalinist) tanımı kesinkes doğru değildir ve dünyada bu etmenleri oluşturan hiç bir ulus olmamıştır ve olmayacaktır. Ulusal devletler oluşturulurken marksist, Stalinist ulus anlayışı dikkate alınmamıştır. Teorik alanda sosyalist güçler ulusal kurtuluş mücadelelerini kendi sınıf mücadelelerine bağlama bahanesi olarak ulusu oluşturan etmenleri ileri sürmüşlerdir. Sosyalizmin ulus tanımı ulusal devletini kurmuş uluslar için bir deraceye kadar geçerli olmuştur. Ulusal devletini kurmamış hiç bir ulus bu etmenlerin tümünü bir araya getirme olanağını bulamaz, zaten olanaklı da değildir. Sosyalizmin ulus etmenlerini bir araya toplayan uluslar zaten sömürge veya ezilen ulus olmaktan çıkmış demektir. çünkü ulus etmenleri sosyalizme göre devletin kuruluşuna tekabül eder. Buna göre devletini kurmamış uluslar ulus etmenlerini bir araya getirememiş ve ulus olamamışlardır. Böylece bu uluslar ezilen ulus olmayı hak etmişlerdir. Zaten pratikte uygulanan yöntem de buydu. Ulusu oluşturan etmenlere ne sosyalizm ne de kapitalizm açıklık getirmiştir. Her iki taraf da alabildiğine sorunu karmaşıklştırmışlardır. Ulusun ne olduğu sorusu halen cevap bekliyen ve boşlukta sallanan bir sorudur.

Ulusal karakterler kendiliğinden veya doğuştan oluşan karakterler değildir. Bu belli bir politik mücadele ve uzun madi ve manevi kültürel çalışmaların bir aktif ürünüdür.

Ulusalcılık ise bu gruba-Ulusal gruba- ait olmayı öngörür. Ulusalcı ulusa ait olma anlamında kullanılır ve ulusun karakteristiklerinin aktifleşmesini öne çıkarır. Ulus aidiyetinin netleşmesini amaçlar ve uluslaşmanın subjektif koşullarını zorlar. Ulusun subjektif koşulları ulusun belli amaçlar etrafında örgütlenmesidir ve bu bir zorunluluktur. Bunun için de politik, kültürel ve dilsel yapılanmaların önemi ulusun şekillenmesinde belirleyicidir. Yani uluslaş- ma sürecinin hızlı /geç gelişimi kesinkes ulusun politik yapılanmasına bağlıdır. Bu aynı zamanda ulusun ruhi şekillenmesinin, kültür birliğinin oluşumunda belirleyici rol oynar. Ulusun toprak bütünlüğüne dahada açıklık getirir.

Bugün halen etnisite (etnik-etno) ile ulus,(millet, nasyon) arasındaki farkları anlamak zordur. Bir etnik'e bağlılık, objektif koşulları paylaşan bir gruba ait olma anlamına gelir. Bunun içinde din, dil ve kültür ile bu gruba ait olma vardır. Bunun yanında etnik grupta bir toprak parçasına ait olmayı da gerektir ki bu ulus ile etnsiteyi birbirine yakınlaştıroyor ve aynı anlamda kulnılıyor. Bazılarına göre ise bir çok etnik gruptan bir ulus oluşabilir. Buna örnek de Amerika, Alman, Yahudi (bu örneğe en uygun yahudi ulusu gösterilir) ve benzeri uluslar gösterilir.

Ulusal devlet ve liberal demokrasi

Bilindiği gibi ulusal devlet anlayışı Batı Avrupa kaynaklıdır ve 200 yıllık bir prosesin ürünüdür. Bu sürecin ikinci etabı ise ulusal devletin liberal demokratik değerlerle güçlendirilmesi ve techizatlandırılmasıdır.

1800 li yıllar Liberalizmin bütün Avrupaya yayıldığı dönemdir ve aynı zamanda liberalizmin ulusal devlet kurma anlayışıyla bağdaştırıldığı ve pratikte anlam kazandığı yıllardır. Avrupada sınır kapıları açılmaya, dinsel ve kültürel

olarak kendini özgürce ifade edilmeye başlandı. 1800 li yılların sonu liberalizmin Avrupayı inşa ettiği, sanayi devriminin güçlen- diği, fakirliğin zenginlikle yer değıştirdiği bir döneme tekabül eder.

Fakat 1900 li yıllar liberalizmin ölüm sancılarını hazırladı. Devlet iktidarları dahada merkezileşerek, diktatörlüklere dönüştü. Nazizim ve Faşizm gelişerek dünya demokratik kamuoyunu tehdit etti. Bu durum aynı zamanda liberalizm için de bir tehdit unsuru oldu.

1900 li yılların ortası aynı zamanda Fasizm ve Nazizmin de yıkılışını hazırladı. 1900li yılların sonu malesef sosyalizmin de sonunu getirdi. Bu durum refah devletleri olarak adlandırılan toplumların da iflasini getirdi. Bugün liberalizm ideolojisi entellektüel alanda eskiden daha güçlü bir şekilde tartışma konusu olmaktadır.

Avrupa devletleri konservativ ve milliyetçilik ideolojisinin etkisinde oldukları dönemlerde 1800 li yılların sonunda ulusal liberaller enternasyonalist ideolojiye sırt çevirerek kendi ulusal burjuvazinin safında yer aldılar. Bu sırada sosyalizmin rüzgarı da esmeye başladı. İşçi sınıfı hareketi dünya çapında gelişerek, liberalizmi zayıflatı. 1900 lere gelindiğinde klasik liberalizmin sonuna yaklaşıyordu. 1900 lerde Amerikada klasik liberalizm sol-komunist olarak tanımlanmaya başlandı. Sosyalizm düşüncesi, liberalizmin zamanını doldurduğu ve artık gitmesi gerektiği inancına dayanıyordu. Avrupada sosyalizm yerine sosyal demokrasi ideolijisi gelişmeye başlıyarak hem sosyalizmi zayıflatmaya hem de liberalizmi değıştirerek sosyal demikratik ideoloji yerleştirilmeye çalıştı. Bu süreçte liberallerin çoğu burjuvazinin safında emperyalist yayılmacılığın ve sömürünün safında yer değıştirdiler.

Rusyanın oktober devrimiyle sosyalizme dönüşmesi sürecinde, merkezi avrupada faşist ve nasionalist devletlerin ortaya çıkmasına neden oluyordu. Démodé olan klasik

liberalizm yerine liberalizmi sürdürmek isteyen güçler, sosyal liberalizm düşüncesi altında demokrasi ve insan haklarını savunmaya başladılar. Özellikle ikinci dünya savaşıyla birlikte Amerikaya göç eden liberaller sosyal liberalizmin ideolojik taşıyıcıları olmaya başladılar. Fakat bu süreçte kendilerine liberal demeye devam ettiler. Planlı ekonomiye karşı mücadele ederek serbet piyasa ekonomisini savunmaya başladılar. Tabi bu süreç aynı zamanda kimi sosyal demokrat ve muhafazakarların da bu kervana katılıp kendilerine liberal demeye başladıkları bir dönemdir.

Sosyal liberaller liberalizmi değiştirdiler. Sanayileşmenin hız kazanmasıyla başlayan işsizlik ile sefalet sosyalliberalerin toplumsal düzen ile ilgili düşüncelerini yeniden gözden geçirmeyi zorunlu kıldı. Sosyal liberaller devletin, fakir ve işsizlere yardım etmesini ve refah toplumunun zeminlerini hazırlaması gerektiğini üne sürdüler. Bu kesimlerin toplum tarafından desteklenmesini savundular. Sosyal liberalizme göre devletin yetkileri azalmalı toplumda sivil örgütler daha güçlenmeli ve refah toplumuyla devlet tarafsız bir şekilde bireyin hem özgürlüğünü hem de insan hak ve özgürlüklerini savunmalıdır. Avrupada sosyal demokrasi ile sosyal liberalizm bu alanda yarış içinde bir farkla ki sosyal demokratlar devletin merkezileşmesine daha yatkın olmalarıyla birbirinden ayrılarak gidiyor. Sosyal liberaller politik ve sosyal özgürlüğü ekonomik özgürlükten daha önemli buluyorlar. Fakat ekonomik özgürlüğün bireyi dahada özgürleşebileceği savını da ileri sürüyorlar.

2000 li yıllar ile yeniden liberalizm rüzgarının dünya çapında estiği ve entellektüel alanda ideolojik kampı ile gündemi işgal ettiği bir süreç ile devam ediyor. Liberalizmin bu politik, ideolojik ve ekonomik projesi öyle kolay sürmedi tabi. Burada monarşiler, diktatörler, faşizm, ırkçılık gibi oluşumlar, sistemler liberal demokratik değerlerin hakim

kılınmasına engel teşkil ettiler. Bunların tümünden yok olduğu gün henüz uzaktır. Halen savaş suçlusu katiller, diktatörler, faşistler tutuklanıp yargılanıyor, halen toplu katliamlar yapılabiliyor. Fakat bütün bu uygulamalara ve zorluklara rağmen ulusal devlet liberal demokratik değerlerin yerleşmesi için en önemli fırsatı yarattı. Aslında bu iki fenomen yani ulusal devlet ile libelal demokrasi, Fransız devriminin ikizleridir. Atbaşı giden bu süreç kimi zaman liberal değerleri ile ulusal degerleri karşı karşıya getirdi. Bir çok alanda ulusal "değerler" liberal demokratik değerlere üstün gelerek bu proses sekteye uğratıldı. Bu iki prensibin çatışması ve aralarındaki çelişki henüz bitmiş değildir. Bu görüşlerden biri biz Kürdleri de yakından ilgilendiriyor. Bu görüşün mimarı liberal nasyonalist Kymlicka ve Straehle'dir. Bunlara göre ulusal devlet bir çok ulusal gruptan oluşuyorsa, çok kültürlü toplum oldugunu kabul ediyorsa da, liberal demokratik değerlerin yerleşmesi için halkı ortak bir ulusal kimliği oluşturmada birleştirmek zorundadır. Nasyonalist liberaller, toplumun düzeni ve liberal demokrasinin uygulayıcı aracı olarak gördükleri kollektiv –ortak- ulusal kimlik, karşılıklı inanç ve bağlılığı geliştirir inancındadırlar. Vatandaşların kamplara bölünmemesi için ulusun bütün fertlerinin birbirlerini anlayabildikleri bir dilden konuşmalarını çok önemserler. Hatta gerekli görürler. Bunun için nasyonalist liberallerin ulusal politikasında bir ortak dilin önemi belirleyicidir. Onların ulusal politikasında ortak bir dil'in olması ortak bir ulusal kimliğin zorunlulugunu getirmez fakat gerekli görür. Bunların içinde Mason gibi kişilere göre, ortak bir dil demek, bütün vatandaşların tek dilli olması anlamına gelmemektedir. Ancak her vatandaşın anladığı bir ortak dile ihtiyaç duyulmaktadır, gibi önerilere baş vurmaktadır. Bu düşünce temelden doğru değildir. Bu düşünce giderek bir ulusal dilin diğer ulusal diller üzerindeki etkiyi beraberinde

getirerek, asimilasyoncu ve hatta inkarcı bir politikanın oluşmasına kaynaklık edebilir. Nitekim pratikte uygulanan da bu olmuştur. Bu düşünce aynı zamanda demokratik liberal "eşit haklar" prensiplerine de ters düşmektedir.

Toplumsal yaşama Adaletli ve eşit düzeyde katılım için liberal ulusalcılara göre, toplumun kendisini tanımladığı bir kollektiv kimliğe ihtiyacı vardır. Temel argumanları ise ulus arasında güçlü bir dayanışmanın olması zorunluluğudur. Eğer ortak bir kimlik oluşmazsa o zaman ulusal dayanışma zayıf kalır, demektedirler. Bu anlayış ulusal liberallerin ortak görüşüdür. Ancak bu görüş yeterince kanıtlanmış bir görüş değildir. "Tek millet söylemi milletin aynı dil, din, mezhep, ırk, kültür özellikleri gösterdiği ülkelerde sorun yaratmayabilir, ancak birden çok dil, din, mezhep, ırk, kültür çeşitliliğine sahip bir ülkede devlet bu siyasi birliği oluşturan unsurlara karşı eşit davranmak, eşit mesafede durmak zorundadır. Bu nedenle tarafsız olması gereken devlet çoğunlukta da olsa bir etnik topluluğu, belli mezhep sahiplerini ön plana alan, kayıran politikalar izleyemez. İşte farklılıkları barındıran bir ülkede hakem olması gereken devletin merkezi de teknik bir merkez haline gelmiştir." Umit Kardaş. Kaldığı globalleşmiş dünyamızda bu tür devletleri bulmak ve aramak olanaksız hale gelmiştir. Avrupa'nın hemen hemen bütün devletleri artık kendilerini çok kültürlü, çok etnisiteli toplum olarak tanımlamışlardır. Türk yazar ve tarihçilerin en fazla örnek gösterdikleri Fransa dahi, artık çok kültürlü toplum olduğunu tanımlayarak bir çok özerk kültürel bölgeler oluşturmuştur. Ancak Fransa'da da bölgelerin bölgesel kimliği bulunmaktadır. Korsika'nın kendine özgü bir yerel yönetim yapısı vardır. Ayrıca kültürel özerklik idari bölgeselleşme üzerinden sağlanmıştır. Korsika'da bölgesel diller öğretim sisteminde yer almıştır. Üniter Devlet; Atilla Nalbant. Age. "Federal Almanya (daha çok yürütme

federalizminin söz konusu olduğu Landlar) Kanada (Eyaletler),İsviçre (Kantonlar), Avusturya (Landlar), Belçika (Bölgeler), ABD, Hindistan ve Avustralya (Devlet) federal modele örnektir. (Üniter Devlet; Atilla Nalbant) İspanya'da 17 özerk bölge ve iki özerk kent bulunmaktadır (Çoklu İspanya). Anayasa milliyetlere de özerklik tanımaktadır (Katalonya Bask ülkesi, Galisya). İspanya'da özerk topluluklar Almanya'nın federe devletlerinden daha geniş bir yasama yetkisine sahiptirler. Yine İspanyol anayasası, ifade özgürlüğü alanını genişleterek ayrılıkçılığı savunan parti ve derneklerin kurulmasına imkan tanımıştır. İspanyol, anayasasına göre ortak tarihsel, kültürel ve ekonomik koşullara sahip komşu iller, adalar ve tarihsel bölgesel varlığı olan iller özelliklere göre özerk topluluk oluşturabilirler. Her bölgenin parlamentosu ve hükümeti bulunmaktadır.” Umit Kardaş.

Avrupa'da çok daha fazla örnek verilebilir. Fakat sorunun anlaşılması açısından yeterlidir.Ulusal liberallerin bu anlayışları onları Kommunitaristlere yakınlaştırmaktadır. Araların- daki farkı silikleştirmektedir.Oysaki ulusal liberaller de çok kültürlü toplumu savunduklarını idia etmektedirler. Ulusal dayanışmanın dayanakları ulusal liberallerin ve kommunitarist- lerin tersine, demokratik değerler, bütün kültürlere saygı ve karşılıklı anlayışa dayanır. Kültürlerin, ulusların eşit haklara sahip olma prensiplerin,halkların karşılıklı güvenin, dayanışmanın ve barış içinde bir arada yaşamının temel direklerini oluşturmaktadır.

Burada nasyonal liberallere karşı, liberal demokratların savundukları çok kültürlü toplum anlayışı bir daha önem arz etmektedir. Burada söz konusu olan ulusların bir arada ve birlikte yaşamalarıysa, ulusların her alanda eşit haklara sahip olması bir zorunluluktur. Aksi halde çok uluslu veya çok kültürlü toplum olma sıfatını taşımak olanaklı

olmayacaktır.Yuka- rıda belirttiğimiz modelleri ve özellikle tarihsel süreci, deneyimleri her ülke coğrafyasının özelliklerini, göz önüne alarak her ülke coğrafyasında yaşayan tüm değişik ulus ve kültürlerin barış ve huzurunu sağlayacak bir demokratik ve kendine özgü bir modeli yaratmak artık kaçınılmazdır. Kürdistan sorununun demokratik yaklaşımlarla çözülmesi bir ulusal ortak uzlaşığı gerektirmektedir. Kürdistan sorununu sadece bir insan hakları ve bölgesel azgelişmişlik, geri kalmışlık ve benzeri sorun olarak görmek sorunu anlamak ve çözmekten çok uzaktır. Bu devletin, söz konusu Türk devletidir, bir yazboz tahtası gibi ya yeniden çizileceğı, yada kendi iradesiyle, bütün halkların aktif katılımıyla ortak bir konsensüste yasal bir anlaşmanın yapılacağı süreç başlamıştır. Demokratik normların temel alındığı, insanların kendilerini özgürce ifade ettikleri özgür ve demokratik koşullarda, hangi modelin ülke genelinde uygulanacağı sorusuna ise ulus ve halkların özgür iradesi ile cevap verilebilir.

Ulusal kimlik, ile çokkültürlü toplum

Ulusalıcı liberallerin ve kommunitaristlerin ortak kimlik anlayışını kabul etmek, demokrasinin temel prensiplerinden vazgeçmek anlamına gelmektedir. Çağımızın globalleşmesi, insan- lığı böylesine şovenist ve kültür düşmanlığı bir tekliğinin bataklığına sürükleyemez. Eğer gerekçe çok kültürlü toplumun, yeni postulusalcı kimlikleri ortaya çıkardığı görüşü ise ki temelleri buna dayanıyor, bu hiçte doğru değildir ve bilimsel temelden yoksundur. Bunun tersine günümüzde hoşgörü, tolerans ve demokratik değerler, yıllarca hatta asırlarca saklı kalan, gizlenen, baskı altında tutulan

kimliklerin kendilerini ifade etme olanaklarını ortaya çıkardığı koşullarla tanımlanabilir.

Ulusların kimliklerini ifade etmeleri, kendilerini özgürce tanımlamaları sürecine tepki ve etki, sorunun nasıl çözüleceğini belirler. Tekli toplumu savunan güçlerin bu süreçteki tavırları, kendisini ifade eden kültürün karşı tavır almasını ortaya koymaktadır. Bunu toplumsal gelişme için bir tehlike gören ulusalcı liberalleri ister istemez ideolojik bazda onları kommunitaristlere yakınlaştırmaktadır. Onları sömügciler, tekci statükocu fundamentalistler ve diktatörlerle aynı kampta duruş sergilemelerine zorlamaktadır.

Gerçeğe bakıldığında globallizm ve çok kültürlü toplum perspektifi içinde, kendilerine saf kültür, saf ırk, saf millet unvanını yakıstıran postulusalcı ideoloji, dayanışma ve sosyal adalet için ileri sürdükleri ortak kültürel ulusal kimlik argumanları, aslında şovenist yüzlerini maskelemek için kullandıkları bir argumandır.

Bunun aksine çok kültürlü toplumu savunanlar ise böylesi bir toplumun kültürler arası toleransın, çocukların gelişme olanaklarının düzeyi ve kültürlerin karşılıklı saygı ile bir arada yaşamanın olanaklarının önemini vurgulamaktadırlar. Çünkü insan, sosyal ve kültürel toplumundan etkilenerek, bilinç düzeyini yükselterek yaşamına yön veren sosyal bir varlıktır. Bu anlamda insanların bir kısmı, toplumsal gelişmelerle birlikte kendisini de geliştirerek, çağdaş ve uygar bir toplumsal varlık olurken diğer bir kesimi de toplumsal gelişmeleri kendisi için bir tehlike görerek toplumun geleneksel değerlerine sarılarak çağdaş ve uygar bir toplumsal gelişmeye ayak uyduramaz hale gelir. Geçmişte insanların çoğu doğup büyüdüğü yerde de ölüyordu. Bugün ise insanların çoğu, hareket içinde ve başka kültürlerle tanışarak kendisini dahada iyi tanıma olanağını bulabiliyor. Bu nedenle dünyanın kimlik anlayışı ile günümüzün kimlik anlayışı arasında

çok büyük farklar vardır. Bu bile ortak ulusal kimliğin oluşumunu öngörenlere en önemli alternatifi sunmaktadır ve görüşlerinde doğru olmadıklarını kanıtlamaktadır.

Bir ulusal ve politik birliğe bağlılık

Ortak ulusal kimlik ihtiyacına karşılık asıl olarak insanların politik bir birliğe ihtiyacı vardır. Çünkü insanlar rahat bir şekilde bu politik birlikle kendisini ifade edebilir ve kimliğini tanım- layabilir. Çünkü bugün ortak ulusal kimliği kabullenmeyen milyonlarca insan, ortak politik birliklerde yan yana gelebiliyor ve herkes kendisini istediği oranda tanımlayabiliyor. Bunların başında politik bir birlik olan Kozmopolit-devlet örnek olarak verilebilir.

Tabii ki bütün devletler değil. Mesela İsviçre, Kanada, Belçika, ABD, İngiltere ve benzeri politik birlikler örnek olarak verilebilir. Bunlarda ortak ulusal kimlik yoktur ancak ortak politik birliğin kimliği vardır. Bu politik birliklerde değişik uluslar ve değişik diller ve değişik dinler birlikte yaşamayı ve ortak bir politik birlik kimliği etrafında yaşamayı öğrenmişlerdir ve kabul etmişlerdir. Bu ülkeler çok kültürlü toplum olmanın gereği olarak, politik birlik olan devletin oluşumunun temelinde ne bir tek dil, ne bir tek din nede tek bir etnisite vardır. Bu ülkelerde belileyici anlayış anayasal vatandaşlık kimliğidir. Liberal düşünürler arasında ABD yi ortak ulusal kimlik 'li devlet olarak tanımlayanlara karşı, resmi ve yasal kültürel birliği ileri sürüp doğru olmadığını kanıtlayanlar da vardır.

Bir insan grubunun, prensipler, normlar ve görevler anlaşmasıyla yan yana gelip kendilerini ortak bir isimle tanımlamaları ve örgütlemeleri ve bu tanımlamayı yasallaştırmaları ile ortak bir ulusal kimliğin, yani bir ulus veya etnisite adına tanımlamaları aynı olmadığı açıktır. Çünkü

bu ortak politik birliğin temelini demokrasi, hukuk devleti, sosyal adalet ve çok kültürlülük oluşturmuştur. ABD de ulusal marşın olması, ortak bir bayrağın olması ortak ulusal kimliğin kanıtı olsa da tek bir etnisiteyi çağrıştıran ortak ulus kimliği olamaz. Çünkü bu oluşum hiç bir ulusal kimliği çağırışmamaktadır. Ortak bir politik birliğe sahip olmak ile ortak ve tekli bir tarihe, kültüre, dine ve dile sahip olma arsında büyük fark vardır. Birincisinde ortak prensiplerde anlaşma vardır ikincisinde başkasını inkar ve tekli ulusa çağırışım vardır.

Bunun bir örneği ABD de resmi bir dilin olmayışıdır. Böylesi toplumlarda, yani gerçekten çok kültürlü toplum olarak adlandırılan toplumlarda ulus ve ulusalcılığın dozajı, ortak ulusal kimlikli, yada tek ulusal kimlikli toplumlardan daha azdır. Toplumsal gerginlik, ulusal çelişki ve çatışma tek kimlikli toplumlardaki gibi gergin değildir. Tolum daha rahat ve dah bir özgürdür. Eğer gerçekten tek uluslu bir kimliğe saplanmak istemiyorsak, devletin halka vereceği en önemli gövence onların gerçekten ortak politik bir birliğe bağlı olduklarını ve eşit haklara sahip olduklarını kanıtlayacak ortak bir ulusal uzlaşya dayanmalıdır. Bu da ortak bir politik yasal prosedürdür; toplumsal bir antlaşma olan anayasadır.

Liberal çokkültürlülük (multikültüralizm)

Nasyonalizmin merkezinde ulusal devleti kurma vardır. Bugün dünyada binlerce ulus varken ancak buna karşılık yüzlerce devlet vardır. Eğer her ulusun devletini kurma hakkını kabul edeceksek, ki etmek zorundayız, çünkü bu bir haktır; o zaman dünya haritasının yeniden çizilmesini savunmalıyız. Burada liberal demokrasi çamura batmaktadır ve bu soruya açık cevap vermemektedir. Bazı liberal görüşler, Tamir Yael gibi, ulusların kaderlerini tayin hakkının olması,

kendi devletini kurması anlamına gelmemektedir diyor. Bu doğru bir anlayıştır. Ancak devletini kurmak isteyen uluslara da engel olunmamalıdır. Hiç kimse uluslardan bu hakkı almayı bir vazife olarak göremez. Diğer yandan her ulusun kendisini ifade edebileceği ortak bir politik birliklerin oluşması da zorunludur. Aksi halde ulusal devleti kurma kaçınılmaz olur.

Bu, her ulusun devletini kurmasına bir alternatiftir. Fakat kimi zaman azınlık haklarının çoğunluk haklarına kurban edildiği çok kültürlü toplumlara da rastlanabilir. Çok kültürlü toplum adına tek ulusa ayrıcalık giderek kapitalist burjuva veya liberal burjuva devletin karakteri arasında sayılabilir. Bu ise çoğunluğa karşı azınlığın reaksiyoner davranmasını getirmektedir. Buna örnek olabilecek bir çok Avrupa devleti vardır. Bu anlayış "azınlık hakları garanti altına alınmalıdır, ancak bu garanti çoğunluğun haklarını tehdit etmiyecek normda olmalıdır" gibi bir anlayışın eseridir ve demokratik ve eşitlik ilke ve normlardan uzaktır ve kabul edilecek bir uygulama değildir. Devletin bağımsız ve tarafsız olarak bütün kültürleri temsil eden politik bir birlik olması zorunludur. Aksi halde ayrımcılık, ulusal çelişki ve ulusal gerginliklerin sonu gelmez.

Türkiye gibi ülkelerde yurttaş hakları konusunda söylenenler doğruyu yansıtmıyor. Yurttaşların eşit hakları olması ile kültürlerin eşit hakları aynı değildir. Yurttaş olarak iş, eğitim ve sahip olma gibi haklarda herkesin kanun karşısında eşit olması ile değişik kültürlerin eşit düzeyde kendilerini ifade etmesi hakkı aynı değildir. Yurttaş ve yurttaşlık hakları konusu ayrı bir bölümde anlatıldığı için geniş değinmiyeceğim. Bu konu yurttaş bölümünde okunabilir. Onun için tartışılan çok kültürlü toplum anlayışı iyi anlaşılmalıdır. Türk yazarları ve siyasilere bunu da manipule etmektedirler ve kamuoyunu yanıltmaktadırlar. Liberal

demokratların ileri sürdükleri tez; devletin yurttaşların kültürel seçimine saygı duyması ve bir kültürel toplum anlayışına uygun düşecek yasal prosedürün olmasını gerektirir, görüşüdür. Bir topluluğun kültürel varlığına saygı duyulmuyorsa bu topluluğun kendi yaşamını planlamsını zorlaşacaktır. Külürün gerçekten insanın yaşam planlamasında önemli bir etken olduğu gerçeğinden hareketle neden değişik kültürleri tek bir kültür içinde eritp insanların bu kültür ile yaşamlarını planlamsını doğru görmüyoruz? Doğru görmüyor- uz çünkü hiç bir insan başka bir kültürü kabullenmeye zorlanamaz. İnsan haklarına aykırıdır. Ama kişi istiyerek asimile olmak istiyorsa ki bunu modernleştirerek entegre ile tanımlanıyor, o zaman söylenecek bir şey yok. Kimse bu kişiyi niye asimile olmak istiyorsun diye, onu başka bir kültüre zorlayamaz. Kişi zorlanıyorsa o zaman insan haklarına saygısızlık vardır demektir.

Fakat sorun birey sorunu olmaktan çok dahada karmaşıktır. Çok kültürlü toplum aslında çok etnisiteli yada çok dinli, çok dilli toplumdur. Öyleyse burada topluluklar belirleyicidir. Kişinin kendisini ifade etmesi elbetteki önemlidir ancak sorunu birey düzeyinde almak, sorunu çözmez. çünkü sorun bir ulusal sorun veya bir ulusal grubun kollektif hakları sorunudur. Sorunun çözümü bu çerçevede ele alındığı zaman bir manası olur, bir şeyleri ifade eder.

Mozaik toplum, Türkçü söylemler ve Kürd ulusal sorunu

Son dönemde özellikle 2009 un ortalarında başlayan ve halen devam eden “Kürt Sorunu” nun çözümü konusunda “kürd çözümü” “demokratik çözüm” “güvenlik sorunu” gibi benzeri tanımlamalarla tarif edilmeye çalışılan bir çerçeve

etrafında tartışmalar devam etmektedir. Bu arada birçoğu akademisyen, gazeteci, köşe yazarı, TV yorumcusu, siyasetçi, politikaci, asker vb.lerin çoğu sorunu ya anlamadıklarını ya da anlamaya çalışmadıklarını ortaya koydular. “Türkiye’nin en köklü sorunu, cumhuriyetin en temel meselesi!” dedikleri “Kürt sorunu“ hakkında ezberlenmiş kalıplar ile sorunu açıklamaya çalıştılar. Bunların çoğu devletin resmi söyleminin yıllar yili tekrarladığı nakaratların bir başka versiyonu olan ”Kürd vardır fakat ulus değildir” hakları ise bireysel haklardır” bir terminolojiyi ve temayı ciddi anlamda işlediler. Soruna en sağduyu ile yaklaşan ve çözüm önerileriyle tartışmalara katılan bir çok yazar, politikaci ve aydın dahi, devletin çizdiği sınırları aşamadılar. Sonuçta Bütün yaptıkları resmi ideolojinin ürettiği ve 90 yıldır evirip çevirdiği söylemlerin başka, fakat yeni bir versiyonunu hayata geçirmeye çalışmak oldu.

Kuzey Kürdistan’da ve Türkiye’de, Kürdistan sorununun çözümüne ilişkin tartışmalar, Kürd ulusal demokratik hareketin kendisini yeniden toparlamasını ve mücadele stratejisini ve amacını doğru dürüst ortaya koymasını zorunlu kılmaktadır. Hem ulusal hem de uluslar- arası koşulların Kürd ulusal mücadelesi için olgunlaştığı bu süreçte uygun istem ve amaç- ların tartışmaların olumlu yanını oluştururken diğer yanda Kürd ulusu adına Kürd ulusuna layik olmayan istemlerin ileri sürülmesi ise Kürd ulusal mücadelesinin vardığı aşamaya uygun düşmüyor. Bütün bunlara rağmen tarihinde ilk sefer Türkiye Kürd sorununu bu şekilde geniş tartışmakta ve sorunun çözümüne demokratik yöntemlerle yaklaşmaktadır. Kürdler bütün eksikliklerine rağmen istemlerini açıkladılar.

Bu süreçte, statükocu, kemalist ve faşist kesimler son gelişmeleri Kürdler ve Türkler arasında bir kavgaya neden olabileceği ve devleti parçalayacağı korkusuyla karşı

durdular. Bu kesimin toplumsal sorunlara ve ulusal çelişkilere yaklaşımı pirimitiv, ilkel ve sömürgeci. Çağımıza uygun yöntemleri red etmekte ve devletin yıllar yılı denediği fakat hiç bir sonuca varamadığı yöntemlerde ısrar etmektedir. Dolayısıyla devletin bugüne kadar üzerinde ısrarla durduğu çağdışı yöntemler halen toplumda kaos yaratmaya neden olmaktadır. Bütün gerginliklerin ve çağdışı yöntemlerin sorumlusu tabii ki bu devlettir. Hükümetlerin bu soruna sağduyulu ve çağdaş bir yaklaşım göstermemeleri ister istemez ayrı olanların, yani Kürdlerin tepkisini almaktadır. Bu tepkilere karşı ise devletin gerçek sahipleri olduklarını idia eden ki şimdiye kadar bu idia doğru olarak kanıtlanmıştır; gizli-açık' devlet kaynaklı terör örgütleri ortaya çıkarak sorunun çözümünü zorlaştırmaktadır. Bugün demokrasi güçleri ile adi gecen bu güçler karşı karşıyadırlar ve kimlerin üstün geleceği henüz belli olmayan ucu açık bir olgudur.

Türkiye'de çok kişi ve kuruluş, parti, meslek ve sivil kuruluş tarafından tartışılan, bazı güncel konulara değinerek hem tartışma yöntemlerine hem de çözüm önerilerine değineceğim. Bu bölümde Türk Devletinın 90 yıllık resmi ve resmi olmayan Kürd ve Kürdistan sorununa yaklaşım yöntemlerine ve çözüm teorilerine kısaca değinilecektir. Liberalizmin dünya çapındaki ideolojik ve teorik değişimin Türkiyeyi ve Kürdistanı yakından ilgilendirdiği önceki bölümden sonra, sorunların Türkiyede nasıl tartışıldığına ve nasıl kavranıldığına bakalım. Tartışılan teorilerin çoğunluğu devlet kaynaklı olup kemalist ideolojik temele dayalı teorilerdir. Hepsinin temelinde Kürd ulusunun inkarı ve devletin parçalanacağı komlo teorileri yatmaktadır.

Türk devlet söyleminde Homojenlik, çokkültürlü mozayik toplum, alt ve üst kimlik gibi kavramlar 'Çok az üleke homojendir. 56 ayrı milliyetli çin, sovyetlerbirliği'nin dağılmasından sonra bile en az yirmi halkı barındıran Rusya,

kurucu eyaletlerin yanısıra onlarca halkı kapsayan Hindistan ve neredeyse bin ayrı halkın yaşadığı Endonezya örnek olarak verilebilir. Avrupa güçlerinin kendilerine uygun gelen bir şekilde yarattıkları bütün Afrika devletleri yapaydır...

Fransa ve İspanya gibi kararlı ve köklü devletler bile artık çok uluslu karakterlerini kabul etmeye zorlanıyorlar.' Irakı anlamak ".s.6.

5 ulusal azınlık ve bir çoğunluk ulus olarak İsveç, benzeri Norveç, Finlandiya, Danimarka, Büyük Britanya, Belçika, İsviçre ve Kanada gibi devletler çok etnisiteli birer toplum olduklarını belirtiyorlar. Özerk bölgeleri olan ve çok resmi dili olan İspanya, 3 resmi dilli Belçika,3 resmi dilli İsviçre 3 resmi dilli Kanada hiç resmi dili olmayan Amerika ve İsveç, çok uluslu olduğunu inkar eden Yugoslavyanın parçalanması ve bir çok ulusal devletin ortaya çıkması, 7 dilli Hindistan ve Türkiye'nin en çok kızdığı ve kabul etmekte zorlandığı Irak,ın İki resmi dili, Kürtçe ve arapçanın olması; Kürdistan bölgesinde ise 3 resmi azınlık dilinin olması, Türkmen'ce, Asuri ve Arapça olması, bize dünyadaki çoğu toplumların kendilerini çok uluslu-çok etnisiteli çok dinli devletler olarak tanımladığını gösteriyor.

Ortadoğu ulus-devletlerin oluşumu 1.dünya savaşı ve sonrası döneme tekabül eder. Bu devletlerin hiç biri özünde ulusal devlet değildi ve halen ulusal devlet olduklarını kanıtlama- ya çalışan büyük aşiret toplulukları gibidirler. İngiltere, Fransa, ABD, İtalya ve Rusya'nın ortaklaşa paylaştıkları küçük devletler, İngiliz topoğrafyaların çizdikleri haritalar temel alınarak, o güne kadar varlıklarından hiç söz edilmeyen bir çok bağımsız-bağımlı devlet kuruldu. O güne kadar varlıklarından hiç söz edilmeyen yeni uluslar ortaya çıktı. Arap devletlerinin hepsi bu kategoride yer alan devletlerdir. Türk devleti ve ulusu da bu kategoride yer alan yapay bir 'ulus' devletidir.

bütün kurum ve kuruluşlarıyla seferber olmuştur. Bugün Türk medyasında tartışılan Kürd ulusal sorunun, bir yönü devletin zorlaması ise diğer bir yönü de Kürd ulusal demokratik hareketini rayından saptırmağa yöneliktir. Yeni-eskimiş teorilerle Kürdlerin kafasını karıştırarak, Kürdleri, haklı ve meşru olan istemlerinden vaz geçmeye hazırlamaktır. Bu konuda devlet kurumları aracılığıyla alabildiğine büyük bir çaba içinde yeni teoriler ileri sürmektedir.

Bu seferberliğin önemli bir ayağı yeni bir tarih yazımı yada diğer bir ismiyle var olan ve inkara dayalı Türk tarih yazımını kanıtlama projesidir. Bu projenin hayata geçmesi için de eğitimin -yani ırkçı ve şovenist söylemlerin kök salması için -devletin bizzatı müdahalesi sonucu oluşturulan tarih kurumları, dernekler, üniversiteler ve eğitim amaçlı diğer kimi kuruluşların yeniden aktifleştirilmesini sağlamaktır.

Türk cumhuriyetinin kuruluşundan bugüne kadar, hiç bir hükümet, ordu veya devlet adamı devletin parçalanması korkusunun ortadan kalkması için çaba harcamamıştır. Aksine korkuyu sürekli canlı tutma çabası hem politik hem de eğitim alanında, göndemin birinci madesi olarak devam etmiştir. Bütün teoriler de bu korkunun canlı tutulmasına yöneliktir. Türk devletini kuranlar ilk başlarda Osmanlı İmparatorluğu adına müslüman milletleri-kürd- leri ve Türkleri- temel alan 'Anadolu ve Rumeli mudafai hukuk cemiyeti'ni kurdular. Bu dönemde temel tema Osmanlının Kürd ve Türklerden oluştuğunu ve dolayısıyla kurulacak devletin de Kürd ve Türklerin devleti olacağını beyan etmeleri idi. Bu söylem giderek 'Amasya protoko -lü'ne de yansıdı. Milli mücadele adı altında Kürdleri de örgütleyen Kemalistler, hem diplomatik çalışmalarında hem de içte halkı örgütlemde kullandıkları tema Kürd ve Türk'ün birliği yalanıdır. Bu yalana rağmen istemedikleri halde Kürdleri bir ulus olarak kabul etmişlerdir. Buna bugün ne tür kiliflar uyduruluyor- sa

da ogünün gerçeğini değiştirmeye yetmez. Devlete ortak olacağını sanarken, büyük bir inkar ve zorbalığa karşı yeniden örgütlenmek zorunda kaldıklarını en kısa zamanda anlıyan Kürdler, savaş- maktan başka bir alternatifleri kalmadı.

Kemalistler'in ortak vatan teorisi ile Lozan Antlaşması

Kemalistlerin "Kürd ve Türk unsuru" olarak adlandırdıkları işbirliği onların aslında Kürdleri devlete ortak etme projeleri değildi. çünkü bu amaç ne Türk anyasasına ne de uluslararası anlaşmalara yansdı. Kemalistlerin Kürdleri kandırmak için uydurdıkları birer söylemler olarak kaldı. Asıl amaç Kürdleri Sewr anlaşmasından uzaklaştırmak ve Sewr anlaşmasını geçersiz kılmaktı.

Nitekim bunu 1923 Lozan anlaşmasıyla gerçekleştirebildiler. Kürdler Sewr anlaşmasını unutulur ve Lozan anlaşması gereği 'asıl unsur' olmaya zorlandılar. Uluslararası güç dengesi kemalistlerin ken- di projesini hayata geçirme koşullarına denk düşüyordu. İngilizler, Fransızlar ve Bolşevikler orta- doğudan istediklerini almışlardı. Daha fazlasını da alacak kapasiteleri kalmamıştı. Arap devletlerin çoğu İngiltere ve Fransaya geçmişti. Fransa ve İngiltere Bolşevik iktidarını ablukaya alma ve geliş- mesini engelleme planlarını yapıyorlardı. Bolşevikler İse Ablukayı kırmak ve Kafkaslara yayılmak için Kemalistlere yanaştı. Kemalistlerin de Bolşeviklere ihtiyacı vardı. Bolşevikleri koz olarak kullan- mayı istiyorlardı. Bolşevikler, bu süreçte Kürdistan, Azarbaycan, Ermenistan, Gürcistan ve benzeri ulusların kaderlerini hiçe sayarak Bolşevik devletin yaşamasını temel alacaklardı. Böylece bir çok ulusun meşru hakları hem emperyalislerin hem de sosyalistlerin ve özellikle Kemalist devletin çıkarlarına kurban ediliyordu.

Bolşevikler Kafkasyaya yayılmak için kemalistlerin istemlerini kabul ettiler, hatta yardım ettiler. Kemalistler hiç bir zaman hakim olamayacakları Musul'dan vaz geçerek İngilizlerin sesini de kesti. Diğer yandan kemalistler, Bolşeviklerin Kafkasyaya yayılmasını ve bağımsız devletler olan Azerbeycan, Gürcistan ve Rus Ermenistanı gibi uluslar üzerindeki bolşevik hakimiyetini kabul ettiler. Bir yandan emperyaistler diğer yandan Bolşevikler ile Kemalistler halkların kaderlerini pazara çıkarmışlardı ve iradelerini hiçe sayarak parçalıyor, bölüyor ve böylece zorbalıkla idare ediyorlardı. Kimse kimseye ses çıkarmıyordu. Bir vahşet ortamı yaratılmıştı ve malesef bu vahşet ortamında Kürdler 'Olgun ulus' olmayı kanıtlayacak yetenekte bir örgütlenmeye gidememişti. Kürdün bölünmüşlüğü, örgütsüzlüğü onun bugüne kadar haksız uygulamalar içinde yaşamasına kaynaklık etmiştir. Önemli bir fırsatı kaçırmışlardı. Kürd ulusu Sewr antlaşması ile tarihsel olarak elde ettiği siyasal ve hukuksal fırsatı kullanabilecek olgun ulus yeteneğini gösteremedi ve Sewr antlaşmasını değerlendire -medi. Fakat hiç olgun ulus olmayan ve halen de olgun ulus duğunu kanıtlamayan bir sürü yapay ulus devleti yaratıldı. Fakat bu yapay ulus devlet örütlenmesi de Kürdlere nasip olmadı. Kürdlerin bağımsızlık mücadelesi ise kimsenin hesabına gelmiyordu ve herkes karşı bir duruşla bu ulusun iradesini ayaklar altına alıyordu.

Kemalistlerin, her kürdistan başkaldırışında bir ingiliz, Fransız, Amerika veya Boşevik parmağını armaları koca bir yalandan başka bir şey değildir. Asıl olarak Kemalistler hem emperyalistler hem de Bolşeviklerle anlaşarak Kürdleri yok etmeyi haklarıymış gibi davranmışlardır. Bunun kaynağı ise hep Lozan sömürgeci anlaşması gösterilmiştir. Türk devletının kurucuları, savaş yıllarında Türk ve Kürdlerin bir kesimini birlikte harekete sokmasını sağlamış veya kürdleri

kandırmışlardır. İsmet İnönü ,”Biz Lozandaki görüşmelerimizde milli davalarımızı ”biz Türkler ve Kürtler” diye bir millet olarak müdafaa ettik ve kabul ettirdik” diyordu. Aynı İnönü çok kısa bir süre sonra ”Bu ülkede sadece Türk ulusu etnik haklar talep etme hakkına sahiptir. Başka hiç kimsenin böyle bir hakkı yoktur” diye eskiden söylediklerini yalanlarcasına Kürdleri inkar ediyor ve varlığına göz dikiyodu..

Bu uluslararası uygun koşulları ve Kürdlerin yeterince örgütlenmemişliğini de fırsat bilen kemalistler Kürdleri inkara ve yok etmeye kalkıştılar. Hiç bir vaad vermemiş, hiç bir söz söylenmemiş, hiç bir anlaşma yapılmamış gibi davranarak Kürdleri toptan yok sayan söylemleri öne çıkardılar.1920 de başlayan bu inkar politikası 1921-1924 anayasalarıyla yasallaşarak bugüne kadar Türk toplumunun vazgeçilmez ulusal kültürünü oluşturdu.

1924 anayasasında,’Devletimiz bir devleti milliyedir...ve Türkten başka bir milleti tanımaz’ deniyordu. 88.madde ise’ Ttürkiyede din ve ırk ayırt edilmeksizin vatandaşlık bakımından herkese Türk denir’ gibi ırkçı söylemleri yasallaştıranTürk devleti, ’Türk tarih tezi ve güneş dil teorileri’yle bu söylemlere hem kaynak bulmaya çalışarak dünya milletlerin ve dillerin kaynağını Türk ve Türkçeyi gösterdiler hem de bunu eğitimin temel taşıını yaptılar. Tarih ve eğitim Kürd ulusunun inkari üzerinde temellendirildi./ Ve temel slogan’ne mutlu türküm diyene’ oldu.

Pratikte ise bu inkar ve şiddete karşı Kürdler, kendi kültürlerini,dillerini ve onurlarını korumayı amaçlayan direnişlere başladılar. Devlet ise bu direnişleri en barbar ve soykırıma varan vahşi yöntemlerle boğmaya ve yok etmeye çalıştı. Bu dönemden 1950 lere kadar üç büyük çaplı ve 10 larca küçük çaplı Kürd direnişleri oldu. Hepsi de hunharca

bastırıldı ve Kürd ulusu en acılı ızdıraplar ve sürgünler ile idamlarla susturulmaya çalışıldı.

Bu direnişler, devleti merkezileştirmek ve Kürdistan bölgesini (Osmanlıda bu topraklara Kürdistan vilayetleri, bölgesi vs. deniliyordu. Bu kavram çok önemlidir. Irakta İngilizlerden kalma bu söylem hep devam etti. Kürdistan söylemi Irakta hep yaşadı, İran tarihsel olarak buna Kürdistan diyor ve hiç bir dönemde bu isim ne haritadan silindi nede eğitimde yasaklandı. Hatta tarafık levhalarında bile Kürdistan ismi çok normal olarak yazılıyor. Türkiye’de bu söylem Kemalistlerin iktidara oturmalarıyla yasaklandı. Suriye’de ise bu hem baas partinin iktidari ve önceki süreçte Fransızların tavırlarından kaynaklı olarak kullanılmadı. Kürdleri inkar eden Suriye ve Türkiye bu temelde hep meşruluklarını kanıtlama amacını taşımışlardır. Onun için meşruiyetleri devlet olarak hep tartışma konusu olmuş- tur.) devletle bütünleştirmek isteyen ve baskılarını en üst düzeyde yoğunlaştıran devlete karşı bir tepkiydi ve ulusal nitelikli hareketlerdi. Bu ulusal hareketler dünyanın desteğini almış ve bağımsız- lıkla sonuçlanan diğer ulusların direnişleriyle aynı niteliği taşımasına rağmen ne o dönemin egemen devlet olduklarını ve bir çok ulusal devleti kuran emperyal güçlerin ne de dünya halklarına özgürlü- ğü ve eşitliği vaad eden Bolşeviklerin desteğini kazanmıştır. Tam tersine ırkçı ve sömürgeci söylemleri ve ideolojik duruşları ile bu ideolojinin ürünü olan kemalistleri ve devleti desteklemişlerdir ve Kürdleri soykırımdan geçirecek baskı ve şiddet uygulamalarına sesiz kalmışlardır. Kemalist Devlet ise askeri çözümü tek çare gördü ve bunu sürgünlerle, zorunlu göç politikasıyla pekiştirmeye çalıştı. Zorbalık aynı dozajda bugün de devam ediyor. Dün fiziksel şiddetin dozajı, bugün ise hem fiziksel hem de zihinsel şiddetin dozajı en ilkel ve en zorba yöntemlerle devam ediyor.

Kürdlerin inkarı, Türklerin ulusal-politik kültürünü olmuşturmuştur.

Devletin Kürd inkarı 1920 Kemalist askeri darbesiyle başladı. 1960,1970 ve 1980 askeri darbeleriyle pekiştirildi.1980 askeri darbesiyle sömürgeci baskı kat kat artı. Yukarıda izah edildiği gibi Kürd inkarı Türklerin bir ulusal kültürünü oluşturdur. Baskı, şiddet, göç Kürdlerin günlük yaşamın birer parçaları haline geldi. Kürd sorunu terörize edilerek olduğundan ayrı gösterilmeye çalışıldı. Devlet gödümlü tarih kurumları ve araştırma merkezleri oluşturularak yeni teoriler ortaya atıldı. Devlet terörü yanında, birde zihinsel şiddette başvuruldu. Kürd sorunu bulanıklaştırılmak istendi. Yeni teoriler ile devletin temelini oluşturan Kürd inkarlı resmi devlet tezleri ispatlanmaya çalışıldı. Yaratılan bütün teorilerin kökünde inkarcı kemalist düşünce akımının ispatlanması vardır. Fakat devletin bütün karşı-çabalarına rağmen Kürd ulusal sorunu kendisini dayattı. Gelenen aşamada Kürd ulusal sorununun yapmacık teorilerle yok edilemeyeceği anlaşıldı. Devletin elinde, 90 yıldır kullandığı şiddet kaldı. Bunun da çare olamayacağı ortaya çıktı. Devlet bunu bir varlık ve prestij sorununa çevirmiştir. Diğer çözümlere yanaşmamaktadır. Fakat sorun halen "Kürd sorunu" başlığı altında tartışılmaktadır. Kürd ulusal sorunu, Kürdistan sorunu başlığı altında tartışmalar halen dar bir çerçevede yapılmaktadır. Fakat bütün bunlara rağmen devletin bu çıkmazında gedikler açılmaya başlandı. Barikatlar aşmaya çalışılıyor. Barikatları aşmak bir yaniyla Kürd ulusal mücadelesinin dinamiksel iç yapısına endexleniyor. Kürdler kendilerini yeniden örgütlemek zorunda olacakları bir süreci yaşıyorlar.

Kemalist devletin maskesi düştü, kel göründü

1990 lı yıllar devletin bu inkarcı politikasını boşa çıkaran gelişmelere sahne oldu. Özellikle Kürdistanın güneyinde oluşan Federal Kürd Devleti,Türk devletının 90 yıllık kirli maskesini kaldırdı ve devletin 90 yıllık tarihe ilişkin yalanlarını ortaya serdi. Bu gelişme Lozan antlaşmasını mezara gömdü. Bundan dolayı 90 li yıllardan sonra Türk devleti lozan antlaşmasını kitlesel olarak kutlamayı, propagandasını yapmayı ön plana aldı. Fakat bu da diğerk devlet nakaratları gibi devleti kurtaracak bir umut olamadı. Federal Kürd devletinin oluşumu, kuzey Kurdistan ulusal hareketini yakından etkiledi. 'Demokratik Cumhuriyetçiler'ide etkiliyerek zaman zaman zor durumda olsalar da söylemlerini değıştirdiler.. Bunların dışındaki Kürd hareketi zayıf olmasına rağmen sesini duyurdu. Bu arada Kürd istemleri çok daha somutlaşmaya doğru bir gelişim izledi. Kürd hareket- inde bir arayış süreci başladı. ABD'nın Iraka müdahalesi ile ortadoğustatükosunun devam etmesi tehlikeye düştü. Bütün kaosa rağmen irak ulusal çözümünü örnek olabilecek gelişmelere yol açtı. Bütün bunlar devleti yeni-eski Türk oyunlarını devreye sokmasını getirdi.

Devlet, bir yandan 'bir süredir 'sahte barış' temelinde ara verilen bir savşı hiç bir neden olmaksızın yeniden şahladırmasını sağladı. Diğerk yandan basın ve yayın aracılığıyla zihinsel şiddeti yoğunlaş- tırdı. Amaç gelişen Kürdistan ulusal demokratik hareketini yeniden terörize etmek ve uluslararası dayanağını kesmektir. Kürd ulusal sorununda, Hükümet (AK Parti hükümeti) bütün çabalara rağmen sonuçta devletin adi geçen güçleriyle pazarlığa oturdu ve birçok noktada anlaşikli olduklarını açıkladı. Bu hükümet diğerk hükümetlerden farklı olduğunu her fırsatta açıklıyor.

Fakat Kürd sorunu-nu ulsal sorun çerçevesinde çözbilecek yetenek ve iradede çok uzaklardadır.

Devlet bununla kalmayarak dini politikaya alet eden kurum ve kuruluşları, partileri de devreye sokarak kürdüstanın yeniden fethini ama başka bir versiyon ile fethini göndemleştirdi. Devlet, özellik -le Kemalist kaynaklı yeni teoriler üretmeye başladı. Bu teorilerin yanında yine de meydanlarda tek millet, tek devlet, tek bayrak ve giderek tek dil naraları atılmaya devam edildi. Bütün devlet kurumları tek bir ağızdan konuşmaya başladı. Yeni araştırmalar ve sonuçları tartışılmaya başlandı. Ne varki bugün devam eden inkarın çözüm olamayacağı konusu da giderek hem devletin çeşitli kademelerin -de hem de çeşitli kurum ve kuruluşlarca dile getirilmektedir. Bunlar sürecin olumlu yanını oluşturur- ken, devletin halen “Kürd vardır fakat Kürd ulusu yoktur” söyleminde ısrar etmesi de olumsuz yanını oluşturuyor ve bu kesinlikle devletin bir çıkamazdır ve çözümü getirmez.

Türkiye’de her gün mantar gibi yeni tarihçiler ve yeni teoriler ortaya çıkıyor. Demokratik cumhuriyetçi hareket de bu yarışta kesinlikle Devletin geri kalmamak koşuluyla dört nala at koşturur gibi manipulasyonuna dayalı teoriler üretiyor. Saç kesme olayı bile uluslararası komplonun odak noktasını oluşturuyor ve Kürd ulusal sorunun merkezine konuluyor. Fakat gerçekler inatçıdır. Süreç hem Kürdler hem de Türkler arasında bu gerçeği görmeyenleri zorluyor.

Son yıllarda üretilen yeni-eskimiş ırkçı teoriler

İlk başta genellikle Türk tarihçi ve araştırmacıların ortaklaşa paylaştıkları bir teori vardır. ”Türk ulusunu oluşturan unsurlar” olarak adlandırılan bir söylemde anlaşıyorlar. Canlı tutulan bu teori şöyledir: (Türkleri, Kürtler,

Zazalar, çerkesler, Lazlar, Araplar, Ermeniler, Nusayriler, Gürcüler, Arnavutlar, Bulgarlar'') olarak gösterilmesidir. (Türkiye'nin Etnik yapısı' Ali Teyyar Önder.Tarihsel olarak da, Sümerler, Asurlar, Romalılar, Bizanslar, İranlılar, yani Ariler, Urartular, Huriler, Mitaneler, Hunlar, Keldenler, Babiller, Akadlar, Medler İskitler ve bezeri ne kadar eski tarih kavimleri varsa hepsi Türk olarak gösterilir.

Devlet, bilimden yoksun bir tarih yazımını hem tarih kitapları olarak yayınlamakta hem de bunları tarih dersleri olarak okullarda okutmaktadır. Bu kitap da onlardan biridir. Devlet, politik arenada da bu söylemlere sahiplenmektedir. Bu söylemler eskimiş devlet nakaratları olduğu için artık önemleri kalmamıştır. Fakat devlet, tarih uzmanlarıyla, üniversiteleriyle ve devlet adamlarıyla bu çürük teorilere dayanarak yeni -aslında eskimiş- teoriler üretiyor. Amaç burada olabildikçe sorunu bulanık -laştırmaktır. Kürd ve Kürdistan ulusal sorununun tartışıldığı son dönemde, butür teorilere dikati çekmek çok önemlidir. Kürd ulusal hareketi bu bilinçte olmasına karşın halkın bu konuda bilgilen -dirlmesi can alıcı bir öneme sahiptir.

Etnik kimlik, mozaik toplum ve kürt ulusal sorunu :

Ali Teyyar'ın incilerine devam edelim. şöyle diyor:
“Etnik kimlik doğuştan kazanılan bir nitelik, genetik, biyolojik, irki bir özellik değildir” aynı eser s.1. “Etnik grup nüfuslarını anadil nüfuslarına dayandırmak yanlıştır. Kişinin kendi iradi kabulü temeldir. Buna bağlı olarak yapılan devlet ve özel şirket araştırmaları kişinin kendi iradi kabulüne dayalı etnik grup nüfusu, anadil nüfusunun altındadır.”.s.2

Yani Ali Teyar'a göre Kürdler aynı soydan gelmiyorlar; aynı soydan gelseler dahi soy birliği onları bir etnik grup haline getirmez. Fakat teorinin bütün akışı boyunca bu ilkenin Türkler için de geçerli olduğu kanısı Ali Teyar'da görülüyor. Bu teori sadece Kürdler söz konusu olunca geçerli oluyor. Diğer taraftan Kürdçe konuşanların çoğu Kürd olduklarını idia etmiyorlar. Onun için ana dil nüfusu çok olabilir fakat bu Kürdlerin nüfusunu gösteren bir kanıt olamaz, anlayışdır. Bunun tersini de aynı sayıfalarda yazarak şöyle diyor: "Etnik bir grubun kimlik oluşumunda asıl olan dil ve dini inanç dışında.."s.3 aynı sayfada, "etnik kimlik temelde, başta dil ve dini inanç olmak üzere , töre, gelenek, ortak sosyal değerler gibi kültürel öğelerin belirlediği bir olgudur.." diyor ve böylece kendi kendisiyle çelişiyor.

"Türkiyede üst kimliğin Türk yerine Türkiyeli olarak tanımlanması Türk ulusuna yakıştırılan ..maksatlı mozaik dayatmasını pekiştirir, ulusal kimlik bilinci zedeler, ulusal direnci zaafa uğratar. Ülkeyi bölünmeye kadar götürecek taleplere..zemin teşkil edecek ..Türkiyeli tanımı ...Türk devleti yerine Türkiye devleti olarak değiştirilmesini kaçınılmaz kılar'...s.13

Bu söylem güncel söylemlerden birisidir. İlk etapta Hükümet anayasa değişikliği tartışmaları çerçevesinde bu söylemi göndeme getirdi. Sert tepkilere karşı bu söylemden vaz geçildi. "Türk devleti" yerine "Türkiye devleti" formülüne tahamül edemeyenlerin reaksiyonu beklenenden daha sert oldu. Bu söylem ile birlikte üst-alt kimlik tartışmaları da hız kazandı. Bu söylemler "kürd açılımı" veya "demokratik açılım" sürecinde de devam etti. Bütün bunlar devletin yeniden yapılanmasını göndeme getirdiği biçimsel değişiklikler olması yanında özü itibarıyla devletin etnik yapısını bir şekilde korumaya yönelik olduğu net olarak anlaşıldı. Genel kurmay başkanın bu konudaki tavırları, devletin

reaksiyoner kesiminkinden farklı olmadı. Aksine görüşlerin pekişmesine yönelik devletin temel pren -siplerini ortaya koydu.

Mozaik tanımı konusunda ise Türk yazarları ve tarihçileri çok ilginç teoriler üreterek şöyle diyorlar: "Mozaik tanımının 2 şartı birlikte varolması gerekir. Birincisi Etnik çeşitlilik, ikincisi ise etnik grupların toplam nüfusunun ülke nüfusunun % 35 ni oluşturmasıdır". s.15. "yaklaşık % 6,5 nüfusuyla Kürtler, % 1 araplar %1 zazalar %0,4 çerkesler %0,27 Lazlar %0,4 diğerleri ..toplam %10 luk bir etnik nüfusla Türkiyeyi etnik bir mozaik olarak tanımlamak mümkün değildir". Diyor. A.g.e. Bu görüş onlarca Türk tarihçisi tarafından savunulmakta ve yazılmaktadır. Bu görüşü bütün devlet adamları ile siyasi partileri paylaşmaktadır. Devlet bunu sadece bir propaganda aracı olarak değil aynı zamanda uluslararası alanda da kullanmaktadır. Sahte nüfus sayımları ve çıkarılan politik sonuç hem inkarcı bir nitelik taşımaktadır hem de şovenist ve ırkçı söylemlere meşruluk aramaktadır. Diğer başka bir kaç özel araştırmaya dayanarak Kürdlerin nüfusunu % 8 ile 9 arasında gösteriyorlar. Zaza nüfusu da eklenince nüfusun %10 diye bir açıklamaları da vardır. Buna dayana- rak da etnik nüfusun toplam nüfusun % 13,5 ni oluşturduğunu yazıyorlar. Yani 10.miljonu aşan bir etnik nüfusun olduğunu fakat buna rağmen Türkiye'nin mozaik bir toplum olamayacağını savunuyor-lar. Türklerin Kökeni adlı eserinde Ali Teyyar 47. sayıfada daha 1925 tarihinde Rusya'da yayımla- nan bir istatistiğe dayanarak Kürdlerin o tarihte Türkiye'deki toplam nüfusun %11 i olduğunu yazıyor. Kürdlerin nüfusunu o zaman 1,5 milyon olarak gösteriyor. Bu bile devletin yıllar yılı yaptığı propağan- dayı yalanlıyor. Devlet Türklere nazaran doğumun Kürdler arasında daha fazla olduğunu propagan -dasını yapıyor. Birçok sefer bu sorun başbakanın konuşmalarına bile yansdı. Devlet

istatistikleri bunu açıkça bir sorun olarak ortaya koyuyor. Peki kürdler Türklerin oranıyla çoğalmamışlarsa bu propaganda nedir. Kim yalan söylüyor? Devletmi, Ali Teyar mı? Nasıl olurda bu kadar dengesiz gelişme ve üremeye rağmen Kürdlerin nüfusu azalıyor ? bu bizi iki soruyla karşı karşıya getiriyor.

Birincisi; devlet soykırımla, asimilasyonla, zorbalıkla Kürd nüfusunu azaltmıştır. İkincisi bütün istatistikler bilinçli bir çarpıtma ile Kürdleri az göstermiştir. Bunların ikisi de doğrudur.

Mardin, siirt, Bitlis ve şanlı urfa illerindeki arapların 2. dilleri Kürdçedir. Tunceli, Bingöl, Erzincan, Diyarbakır, illerdeki Zazaların 2.dili Kürdçedir.(Kürdmanci) Diyerek anadil nüfusunun, kişinin kendi iradi nüfusun altında olduğunu ispatlamak için örnekler verir. Diğer yandan unutmadığı fakat söylemeye cesaret edemediği şey ise, bütün çabalara, baskılara ve asimilasyona rağmen Kürdçenin hayatta kalmak için nasıl direndiğini diğer yanda Kürdistan'daki azınlıkların da ikinci dili Kürdçe,-Türkçe değil-olduğudur. Unutmadığı başka bir şey iseTürkçenin iletişim dili olduğu saptama- sıdır. Burada Kürdistan'daki azınlıkların (Zaza azınlık değil Kürdlerin kendisidir) ikinci dili Kürdçe ise o zaman azınlıklar Türkçe değil kürdçe konuşuyorlar demektir. Bu da Ali'nın Türkçenin iletişim dili olduğu teorisi kendi teorisiyle çözülmüş oluyor. Türkçenin Kürdistan'da hem Kürdler hem de azınlıklar tarafından fazlaca kullanıldığı tesbitini dile getirirse doğru olduğu tartışması daha uygun olabilirdi. Oysaki gözlemlerim tam bunun tersidir. Kürdistan'da Kürdlerin çoğunluğu bugün Türkçe konuşuyor. Fakat bu Kürdlerin Türkleştiği anlamına gelmiyor. Bu Kürdlerin kendi anadili Kürdçeyi unutulmaları anlamına da gelmiyor. Elbette unutanlar vardır. Kürtçe üzerindeki baskı hesaba katılınca Kürçe'nin ne kadar inatçı olduğunu ortaya

koyuyor. Bugün ise Kürdler Kürdçe konuşmayı bir görev olarak algılıyor. Bütün olumsuzluklara rağmen Kürdçe yaşıyor ve gelişiyor.

Devlet güdümlü yapılan yapmacık araştırmalarda dahi bu Kürdistan kentlerinde yaklaşık nüfusun % 68 i anadilerin Türkçe olmadığını ortaya koymalarıdır. Kürdistan'daki arapların anadillerinin Kürdçe olduğunu kabul etmelerini düşünmek kesinkes doğru değildir. Anadillerini Kürdçe olarak tanımlayanlar Kürdlerdir. Hatta bütün Kürdler bile değildir. Günlük yaşamda kullanılan dil ise % 63 oranıyla Türkçe gelmektedir. "Doğru söylüyor ama bu doğruyu yanlış söylüyor". Sorunu tarihsel kökünden kopuk ele alıyor ve 90 yıllık yasaklı olan bir dilin, ve asimilasyon zulmünün sonuçlarına hiç değinmiyor. Sanki böyle bir şey yokmuş gibi, sanki Kürdler ve Kürdistan'daki azınlıklar istiyerek Türkçeyi konuştukları imajını yaratıyor ve böylece bu doğruyu hem yanlış söylüyor hem de yanlış yorumluyor. Yani iletişim dili Türkçe ise, sadece bu dilin hak sahibi olduğu anlamına gelen yanlış ve inkarcı bir politik sonuca varıyor. Bir diğer konu da "günlük yaşamda" ve "iletişim dili" derken neyi kast ettiğidir. "Günlük yaşamda kullanılan iletişim dili" devlet daireleri de içinde olmak üzere resmi olan her yerde Türkçenin kullanılması zorunluluğundan hiç mi hiç söz etmiyor. Diğer yanda yasaklı bir dilin iletişim dili olması düşünülebilir mi ? Buna rağmen kendisinin de itiraf ettiği gibi bütün azınlıkların ikinci dili Kürdçe olması Kürdçenin bir başarısı olarak algılanmalıdır. Günlük yaşamdan evdeki ve sokaktaki yaşam olarak algılanıyorsa o zaman burada sadece bir yanılgı değil tam tersine bir kast vardır, Bilinçli bir çarpıtma vardır. Fakat itiraf etmek gerekir ki Türkiye devleti asimilasyon politikasında başarılı bir süreçte adım atmaktadır. Bütün çabalara rağmen Kürdçe konuşmak yeterli derecede olmuyor. Devletin asimilasyon politikasında diretmek sadece inkarcılık

ve şovenizmdir. Sömürgeci bir uygulamadır. Görev bu insanlık dışı uygulamaya karşı çıkmaktır. Hem Ali efendi hem de diğer tarihçi ve yazarların görevi bu olmalıdır. Yoksa sahte devlet ve özel araştırmaları temel alarak yanlış ve ırkçı politik sonuçlara varmak bir "zanat" değildir. Zaten 90 yıldır bu yapılıyor. Bu sonuç, Ali gibi bazı tarihçi ve yazarların ve giderek devlet adamların kendilerini tatmin etmek için kullandıkları bir araç durumuna getirilmiştir.

Bu araştırmaların diğer bir önemli belgesi de yukarıda isimleri sayılan kentlerdeki nüfusun % 66,5 i kendisini Türk vatandaşı olarak değil de başka niteliklerle ifade etmesidir. Bu çok önemlidir. Olayı yorumlamada aşiret, din ve mezhep kılıfları layık görülüyorsa da gerçeği değiştirmiyor. Bu devletin inkar politikasında başarılı olmadığının bir kanıtıdır. Bu belge bile bu bölgede (Kürdistan) Türklerin sömürgeci güç olduğunu kanıtlamaya yeterlidir. Devlet artık bu gerçeği görmek zorundadır.

Ali Teyar bütün bunlara dayanarak Türkiye'nin Mozaik bir toplum olmadığı sonucunu çıkarıyor ve şöyle diyor: "Türkiye'nin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü hedef alan, etnik talep ve tartışmaların, Türkiyelilik, çoklu resmi dil, kurucu unsurlar, anadilde eğitim, azınlıklar, özerklik, federasyon gibi konuların gündeme getirilmesinin AB dayatmasının temel dayanağı Türkiye'de büyük nüfusa sahip çok sayıda etnik grubun mevcudiyetini varsayan söz konusu mesnetsiz mozaik kabûlüdür."

Yani Türkiye'de aslında böyle bir sorun yoktur, bu sadece AB'nın bir dayatmasıdır. AB'nın son Türkiye raporuna karşı tepkiler, sadece Ali Teyyar'ın değil aynı zamanda devletin de resmi bir söylemi olduğu gerçeğini ortaya koyuyor. Buna rağmen süreç "İnkârdan ikrara doğru yol alınacağı" dönemi gösteriyor olması açısından önemlidir. Bu ikrarın böyle

gönülden bir ikrar, olacağını da doğrusu tahmin etmek olanaklı değildir. Fakat bunlara rağmen 90 yıllık kemalist devletin resmi teorileri iflas ediyor ve resmi tarih çöplüklere atılacak dönemi bekliyor.

Nüfus Genel sayımları ve çıkarılan yanlış sonuçlar

Türkiye,de cumhuriyet tarihi boyunca ciddi ve demokratik bir nüfus sayımı yapılmamıştır. Etnik temele dayalı bir nüfus sayımı ise hiç yapılmamıştır. Savaş ve baskı altında oluşturulan bütün araştırmaların geçerliliği ve meşruiyetleri söz konusu değildir. 1925 Sex Seid hareketinden iki yıl sonra halen halka en barbar yöntemlerle baskı uygulanırken,1927 de bu devlet genel nüfus sayımına gidiyor. Ardından her 5 senede bir nüfus sayımı yapılıyor. Ve son olarak 1965 yılında yapılan nüfus sayımından sonra ancak 1985 yılında yapılan nüfus sayımının sonuçları değerlendirilmeden ortadan kayboluyor. 1985 nüfus sayımı sonuçların ortadan kaybolması çok önemlidir. Bu sayımın sonuçları neden değerlendirilmeden yakıldı ve yok edildi? Bunu kim, hangi kuruluş ve hangi amaçla yaptı? Sorularına kimse cevap veremediği gibi "büyük araştırmacı" Ali beyin de cevabı yoktur. Bu tarihten sonra da bir nüfus sayımı yapılmamıştır. Son seçim sayımı en kötü koşullarda yapıldı ve sadece seçmen nüfusunu belirlemeye yönelikti. Kaldığı yapılsa dahi sonuçlar tatmin edici olmayacaktır. Çünkü devletin Kürd halkına karşı açtığı topyekün bir savaş ve emsali görülmemiş bir baskı sırasında sağlıklı bir nüfus sayımının yapılması olanaklı değildir. Burada kast edilen etnik temele dayalı nüfus sayimidir. Asker denetiminde yapılan bütün nüfus sayımları -ki hepsi asker denetiminde olmuştur- geçerli değildir ve sadece nüfusu tesbit etmeketen öte bir özeliği yoktur. Hatta nüfus sayımı bile doğru dürüst yapılmamıştır bu ülkede.

Peki böylesi vahim durumda bulunan bir Türkiye’de inandırıcı bir özelliği olmayan özel ticari istatistiklere dayanarak toplumun kaderini belirleyen bir etnik nüfusu belirlemek ve bundan da politik sonuçlara gitmek akıl karımıdır? Sağlıklı bir nüfus sayımı -etnik temele dayalı-yokken ve devlet bunu yapmaktan korkuyorken dar kafalı Türk tarihçileri ve devlet güdümlü istatistik araştırma kuruluşları hiç bir dayanakları olmayan bazı araştırmalarda ortaya çıkan sonuçlardan politik teoriler üretiyorlar ve Kürdleri az gösteren bir nüfusa çok önem veriyorlar. Bu araştırmaların sonuçlarını da politik tarih yazımına temel kaynak gösteriyorlar.

Zoraki göç ve sürgün politikası sonucu Kürdistan’dan Türkiye’ye göç eden Kürdler arasında yapılan araştırma ise başka bir gerçeği ortaya koyuyor. Çocukların % 84,23 ü gençlerin %70,65 i annelerin %16 sı ve babaların % 4 nün Kürdçe bilmediğini ortaya koyuyor.

Eğer bu doğru okunursa o zaman karşımıza korkunç bir tablo çıkıyor. Devletin yaptığı haksızlığın ve Kürdler üzerindeki asimilasyon zulmünün dozajını ortaya koyuyor. Devlet Kürdistanı boşaltmakla bu sorunu çözeceğini sanıyor ve uluslararası hukuku açıkça çiğniyor.

Kuzey ülkeleri bölümünde kaybolmakta olan dillerin gelişip serpilmeleri için devletin yaptığı harcamalara değinmiş ve bu dilere verilen statü anlatılmıştı. Hem AB hem uluslararası anlaşmalara imza atan Türk devleti kendi imzasına bile sahip çıkmamakta diyor. Uluslararası anlaşmaları hiçe sayıyor. Eğer bu insanlar Kürdistan’dan sürgüne zorlanmış- larsa ve dillerini unutmuşlarsa kendileri değil devletin kendisi suçludur. Zorba devlet suçunu halka mal etmekte büyük bir tecrübe kazanmıştır. Dilini konuşmakta zorlanan Türkiye’deki Kürdlerin artık Kürd olmadıkları, kendilerini Kürd olarak tanımlamadıkları

sonucunu çıkarmak ise, asimilasyon politikasının zihinsel şiddet ile bütünleştiğini ortaya koyuyor.

Kürdistan'da yapılan istatistiklere dönelim. Kürdistanın 9 ilinde yapılan araştırmaya dayananak, 9 (dokuz) ildeki toplam nüfusun % 58 i anadillerini Kürdçe olarak bildirmeleri önemsiz bir olaymış gibi gösteriliyor. Buna rağmen bu dokuz ilde toplam Kürd nüfusunun kendisini ifade ettiği de idia edilemez. Sadece bu illerdeki nüfusun % 58 i anadillerini Kürdçe olarak bildirmeleri durumunda bile Türkiye'de Kürdçenin Türkçe gibi resmi bir dil olmasını zorunlu kılıyor. Çünkü Kürdistan ileri sadece bu dokuz ilden ibaret değildir.

Bir ulusu, azınlığı veya etnisiteyi tanımlamak için o ulusun ve etnik grubun sayısal nüfusuna bakılmaksızın onun tarihsel geçmişine ve kendisini nasıl tanımladığına bakarak karar verilir. Sayısal nüfus, dünyanın hiç bir yerinde bir ulus veya azınlığın kaderini tayin etmede, siyasi statüsünü kabul etmede belirleyici olmamıştır ve olamaz. Devletin kabul ettiği 9 milyon Kürd nüfusu Demirelin dediği 10 milyon Kürd nüfus 70 milyon içinde az görülebilir. Fakat unutulmaması gereken başka bir gerçek vardır ki Türk tarihçileri ve politikacıları bunu görmemezlikten geliyorlar. Bugün 10-15 bin nüfuslu ulusal grupların azınlık statüleri vardır. Hiç kimse bu nüfus kayda değer bir nüfus olmadığı gerekçesiyle bu etnik grubun ulusal haklarını inkara kalkışmamıştır. Nüfusları azdır diye kurulan bir Kuveyt lüksenburg, Qatar, Bahreyn, Birleşik arap emirlikleri, Bosna ve son olarak Kosova ve benzeri onlarca devlet varken kimse bunların sayısal nüfusuna bakarak karar vermemiştir.

Eğer dünya, Türk politikacıların ve yazarların meşhur 'bilimsel' icadlarını temel hareket noktası olarak kabul etse onlarca devlet yok olmalıdır ve yüzlerce azınlık ve özerk bölgeler otadan kalkmalıdır.

Kısacası Türkiye denilen devlet sınırları içinde 9-10 milyon Kürd yaşıyor deniliyor - ki bu minimal bir nüfustur ve gerçek nüfus oranının çok ama çok altındadır; Bunu sadece Türk politikacıları ve tarihçileri değil bütün dünya biliyor. Kürdlerin Kuzey Kürdistan'daki ve Türkiye'deki nüfusu 25-30 milyon olabileceği tahmin ediliyor. Devlet bilimsel olarak bunun aksini ispatlamış değildir. Devlet gödümlü politik istatistikler ile Kürd nüfusu tesbit edilemez. 25-30 milyon Kürd nüfus ile diğer azınlıkların gerçek nüfusunun bilinmesi, Türkiye'de Kürdlerin ulus olarak çoğunlukta olduğunu ortaya çıkaracaktır. Kürdistan'dan göç etmiş nüfusun 6-7 milyon olabileceği tahminini yapıyor. İstanbul, Adana, Eskişehir, İzmir, gibi büyük illerde ve bunlara bağlı kazalarda hatırı sayılır bir Kürd nüfusunun olması bu bölgelerde Kürdlerin bölgesel -kültürel özerklik hakkına sahip olabileceklerini ortaya koyuyor. Nevar ki elimizde de sağlıklı ve bilimsel bir araştırma yoktur. Ne bunu yapacak gücümüz ne de olanaklarımız vardır. Bunu devlet yapmak zorundadır. Söylediklerimiz bilimsel veri değil tahmindir. Fakat bunun aksi de ispatlanmış değildir. Bütün bunlar bir yana, Kürdler hiç bir zaman sayısal nüfusu ulusal haklarını elde etmede bir araç olarak görmemişlerdir. Biz Kuzey Kürdistan'da 9-10 milyon Kürd nüfusunu kabul edelim. Peki 9-10 milyonluk bir nüfus ulus olamaz mı? Kendi bağımsız devletini kuramaz mı? Kendi kaderini kendisinin tayin etme hakkı olamaz mı? Olur ve olmak zorundadır. Burada amaç Kürd nüfusunu hem az hem de dağınık gösterip Kürdlerin istemlerini manipüle etmektir. Fakat ileri sürülen argümanların hiç biri doğru değildir ve Kürdlerin ulusal demokratik haklarını dışlamaz. Tam tersine bu araştırmalar ve gerekçeler devleti Kürdlerin ulusal haklarını kabul etmeye zorlar ve tersini kanıtlar. Unutulmasın, bu gün: 200 binlik , 450 binlik nüfusu "ulusal devletler" vardır.

Nüfus konusunda olduğu gibi Mozaik toplum veya çok kültürlü toplum konusunda da acaip ve doğru olmayan teoriler üretiliyor. Onlarca Türk tarihçisi, hatta politikacısı ve devlet adamı kendilerini bu doğru olmayan teoriye kaptırmışlardır. Ali Teyar Önder bu tarihçiler- den biridir. Ali Teyar'ın söyleyip idia ettiği ve kitabın çoğunu buna adadığı Mozaik toplum yapısı teorisi, yani meşhur % 35 lik nüfus teorisi doğru ve bilimsel ise bugün sadece Avrupada 50 ye yakın azınlık ve ayrı dillerin resmileştirilmesi söz konusu olamazdı. Kuzey ülkelerinde toplam nüfusun % 0,1 ni bile oluşturmeyen topluluklara ulusal azınlık hakları verilemezdi. Bu toplumlar kendilerini çok dilli, çok kültürlü ve çok etniseli toplumlar olarak tanımlamaları mümkün olmazdı. Güvenilirlikleri tartışma konusu olan İstatistiklere dayana- rak, hem ayrı dil grupların hem de Kürdler gibi ulusların nüfuslarını az göstermedeki neden "Türkiyenin mozaik bir Devlet" olmadığı tesbitini ispatlamaya yöneliktir. Bunun şartlarını ise, etnik çeşitlilik ile etnik grup nüfusunun toplam nüfusun % 35 ni oluşturması zorunlu -luğunu ileri sürüyor. Türkiye'de bu teoride bir konsensüs vardır ve bu konsensüs temelinde politika yapıyor. Devlet gödümlü istatistiklerin bütün bir amacı buna yöneliktir.

Bu teorinin tutulur hiç bir tarafı yoktur. Uydurmaca. olduğu ortada olmasına rağmen en büyük bir bilimsel keşif gibi algılanması bizi hayrete düşürmemelidir. 9-10 milyonluk bir Kürd nüfusuna ana dilden eğitimi bile çok gören bir mantıkta bu tür saçma teorilere rastlamak normal olsa gerek. Bu devlet 90 yıldır bu saçma teorilerle halkı kandırdı, halkı birbirine kındırdı. Azınlıklara ve Kürd ulusuna düşmanlığı bir kültür haline getirdi. Kosovada, Bulgaristanda, Romanyada, Irakta Türkçenin, resmi dil olmasını, Kıbrısta uydurma Türk cumhuriyeti'nin yine resmi dili Türkçe olmasını isteyen bu topluluk kendi uydurmaca araştırmaları sonucu ortaya

çıkardıkları 9-10 milyon Kürde anadilden eğitimi dahi çok gürüyor ve red ediyor.

Anadil kurslarına ilgisizlik

Ali Teyar Önder diğer konularda olduğu gibi anadil kursları konusunda da manipulasyona dayalı bir informasyon vermektedir ve doğruyu yazmaktan çekinmektedir. Nitekim Ali teyar gibi hem devletin başbakanı hem de birçok değişik politikacısı Ali teyarın yazdıklarını, bir çok resmi konuşmalarında dile getirmektedirler. Aslında diğer konularda olduğu gibi bu konuda da Ali Teyarın yazdıkları, devletin resmi görüşleri ve resmi söylemleri ile çakıştığı gibi, devletin resmi söylem ve ideolojisini ıspatlamaya yöneliktir. Bunlardan birisi de anadil kursları olarak tanıtılan fakat gösterilmek istenilenden değişik olan bir olayın kendisidir. Ali şöyle diyor: "etnik gruplara kültürel bir hak tanınan anadil kursları hiç ilgi görmemiş- tir. Kürtçe dışındaki hiç bir etnik dilde tek bir kurs açılmamıştır. Açılan 9 Kürtçe kursu ise örgütsel baskılara rağmen, 'talep yetersizliği' nedeniyle kapanmak zorun- da kalmıştır." "Anadil kurslarına bu seviyede ilgisizlik, Kürt toplumunun, anadilde eğitim konusunda da herhangi bir talepleri olmadığını bir göstergesidir' s.44 aynı eser.

Bu söylem devleti yönetenlerin uluslararası diplomaside kullandıkları ve AB sürecinde bir arguman olarak da dile getirdikleri yalanlardan birisi olmuştur. Bu yalan ve uydurmayı, Kürd ulusuna verilmiş bir hak gibi her platformda dile getiren devlet yöneticileri, açıkça kendi kendilerine iftira ediyorlar. Çünkü ne anadilden eğitim diye bir yasa ne de böyle bir tahamül vardır bu devlette.

Kültürel hak ve andilden eğitim diye bir yasa yoktur ve hiç olmamıştır. Bunu idia eden kişi veya kurum bir sahtekarlığı gizliyordur. Bu andilden eğitim yasası değildir, bu yasa, geleneksel dilerden kursların açılabilceğı hakkı kapsamında alınan bir yasadır. Bu yasa anadilden eğitimi kesinlikle kapsamıyor. Yazar anadilden eğitimin ne olduğunu çağdaş uluslardan öğrenmek zorundadır. Sadece yazar Ali bey değil aynı zamanda bütün Türk politikacıları da bunu çağdaş halkların, ulusların uygulamalarından öğrenmek zorundadırlar. Dahası anadilden eğitimin ne olduğunu öğrenmek zorundadır yazar. Yoksa hep böyle kulaktan dolma kelimelerle ne dediğini bilmeyen yazar ve politikacıları kimse ciddiye almaz ve almamalıdır. Dünyanın hiç bir yerinde Türkiye’de olduğu gibi terimler, kavramlar yanlış ve bilinçli bir çarpıtma ile kullanılmıyor. Bu da o çarpıtmalardan sadece bir tanesidir.

Bu yasanın uygulanması için devletin hiç bir yardımı olmamıştır, devlet hiç bir yasal önlemi almamıştır. Ancak Devlet bu kursların gerçekleşmemesi için de her türlü baskıyı yapmıştır. Bu devlet ne zaman hangi belediye veya ilde Kürdçe okul açtı da Kürdler okula gitmediler? Bu devlet hangi Kürd kuruluşuna ekonomik yardımda bulundu da Kürdler kursları açmadılar? Eger Kürd kuruluşu varsa tabi. Çünkü yasal olarak Kurd kuruluşu diye bir şey yoktur, kabul edilmiyor. Kürd enstitüsü ve Kürd vakfı dışında. Anadil eğitimini kim yapacak? Sorusuna devlet yetkilileri, yazarları, tarihçilerinin verecekleri cevap yoktur. Bu kadar aşağılayıcı bir yasa dünyada görülmemiştir. Aslında ise bu yasa ticaret amaçlı bir yasa olduğu, sadece zevk için parası olduğundan dolayı çocuğunu ingilizceye gönderir gibi gönderenlere atfedilmiş bir yasadır. Bu devlet ne zaman Kürdçe dilinden öğretmen yetiştirme okulunu açtı da Kürdler gitmedi? Hangi devlet kurumu, halkın bu eğitime katılması için tedbirler aldı

da halk bu tedbirlere karşı çıktı? Bu devlet ancak sahte bir yasa çıkarabilir ve bu yasayı sahte bir söylemle yorumlayabilir. İşte Ali Teyar beyin devlet yasası böylesine aşağılayıcı bir yasadır.

Kuzey ülkeleri bölümünde hem azınlık dilerinden hem de yabancıların anadilden eğitim yasası ve uygulamasını anlatmıştık. Bu “Bizim” Türk yönetici ve ‘bilim’ adamlarına yabancı gelebilir. Duymamış olabilirler. Bunu ya onların cahilliklerine ya da onların şovenist ve ırkçı kafa yapılarına bağlayacağız. O zaman kendileri de çok yakından bildikleri Belçikadan bir örnek verelim.

“köylü dili” olarak tanımlanan Flamanca pek ilgi görmüyordu. 6 milyonluk nüfusuyla Belçikanın güneyindeki Wallonların nüfus sayısı 4,5 milyon. Wallonyada Fransızcaya nazaran Flamanca yok denecek derecede ilgi görüyordu. Şöyleki nüfusun %19 u flamanca blirken buna karşılık Fransızca bilenlerin sayısı % 60-70 arasında değişiyordu. Belçikalılar bu yüce Türk yönetici ve üstün ırkçı bilimsel tarih uzmanlarını ne yazık ki dinlemediler ve başka bir yola başvurdular. Resmi dillerden biri olan Flamanca bugün Wallonyada en az Fransızca kadar belkide daha fazla ilgi görüyor ve konuşuluyor.

Eğer Belçikalılar Türk egemlerin söylediklerini yapmış olsalardı, %19 bir nüfusla az ilgi gören bir dilden eğitime som vermiş olacaktı. Hele %35 prosentlik bir nüfusu olmadığı gerekcesiyle de Flamanca’nın gelişmesine önem vermiyeceklerdi. Konuşan nüfus açısın- dan %35 değil % 19 iken bu dilin gelişmesine karar veriliyor. Çünkü Türk yazar ve politika- cıların anlayışına göre Belçika Mozaik, çok kültürlü, çok dilli çok etnisiteli bir toplum sayılma -zdi ve sadece Fransızca resmi dil olarak kabul edilip herkesi buna mecbur edeceklerdi. Ne varki bu ilkel ve ırkçı uygulamayı red eden Belçika yöneticileri Türk tarih uzmanlarına, Türk siyasi

unsurlarına bir ders verircesine Flamancanın gelişimini garanti altına aldılar.

Bu devlet sahtekarlıktan başka bir şey yapmamıştır. Kürd ulusu ve diğer uluslarla alay edercesine çıkardığı yasanın günahını yine bu uluslara ödetiyor ve onları suçluyor. Bu onur kırıcı yasayı Kürdler baştan kabul etmediler. Sadece kendisini bilmez kimi güdümlü kurum ve şahıslar tarafından kimi ticari kimi ise sadece yukarıda yazılan devletin arguman -larını ispatlamak için böyle bir girişimde bulundular Fakat halk bunlara gereken cevabı verdi ve bu okullara ilgi olmadı. Kürdler kendi dilini, Kürdçeyi ücretli okullarda değil, kendi dilinden eğitimi almak için çağdaş toplumlarda yapıldığı gibi kendi dilinden yapılan eğitimin ve dilin bir statüye kavuşması sürecinde mümkün olabilir. Kürdler artık bu tür aldatmacalara itibar etmiyecektir ve devletin bu tür oyunlarına alet olmayacaktır. Buna alet olan işbirlikçiler dahi halktan gereken cevabı almışlardır. Bu yasa çıkar çıkmaz Kürdler bunu devletin bir oyunu olarak açıkladılar. Zaten bu yasa temelden sahte ve manipulasyona dayalı bir yasa olduğu gerekçesiyle, Kürdler bunu hakaret olarak algıladılar.

İsmet Berkan bir yazısında şöyle bir soru soruyordu:

İlköğretim okullarında bir yıl ve liselerden bir yıl Kürt dili ve edebiyatı adıyla bir ders olsa ve bu ders kürtçe verilse ne olur, ülke mi bölünür? Daha sonraki yazısında 12/11.07 tarihli yazısında da Türklerden aldığı eleştirilere cevap veriyor ve şöyle yazıyor:

'...İngilizce veya hangi dilse ondan vermiyormuyuz? Ben burada anadili zaten kürtçe olan çocuklar için, bu dillerini daha da geliştirebilsinler, kendi kültürlerini daha iyi öğrenebilsinler diye seçmeli bir ders öneriyorum. Bütün müfredatın kürtçe olmasını söylemiyorum. Kaldıki müfredatı tümüyle kürtçe olacak okullara talep olacağını da sanmıyorum'..Söz konusu olan vatandaşlarımızın bir

bölümünün kültürüne ve diline saygı gösterip göstermeme meselesidir. Temel insan haklarından biridir... TV ve kürtçe yayın konusunda ...'birey hakkı' ve 'topluluk Hakkı' ayrımını getirdiler, söylemek istenen' içimizde bir azınlık grubu yaratmayalım, mesele sadece kürtlere özgü gibi sunulmasın, zaman içinde karşımıza azınlık hakları adı altında grup hakları çıkmasın'dı'

Sanırım İsmet berkanın izahatı sorunu açıkça ortaya koyuyor. Devlet Kürdçe eğitimi ve yayını parçalanmanın bir gerekçesi olarak tanımlıyor ve karşı duruyor. Zaten bir dilin statüsü yasal anlamda garanti altına alınmadan o dilden eğitimin yapılması da olanksız- dır.İsmet beyin önerdiği seçmeli ders de maalesef soruna çözüm getirmekten çok uzaktır. Buda alay edercesine bir öneridir ve mayasi tutmayacaktır. İsmet bey bir tahminle bütün müfredatı Kürdçe okullara talep olacağını sanmıyormuş. Bunu nereden tahmin ettiğini bile merak etmiyorum. Hep aynı nakarat, aynı arguman ve yalandır. Birlikte yanyana uyum içinde yaşamanın gerçekleşmesi için 'demokrasi' 'insan hakları' demek yetmiyor.' Kendimizde kabul ettiğimiz aidiyetlerimiz arasında, dil neredeyse her zaman en belirleyici olanlardan biridir. En azından, bütün tarih boyunca bir bakıma başlıca rakibi ama bazen de mütefikî olduğu din kadar. İki topluluk farklı diller konuştu- ğunda, ortak dinleri onları bir araya getirmeye yetmez' ölümcül kimlikler.

Yani bizim Türklerle birlikte yaşamamıza temel teşkil gösterilen ortak din yeterli değildir. Faklı dilelere saygı ve eşit düzeyde bir uygulama ile eşit haklara sahip eşit uluslar çerçeve-sinde bir çözümle belki mümkün olabilir.

Çok sayıda kanlı savaşların ve sonsuz ırdırapların ve sayısız çelişkilerin kökeninde yatan Türk devletinin son derece yaygın ve belirleyici olan hegemonyacı tek dilli, tek kültürlü tek etnisiteli toplum söylemi ve anlayışdır. Bu ırkçı

ve şovenist söyleme ve anlayışa karşı olmadan demokrasiden insan haklarından söz etmek sadece sahtekarlık ve iki yüzlülüktür.

Kürdlerin sorununu bireysel haklar sorunu olarak yorumlayan her söylem, öneri ve ideolojik, politik görüş ters tepecektir. Sorunu bu çerçevede alan son yıllardaki söylemler tama- miyle devlet merkezli ve entegrasyon amaçlı olup sorunu çözmekten uzaktır ve onur kırıcıdır. Sorunu bu şekilde halededeğini sananlar maalesef yanılıyorlar.

Açılan 9 kursa ilgisizliği halkın Kürdçeye olan ilgisizliğini kanıtlamaz. Aksine bunu doğru bir uygulama olarak görmediğini kanıtlamıştır, Kürd ulusu. Hem doğru hem de iyi yapmıştır. Bu onursuzluğu kabul edecek bir ulus ulus olmaktan çıkar. Kürd ulusu böylesine aşağıla- yıcı bir uygulamayı asla doğru göremez.

TV ve radyo yayınları ise bu yasadan daha rezilce bir yasadır ve bu yasaya kimse itibar etmiyor. Yapılan Kürdçe yayın Kürd halkına yapılan en büyük hakarettir. Kürdlerle alay etmektir. Kürdçeyi iyi bilen sadık (satlık demek istiyorlar) bir eleman aranıyor. Yeni TV açılımı için birisini bulmakta zorluk çeken devlet, Kürdlerin bu hakareti anlamış olduklarını kanıtlıyor. "Kürd açılımı" ile başlayan süreç beraberinde ilk olarak TV yayınları ile ilgili yasanın değişimini getirdi. Buda bizim ne kadar doğru söylediğimizi kanıtlıyor. Devletin eski uygulamalarının da yanlış ve şoven uygulamalar olduğunu kanıtlıyor

"Hiç kimse istediği dili özellikle ana dilini öğrenmekten alı konulamaz" Avrupa insan hakları sözleşmesi.

Anadil sorunu ve eğitimi

Bu konuda, Avrupa Konseyi'nin 1 Şubat 1995'te karara bağladığı ve imzaya açtığı belgeyi Türkiye imzalamamıştır.

Belge bu konuya ilişkin çeşitli hükümler içermektedir. Belgede şöyle deniliyor: "Çoğulcu ve gerçekten demokratik bir toplum, bir ulusal azınlığa üye kişilerin etnik, kültürel ve dinsel kimliklerine saygı duyulmasını, bu kimliği açıklamak, korumak ve geliştirmek için gerekli olan koşulların oluşturulmasını sağlamak zorundadır." Burada azınlıktan kast edilen, yasal anlamda azınlık statüsünü kazanmış ulusal azınlıklar değildir. Kast edilen çoğunluk veya çoğunluk olarak kabul gören ulusal kesimden farklı olan (farklı dil, kültür, din ve coğrafik olarak) ulusal kesimlerdir.

TBMM'de kabul edilen anadilde öğrenim hakkı (öğrenim hakkı yani kendi dilini öğrenme hakkı) çok önceden çeşitli uluslararası sözleşmelerle garanti altına alındığı haklar olarak biliniyor. Türkiyedeki yasanın ne tür bir yasa olduğu konusuna değinmiştim. Bazı yazarlar bu hakkı çok önemli bir gelişme olarak ele aldılar ve bazıları da Kürdlere seslenerek: Şimdi sıra, uygar Dünyayla bütünleşmenin yolunu açacak olan bu hakkı, Kürdlerin nasıl değerlendireceğine geldi, diye yorumlar yaptılar. Oysaki bu hak hiç bir zaman ne uygar dünya ile bütünleşmeyi sağlayabilir ne de Kürdlerin en asgari hatta asgari istemlerin altındaki bir hakkı yerine getirebilir. Aslında bu hiçte öğrenme hakkı filan değildir. Geleneksel dilleri öğretme hakkıdır. Kürdçe geleneksel bir dil değildir. O bir ulusun ulusal dildir. Yani kürdçe bir Konya lehçesi, istanbul lehçesi, Diyarbakır lehçesi v.b olarak algılanamaz. Devlet sorunu isimlendirmekten korktuğu için bunu uydurk tanımlamalarla yasallaştırmayı denemektedir fakat yüzüne gözüne bulaştırmak- tadır.

Bugün, Dünyada azınlık haklarının neler olduğu değil azınlığın tanımı konusunda tartışmalar sürmektedir. Ben azınlıkların değişik tanımlamasını yapmıştım. Ancak azınlıkların sahip olması gereken hakların listesi ve içeriği giderek genişleme eğilimindedir. Bir çok yerde ise azınlık ile

ulus arasındaki farklar silik duruma gelmiş durumdadır. Bu kavram- ın kullanımında da farklılıklar vardır. Mesela bir azınlık ile bir ulusal etnik veya ulusal azınlık arasında kimi farklar vardır. Bu farklar tarihsel farklar olduğu kadar coğrafi açı- dan yani tarihsel olarak bir toprak parçasına sahip olup olmama koşulları bakımından kimi farklılıklar da baş gösterir. Bunu daha önceki bölümlerde kısa da olsa dile getirmiştım.

Kuzey Kürdistan'da yaşayan Kürdleri azınlık olarak gören yerli ve yabancıların bazıları bilinçli, bazıları ise durum gereği olarak, Kürdlerin bir tarihsel toprak parçasına sahip olduklarını ve tarih öncesi dönemden günümüze kadar bu toprak parçası üzerinde yaşadıklarını ve kendi topraklarında çoğunluk oluşturduklarını, dışardan gelmiş yabancı bir ulus veya 'ulusal azınlık' olmadıklarını hesaba katmayarak salt azınlık deyip işin içinden çıkıyorlar. Kürdleri, iş, aş veya politik nedenlerle göçmen durumuna düşmüş azınlıklar veya ulusal gruplarla karıştırmak büyük bir gaflet ve büyük bir haksızlıktır. Doğal olarak bu Kürdlerin kabul edeceği bir düzey olamaz ve hiç kimse kürdlerin bu düzeye inmesini istiyemez. Benim burada anlatmak istediğim ise Kürd dilinin resmileş- mesi konusudur. Kürdler, ister azınlık kabul edilsin, ister ayrı bir etnik grup olarak görül- sün veya Kürdlerin kendilerini tanımladıkları gibi bir ulus olarak kabul edilsin, Kürdçenin resmi dil olması sorununu değiştirmiyor. Uluslararası anlaşmalara bağlı olarak Kürdçe eğitimin yapılması ve bu konuda devletin önlemler alması zorunluluğu vardır. Kürdçe resmi dil olmadan Kürdçe eğitimin sağlıklı yapılması söz konusu olamaz. Demekki sorun Kürdçenin resmi dil olması sorunudur. Bu oluşmadan çıkarılacak bütün yasalar ters tepki yaratacak ve kabul edilmeyecektir.

BM, Avrupa Konseyi, AGİT, Avrupa Birliği gibi uluslararası kuruluşların çalışmalarında azınlıkların haklarına

özel bir önem verilmektedir. Azınlıkların yada başka bir deyişle farklı etnik grupların, toplumların zenginlikleri oldukları anlayışı giderek bu kuruluşların en önemli çalışma ilke ve prensiplerinden birini oluşturmaktadır. Bu konuda kuruluşlar arsında bir konsensüs söz konusudur.

Çeşitliliğin çoğulcu, demokratik bir ülke için artık tehlike değil, birleştirici ve zenginleştirici bir unsur olduğu ortaya çıkmıştır. Bu kuruluşlar bu konuda ortak bir görüş sergilemektedirler. Dünyanın çoğu ülkesi artık kendilerini çok kültürlü, çok dilli ve çok etnisiteli mozaik toplum olarak tanımlıyor olmaları bunu kanıtlamaktadır. Bu tür ülkelerde ayrı olanların dilleri resmi dil statüsünü kazanmıştır ve dolayısıyla bu dillerden eğitim yapılabilir.

'Evrenselliğin temel ön gerçeği, insanlık onuruna ilişkin haklar olduğu, hiç kimsenin dini, rengi milliyeti,cinsiyeti yada başka nedenler yüzünden hemcinslerini bu haklardan yoksun bırakamayacağıdır.' Ölümcül kimlikler.s.89

Çoğulculuğu kabul etmeyen bütün toplumlar sonuç itibariyle hegemonyacı tek tipleşmeye gideceklerdir ve bütün çağdışı çelişki ve gerilimleri içinde barındıracaklardır. Bu toplumlar tek tipli, faşizan karakterli milliter toplumlar olarak bilinir. Bugün çağdaş dünyada gelişmeler, çoğunluğun sahip olduğu hakların tümünün azınlıklara yani farklı olanlara tanınması yönündedir. Bu istem giderek hem demokrasinin olmazsa olmaz bir koşullu hem de insan hakları geniş kavramının en tamamlayıcı bir unsuru olarak dünya demokratik kamouyunun ve uluslararası kuruluşların gündeminde önemli bir yer işgal etmektedir. Bu aynı zamanda temel etnik ve insan hakları anlayışının vazgeçilmez yorumlarında da önemli bir köşe taşıdır.

BÖLGESEL VE AZINLIK DİLLERİ ŞARTI

Avrupa Konseyi, Bakanlar Kurulu tarafından kabul edilen 'Bölgesel ve Azınlık Dilleri Avrupa Şartı' 1992' de imzaya açılmıştır. Söz konusu sözleşmeden birkaç tanesi kısaca şöyledir:

Resmi olmayan dil tanımlaması: Resmi dillerin lehçeleri ve devletin özel bir alanı olarak tanımlanamayan "Yerel Olmayan Diller' ile ilgili özel anlaşmalar ayrı tutulmak- tadır. Bu antlaşmaya imza atan devletler bölgesel, azınlık ve ayrı dilleri tanımlamak, belirtmek, gelişmeleri ve yaşamaları için gerekli önlemleri almakla mükelleftirler.

Temel hedef ve prensipler: Bölgesel ve azınlık(ayrı olanlar) dillerinin tanınması kapsamında bu dillerin coğrafi bölgelerinin da birlikte tanınması prensibi getiril- miştir.

Kürdçenin bölgesi Kürdistan olarak tanımlanması gibi. Laponcanın bölgesi lapland. Iris dili İrlanda vb. Gibi. Bu dillere saygı temelinde bu dillerin öğretilmesi ve bu dillerde öğrenim görme garantisi prensibi getirilmiştir. Bu dilleri konuşma- yanlar için öğrenim kolaylığı sağlanması, asimilasyon ve ayrımcılığın kaldırılma- sı, dil grupları arasında karşılıklı saygı ve anlayışın artırılması, bu dillerin çıkar- larını temsil edecek organların kurulması, gibi çok önemli kararlar alınmıştır. İmzacı devletlerin bu hakları uygulayıp uygulanmadıkları konusunda bir çok uluslararası kuruluşlar gözlemci görevini görmektedirler. Bunlar Avrupa'da geniş bir şekilde uygulanmaktadır.

Bölgesel ve azınlık(ayrı) dillerin toplumsal yaşamda kullanılması:

Eğitimde, adli ve idari işlerde, kamu hizmetlerinde, basın ve yayında, kültürel etkinliklerde, ekonomik, sosyal yaşamda ve uluslararası alanda kullanımının artırılması için önlemler alınmasını şart koşar. Devletler bu alanda önlemler almak zorunda bırakılmışlardır. Bu şartlar bugün Avrupada en geniş biçimiyle uygulanmaya konulmaktadır ve bu şartlara riayet etmenin önemi giderek artmaktadır.

ANADİL VEYA FARKLI DİLLERİN KULLANIMINA İLİŞKİN KİMİ ULUSLARARASI BELGELER VE SÖZLEŞMELER

Birleşmiş Milletler, AGİT, UNESCO ve Avrupa Konseyi gibi kuruluşlar hem anadil eğitimi hem de kullanımı ve gelişimi ile ilgili kararları içeren bir çok sözleşme ve bildirgeleri yayınlamışlardır.

26.6.1945 tarihli Birleşmiş Milletler Sözleşmesi

Bu belge anadil eğitimi veya kullanımı hakkında özel bir açıklama yapmamaktadır. Fakat örgütün amaçlarıyla ilgili düzenlenen 1.maddesinde "İnsan haklarına yada temel özgürlüklere çağrışım yamaktadır. Irk, cinsiyet, dil ya da din farkı gözetmeksizin herkese saygı duymayı teşvik etmekte ve bunu yerleştirme"ği zorunlu görmektedir. Bu maddenin örgütün tüm üyelerini bağladığını vurgulamaktadır.

İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi

Bu belge BM ler sözleşmesini kaynak göstermektedir. Fakat bu belge ne kültürel haklar konusunda özel düzenleme yapmaktadır ne de uygulanması hakkında özel bir açıklama yapmaktadır. Bildirgenin 2.maddesinde ırk, renk, cinsiyet, dil,

din, ulusal yada toplumsal köken farklılıkları nedeniyle insanlar arasında ayrımcılık yapılamayacağı vurgulanmaktadır. Bu sözleşme yorumu açık olduğu kadar net ve açıklayıcı tarafı da vardır ve bunu görmek gerekir.

Uluslararası Medeni ve Siyasal Haklar antlaşması

1966 yılında imzalanan ve uygulamaya ancak 1976 da başlayan bu antlaşmaya Türkiye katılmamıştır. Anlaşmanın 27.maddesi "etnik, dinsel, yada dilsel azınlıkların bulunduğu ülkelerde, bu azınlığa mensup kişilerin, birlikte kendi kültürlerini yaşamak, kendi din gereklerini yerine getirmek ve uygulamak ve kendi dillerini kullanmak hakkı yadsınamaz' ı getirmiştir.

Ulusal Etnik, Dinsel ve Dilsel azınlıkların hakları Konusunda Birleşmiş Milletlerin bildirgesi:

Birleşmiş Milletler Genel Kurulu 18 aralık 1992 tarihinde azınlıklara üye kişilerin hakları- na ilişkin bildirgesidir. BM bu belge ile azınlıklara üye kişilerin haklarına düzenli bir açıklama getirmiştir. Bunların arasında, kendi kültürünü yaşama hakkı, kendi dilini kullanma hakkı, üyesi bulunduğu azınlıklarla ilgili karar alma mekanizmalarına katılma hakkı, dernek kurma ve bunları denetleme hakkı, başka ülkelerde yaşayan aynı grubun diğer bireyleri ile barışçıl ilişkiler kurma hakkını karar altına almıştır. Yani şimdi Güney Kürdleri bu yasaya göre diğer parçalarla ilişkiyi kurabilir ve dayanışma içine girebilir. Bu onun yasal dayanağıdır. Güney Kürdistan Araplar gibi eşit haklara sahip bir ulus olarak BM tarafından ve Irak anayasası tarafından kabul edilmiştir. BM lerin bu yasasına göre ise Kürdler karşılıklı ilişkiyi uluslararası yasalara dayanarak açıkça yapabilirler. Bu yasa BM üyesi bütün devletleri bağlamakta olup buna karşı çıkma haklarını ortadan kaldırmaktadır. Kürd dil hareketi ve benzeri dernekler

kurulabilir ve bu Kürdçenin yasal hakkıdır. BM ile diğer uluslararası kuruluşların yasalarıyla çelişen Türk yasaları geçerzizdir.

Eğitim Ayrımcılığına Karşı UNESCO Sözleşmesi

Kültürel haklar konusunda en önemli belgelerden birisidir. 1962'de yürürlüğe giren Türkiye'nin taraf olmadığı fakat 84 ülkenin taraf olduğu bir anlaşmadır. Sözleşmenin 5/1-ci maddesinde 'üye devletler, Ulusal azınlık mensuplarına kendi eğitim faaliyetlerini yürütme hakkını tanımanın önemli olduğunu kararlaştırmışlardır. Bu faaliyet kendi dillerinin kullanımını veya öğretimini sağlamayı da içerecektir' denilmektedir. Aynı belgede 'dinsel veya dilsel nedenlerle ayrı eğitim sistemi oluşturmanın yada eğitim kurumları kurmanın' bir hak olduğunu vurgulamaktadır. Öğrencilerin ana babaların- ın talep etmeleri durumunda böyle bir eğitimin zorunluluğunu ortaya koyuyor. Nitekim bu uygulama çok kültürlü toplum olduğunu kabul eden bütün devletlerde yürürlüktedir. Bunu geçmiş bölümlerde anlatmıştım.

UNESCO,nun 14. Genel Konferansında karara bağlanan Bildirge:

Bu belgede "Her kültüre saygı duyulması ve bu kültürlerin korunması gerektiği vurgulanıyor. Her halk kendi kültürünü geliştirme hakkına ve görevine sahiptir" denilmektedir. 1978 yılında yapılan UNESCO Genel Konferansı'nda onaylanan bildirgede, "tüm şahısların ve grupların farklı olmak, kendilerini farklı görmek ve böyle kabul olunmak hakları vardır" İfadesi yer almaktadır. Kendimizi farklı görme hakkımız vardır. Farklı olmanın gereği olarak yapılması zorunlu olanları öne sürme hakkımız da vardır. Ulus olup olmamamayı karıştırmadan bunu yapma hakkımız vardır.

Çünkü ayrı olmak yeterlidir. Biz Türklerden hem dil hem kültür hem de gelenekler bakımından farklıyız.

AGİK Çerçevesinde Kültürel Haklar antlaşması

1995 ağustosunda Helsinki Nihai Senedi'nin imzalanması ile sonuçlanan Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Konferansı'nda alınan karardır. Bu karara göre insan hak ve özgürlüklerine ırk, cinsiyet, dil ve din ayrımı yapılmaksızın saygı gösterilmesi, siyasal, medeni, ekonomik, kültürel, sosyal hak ve özgürlüklerin tam olarak gelişmesi için Helsinki Nihai Senedi'ne taraf olan bütün devletlerin sorumluluğunda olduğunu onaylamıştır.

Kopenhag kriterleri çerçevesinde alınan kararlar

AGİK çerçevesinde kültürel haklarla ilgili düzenlenen bir diğer belge ise 1990 tarihli Kopenhag Dokümanıdır. Buna göre ulusal azınlık üyelerinin kendi etnik, kültürel, dil ve dine ilişkin kimliklerini özgürce koruma, geliştirme hakkına ve kendi istekleri dışında asimile edilmeme hakkına sahip oldukları belirtilmiştir.

Bu belgede ayrıca ulusal azınlık mensuplarına, ana dillerini özel ve kamu yaşamında özgürce kullanmaları ile ilgili ayrı bir madde de düzenlenmiştir. Diğer bir madde ile de "azınlıklara ana dillerinin öğretilmesi yada ana dillerinin resmi merciler nezdinde mümkün olduğu ölçüde ve gerekli olduğu taktirde kullanılmasını sağlayacak önlemlerin alınması, eğitim kurumlarında tarih ve kültür öğretimi çerçevesinde ulusal azınlığın tarih ve kültürünün de göz önünde tutulması karar altına alınmıştır. Bu kara göre Kürdistan'da Kürd tarih ve dili araştırması çerçevesinde bir kürdoloji ve hatta birçok üniversitenin bile kurulması şartı ileri sürülebilir. Kültürel konularda yayın yapan birçok Tv kanalının olma- sı da ayrı bir zorunluluktur. Bu anlaşmayı

kabul eden Türkiye, yaptıklarıyla Kürdlere bağışta bulunduğu imajını veriyor. Aşlında ise Türkiye bunları yapmağa zorunludur.

Bugün TV-6 açılımı çerçevesinde tartışılanlar sanki Kürdlere bir bağış yapıliyormuş gibi gösteriliyor. Kürdlerin bir bağışa ihtiyacı yoktur. Bu Kürdlerin en doğal ve en asgari hakkıdır. Fakat yukarıda izah ettiğim resmi dil satüsü olmadığı zaman Kürdçeden yapılan eğitim olsun yada yayın olsun sadece bir bağış olarak kalma tehlikesi olabilir. Devlet hesabına gelmediği zaman da bu bağışı geri almaya yeltenebilir.

Türk anayasası bir yamalı bohça oldu. Bu nedenle çıkarılan birçok yasa birbiriyle çelişkili olup anlaşılmaz oluyor. Hükümet Kürdçe TV açıyor fakat Kürdçenin varlığını resmi olarak kabul etmiyor. Kürdçe halen yasaklı bir dil. Bu dilden konuşulanlara halen

ceza veriliyor. Hükümet bu alanda tam bir çıkmazdadır ve çelişkili kararlar alıyor. TV nin yayın yapması Kürdçenin resmi olarak yasal statüye kavuşması konusunda bir adım olabilir. Bu anlamda Kürdçe TV devlet tarafından açılıyor diye karşı çıkmak bana doğru gelmiyor. Devletin bunu yapması gerektiği propagandasına hız vermek ve daha fazla istemek daha doğru gibime geliyor. Bugün buna karşı çıkanların çoğu PKK çevresi olduğu açıktır. Roj TV yi Kürd TV si olarak kabul etmek olanaksızdır. PKK nin TV sidır ve sadece ona hizmet etmektedir. PKK nın dışında başka bir görüşe rastlamak olanaksızdır. PKK ideolojik yayım kurumu olarak adlandırılması daha doğru olur.

Türkiyede andil eğitimi/öğretimi ile ilgili gerekli bir açıklama

Türk başbakanı Erdoğan, Almanyaya ve İsveçe yaptığı ziyaretlerin arkasından yaptığı toplantılarda bilinçsizlik ve dezinformasyon ile dolu söylemleriyle bu sorunu yeniden

Türk kamuoyunun göndemine getirdi. Erdoğan'a göre hiç bir yerde anadil eğitimi yoktur.

Oysa bugün dünyada andilden eğitimi uygulayan 10 larca ülke vardır ve bütün bu uygulamalar Erdoğan'ın yanlış olduğunu, doğru düşünmediğini kanıtlıyor. BM lerin çocuk hakları konvensiyonu 29. paragrafında bu konuda açık bir belirleme vardır. Bu konvensiyonu imzalayan Türk devleti de bunu uygulamaya zorunludur. Konvensiyon, bütün çocukların andil eğitiminine tabi tulumasi zorunluluğu hakkını getiriyor ve bunu bir hak olarak yorumluyor. Devletin resmi dili dışında konuşulan dillerde anadil eğitiminin önemi burada açık ve nettir. Fakat Türk devleti bu hakkı inkar ediyor. Anadil eğitimi genellikle terörizmi destekleme olarak nitelendiren Türk devleti, BM yasalarına saygı duymadığını ortaya koyuyor. Aynı zamanda Avrupa birliği AB, azınlıklar ve bölgesel çerçeve konvensiyonunda bu hak açıkça dile getiriliyor. Türkiye bu birliğe de üye olmak istiyor.

AB üye devletlerde anadil eğitimi

AB ne üye ülkelerde anadil eğitimi en geniş bir kapsamda uygulanıyor ve bütün bunlar Erdoğan'ın doğru söylemediğini ortaya çıkarıyor. Bunlardan bir tanesi de İsveçtir.

İsveç parlamentosu, 1975 yılında aldığı kararla anadilden eğitimi bir hak olarak yasallaştırdı. Bugün İsveçte konuşulan her yabancı dilden –anadil eğitiminin seçmeli ders olarak verildiği-ilk okuldan liseye kadar geçerli olduğu bilinen bir gerçektir. Her aile kendi çocuğu için anadil eğitimi istediği zaman belediye bunu uygulamak zorundadır ve bu yasal bir zorunluluktur.

İsveçte anadil eğitiminin koşulları :

Ailenin ve çocuğun istemleri doğrultusunda ve en az 5 kişilik bir grubu tamamlayacak istem grubu olduğu zaman (tek kişilik olursa dahi kommün-belediye çocuğu başka bir kommüne tabi kılma koşuluyla bu istemi gerçekleştirebilir.) belediye bu istemi yerine getirmek zorundadır. Ayriyeten Romani yani (çingene) diline bir ayrıcalık vardır ve bu dilden bir öğrenci iki dil veya lehçeden anadil eğitimini isteyebilir. Kürdler ise bütün lehçelerde anadillerini öğreniyorlar ve her lehçeden anadil eğitimini isteyebilirler. Türk cumhuriyet tarihinde Kürdlere hiç bir zaman tanınmayan haklar bugün Kürdlere İsveç ve benzeri Avrupa ülkelerinde tanınmıştır. Bu haklar halen canlı bir uygulama ile yürürlük- tedir.

Bugün İsveçte anadil eğitimine tabi tutulan 150 den fazla dil vardır ve bu dillerden 60 dilden aktif olarak anadil eğitimi verilmektedir. Bugün İsveçte ilk ve orta dereceli okullarda öğrencilerin % 18 i yabancı uyrukludur ve bunların anadil eğitimi hakları vardır. Yabancı uyruklu dillerin yanında bir de 5 azınlık dileri ve bunların lehçeleri vardır. Samer dili (Laponca) 5 lehçe, yahudi 2 lehçe, Rromanı 3-4 lehçe, Fince iki lehçe, ve Tornedalinlar.

İsveçte anadil eğitimi'ne "Fazla dil fazla olanak" başlığı altında ve toplumun bir zenginlik kaynağı şiarlariyla önem veriliyor. Bundan dolayı İsveç, İsveç toplumunu çok kültürlü, çok dili, çok etnisiteli bir toplum olarak görüyor ve bunu bir zenginlik kaynağı olarak yorumluyor. Bunun için İsveçte ayrımcılık kesinkes yasaktır.

Çok dili, çok kültürlü nitelikler iş bulmada bir kolaylık sağlıyor. Her individ anadilinin değerini böylece görebiliyor. Her belediye çok kültürlü topluma yakışır bir mozaigi iş yerlerinde uygulamayı bir gereklilik olarak görüyor. Fakat bu her halukarda istenildiği gibi yürümüyor. Bu uygulama giderek özel ve bütün kamu alanlarına yansımaları isteniyor. Her uygulama 5 azınlık dilden yayınladığı gibi, onlarca devlet

daireleri ve kamu alanları hem bu azınlık dillerden hem de 10 larca diğer yabancı dillerden anons, reklam ve informasyon vermektedir. Herkesin kendi dilinden tercüman isteme hakkı vardır ve bu hak en gelişkin biçimiyle İsveçte uygulanıyor.

İstiyen herkes nitelik olarak uygun görüldüğü koşuluyla özel kreş ve özel okul açma hakkı vardır. Bu hak her dilden her dinden ve etnik gruptan insanlara tanınan bir haktır. Devlet, belediyeler nezdinde bu okullara öğrenci başına yardım etme koşulunu getirmiştir. Bu uygulama en geniş biçimiyle İsveçte yaygınlık kazanıyor. Diğer bir tartışma alanı TV, radyo yayınları ile gazete çıkarma hakkıdır. İsveçte bu hak istenildiği gibi değilse bile belli koşullarda uygulanıyor. TV ve Radyo çeşitli dillerden yayın yapıyor. 10 larca dilden gazete çıkıyor. Bu gazetelerin çoğu devlet yardımını alıyor. Radyo ve TV ise zaten devlet yardımını alıyor. Görüldüğü gibi dünyadaki uygulamalar Erdoğanı ve gelmiş geçmiş bütün hükümetleri tekzip ediyor.

Isveç dil yasası

Isveç dil yasasında yeni bir gelişme oldu. İsveç 1-temuz 2009 tarihinden itibaren özel bir dil yasasına sahiptir. İsveç parlamentosu 7/12-2005 tarihinde, İsveç dil politikası ve amacı konusunda birkaç temel prensipleri temel alarak bir karara vardı. İsveç'çe, toplumun konuşulan ilkbasta gelen dili olacaktır. Toplumun kaldıracağı, komplet bir dil olacak ve bundan sonra artık İsveç'çe resmi bir dil olarak anlaşılır, düzenli ve basit olacaktır. Herkes için dil bir haktır sloganı ile bunlar anlatılmak isteniyor. İsveç dilini geliştirmek, anadil ve ulusal azınlık dillerini geliştirmek och kulanmak ile yabancı dileri öğrenmek için koşulları hazırlamak gibi önlemleri içeriyor.

Isveç hükümeti 2007 tarihinde dilyasası ile ilgili bir araştırmayı yapmıştı. Kültürbakanlığı ise bu araştırmayı 18 mart 2008 tarihinde ele aldı. Mart 2009 tarihinde ise bakanlıkça yeni bir dilyasası hazırlandı ve öneri haline getirildi. 20/mayis- 2009 tarihinde ise oylamaya sunmak için parlamentoya gönderildi ve aynı tarihte parlamento tarafından onaylanıp 1/7-2009 tarihinden itibaren yürürlüğe girerek yasallaştı.

Azinlik dileri

Eski bölümlerde 5 ulusal azınlık dillerinden söz etmiş, yasal durumlarını izah etmiştik. Bu yasa ile azınlık dileri kullanım satüleri yeniden gözden geçiriliyor ve bunlara açıklık getiriliyor. İsveç bu yasayla kültürel politik bir sorumluluğu alarak bu dilerin yaşamasına katkıda bulunacağını hesaplıyor. Azınlıklârin yaşadıkları bölgelerde resmi dairelerde, okullarda, mahkemelerde ve benzeri resmi kurumlarda, resmi dil olan kendi ulusal azınlık dilinden konuşma ve yazışma hakları vardır. Samer (laponca), dilinin resmi olduğu ve konuşulduğu bölgeler şunlardır. Arjeplog, Gällivare Jokkmokk ve Kiruna belediyeleridir. İsveçfinleri için yani Fince'nin ve meankieli' nin (Tornedalinlar) bu çerçewede resmi olarak kullanıldığı bölgeler ise şöyledir: Gällivare, Haparanda, Kiruna, Pajala och Övertorneå belediyeleridir.

Bu yeni yasayla yeni bir durum yaratılmamıştır. Ancak İsveç'e'nin yabancı diller karşısındaki durumunda bir düzeltme yapılmış ve İsveç'çe resmi bir statü kazanmıştır. Bilindiği gibi İsveç'çe resmi bir dil değildi. Buna karşılık 5 resmi azınlık dilleri vardı. Bunun yanında azınlık dilerinde de bir iyileşme söz konusu olmuştur. 5 azınlık dil ülke genelinde resmi statülerini koruyarak kullanıldıkları bölgelerde resmi

olması bir yana pratikte kullanılmaları ve geliştirilmeleri konusunda bir iyileşmeye gidilmiştir. Bu bölgeler bir nevi özerk bölgeler durumuna getirilmişlerdir. Bunun yanında Laponca bölgeleri geliştirilmek isteniyor . Yukarıdaki belediyelerin dışında Härjedalen ve Jämtland bölgeleri de eklenmek isteniyor. Fince ve meankieli dileri bölgelerine ek olarak yeni bir düzeltilmeye gidilmek isteniyor ve Mälardalen bölgesinin tümünü kapsayacak bir genişletme öngörülüyor. Bu durum açıkca özerklik olarak açıklanmıyorsa da belli bir statüsü olan özerk belediyeler ve bölgeler olarak adlandırılıyor. Yukarıda izahını yaptığımız gibi, ayrı bir dile saygı duymak onun coğrafik yerine de saygı duyma zorunluluğunu getiriyor. Yani Türkiye Kürdçenin coğrafik yerini spesifik olarak yorumlamak, adlandırmak zorundadır. Buda Kürdistanıdır.

Bunlarla birlikte azınlık olmayan yabancı dillerin İsveç toplumunun gelişmesinde oynadıkları rol konusunda da bazı gelişmeler söz konusu olmuştur. Bugün 150 yabancı dilden anadil eğitimi yapıldığına ve ingilizcenin giderek önemli bir rol oynadığına dikkat çekiliyor. Toplumda dilin ve dil eğitiminin önemine değinilerek şöyle deniliyor: Dil giderek insan yaşamında önemli bir rol oynuyor. Meslek yaşamında ve teknikte giderek diller önemli statüler kazanıyor. Bütün bunlar bizde uzun vadeli bir dil politikasının yeniden gözden geçirilmesi gerektiği kanısını güçlendiriyor.

Son yıllarda dil politikasındaki değişiklikler

1997 de hükümet İsveç dil kurumundan, İsveç'çe ile ilgili araştırma yapmasını ve buna göre bir öneri sunmasını istedi. İsveç dil kurumu 1988 de bir öneride bulundu. Buna göre komite İsveç'çenin komplet bir toplumsal dil olması gerektiği konusunda ve Bu dilin yaşamın bütün alanlarında

kullanılabilmesi ve gelişmesi konusunda önerilerde bulundu. Komite aynı zamanda İsveç'çenin resmi bir statüye kavuşması gerektiği noktasında netleşiyordu. Bu öneriye bağlı olarak İsveç hükümeti parlamenterlerden oluşan bir dil komitesinin gerekliliğine dikkati çekti ancak ekim 2000 yılında parlamenterlerden oluşan bir komiteyi oluşturdu.

Komitenin yaptığı öneri ancak 2005 yılında parlamentoda ele alındı ve ancak değişik aşamalardan geçerek 20 mayısta 2009'da karara bağlandı ve temuzda yürürlüğe girdi.

Bu yasaya göre:

İsveç'çe ilkbaştaki gelen bir dildir. İlkbaştaki gelen dil olması itibarıyla bu dil toplumun ortak dilidir. İsveç'te oturan herkes yaşamın her alanında bu dili kullanabilme ve öğrenme hakkına sahiptir. Kamuoyu bu dilin kullanılmasında ve geliştirilmesinde özel bir sorumluluğa sahiptir. Bu kamuoyu aynı zamanda azınlık dillerin kullanılmasında ve geliştirilmesinde de özel bir sorumluluğa sahiptir.

İsveç'çe mahkemelerde, resmi dairelerde resmi dil olarak kabul görüyor. Buna bağlı olarak azınlık dilerinden de nasıl konuşulacağı ve azınlıkların kendilerini kendi bölgeleri dışında nasıl ifade edebilecekleri konusuna da açıklık getirmektedir. Uluslararası ilişkilerde ise İsveçin resmi dili İsveç'cedir, denilmektedir.

İsveç'te oturan herkes, dikkat edilmesi gereken bir husus – bütün İsveçliler denmiyor- İsveç'çeyi öğrenme ve geliştirme hakkına sahiptir. Bunun dışında azınlıklara bağlı olan unsurlar anadillerini öğrenme, kullanma ve geliştirme hakkına sahiptir, denilmektedir. İsveç'çe ve azınlık dilleri dışındaki dilere de aynı haklar tanınarak onların da kendi dillerini öğrenme ve geliştirme hakkına sahip olduklarını açıklamaktadır.

KURD ULUSAL SORUNUNDA ANADİL EĞİTİMİ

Gelelim Kürd ulusal sorununda anadil eğitimine. Kuzey Kurdistanda anadil istemi asgari istemlerin de altında bir istemdir. Kürdler kuzey Kürdistanda ve Türkiye'deki nüfusuyla bütün İskandinav ve kuzey ülkeri nüfusundan daha fazla bir nüfusa sahiptir. Erdoğan İsveçteki bir avuç Türk nüfusuna ısrarla istediği anadil eğitimini, Kürdlere çok görmek- tedir. Anadilden eğitim istemlerini ilkel ve çağdışı bir yöntemle inkar etmektedir ve bunu isteyenleri de düşman ilan etmektedir. Diğer yandan asimilasyon insanlık dışı bir uygulamadır diye hitap ediyor. Kendi söylemlerini inkar eden bir Kürdçe TV kanalını açıyor. İnsan ancak bu kadar karışık olabiliyor.

Bu bölümde konumuz sadece anadil eğitimi olduğu için ve Türk devlet yetkililerin doğru söylemediklerini ortaya koymak olduğu için sorunu uzatmayıp Kürdlerin istemleri ne olmalıdır ve ne olmamalıdır konularına değinmeyeceğim. Fakat çok kısa ve öz olarak söylenecek bir söz varsa oda; Kürdlerin istemleri çağdaş ve uygar bir ulusa yakışır istemlerdir. Anadil eğitimi içeriği doldulmadan sadece anadil eğitimini bir istem olarak ortaya sürmek, hem doğru değildir hemde Kürd ulusuna hakarettir ve çözüm değildir. Bunu yukarıda izah ettim.

Eğer Kürdler bir istemde bulunup bunun için mücadele etmek istiyorlarsa bu, Kürdçenin Türkçe gibi resmi dil olması ve Türkçe gibi bütün haklara sahip olmasıdır. Bu istem Kürd ulusunun en doğal hakkıdır ve bundan aşağı bütün dil hakları kabul görmez bir haktır. Kürdçe demek sadece kürmanci demek değildir. Kürdçenin iki lehçesi Kürmanci ve zazaki

lehçelerin resmi olması koşulunu her dil mücadelesinde dile getirmek çok önemlidir.

Bugün Kuzey Kürdistan'da Kürdlerin aşağılık duygusundan kaynaklı ve Kürdçenin hiç bir statüsünün olmaması ve yeni uyduruk yasalara rağmen yasaklı olması nedeniyle yaygın olarak Türkçenin konuşulur olması ve bunun ortak bir dil olarak algılanması Kürdçenin zayıflığından değil ona olan baskıdan kaynaklanıyor olmasıdır. Kuzey Kürdistan'da acilen bir ulusal demokratik dil hareketi oluşturulmalıdır ve bütün kesimleri kapsayacak geniş bir yelpazeyi kapsamalıdır. Uluslararası bütün kuruluşların aldığı karar ve antlaşmalar böylesi bir hareketin yasal dayanağını güçlü kılmaktadır. Kuzey Kürdistan'da böylesine bir dil hareketi çok büyük sonuçlara yol açabilecektir. Bu hareketin tek bir amacı vardır: Kürdçenin (iki lehçesi) Resmi dil olması ve bütün yasal garantilerin alınması ilkesidir.

Kürdleri temsil eden partiler varmı?

'Kürdlüğü temsil ettiği'sanılan' HADEP...%4,2 DEHAP %6,2.. somut bilimsel verileri doğrulamakta, Türkiye'deki etnik grup nüfuslarının gerçekte varsayılanın çok altında olduğunu ortaya koymaktadır.' Aynı eser Ali Teyar Önder.

Burada hem devletin bütün partileri hem devletin bütün kurum ve kuruluşları, yazarları, tarihçileri, ordusu, parlamentosu, mahkemeleri hep bir ağızdan kimileri devletin manipülasyonuna kanarak ve inanarak kimileri de bilinçli olarak bu konuyu çarpıttılar.

Adı geçen bu partiler hiç bir yerde ne programlarında ne kuruluş bildirilerinde ne de söylem ve istemlerinde Kürd partileri olduklarını açıklamışlardır. Kürdlerden oluşturulmuş partiler olması bu kaideyi değiştirmiyor. Devletin söylediği koca bir yalandır. Yalandır çünkü Türk anayasası bunu

yasaklamıştır. Bu petiler her zaman ve her yerde Türkiye Partileri olduklarını ve Kürd partileri olmadıklarını açıklamışlardır. Hatta bu partilerin PKK'nın açtığı partiler bile olsa bu yalanı doğrulamaz. Programları ve söyledikleri açıktır. Fakat devlet ısrarla bu partilerin Kürd partileri olduğunu idia ediyor ve diğer yandan etnik temelde parti kurmanın yasak olduğunu yasallaştırıyor. Eğer Kürd partileri ise nasıl yasal dayanak bulup da açılıyorlar? Eğer degillerse neden bu spekülasyon yapıyor. Yapılanların, söylenenlerin arkasında her zaman başka maksatlar mevcut olmuş ve devlet istediği zaman bunları kullanır duruma getirmiştir. Devlet bu idiyi da gerekçe göstererek bu partilere kapatma davaları açıyor. Halkın oylarıyla seçilen parlementerleri ceza evine koyuyor. Türkiye partisi olduğunu idia eden DTP, söylemleriyle bunu ispatlamaya çalışması bile kendisine kapatma davası açılmayı önleyemedi. Hep Kürd partisi olduğu idiası yapıldı. Fakat DTP ise ısrarla bunu red etti. Bakın devletin yaptıklarına rağmen Kürdleri temsil ettiği söylenen DTP eş başkanı Aysel Tuğluk ile devlet yöneticilerinin söylemleri arasında bir fark var mıdır?

Aysel Tuğluk şöyle diyor: Yorumsuz aktarıyorum.

"Kurtarıcı motif, tarihsel imge Mustafa Kemal ve onun tarihsel eylemselliğinin büyüklüğü kendisini gösterdi ve gösterecek. O bir mucizedir, ölümsüzdür. Uluslaşmada temel direktir. Türk halkının ortak bilincinde Sevr ve büyük kurtarıcı imgesi çok güçlü bir enerjiyle ortaya çıkmaya başladı." ... Kemalizmin sol-demokrat yorumunu hayata gecirmek (NB böyle bir yorum ne olmuş nede olabilir. Kemalizm ve demokrasi, iki uyuşmaz kutup) Türklerin Kürtlerin nezdinde sömürgeci ve despot, Kürtlerinse Türklerin nezdinde bölücü ve barbar olarak görülmesinin, bu tüm sıfatları kendinde barındıran Batı emperyalizminin işi

olduğudur... Bu ülkenin Kürt-Türk diye bölünmesinin maddi, psikolojik altyapısı asla oluşmadı”

Tuğluk, “Bağımsız Kürt devletini Kürtler ve Türkler açısından yararlı görmüyoruz. Ortadoğu’da yeni bir ulusal devlet inşa etmenin mantığı yoktur. "Kürt sorunu son dönemlerde çokça dile getirildiği gibi 'eyalet, federasyon' gibi kavramlaştırmalara dayalı çözümlerle değil, cumhuriyetin demokratikleşmesine dayanan demokratik birlik modeliyle bir çözüme kavuşturulabilir... köresel dünyada tek taraflı çözüm modellerini dayatmanın dönemi geçmiştir(...).. kimlik eksenli farklılıkları koruyan, özgürlükleri ve ekonomik refahı çoğaltan siyasal bir yaklaşımla sorunlarımızı demokratik sistem içinde çözebilecek imkanları yaratabiliriz”

Gelmiş geçmiş bütün hükümetler gibi bugünkü hükümet de hesabına geldiği gibi yorum yapıyor. AKP 75 milletvekiliyle Kürdleri temsil ettiğini idia ediyor. Devletin 90 yıllık argumanlarını doğrulamayı amaçlıyor. Bakın milletvekilleri Kürd olduklarını bile söyleyebiliyorlar ve mecliste yer alabiliyorlar. Bu ülkede herkes her şey olabiliyor yalanını ispatlamak için bu argumanı hükümet her platformda dile getiriyor. Terör örgütü Kürd kardeşlerimi temsil etmiyor, diye nara atıyor, başbakan. Peki Kürdleri kim temsil ediyor sorusuna açık cevap vermezken, 75 milletvekiliyle Ak partinin Kürdleri temsil ettiğine getiriyor. Aslında ikisi de Kürdleri temsil etmiyor. AK parti ise asla. Nevarki hem AK parti hem de PKK ,DTP Kürd potansiyelini gözönüne almadan politika yapamazlar. Bu potan- siyeli artık kimse gözardı edemiyor. Bu, Kürdlerin artık Türkiyede hesaba katılması zorunlu olan politik bir güç olduğunun ispatıdır.

Peki Kürdleri temsilen parlamentoda oturan 75 milletvekili Kürdleri nasıl temsil ediyorlar? Bunlar Kürdlerin hiçbir istekleri olmadığını ispatlamak ve Kürd ulusal sorunun olmadığını bunun yerine sadece terör sorunu olduğunu

kanıtlamak için uluslararası kamuoyunu aldatmak için vardılar. Hükümet de bunu fırsat bilerek her platformda bu kurbanlık koyunları ileri sürerek onların sırtından politika yapıyor ve onlar sesiz sedasız bir koyun sürüsü gibi hükümetin arkasından gitmeyi biliyorlar. Bu altatmaca oyunu cumhuriyetin kuruluşundan günümüze kadar her parti yaptı fakat sonuçta hiç bir sonuç alınmadı. Hikayemiz devam etti.

Türkiyede Kürd halkı kendi ulusal kimliğiyle örgütlenmelidir. Kendilerini temsil eden siyasi partileri olmalıdır. Bu Kürdlerin en doğal demokratik hakkıdır. Kürd partileri olarak lanse edilenlerin Kürdler için ne istedikleri konusunda farklı yaklaşım gösterebilirler. Değişik çözüm önerilerini ileri sürebilirler. Sonuçta hepsi birer öneri olarak ileri sürülüyor. Demokratik koşullarda Kürd ulusu ne istediğini bir referandumla ortaya koyabilir. Bugün sorun etnik temele dayalı parti kurma sorunudur. Kürdlerin Etnik temele dayalı partileri olmadığı sürece kurulan her parti temsiliyet konusunda meşru bir zeminde mücadele edemez. Bu anlamda bu partilere Kürd partileri de denilemez. Bu partilerin Kürdler için istedikleri ile orantılı olarak Kürd partileri olup olmadıklarına karar verilemez. Yasal zeminde Kürdleri temsil etmesi için onun kitlesel olarak güçlü olması zorunlu değildir. Bazıları sadece güce bakarak karar vermeyi doğru görebilir. Aslında güç, bu konuda belirleyici olamaz. Yasal ve meşru zemin (İsim, istem ve mücadele biçimi gibi etkenler) ile programsal olarak Kürd partisi olması ve yasal zeminde kabul edilmesi ile temsiliyeti tartışılabilir.Yasal olarak böyle bir hakkın olup olmaması önemlidir. Yoksa söylenenler süpekülasyon olmaktan başka bir işe yaramazlar. Yeri gelmişken söyleyelim. Ülkemizde bugün kendisini kürd kimliği ile tanıtan çok sesli, demokratik bir kitle partisine ihtiyaç vardır ve bu olanaklıdır. Bu ve benzeri örgütlenmeler oluşmadığı sürece Kürdlrın kendilerini örgütleme hakkı

olduğu idiası bir aldatmacadır. Bugün Kürdleri temsil eden ne bir görüş vardır nede bir örgütlenme biçimi vardır. DTP, HAK-PAR, KADEP gibi partilerin olması Kürdlerin kendi patileri olduğu anlamı çıkarılamaz. Bu partiler Kürdler için ne istedikleri konusunda ciddi bir farklılaşma içinde değillerdir. Onları birbirinden ayıran etken bu değildir. Başka etkenlerin olduğu biliniyor. Kaldığı bu partilerin Kürd partileri oldukları idiaları da yoktur.

Etnik parti

Anayasaya göre etnik temelde parti kurmak yasaktır. Etnik istemlere çağrı yapan partileri kapatıyor devlet. Fakat bu devlet dünyada etnik temelde kurulmuş bir çok partiyi destekliyor. İspanya,da Baskların var olduğu biliniyor. Bask milliyetçi partisi vardır ve bu parti ta 1895 yılından beri kurulmuştur ve Bask özerk bölgesinde iktidardadır. Kimse bunu ırkçılıkla nitelemedi. Katalonya Cumhuriyetçi solu partisi de İspanyada bir diğer örnek olarak verilebilir. Belçikada Wallonya komünüst partisi, Flaman komünist partisi gibi partileri kimse ırkçılıkla nitelemedi. Hindistanda West bengal Socilaist Partisini kimse etnik temelde kurulmuş diye suçlamadı. Makedonyada Makedonya Türk Demokratik Partisi(Demokratska Partija na Turcite) kurulurken Türkiye bu partiyi kutladı ve bu partiyi destekledi. Hiç bir Türk yöneticisi bu parti etnik temelde kurulmuş bir partidir diye sırt çevirmedi. 120 üyeli Makedonya Cumhuriyeti Paramentosunda 2 milletvekili ile temsil edilmektedir bu parti.

Irak Türkmen cephesi (Irak Milli Türkmen Partisi, Türkmenli Partisi, Türkmen bağım- sızlar Hareketi,Türkmen kardeşlik ocağı,) gibi bir çok türkmen partisi ve kurumları temsil ediyor ve Türkiyenin Iraktaki uzantısı olarak bilinir.

Türkiye bunları destekliyor ve etnik temelde kurulmuş partilerdir diye bir ithamda bulunmuyor, tam tersine bu cepheyi kışkırtarak Güney Kürdistan'da huzursuzluğu ve terörizmi yükseltiyor.

Romanya,da Macarların Demokratik İttifakı, partisi seçimlere giriyor ve hem sanattoda hem de mecliste sandalya kazanıyor. Hiç bir Romanyalı bu olmaz diye karşı çıkmıyor. Hiç kimse bu parti etnik temelde kurulmuş diye onu dışlamıyor, kapatmıyor.

Romanyada azınlıkların partileri

Romanya Arnavutluk Birliği, Romanya Ermeniler birliği, Romanya Bulgar Birliği, Romanya Hırvatlar Birliği, Yunanlılar Birliği, Romanya Yahudi Azınlıklar Federasyonu, Romanya Alman demokrat Forumu, Romanya İtalyan Birliği, Romanya Makedonlar Birliği, Romanya Polonya Birliği, Romanya sosyal Demokrat Romenler Birliği, Romanya Ruslar Birliği, Romanya Sırpalar Birliği, Romanya Slovak Birliği, Çek Birliği, Romanya Türk-müslüman , Tatarların Demokrat Birliği, Romanya Türk Demokrat Birliği, Romanya Ukranya Birliği gibi partiler kurulurken sayıları bir Kürdistan küçük kazasının hatta bir köy nüfusunu geçmeyecek ulusal azınlıkların temsilcilerini kimse suçlamadı. Romanya Gibi kendisini Mozaik bir toplum olarak tanımlayan bir ülkeye karşılık Türkiye gibi bir ülke nasıl ve hangi hakla aynı statüye tabi olabilir.

Avrupa Konseyi üye ülkelerin yerel yönetim sistemini denetleyen 'Avrupa bölgesel ve yerel yönetimler Kongresi' adli bir örgüt vardır. Bu örgüt hem üye ülkelerin azınlık hakları ve azınlık bölgeleri ile ilgili yaptırımlarını denetler hem de Avrupa konseyine bilgi verir. Bu örgüt bu konuda şöyle diyor:

Türkiye,de bölgesel veya azınlık partilerin seçimlere katılması bir yana, bu özelliklerle partilerin kurulması açık biçimde yasaklanmıştır.’ 2820 sayılı Siyasal Partiler Yasası, Anayasaya dayanarak bölgesel ve azınlık partileri kurulmasına izin vermez. 2820 mad 78/b. Siyasal partiler için ‘bölge, ırk, belli kişi,aile,zümre veya cemaat, din, mezhep veya tarikat esaslarına dayanamaz veya adlarını kullanamazlar’ hükmü getirilmiştir. Bu örgüt bunun doğru olmadığını ve değişmesi gerektiğinin altını kalın çizgilerle çiziyor.

Demeki uluslararası yasalara göre etnik temelde parti kurulabilir, seçime katılabilir ve kendi halkını en çağdaş ve demokratik koşullarda temsil edebilir ve hiç kimse bunları ırkçılıkla suçlamıyor. Türk devleti bile bu tür partilerin bir çoğunu destekliyor. Peki hal böyle olunca neden Kürd partisi/partileri yoktur sorusu sorulmuyor Türkiye’ye? AB bile bu konuda samimi değildir. Şimdiye kadar PKK nın de böyle bir sorunu olmamıştır. Bu amaç doğrultusunda adım atanların ne güçleri ne de objektif durumları buna uygun düşüyor. Bu sorun havada sallanıyor. İleriki süreçte PKK nın bu ismi kullanarak ortaya çıkma ihtimali büyüktür.

ÇOK KÜLTÜRLÜ TOPLUM

'Dilimize çok kültürlülük olarak çevrilen 'Multiculturalizm', özde dünyayı, çıkarları doğrultusunda yeniden yapılandırmak, kendileri için açık bir pazara dönüştürmeyi hedefleyen Batılı çokuluslu köresel sermayenin geliştirdiği, ulus devletleri etnik temelinde bölmeye yönelik sistemli bir akımın adıdır'..'Ülkeye bir zenginlik olarak empoze ...çokkültürlülüğün, resmi bir devlet politikası haline dönüştürülmesini sağlamak.. etnik grupları tahrik etmek, ülkenin ulusal bilincini zayıflatmak,ülkenin bölünmesine içte zemin hazırlamaktır'

Bu'Kuruluşların başında AB gelir.' 'ispanya ülkenin en zengin bölgesinde, devlet içinde devlet konumundaki ayrılıkçı Baskları kendisi için bir zenginlik olarak görmemektedir. Aynı şekilde Fransa için Korsika bir zenginlik unsuru değildir.... Fransa 1992 yılında Anayasanın 2.maddesini 'Fransızca Cumhuriyetin anadilidir' olarak değiştirmiştir....Almanya,da Alman vatandaşı Türkler azınlık olarak kabul edilmemekte göçmen işçi olarak tanımlamaktadır...

AB üyesi Yunanistan, ülkesindeki Makedonları, Arnavutları, Türkleri bir zenginlik olarak görmek bir yana, bunlara nefes aldırtmıyor..Ayrıca çok kültürlülük bir zenginlik ise SSCB, Çekoslovakya ve Yugoslavya neden bölünüp dağıldılar... Osmalı,yı çökertenler, etnik azınlıklar değil midir?' s.57-58 aynı eser.

'Bir Avrupa birliği ülkesi NORVEÇ de terör örgütü PKK yı destekleyip... Norveçin Türkiyeye karşı düşmanca tutumu , AB nın çok kültürlülüğün Türkiyeye hangi maksatla dayatıldığının açık bir kanıtıdır.' S.60 aynı eser.

'Değişiklikten korkan bir insan topluluğu eski geleneğin değerlerine ve simgelerine sığın- dığında, sözcüğün her anlamıyla bir tepkiden söz edilebilir.' Ölümcul kimlikler.s 80. Buna bilimsel olarak Fundamentalizm deniliyor. Çağımızda çok kültürlülük kesinlikle bir zenginlik olarak kabul edilmektedir. Bu kavram hiç bir ülkeyi veya devleti direk hedef- lemiyor. Globalleşmiş dünyada Türkler gibi kafasını kuma gömerek tarihin henüz tam olarak ispatlamadığı tarih öncesi kültürlerle sahip çıkarak, saf ırkı ve saf milleti arayan toplulukların bu zenginliği bir tehdit olarak algılaması doğaldır. Bu kendisinden korkan ve söylediklerine kendileri de inanmayan bir topluluğun tipik belirtisidir.

Çok kültürlülüğü bir zenginlik değil de bir tehdit olarak gören bir topluluğun çağdaş toplumlarla anlaşıp yaşayacağı kuşkuludur. Türkler cumhuriyetin kuruluşundan günümüze kadar, etnik sorunla ilgili bir söylemi, bir yasayı veya bir kararı çıkarmak istedikleri zaman dünyada ve özellikle Avrupada kendilerine dayanak olabilecek en kötü örnekleri seçmeyi bir adet edinmişlerdir. Dünyada ve Avrupada çok güzel, İnsanlığın bir tecrübe olarak alabileceği binlerce örnek varken, hep Fransayı göstermek ve bundan da kendisine pay çıkarmak başlı başına bir düzenbazlıktır. Başta kemalistlerin ve genel olarak Türkiyenin bütün Anayasaları bu temelde oluşmuştur. Artık bugün Türk anayasası Avrupa ırkçı ve faşist yasaların çöplüğü olmuştur. Bunu temizleme gayreti içinde olan namuslu bir politik davranışı görmek mümkün değildir.

Fransa ve İspanyayı örnek göstermek doğru değildir. Fransayı bir yana bırakırsak, ki bugün Fransa azınlıklarla ilgili önemli adımları atarak kendisini kesinkes çok kültürlü bir toplum olarak tanımlıyor. İspanya kendisini çok kültürlü, çok dilli ve çok etnisiteli bir toplum olarak görüyor. Bunun kanıtı ise bir çok özerk bölge ve birden fazla ulusal azınlığın yasalarca teminat altına alındığı bir topluluk olarak biliniyor

İspanya. Birden fazla dilden eğitim yapılmaktadır. Birden fazla kültürün kendisini özgürce ifade ettiği bir topluluktur İspanya.

Kendisini İspanya ile kıyaslamak maalesef ayıp gelir Türküye. Kürd ve Kürdistan sorununu bir terör sorunuymuş gibi göstermeyi gelenekleştiren devlet, gözü dönmüş kurum ve kuruluşlarıyla her tarafa saldırmayı bir marifet sanıyor. Norveçin bir AB üyesi ülke olduğunu ve AB yi Norveç nezdinde suçlaması ise tam bir cahilliktir. Çünkü dünya alem biliyor ki Norveç AB üyesi bir ülke değildir. Ve yaptıkları her şey sadece kendisini bağlar ve AB yi hiç bir şekilde alakadar etmez. Yalanı kendisine bir tarih yapmış, yalanı gelenekselleştirmiş, yalanı yasallaştırmış bir topluluğu temsil eden tarihçilerin ulusal kültürü ve uluslararası bilinci bu kadar olur.

”Kendi çelişkilerini özümsemeyenler, unutmamak istedikleri kendi benlik parçalarını temsil edenlere saldırarak, kimi zaman en azılı kimlik katileri durumuna” düşen Türk devleti her tarafa, her demokratik kurum ve kuruluşla saldırmayı bir milliyetçilik /vatan- severlik olarak algılıyor.

”Tarih boyunca ağır basan düşünceler ilde gelecek on yıllarda ağır basacak düşünceler olmayacaktır. Yeni gerçeklikler ortaya çıkmaya başladığında tavırlarımızı yeniden gözden geçirmeye ihtiyacımız vardır...Köreselleşme çağında, hepimizin etrafını kuşatan bu süratli, baş dödürücü kaynaşmayla birlikte yeni bir kimlik kavramı kendini dayatıyor. Acilen! Ne yapacağını bilmez haldeki milyonlarca insan kimliklerinin aşırı vurgulanması ile her türlü kimliğin kaybı, bütünleşme ile ayrışma arasında bir seçimi dayatmakla yetinemeyiz. .Eğer çağdaşlarımız çoğul kimliklerini benimsemeye yüreklendirilmezse, kimlik ihtiyaçlarını farklı kültürlerle samimi ve komplekslerden arınmış bir açılımla uzlaştıramazlarsa, kendilerini yadsımayla ötekini yadsıma

arasında seçim yapmak zorunda hisedecekse, bizler kan dökücü çılgınlardan oluşan ordular, yolunu kaybetmiş-lerden oluşan ordular kurmak durumunda olacağız.’ Ölümcül Kimlikler Amin Maaluf s.33

Türk üst kimliği uydurması

’Bir topluluğun kökenlerini o toplumun bugün yoğun olduğu bölgede araştırmak pek çok örneğin kanıtladığı gibi her zaman geçerli bir yöntem değildir. Buna bir örnek Türklerdir. Bugün türklerin yoğun olduğu bölge Anadoludur. Ancak Türklerin kökeni binlerce kilometre uzakta, orta asya,dır’ s.152 aynı eser. Türklerin etnik kökeni.

’Burada, önemle belirtilmesi gereken husus, her etnik grubun tarihi süreç içinde değişik ölçülerde de olsa, başka gruplarla kaynaştığı, kökeni ne kadar karışık olursa olsun her etnik kimliğin eşit ve saygın olduğudur. Dolayısıyla, Kürt, Zaza , Çerkes, Arap, Laz ülkemizdeki bütün kimlikler evrensel insan hakları temelinde eşittir. Bu temelde, bilim adamının görevi hiçbir gruba kimlik biçmek değildir. Çağımızda, kimlik, kişinin kendi kabulüne dayalı bir tanımdır. Ancak, tarihi gerçekleri objektif olarak ortaya koymak bilim adamının görevi ve sorumluluğudur.’s.245 a.e. Buna örnek olabilecek saptamayı daha önce yaparak şöyle diyordu: ’Bugün, artık, tartışılmaz bir gerçek olarak bilinmektedir ki, Kürtlerin de anayurdu Orta asyadır ve Kürtler öz köken itibariyle Türktürler.’s.154.a.e

’Üst kimlik ...etnolojik olarak, aynı kökene sahip alt grupların ana kimliğidir. Türklük, Kırgızlar, Özbekler, Kazaklar Azeriler, Türkmenler, Yakutlar, v.b gibi için üst kimliktir...

Siyasi anlamda ise üst kimlik, farklı etnik gruplara mensup kişilerin vatandaşlık bilinçiyile benimsediği temsili ulusal kimliktir. Bu kimlik genelde, ülkenin kurucu egemen unsurunun kimliğidir.T:C anayasasının 66.maddesinde de ulusal kimlik TÜRK olarak bu anlamda tanımlanmıştır.Bu tanımda esas alınan ölçüt, etniklik değil, vatandaşlıktır...Türk devletine vatandaşlık bağı ile bağlı herkes' olarak tanımlanmaktadır'. s.11 a.e Buna örnek olarak yine Fransa, ingiltere ve Almanya veriliyor. 'Bu temelde, farklı bir etnik kökene sahip olsa da, türküm diyen bir kişi için Türklük bir üst kimlik olmayıp aslı kimliktir.'s.11 a.e

Birincisi Türk devletinin 90 yıllık tarihinde ne yaşadıysa, bunun tek sorumlusu bu devlettir. Çünkü bu devlet bu coğrafyanın çok uluslu, çok dilli, çok dinli ve çok kültürlü, mozaik yapısına, coğrafyanın gerçeğine aykırı bir biçimde, zoraki bir müdahalede bulunmuştur ve buna devam etmektedir. Başta Kürd ulusu olmak üzere, diğer farklı halkları ve azınlıkları Türkleştirme politikasına dayalı tekçi, otoriter, şovenist ve sömürgeci siyaset izliyerek inkarcı bir politika ve kültür yaratmıştır. Ali Teyar Önder ve ona benzeyen yüzlerce tarihçi ve yazar da bu kültürün birer parçalarıdır. Onlar tarihi ünvanlarını, yazarlık ünvanlarını ancak butür şoven söylemleri teorileştirirken alabilmiş -lerdir. Bilimsel bir söylemi, bilimsel bir araştırmayı yapabilecek ne yetenekleri nede kafa yapıları vardır. Şovenist, ırkçı ve bilimsel ahlaktan uzak duran bu mahluklardan devletin bu yardımı ve fırsatı alınırsa ortalıkta çıplak duran deliller gibi dolaşacaklardır.

İkincisi hem Kürdlerin hem de diğer ayrı olanların ulusal kimliklerin inkarıdır yaptıkları. Kürt ulusunun ve diğer azınlıkların ulusal kimliklerinin resmi ve yasal düzeyde kabulü sorunun çözümü bakımından tarihi bir adımı oluşturacaktır. Üçüncüsü ise, sadece Türk etnik kimliğine dair

alışmalar yapan devletin resmi kurum- laıdır. Bunlar kamu kaynaklarıyla finanse ediliyorlar. Kimi kuruluşlar ise sadece Krleri hedef alan araştırmalarla devlet terörünü örgütleyen devlet çetelerine hizmet ediyorlar ve onlarca finanse ediliyorlar. Türk Dil Kurumu ile Türk Tarih Kurumu gibi kuruluşların tek görevi, Türk kimliğinin özelliklerine atıfta bulunmak ve resmi ideolojinin uygulamalarını meşrulaştırmak ve savunmaktır. Nitekim Güneş Dil Teorisi ve Türk Tarih Tezi gibi ırkçı tezler de bu kuruluşların ortak görüşleridir. Ali Teyarın bütün çabaları aynı amaçla bu tezleri yeniden ispatlamaktır. Dördüncüsü ise 'Türk/Türklük' ifadelerinin, bu ülkede yaşayan her etnik yapıyı kuşatan kapsayıcı bir ifade olmadığı, aksine Türk/Türklüğün diğer etnik kimliklere karşı üstünlüğüne vurgu yapan bir ifade olduğunu hukuki metinlerde de tespit etmek mümkündür...' Mesela 'Yükseköğretim Kanunu'nun 4. maddesine göre; yüksek öğretimin amacı, öğrencilerini "Türk milletinin milli, ahlaki, insani, manevi ve kültürel değerlerini taşıyan, Türk olmanın şeref ve mutluluğunu duyan, bireyler olarak yetiştirmektedir." olarak ifade ediyor.

Milli Eğitim Temel Kanunu'nun 2. maddesi, Türk milli eğitiminin genel amacını, Türk milletinin bütün fertlerini "...Türk Milletinin mill, ahlaki, insani, manevi ve kültürel değer-lerini benimseyen, koruyan ve geliştiren... yurttaşlar olarak yetiştirmek" olarak açıklar. MEB'in Teşkilat ve Görevleri Hakkındaki Kanun'un 2. maddesinde, MEB'in görevinin "Türk milletinin mill, ahlak, manev, tarihî ve kültürel değerlerini benimseyen, koruyan ve geliş-tiren... vatandaşlar yetiştirmek" olduğu belirtilir. İskan Kanunu'nda halk "Türk ırkından olanlar ve olmayanlar" şeklinde bir ayrıma tabi tutulur; Soyadı Kanunu'nda vatandaşlara Türkçe soyadı alma mecburiyeti getirilir; Nüfus Kanunu'yla yurttaşların çocuklarına ancak Türkçe isim verebileceği kayıt

altına alınır(dı), İller Kanunu'yla bütün coğrafi birimlerin adları Türkçeleştirilir... “Türk milleti/ulusu”, Türkiye toplumunun etnik, dini ve kültürel farklılıklarını tanıyan bütünleştirici ve kuşatıcı bir ifade değildir. Tersine bu terim, tamamen Türk etnik kimliğini referans alır, onun diğerleri karşısında yüceltilmesi işlevini görür ve sadece onu korur. Bugün yönetim mevkiinde bulunanların anlaması gereken şey; cumhuriyetçi söylemde pek revaçta olan “Türklük”ün etnik bir çağrışım içermediğine ve herkesi kapsadığına ilişkin iddianın ulusal ne de uluslar arası düzeyde bir inandırıcılığının ve geçerliliğinin bulunmadığıdır.’ Dr.Vahap Ccoskun Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Beşincisi ise, Ulusal kimlik’i, etnik kimlik’i vatandaşlık kimliğinden ayrı tutmak gerekir düşün -cesidir. Ulusal kimlik kişinin doğum yerinin, kökeninin, kan bağının, dilin ve ortak kültürün bir ürünüdür. Bunu belirleyen ise ulusun bu kimlik etrafındaki politik dayanışması ve duygusal bağlarıdır. Bu birliği pekiştiren ise en başta dil gelmektedir. Kimi bazı toplumlarda Mesela Yahudilerde, Asuri, Suryani. Ermeni, Bulgar ve benzeri uluslarda dinin oynadığı rol hem olumlu hemde büyüktür. Kürtlerde ise din bu etkeni yok etmiştir. Hatta bu Kürdleri bölen bir etken olarak da her zaman göndemde tutulmuştur.

Vatandaşlık ise Osmanlıdaki veya eski SSCB de ki, Irak, İran, Lübnan, Büyük Britanya, Belçika, İsviçre, Kanada, ABD gibi ülkelerde tek bir yurttaşlık içinde bir çok ulusun olduğu durumlardaki gibi etnik temele dayanmayan bireyci ve kimi yerde gönüllü bir bağlılığı ifade ediyor. Yada çok uluslu, çok etnisiteli, bir toplumun vatandaşı olarak ifade ediliyor. Ulusal kimlik ise etnik verilerin yorumunu oluşturan bir ulusal paradıgmadır. Etnik, kültürel ve dini kimlik edinme biçimleri ortadoğunun -Mezopotamyanın- kendisi kadar eskidir. Farklı insan grupları kendilerini değişik biçimlerde, değişik

dönemlere denk döşen değişik isimlerle ifade etmişlerdir. Ortadoğu zengin kültürel bir mozağe sahiptir ve bu zenginlik bütün karşılıklı savaşlara ve yer değiştirmelere, toplumsal tahribatlara rağmen 1. dünya savaşına kadar sürmüş ve savaşın sonunu belirleyen haksız ve adaletsiz bir sınır çizimi ile ve yeni oluşan devletlerin kendilerine uygun yaratıkları devlet söylemleriyle bu zenginlik görmemezlikten gelinmiş ve bu zenginliği unutturacak tarihi tezler üretilmiştir. Bu uygulamalar ise kaybeden ulusları yaratmıştır. Kaybeden ulusların bu haksızlığa karşı direnişleri kanla bastırılmıştır. Ermeniler, Asuriler gibi köklü uluslar ortadoğuda yok olma ile karşı karşıya getirilmiştir. Direnen tek güç Kürdler olmuştur.

’Bugün yerel kültürün tayıcısı yerleşik bir halkla, daha yakın tarihlerde gelmiş farklı geleneklerin taşıyıcısı bir başka halkın yan yana yaşadığı çok sayıda ülkede-Türkiye gibi NB -her iki tarafın davranışları,sosyal atmosfer, politik tartışmalar üzerinde ağırlığını hissettiren gerginlikler baş göstermektedir. Bunun için bu son derece ateşli sorunlara sağduyu ve serin kanlılıkla yaklaşmak kaçınılmaz olmuştur.’ Ölümcül kimlikler.s.37

’Sağduyu bıçak sırtı bir yoldur, iki uçurum arasındaki, iki uç arasındaki dar geçittir.’

Irkçı ve şovenizmin, sahtekarlığın, ahlaksızlığın, ve her türlü pisliğin kol gezdiği Türkiyede, böylesine bir dar geçitten geçebilmeyi cesaret eden sağduyulu biri olmak her baba-yiğidin kârı değildir. Hele bilimsellik adına yola çıkan Türk tarihçi ve yazarların hiç kârı değildir ve olamaz.

Türk üst kimliği kesinlikle devlet merkezli tarih kurumların oluşturduğu uydurma bir tezdır. Bu tanım devletin sadece bir etnik gruba ait olduğunu ve diğer etnik grupların da bu etnik gruba yanı asli.kurucu.gruba bağlılığını ifade ediyor. Bu bir aldatmacadır. Türk tanımını açıkça bir grubu tanımlıyor.

Kürdler veya diğer azınlıklar ve uluslar Türk ile tanımlanamaz. Vatandaşlık kavramı türkiye vatandaşı kavramı ile açıklanırsa bir yere kadar doğru olarak tanımlanabilir. Çünkü bu bir devletin sınırlarını gösteriyor. Fakat bu dahi doğru değildir çünkü devlet bu etnik grupla tanımlanıyor ve bu etnik gruba aidiyeti ifade ediyor. Hem anyasada belirtilen hem de bu yasaya açıklık getiren bütün tanımlar var olan ulusal ve ulusal azınlıkların inkarına dayalıdır. Nitekim yukarıda da izah edildiği gibi devlet Türkten başka hiç bir grubu,ulusu tanımamaktadır ve bu yasa ile garanti altına alınmıştır. Yani inkar ve yok etme yasallaştırılmıştır.

Yine yukarıda izah edildiği gibi Kürdistanın 9 ilinde yapılan araştırmada halkın çoğunluğunun kendisini Türk vatandaşı olarak tarif etmemesi de buna bir kanıttır. Bir Kürd veya bir Ermeni kendisini niye bir Türk aidiyatı ile tanımlasın? Buna hiç bir zaman ihtiyaçları olmamıştır. Bu hem aşağılayıcı bir kavramdır hem de inkara yöneliktir ve bunlardan dolayı da kabul edilecek hiç bir yanı olmayan şovenist ve ırkçı bir söylemdir. Bu söylem ideolojik Türk söylemiyle bütünleşerek sömürgeciliğe kaynaklık etmektedir.

Alının bu görüşlerini doğrulayan, Genel Kurmay başkanının konuşmasıdır. Onu geçmiş bölümlerde verdim. Kozmopolit devlet bölümünde dile getirilmişti. Başbakan, cumhur başkanı ve bütün yargı ile üniversiteler aynı ağızdan aynı ırkçı nakaratları tekrarlıyorlar.

Kürdün bir çok kimliği yok “bir kişiden diğerine asla aynı olmayan özel bir dozda onu biçimlendiren bütün öğelerden oluşmuş, tek bir kimliği” vardır. Kürdün kimliği onu “başka hiç kimseye benzemez kılan şeydir.”Bugün Kürd nüfusunun bir kesimi kendisini Türk olarak tanımlıyorsa veya Türkçe konuşuyorsa bunun çeşitli nedenleri vardır. Bunların arasında belirgin olanın inkar, baskı, yasak, öldürme ve ceza olduğu

gün gibi aşıkardır. Bugün doğru gibi görünenin yarın uygun ortamda değişmeyeceği anlamına gelmez. Cumhuriyet kuruluşundan günümüze kadar Kürdlerin olmadığı savı ile büyütüldü. Bugün 10 milyon kürdden söz ediliyorsa, Kürdçe TV, üniversite ve benzeri kurum ve kuruluşlardan söz ediliyorsa bu cumhuriyetin temel taşlarının sallandığı ve düşmek üzere olduğu anlamına geliyor. Cumhuriyet, kuruluşun temel ilkesini yok ediyor. Altındaki dalı kesiyor. Kemalizm iflas ediyor. Bu çürük, şoven ideoloji yok oluyor, olmak zorundadır.

Kürd kimliği diğer kimlikler gibi değişken olacağı gerçeğinden hareketle ‘ Kürdler Türkleşti’ dolayısıyla Kürd ulusal sorunu diye bir şey kalmadı sonucunu çıkarmak hem başlı başına bir yalandır hem de sömürgeci emellerin açığa vurulmasıdır. Bu zihinsel şiddeti içinde barındıran bir inkar ve yok etme anlayışıdır.

Her kimlik gibi ulusal kimlik de bir değişiklik içindedir ve bütün ulusal kimlikler için geçerlidir. Fakat ulusal kimlik ne derece değişikliğe uğrasada onu doğuştan irademızın dışında aldığımız ve yaşam boyu onu taşıdığımız için kalıcı bir kimliktir.

Bir Kürde yaşamı boyunca her çeşitten masallar anlatılmıştır. Ona onun kendisi olma- dığı bin bir hurafelerle kandırılmak istenmiştir. Onun kendisi olduğu söylemine karşı, işkence, ölüm, zindan, sürgün kapısından eksik olmamıştır. Peki böylesine bir baskı altında yaşayan bir kimlik eğer kimi değişikliklere uğramış ise de bu kimliğin kaybolduğu anlamınami gelir? Değil. .”çoğu zaman kendinizi en fazla saldırıya uğrayan aidiyetinizle tanımlamaya eğilimlisiniz. İster sahip çıkılsın ister fazla açık etmeden ..kendinizi özdeşleştirdiğiniz kimlik budur. (ölümcül kimlikler.) Kürdistanda ise bu tam da ulusal kimliktir. Türkiyede devletin, basının, mahkemelerin ,universitelerin bütün’

bilimsel' araştırmalarına ve askeri baskının bütün çabalarına rağmen gerçekler ard arda ortaya çıkıyor. Devlet bugün devletin 90 yıllık inkar felsefesini söyledikleriyle inkar ediyor. Devleti yalanlıyor. Devletin bu yapısı meşru olmadığı, halen gevelenerek anlatılmak istenmiyorsa dahi artık hiç bir kimse tarafından gizlenemiyor.

'Globalleşmiş dünyada temel insan haklarına saygı gösterilmediği durumlarda ülkelerin iç işlerine karışılabileceği ,hatta karışılması gerektiği düşüncesi' dünyada ağırlık kazanıyor. Bütün karışı çabalara rağmen Irak,Yugoslavya ve Rusya durumuna düşmemek için çırpınan Türkiye kendisini uzun vadede koruması olanaksızdır. Ancak biz Kürdlerin, bir Ulusal ve demokratik ulusal kurtuluş projesine ihtiyaımız vardır. Kuzey Kürdistanı bu acı durumdan kurtarmak bütün Kürd aydınların en başta gelen görevidir. Kürdler Türkiyede politikayı açık kimliğiyle, yani Kürd kimliği ile yapmayı ne çıkarmalıdır. Bugün Krderin lmcl politik amacı bu olmalıdır.

YURT, YURTAş, YURTAşLIK İLE KÜRD BAHARI

Aynı politik istemi paylaşan insan topluluklarının bir araya gelerek ortak ve tarihsel bir toprak parçası çerçevesini kabul etmeleri durumunda politik ve coğrafik bir birim olarak yurt ortaya çıkar. Sınırları ise sosyal istemin, siyasal birliğin g olanaklarına göre belirlenir. Eğer bu g devletleşip siyasal bir olgu olarak yaşamda yer bulmazsa yurt bir lk olarak düşüncelerde varlığını sürdürür. Eğer toplumsal ve siyasal koşullar el verirse, yurt denilen ve giderek anayurt kavramıyla soy ve kültür birliğine bağlanan toprak parçası üzerinde günümüzün ağdaş ulus devletini kurma olanağını elde edbilir.

Beni köyüme bağlayan, beni köyüme çeken, benim çocukluk anılarım, gençlik özlemlerim, umutlarımdır. Beni bu topraklara çeken, bu topraklardaki köklü anılarımdır. Köyümüze yüz yılı aşkın bir zamandan beri yerleşmiş bir aileye halen göçmen diyoruz. Ben hep bunun bir nedenini aradım. Çünkü bu aile o toprağın ahalisi degildir. Dışardan gelmiş ve buraya yerleşmiştir. Bu kadar uzun bir sürece rağmen bu aile halen göçmen olarak anılır. Bu bir istisna olabilir. Çünkü Kürdistan'a yerleşen herkesi göçmen sıfatıyla tanımlamıyoruz. Aşağıda izahını yapacağım istisnanın dışında tabi. Bu tanımlama uluslar için de geçerlidir. Kürdistan'a göç etmiş her ulusal gurubu biz göçmen olarak tanımlamıyoruz. Göçmenlik sıfatı Ayırımcılık anlamı taşıdığından değil, başka neden-lerden dolayı bu sıfat kullanılıyor/kullanılmıyor. Onların bu topraklarda doğmadıklarını, başka yerlerden gelip buralara yerleştiklerini tarif etmek için bu tanımı ve tabiri kullanıyoruz. Dışardan Türkiye'ye göç etmiş bir çok ulusal topluluk aynı tanımlamayla yüz yüze kalıyor. Sanırım bu bütün toplumlar için böyledir. Bugün batı Avrupaya göç etmiş olanlara da yabancı deniliyor. Gerçi bugün yabancı tabiri yanlış anlaşıldığı gerekçesiyle başka isimlerle anılmaya çalışılıyor, fakat sonuçta yabancı tanımı yine kullanılıyor. Yabancılar bu topraklara göç etmişlerdir ve bu topraklara yabancıdırlar. Eğer tanımlamada bir art niyet aranmasa ve bilinçli olarak çarpıtılmasa kullanımında bir yanlışlık yoktur.

Kürdistan'da genellikle çok garip bir şekilde sadece, Türkler göçmen statüsünde görülüyorlar. Türklerin dışında başka ulusal göçmen guruplar da vardır. Fakat Kürdler, Kürdistan'da, Araplara, Suryanilere, Ermenilere, Keldanilere göçmen tanımlamasını getirmemişlerdir. Ancak Türklere her zaman göçmen gözüyle bakmışlardır. Çünkü Türkler, Kürdlerin nezdinde gerçekten bu topraklarda göçmendirlere ve onları bu topraklara bağlayan bir köklü anıları yoktur.

Dışardan gelmişler, bu toprakları işgal etmişler ve yabancı bir güç olmuşlardır. Kürdlerin onları göçmen olarak tanımlamalarında bir keramet vardır. Diğer grupları göçmen statüsünde görmemelerinde Mezopotamyanın geleneklerinin ve anılarının belirleyici etkisi vardır. Bu gruplar arasındaki kavga dahi Türklerle olan kavgadan farklıdır. Çünkü hepsi bu topraklardaki mirasın derinliklerinde kendi anılarını görmektedirler. Kürdistana Türklerin dışında yakın zamanda yerleşmiş başka göçmen gurupları da vardır. Bulgar, Boşnak gurupları gibi. Kürdistana yerleşmiş bu guruplarda Türkler gibi göçmen statüsü ile tanım lanmaktadır- lar. Sanırım bu tanımlama Türkiye genelinde kullanıldığı için Kürdistanda da kullanılıyor. Fakat Türkler, Araplardan, Ermenilerden, Suryanilerden farklı olarak hep göçmen olarak tanımlanmışlardır.

Anayurt kavramından söz edilirken tarih öncesi ve tarih sonrası durumun statüsü önemli olmakla birlikte, sınırlar (kimi Türk milliyetçileri gibi) tarih öncesi ayak basılan her yer olarak kabul edilirse, bu hem doğru değildir hem de gerçekleştirilmesi olanaksızdır. Bu tanımlama siyasal ve coğrafik olarak dünya gerçeğiyle bağdaşmayan hayali bir ülkü olarak kalır. Bugün bu hayalin peşinde dörtlü at koşturan Türk yazar ve siyaset adamların ismini her Türk tarih yazımında görmek mümkündür.

Bunlardan birisi de Hasan Celal Güzel'dir.

“Türk Milleti, tarihin en eski devirlerinden beri var olmuş ve dünya tarihinin şekillenmesine tesir etmiştir. Türkler, tarihte 16'sı büyük, 113 devlet kurmuştur. Bu devletler ve imparatorluklar, tarihin çeşitli devirlerinde dünyaya hâkim olmuşlardır. Şunu iftiharla kaydetmek mümkündür ki, bu teşkilâtçılık ve devlet kuruculuğu kabili -yeti dünya tarihinde hiçbir millete nasip olmamıştır. Türk Milleti 'Ordu Millet'tir. Askerine ve ordusuna bu kadar kıymet veren başka bir millet

yoktur. Devlet yapılan- masında da ordunun çok önemli bir rolü ve tesiri vardır. Millet ve devlet, âdeta ordu- suyla bütünlenmiş gibidir. Bir avuç Hun Türkü'nün koskoca kıta Çini'ni titretmesi, Attilâ'nın ordularının Roma'ya dayanması, İstanbul'un fethi ve nihayet yokluklar içinde Millî Mücadele'nin verilerek Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulması, hep bu 'millet-devlet-ordu' bütünleşmesinin eserleridir.” Hasan Celal Güzel 080708 Radikal.

Bu yazı görüldüğü gibi 2008 yılında yazılıyor. ”emperyalizme karşı milli mücadele” de değil. Türklerin ” tarih öncesi kıtadan kıtaya, kurt arkasında att koşturdukları” dönemde değil, Çağımızda, yirmi birinci yüz yılda yazılıyor. Hemde saygın bir gazetecinin kaleminden çıkıyor. Bu düşünceler çağdaş bir insan için ”nesli tükenmiş ırkçılar”ın düşüncesidir. Yüzbinlerin okuduğu böyle bir yazarın düşüncelerine insan ne demeli? Bunu çağdaşlık adına yayınlayan gazeteye ne demeli? Herhalde Türkler bu 113 devleti bugünkü topraklarda kurmadılar. O zaman Türk tarihçilerine göre bu 113 devleti kurarken Türkler, ayak bastıkları her yeri Anayurt kabul etmeleri gerekir ki bu dünyanın yarısı anlamına geliyor. Bunda sağduyu ve adaletli bir anayurt tanımlamasını beklemek gerçekten hayalperest olmak gerekir. Bugün Ortadoğuda ulusal devlet kavramıyla çağrılan bir çok devlet vardır. Üzerinde kuruldukları topraklar ise ne tarih öncesi nede çağdaş ulus dönemi öncesi dönemlerde kendilerine ait topraklar olmamıştır. Bir çok arap devleti, Türk devleti gibi.

Tarih öncesi topraklar anayurt olarak kabul ediliyorsa, bu sadece yerli uluslar için geçerlidir. İşgalci kavimler/halklar/ulusların bastıkları her toprak parçasını kendi anayurtları olarak kabul etmeleri durumunda bu, ya yerli ve köklü ulusları yok etmek yada onları sömürgeleştirip ana yurtlarına sahiplenmekle olanaklı olabilir. Buna en iyi

örnek Türkiyedir. Dışardan gelen, başkalarının acı ve ızdırapları üzerine işgalci bir ulus olarak işgal ettikleri topraklarda ulus devletini kuran ve ilan eden bir ulus devletidir. Devlet, bu toprakları ve giderek ayak bastıkları her toprak parçasını da bu topraklara katmak için hep anayurt kavramını kullanmıştır. Hayali, uyduruk ve yalana dayalı teorilerle, yerli ulusları inkar temelinde bu toprakları ana yurt olarak ilan etmiştir.

J.J Roaussau şöyle diyor:

“genel olarak herhaangi bir toprak parçası üzerinde ilk işgalci hakkının doğması için şu koşullar gerekir:

O toprakta o zamana değin başka kimse oturmamış olmalı; Geçinmeye yeterli olandan fazla yer işgal edilmemiş olmalı; O yerin iyeliği anlamsız bir törenle değil,- yasal belgit bulunmadığı zaman başkalarının kabul etmek zorunda olduğu tek iyelik belirtisi olan- emek ve ekinle elde edilmeli. Toplum sözleşmesi s.55

Türklerin işgal ettiği topraklarda, onlardan önce sadece orda bir yerleşik toplum olma değil, o zamana kadar Türklerin hayal edemedikleri medeniyetleri başka halklar kurmuşlardır. Türkler Bu toprakları emek ve ekinle elde etme bir yana milyonlarca insanın ölümüne, ulusal jenocide ve ölçülmez emek kayıplarına dayanarak bu topraklarda kalabilmişlerdir. Kalabilmenin koşullarını da başka ulusları inkar ederek, gerektiğinde yok ederek yaratmışlardır. “hakkı güç yaratmaz, ancak meşru güçlere boyun eğme zorunluluğu vardır.” J.J. Roaussau aynı eser.s 36. Bu topraklarda meşru güç gerçek anlamıyla Kürdlerdir ve bunun kabul edilmesi bir yanlışın afedilme- sinin yarısıdır. Kürdlerin bu meşruluğuna rağmen, ulusal haklarından vazgeçmelerini istiyen güçler, aslında Kürdlerin özgürlüklerinden vazgeçmelerini istemektedirler. Yine J.J.R nun bu meşhur sözünü yeri gelmişken hatırlatmakta fayda vardır.”İnsanın özgür- lüğünden

vazgeçmesi demek, insan olma niteliğinden, insanlık haklarından, hatta ödevlerinden vazgeçmesi demektir”. A.e. s.39

19 yüz yıldan önce Kürd ve Türk ulusal yapıları

Bir Türk 19.yüzyılda, kendisini bir osmanlı torunu olarak, Moğol, Tatar, özbek, Çin veya Kürd olarak tarif etseydi hiç kimse bu kişiye yok sen Türksün diyebilecek, Türk ulusal milliyetçiliğine gönderme yapabilecek bir ulusal sosyal yapı söz konusu değildi. Çünkü o güne kadar ulus olarak Türkten söz etmek söz konusu değildir. O zaman bile Türk ulus olarak varlık gösterecek bir durumda değildi. O zamana kadar Osmalı vatandaşı olarak, Türkü, Kürd'den, Rum'dan çerkez'den ve laz'dan, Arap'tan ayırt edebilecek ne bir ulusal yapı, ne bir ulusal bilinç ne de bir ulusal dilden söz edilebilir. Tam aksine o dönemde bile Rum, Çerkez, Laz, Ermen, Kürd ve Arap olarak etnik yapı, hem coğrafik hem de etnik yapı (ulus,dil,kultur) bakımından, osmanlıda Türk etnik yapısından çok daha belirgin ve net olarak tanımlanıyordu. Türkten etnik ulus olak asla söz edilmemiştir. Söylenenler, yazılanların hepsi Türk tarihçilerin uydurmalarıdır. Çünkü Türkü bu kutsal topraklara bağlayan hiç bir etnik bağı yoktur. Moğollar, Tatarlar ve diğer. çapulcu ve savaşkan topluluklar gibi Türkler de öyle anıldı. Fakat bir etnik topluluk değil. Zaten Türk o zaman bir etnik topluluk değildir.

“Selçuklu Sultanı Sultan Sencer, Kenefon'dan çok sonra Çemişgezek ve çevresini kastederken Kürdistan tabirini kullanmıştır. Kanuni Sultan Süleyman ise 1. Frönçeis'e gönderdiği mektupta; ”Ben, Makedonya'nın, Anadolu'nun, Rumeli'nin, Kürdistan'ın hükümdarı Kanuni Sultan Süleyman şeklinde tanıtmaktadır. Türklerin hükümdarı olarak geçmiyor.

Anadolu ise kesinkes Türk değildir. Mustafa Kemal Atatürk, 1920’de Nihat Paşa’ya gönderdiği talimatnamede;”Kürdistan denildiği zaman ; Kars’tan Sivas’a , Erzurum’a Erzincan’a, Malatya’ ya, Iskenderun’a kadar bir sınır düşünmek gerekir , demektedir. Kazım Karabekir ise bu Kürdistan illerinin sınır oluşturduğu yerler ile diğer Kürdistan illerinde Kürtlerin çoğunluk olduğunu yazmıştır. Gerek uzak ve gerekse yakınçağ tarihinde , her zaman çoğunluk oluşturan ve bu toprakların yerli (otokton) halkı olan Kürtlerdir.Son yüz elli yılda gerçekleşen yirmi dokuz ayaklanma da Kars’tan Iskenderun’a kadar sınır teşkil eden Kürdistan topraklarında , Kürt halkının çoğunluk ve güç olduğunu gösterir.”

”Makedonyalı Iskender’in doğuya yaptığı seferde, Daryus komutası- ndaki Fars, Kürt ve Ermeni komutanları birlikte savaştı...Makedonyalı Iskender’in seferinde bulunan ve gözlemlerini yazan Kenefon,un binlerin geçişi (dönüşü) adlı eserinde Kürdistan’ı Latince söyleyiş şekliyle; Kardokhia şeklinde yazmaktadır. Kürtleri de Latince söyleyişle Kardokhi şeklinde yazmaktadır... Kürdistan bir ülke ve yurt olarak, mevcut yazılı kaynaklar içinde ilk kez Kenefon tarafından kullanılmış ve yazılmış görünmektedir” Medeni Ayhan

Türk, diğer işgalci güçler misali, yabancı bir ot gibi , bu topraklara ‘ at üzerinde kılıçları konuşTURarak’ yerleşebilmiş, var olmayan, tarihin hiç bir döneminde,Türk diye bir etnik gruptan söz edilmemesine rağmen, Osmanlının yıkılışıyla başlayan ve cumhurriyetin doğuşuyla sördürülen devletin zoru ve olanaklarıyla suni, yapay bir şekilde oluşturulan politik bir ulustur.

Türk Devletine, bağlılığını birer Türk olarak tanımlayan herkes yurttaş olarak muamele görür ve yurttaş sayılır. Diğer kesim ne dün ne de bugün yurttaş sayılmıştır. Yurttaş hukuksal bir kavramdır. Kişi bu hukusal yoldan bağlı bulunduğu

devleten kimi haklar talep ederek, aldığı haklar karşısında bir ödevi yerine getirir. Buna da yurttaşlık görevi deniliyor. Bir Türk aldığı eğitim ve terbiye ile, meşru olup olmadığına bakmaksızın, kendisini devletin avukatı olarak tanımlayabilir. Bir avukat gibi devleti diğer yurttaşlara(yurttaş sayılmayanlar) karşı savunur ve onların yurttaş olmadığı imajını yayar.

Bunlar arasında Kürdler, Ermeniler ve Rumlar en başta gelenlerdir. Bunların dışında Araplar,Lazlar, Asuriler,din olarak aleviler, yezidiler, hıristiyan ve yahudilerdir. Bunların hepsi yurttaş sayılmıyor. Tabi bunlardan kendilerini Türk olarak tanımlayan dönek ve devşirmelerin dışındakiler olarak anlaşılmalıdır.

Yukarıda saydığımız yurttaş sayılmayan uluslar,halklar Devlete ‘uyruk’ olarak bağlı bulunduğu düşünülür. Bunu ‘Devlete ait’ olarak da tanımlayabiliriz. Zaten 1921 den günümüze kadar oluşturulan ve askeri darbelerle kabul edilen bütün anayasalar bu gerçeği çok daha iyi ortaya koyuyor. Demekki Türkiyede bir yurttaş bir de uyruk vardır. Uyruk; devlete ait olarak bilindiği için uyruğun ne eleştiri ne de konuşma hakkı vardır. Uyruğun görevi hizmettir. Onu yaptığı sürece uyruk olma şerefini kazanır, onu yapmadığı zaman zaten uyruktur ve fazlaca önemli değildir. Bu devlet fenomeni ırkçılıkla nitelendirildiği zaman kimileri bunu bir haksızlık olarak görebiliyor. Uyruk olan grupların, devlete hukuksal yurttaşlık bağı ile bağlı bulunduğunu göremediği için, devletle olan yurttaşlık bağları ya zayıftır yada yoktur. Devlet, devletin yurttaşları ile devletin uyrukları arasındaki insani ve hukuksal bağları dahi koparacak bir ortamı göndemde tutuyor. Bugün yurttaşlar ile uyruklar karşı karşıya getirilmiştir ve bundan medet umman devlet, bütün sorunlara çözüm olarak şiddeti temel görüyor. Bugün değişik söylemlerle şiddetin dozajı azaltılmak isteniyorsa da sözkonusu şiddet yöntemleri halen devam etmektedir.

Devlet kendi uyruklarından bağıllık istiyor ve buna karşılık da kimi hukuksal hakları veriyor. Bu haklar yasa ile onanmamaktadır ve bundan dolayı da devlet istediği zaman bağışladığını geri alıyor ve istediği zaman yine geri veriyor. Bugün “Kürd açılımı veya “demokratik açılım” adi altında sürdürölmek istenen yeni uygulama dahi, yasal hiç bir değışikliğe gerek duyulmadan oluşabilecek önlemler olduğuna dair yapılan açıklamalar da bu gerçeğı bir kere daha ispatlamaktadır. Uyuğun yaşama hakkı, uyuğun boynunda bir demoklesin kılıcıdır. İşte sömürge ve sömürgeci ilişkilerin temelini bu bağlar oluşturuyor.

”Hukuken yurttaşın Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olması değil, Türk olmak zorunda bırakılması ve ulusun etnik bir kökene dayandırılması, birlik yaratılmasına katkı yapacak sanılırken tam tersine dışlayıcı ve ayırıcı bir etki yaparak istikrarsızlığa yol açmıştır.” DOĞU ERGİL*
Taraf/06.11.2008

Mükemel olmamakla birlikte bugün Avrupada yurttaşlık yerli yerine oturtulmuştur. Topluma mal edilmiş, toplumun sahip çıktığı bir hukuksal kavramdır yurttaşlık. Ortadoğuda ise halen bir elitin himayesinde yürütölen köle ve kölecı ilişkilerin teminatı için bir tehdit unsuru olarak görülür. Ortadoğuda hak alınmıyor hak veriliyor ve geri alınıyor. Onun için bu ölkeler yaz boz tahtası gibi silinmedikçe, yabancı ot,un temizlenmesi gibi temizlenmedikçe ortadoğı ne demokrasiyi ne de çağdaş bir rafah toplumunu yaşayabilir. Bunları gerçekleştirebilecek tek güç; ortadoğı statükosunu değıştirecek niteliğı olan Kürd ulusal kutuluş mücadelesidir. Çünkü ortadoğuda gericiliğın kaynağı Kürd ulusal sorunudur. Gericilik Ortadoğuda, Kürdistanın işğali üzerine inşa edilmiştir. O zaman bütün ilerici, demokrat, liberal güçlerin ve bütün emekçi sınıf ve katmanların çıkarı bu işğalciliğı son vermektir.

KÜRDİSTANIN GÜNEYİNDEKİ FEDERAL DEVLET OLUŞUMU VE ORTADOĞUNUN STATÜKOSU

Ortadoğuda aşağıdan yukarıya doğru, evrim yoluyla ulusallaşmış ve bu temelde ulusal devletini kurmuş tek bir ulus yoktur. Tek bir ulus-devlet yoktur. Bu devletlerin tümü hem çok uluslu devletlerdir hem de işgalci ulusların ulusal devletleridir. Çok uluslu devletler olmasına rağmen, egemen uluslar tek bir ulus devleti gibi inkarı yasalaştırmış ve ulusal devlet bu temelde gelişmiştir. Ortadoğuda çokuluslu devletler devletin ismi açısından çoğunlukla “Türk Devleti” hariç bir ulusun ismiyle değil, tarihsel coğrafik isimlerle tanımlanmışlardır. Bu olumlu bir gelişmedir. Direkt etnik isimle tanımlanmayan devletler olmasına rağmen tek dilli, tek dinli, tek etnisiteli devletler olarak kurulmuşlardır. Bu da olumsuz olan taraflarıdır. Türk devleti ise direkt etnik “Türk” isimle tanımlanmış ve kurulmuştur. Bugün bu tanımlamaya değişik kiliflar geçiriliyorsa da bu gerçeği değiştirmiyor.

İngiliz sömürgesi Amerika, 1776 yılında bağımsızlığını ilan etmesiyle hem insanlığa büyük bir özgürlük mücadelesinin yolunu açıyor hem de dünyada yeni bir süreci başlatıyor.

1789 devrimiyle kralığı deviren Fransız devrimcileri, kurdukları ilk cumhuriyet ile Avrupanın tüm monarşi güçlerini karşı cephede birleştirdi. Avrupa monarşisinin tüm karşı çabalarına rağmen cumhuriyet yaşadı. Fransız devrimi de dünyada ikinci büyük değişikliğe neden oldu ve dünyanın çehresini değiştirdi.

1917 ekim Bolşevik devrimi dünyada yeni bir çağın sürecini başlattı. Emperyal güçlerin bütün engellemelerine rağmen yaşadı fakat değişik nedenlerden dolayı asıl amacına varmadan yıkılıp gitti. Yıkılıp gitti ama kurulduğu gibi yıkıldığı süreç bile dünyada bambaşka yeni bir süreci gündemleştirdi.

Güneydeki oluşumun etkileri

Konumuz Kürdistanın güneyidir. Irak devriminin sonuçlarından biri ama en önemlisi Kürdistanın güneyinde kurulan Federel Kürd devletidir. Bu devrim ve federe devletin kurulması Fransız ve Bolşevik devrimlerinin Ortadoğu versiyonu olarak etkisini sürdürüyor.

Bu versiyonun etkisini statükocu güçlerin itifaklı saldırısında görmek mümkündür. Çepe çevre statükocu gerici diktatürler, ulusalcı, ırkçı ve sömürgeci devletler, siyasal ıslamın kimi grupları, sosyalist-solcu guruplar ve kimi Kürd oluşumlarının ortak kutsal itifakı vardır. Her grubun ve her devletin kendi nedenleri vardır. Bunları birleştiren tek neden Kürd ulusunun bağımsızlık ve özgürlük mücadelesidir ve bu mücadelenin kendilerini korktuğudur. Bu nedenle ortak gizli-açık itifakın amacı bu oluşumu boğmaktır. Biz bunları yazarken solcu enternasyonalist ve islamcı enternasyonalist geçinenlerin gazabını üzerimize çekiyoruz. Bunu biliyoruz. Sorunu çok büyüttüğümüzü sorunun aslında böyle olmadığı idiasında bulunuyorlar. Bizi Amerikanci gösteriyor ve emperyalizme hizmet etme ile suçluyorlar. Varsın suçlasınlar. Önemli olan bu değildir. Kürdler adına hareket eden bazı güçlerin halen bu güçlerle sarmaş dolaş olmalarında bir gariplik aranabilir. Burada sorun yine ulusal bilinç ile ulusal

bilincin çarpıtılması noktasına geliyoruz. Çünkü ancak ulusal bilinç ile bu tür sahtekarlıklara cevap verilebilir.

Ulusal bilinçin kimlik kazanması

Ulusal bilinç, bir ulusal kültür ve bu kültürün kimlik statüsünü oluşturur. Dolayısıyla ulusal bilince varmak ulusal kültürün ve ulusal kimliğin bilincine varmak demektir. Ulusal bilinç, Kürd ulusal mücadelesinde bir ideolojik paradigmayı oluşturmuştur. Bu ideolojik paradigmanın toplumsal yaşamdaki yeri ve toplumsal gelişmedeki rolü, onu temsil eden siyasal ve örgütsel yapılarıyla olan bağlantısı temelinde meşru bir kimlik kazanmasıyla ve bu temelde kendisini yeniden üretmesiyle eş zamanlı bir süreci izliyecektir. Burada ulusal bilincin kimlik kazanmasında siyasal örgütün rolü ve duruşu belirleyicidir. Ulusal bilincin kimlik kazanması sürecinde atılacak her adım, ileri sürülecek her istem, ulusal ve uluslararası alanda kurulan her türlü ilişki, bu paradigmanın çıkar ve çelişkileri göz önünde tutularak yapılması zorunludur. Aksi halde bir ulusal bilinçten söz etmek doğru değildir. Burada aydının rolü önemlidir. Aydın hem bireysel hem de aydın kimliğiyle paradigmayı ırkçılıktan, şovenizmden ve inkarcılıktan korumalıdır. Çünkü aydın aynı zamanda ulusal bilincin oluşumundaki subjektif etkenleri hazırlayan ve sunan bir güçtür. Dolayısıyla bu paradigmanın hem toplumsal gelişmeye katkısı hem de insanlığa yararlı olması açısından aydına gereksinim duymaktadır. Eskiden enternasyonalizm adına ulusal mücadeleyi dıştalanlar, bugün de değişik görüşlerle bu mücadeleyi karalamaktadırlar. Kültürler, renkler ve sesler eskiye nazaran benzeşiyorlar diyorlar. Bu doğrudur. Sınırlar kalkıyor, teknik ve global sermaye ile dar ulusal görüşler artık eskisi gibi

tutulmıyor ve bireysel tanımlamaların önemi giderek artıyor. Fakat bunlara dayanarak, artık ulusal hak arayışların gereksizliği konusunda kılıflı görüşler belirlemek de doğru değildir. Bu görüşler globalizm, kardeşlik ve enternasyonalizm adına var olan statükoyu korumaya hizmet etmektedir. Aydının görevi bunu açığa çıkarmak, deşifre etmek olmalıdır.

Ortadoğuda bu kamplaşmaya neden olan gelişmeler nelerdir?

Ortadoğuda Kürd ulusal demokratik hareketi dışında kalan bütün güçler dolaylı-dolaysız olarak statükocu güçlerle itifak içindedirler. En ileriçi geçinen güçler bugün en gerici kampta yer almalarının ana nedeni gelişen Kürd ulusal demokratik mücadelesidir. Buna Kürd baharı diyoruz. Bu Kürd baharı ne pahasına olursa olsun yaşaması gerekir. İlk Faransız devrimi gibi gerici ve statükocu güçlere karşı kutsal Kürd itifakı ve seferberliği gereklidir. Bu oluşumun varlığı ve gelişmesi Kürd baharının çiçek açmasına ve dalbudak serpilmesine yol açacaktır. Baharın ılık havasıyla yetişen mevyelerini bütün Ortadoğu halkları paylaşacaktır. Onun için bütün ortadoğu devrimci, demokratik güçlerin ilk başta gelen görevlerinden birisi bu Kürd baharını desteklemek ve yaşaması için Kürd ulusal demokratik hareketine tam desteği vermektir. Bunu yapmayan ister Kürd ister diğer ulus ve azınlıklardan olsun, ister sosyalist, müslüman, hıristiyan veya hangi dinden olursa olsun tek yolları kalacaktır. O da Kürd halkına karşı statükocu ve gerici diktatörlerle saf tutmak olacaktır. Üçüncü bir yol yoktur. Üçüncü bir yolu seçtiğini idia edenler gericilere en dolaylı-dolaysız destekçi veren güçlerdir. Argumanları ve nedeleri ne olursa olsun; Kimileri Amerikayı, kimileri dini ve kimileri de sosyalizmi bahane ederek bu Kürd baharına karşı durmaları onların gerici ve çirkin yüzlerini açığa vuruyor.

Kürd baharı ancak, ortadoğudaki statükoyu değiştirebilecek ve ortadoğuyu demokratikleştirebilecek tek güçtür. Bunun dışında kalan bütün güçler gerici ve var olan statükodan yanadır.

Bu statükoya karşı olan bütün güçler, Şiiler, yezidiler, yahudiler, Hristiyan güçler, sosyalistler ve demokratlar, çevreciler, diğer yandan Asuriler, Ermeniler, Türkiye'deki Araplar, Lazlar, Beluciler, Türkmenler velhasıl hepsi aktif olarak Kürd baharının arkasında durmalı bu baharı desteklemelidirler. Kürdlerle gizli-açık itifaka girmelidirler. Bütün bunların çıkarları gelişen ve ortadoğu statükosunu değiştiren Kürd baharındadır. Yukarıda söylendiği gibi statükoyu değiştirecek biricik yol budur. Bundan sapmak sebep ne olursa olsun gericilik ve bütün bu halklara düşmanlıktır ve ister istemez gerici gruplarla birleşmek ve onların kirli politikalarına alet olmak durumundadırlar.

Bugün geline nokta ne yazıkki, bu çirkef bataklığa saplanan saplandıkça kendi pislikleri içinde boğuşmaya kalkışan Türk, Arap ve Fars 'devrimcileri' 'müslümanları' 'demokratları', kimi Kürd gruplarını da yanlarına alarak bu özgürlük meşalesini alevlendirecekleri yerde statükocu gerici yapıların safında anti Amerikan emperyalizmi maskesi altında mücadele ederek gericileştiler. Bunlardan az bir unsur, sağduyulu davrandı ve Kürd baharına desteğini esirgemedi.

DTP eşbaşkanı Emine Ayna 28/6-08 tarihinde Roj TV de kendisiyle yapılan röportajda BOP projesi ile ilgili çarpıcı açıklamalar yaptı. Kürdleri BOP projesini boşa çıkarmaya karşı seferber etmeye çağırdı. Kürdistan'ın her parçasında Kürdlerin birliğini istyen olumlu gibi görünen fakat kılıflı, örtülü ve manipulasyonu barındıran bir açıklamada bulunduktan sonra, herkesin DTP li olamayacağı açıktır fakat, taraflar bir çerçeve içinde birlikte çalışabilmelidirler, dedi. Bu örgütlenme biçimi her parçada gerçekleşmelidir diyerek daha

sonra dört parçanın Kürdleri bir çatı altında toplanmalıdır. Bir oluşuma gitmelidir, bunun biçimi tartışılıyor, dedikten sonra "Bu birlik (Kürd birliği), ancak BOP projesini boşa çıkarabilecektir." diyerek asıl lokmayı ağzından çıkardı. Yani Emine hanım dört parçadaki Kürdleri, Kürdlerin ulusal bağımsızlığı için değil, BOP projesini boşa çıkarmak için örgütleyecektir. Ayna'nın bu düşünceleri, yukarıda izahı yapılan anti Kürd paradigmanın komuta zincirinin merkezinde oluşmaktadır. Özleri, amaçları aynıdır: Anti-emperyalist fakat anti sömurgeci değil. Bu söylem Kürd ulusal paradigmasını yaralamaktadır. Kürd baharına engel olmaktadır.

Bugün ortadoğuda tek ilerici güç Güney Kürdistan Kürd baharı ile bunu destekleyen Kürd gruplarıdır. Geri kalan bütün gruplar gericiliğin hizmetine girmişlerdir. Hegel, Faransız devrimi için "dünya terihte ilk kez kafanın aklı üzerinde duruyor" diyerek, bunu 'tarihsel aklın cisimleşmesi' olarak selamlıyordu. Ortadoğu ilk kez kafası üzerinde duruyor. Tarihsel haksızlıkların giderilmesi için ilk olarak bir tarihsel adım atılıyor. Bu süreçte Küney Kürdistan, Marxın, 'kommunizm hayaleti' gibi statükocu güçlerin korkusu oluyor.

Güney Kürdistanın genelde ise Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesinin baz alınması (ortadoğunun demokratikleştirilmesi için), sadece Kürdlerin KKKTH açısından değil, aynı zamanda ortadoğu halklarının, ulusal ve dini azınlıkların ve ezilen sınıfların çıkarlarıyla doğru orantılıdır. Ortadoğuyu özgürleştirecek ve demokratikleştirecek tek güç Kürd ulusal demokratik hareketidir. Çünkü ortadoğunun statükosunu değiştirecek tek güçtür. Kürd hareketi kendi içinde böyle bir potansiyeli barındırıyor. Bu potansiyel, ilerici rolünü oynamayan bütün güçlerin iflasını beraberinde getirebilir. Nitekim sol ve islami hareket atak olmayı yeğlerken Kürd ulusal hareketin

karşısında yer aldığı ve ister istemez karşı tarafta yer aldığı için devrimci ve devindirici rolünü kaybetmiştir. İslami hareketin tavrı çok daha önem kazanıyor. Millitan İslami hareket, bugünkü tavriyla sömürgeci ve statükocu güçlerin maşası olmaktan öte bir görev görmiyor ve hem enternasyonalist niteliğini hem de mazlumların hakkını savunmaktan öteye, zalimlerin yanında yer alarak gerici bir rol oynuyor.

Kürdistan özgürlük hareketi, ortadoğuda oynadığı rol açısından bütün halkların ve azınlıkların, barıştan ve demokratik bir toplumdaki çıkarı olan liberal burjuva akımların çıkar ve menfaatlarıyla özdeşleştirilmiş ortadoğunun tek devindirici gücüdür.

Dün ilerici ve devrimci niteliğiyle bilinen Filistin hareketi, bugün ortadoğunun en gerici ve en statükocu güçlerin desteğini alan haklı bir hareket olmasına rağmen, devrimci ve devindirici rolünü kaybetmiştir. Birçok yönüyle de artık statükocu güçlerin manavra kabiliyetini geliştirme aracı durumuna sokulmuştur. Filistin hareketi ortadoğunun devrimci demokratik hareketlerin çıkarlarıyla bağdaşmayan sınırlı ve lokal bir ulusal hareket olamaya indirgenmiştir. Buna karşılık, halkların genel çıkarları ile bağlaşıklı bir Kürd hareketinin giderek güçlendiği, ortadoğunun yeniden yapılandırılmasına bir köprü görevini üstlendiği süreç başlamıştır. Bunun temel potansiyeli ise Kürdistanın güneyinde elde edilen kazanımlardır.

Ortadoğu devletleri bu potansiyeli kendi çıkarlarına peşkeş çekmeyi arzuliyacaklardır. Başta Türk devleti olmak üzere bütün sömürgeci komşu devletler bu potansiyelin etkisini kırmak için onu çepe çevre ablukaya almak ve kendi çıkarlarına uygun bir zemine sokmaya çalışacaklardır. Federe kürd devletini Filistin ulusal mücadelesine benzetmeye çalışacaklardır. Onu lokal bir hareket haline getirmeyi ve

sadece çıkarlarını temel alan politikalarıyla sınırlamayı istiyeceklerdir. Bunun nüvelerini son dönemlerdeki gelişmelerden çıkarmak mümkün. Bütün parçaların Kürd hareketi, Federe devletin bu eğilimini güçlendirecek bütün eylemlerden kaçınmaları bir zorunluluktur. PKK tavırlarını ve eylemlerini gözden geçirmek zorundadır. Federe devleti en zor duruma sokan PKK dır. Diğer kürd hareketleri PKK nın bu tavrına karşı durmayı bir görev bilmeleri zorunludur.

Bir geçiş sürecinde Kürd ulusal hareketi ve Güney Fedel Kürd devleti küçük Arap devletlerin ekonomik gelişmelerine özentiyi terk etmeleri zorunludur. Ekonomik yozlaşmanın bataklığına saplanmış bir Kürd devletini düzeltmek zorlaşacaktır. Ekonomik çıkarların, ulusal çıkarlardan ağır bastığı bir Kürd devlete sırt çevirmeyi engeleyecek tedbirlerin alınması uzun bir süreci alacaktır. Kürd devleti kendi demokratik ve devrimci rolünü oynamak zorundadır. Bu çaba sadece güney Kürd hareketının çabalarıyla başarılabilecek bir görev değildir. Dört parçanın Kürd hareketi bu çabalara destek olarak seferber olmak zorundadır. Diğer parçaların hareketleri dilenci siyaseti terk ederek şahsiyetli bir ulusal politika ile bu görevin östesinden gelebilmelidir. Bugün diğer parçaların hareketleri ne yazıkki, dilenci siyaseti amaç etmekten öte bir işlevleri kalmamıştır. Kürt aydını ise, ‘ne koparayım kardır’ anlayışı ile bu devlete yaklaşımını gözden geçirmelidir. Aydın olmanın rolünü oynamalıdır. Eleştiriye kaldırmıyorlar diye geri adım atmamalıdır. Yapıcı ve geliştirici eleştirilerini ortaya koymalıdır. Kendi çıkarlarına ters geldiği için eleştirmemelidir. Kürd aydını bugüne kadar hiçmi hiç gerekli rolünü oynamamıştır. Aksine esen rüzgara göre davranmıştır ve bundan ekonomik ve siyasi yarar dilenciliğine kendisini terk etmiştir. Bu ise rüşvetin ve hertürlü pisliğin tohumlarını bu devletin rahmine ekmışlerdir. Devlet yöneticileri de bu sürece ön ayak olmuşlardır. Bu süreç

devam etmemelidir. Bu görevin en büyüğü Sayın Mesud Barzaniye düşüyor. Yarın herkes bu sorumluluğun tek kaynağını onu gösterecek sürecin oluşmasına çalışılıyor. Çok evliliğin yasal zemini için çalışan güçler, hem bugünkü Kürd baharına darbeyi vurmak hem de baharın öncülük rolünü tırpanlamak isteyenlerdir. Kürd aydını ile Kürd ideolojik paradigması bu bulutlu havayı dağıtmak ve bu zorba ve gerici yasayı engellemek zorundadır. Bu paradigmanın ikinci yüzü olan gericilik ve yozlaşmadır. Bu gerici itifaka karşı Kürd baharını savunmak ve onu öne çıkarmak ilk başta güney hareketin ilerici güçlerine ve genel olarak bütün ilerici Kürd hareketine ve aydınlarına düşmektedir. Bu hepimizin boyun borcudur. Kürd hareketi Federel devletin yalınışlarına karşı durmayı bir ulusal görev olarak bilmelidir. Susmak Kürd baharına darbe vurmak- tır. Bu yasaya karşı yeterli bir tepkinin oluştuğuna inanmıyorum.

Kürt hareketi bende, bu anti demokratik yasayı ciddiye almadığı ve anlamadığı kanısını güçlendiriyor. Kürdler bu oluşumu – Federe Kürd devletini - çağdaş bir ulus gibi karşılamak zorundadır. Kürdler onu korurken, kendi göz nurunu, alın terini ve geleceğini koruduklarına inanmaları gerekir. Artık aşiret, grup ve ferdi çıkar gözetmeksizin her Kürd bu oluşumun rolünü oynaması için çaba harcamalıdır. Kürd federe devleti ise bunlara olanak hazırlamalıdır. Ekonomik çapulcuların, hırsızların, düzenbazların yeri Güney Kürdistan olmamalıdır. Devlet en tez bir şekilde ünlemlerini almak zorundadır. Aksi halde son pişmanlık hiç birimizi kurtarmaz. Son secimler(temuz-2009) Kürd baharını güçlendirmiştir. Artık muhalefeti olan bir Kürd demokrasinden söz edebiliriz. Ayriyeten muhalefet yapıcı olması veya olmaması bir yana onun ortaya çıkması başlıbaşına büyük bir kazanımdır. Toplumun renkli olması, bir zenginliktir ve bu zenginlik korunmalıdır.

IRKÇI EĞİTİMİN ve RESMİ TARİH YAZIMIN DEVLET YAPISINA YANSIMASI

Ayetullah Humeyninin mezarı başında oğlu Ahmet tarafından ayatullahın bir şiiri okundu.

‘Beni dudakların çekiyor, Dudakların çekiyor beni. Okuldan ve Camiden nefret ediyorum.

Şu şarabı –şişeyi açsana.’ diyen mısralarıyla başladı şiir.

Ayetullahın şiirinde aktardığımız okul ve camilerin tarihsel misyonları ve günümüzdeki işlevleri ve politik amaçlara nasıl alet edildikleri hayati önemdedir. İnkarcı, faşist ve ırkçı eğitimle çocukların beyinleri yıkanarak büyütüldüklerini ve eğitildiklerini gördüğümüz için Humeyni’nin nefret ediyorum kelimesini biz anlayabiliyoruz. Allah ve Muhamed adına Camilerde ağlayarak, sızlayarak, zalim ve barbar bir ordu ve devletin korunması ve güçlenmesi için dua eden sahte din adamlarına da söylenecek sözler vardır. Bunları biz Kürdler iliklerimizde his ediyoruz, günlük yaşama- mızın artık birer parçaları durumuna gelmişlerdir.

Okularda tarih eğitimi

Türkiyede okullar, ilim ve irfan yuvası diye adlandırılır. Gerçekte böyle midir?

Tarih, arkeoloji, edebiyat ve coğrafya, dallarında okullar Türkiyede ırkçılığın ve şovenizmin yuvaları olmaktan öte bir işlevi görmiyorlar. Tarih, coğrafya ve edebiyat dallarındaki eğitim, devletin pratikteki inkar ve imha teorilerin ve stratejilerin ispatlanması ve meşru olmayan bugünkü statükonun korunmasına yöneliktir. Bu bilim dallarındaki eğitim inkarcı devlet söyleminin, bilimle kılıflandırılmış birer versiyonu olarak işlev görmektedir.

Türklerin ulusallaşma sürecini açıklayan bilim dışı bir tasarım olan zorunlu tarih eğitimi, bilim dışı bir yorumu zorunlu kılmıştır. Bu zorunluluğun bilimsel açıklaması da bilim dışı tasarımlara bağlanmasıyla oluşturulmuştur. Ulusallaşmaya kaynaklık eden “Türk tarih tezi” ve “Güneş dil teorisi”, ırkçı ve inkarcı bir devlet politikası ve söylemini yaratmıştır. Bilim dışı tasarımlar olan bu ırkçı tezler, uydurulmuş birer yalandan başka bir şey değildirler. İşte bu uyduruk tarih ve tarih eğitimi, ilim ve irfan yuvası denilen okullarda verilmektedir. Toplum, tarihleştirilmiş bu uyduruk devlet söylemi ile uyutulmaktadır. Üniversiteler bu yalana dayalı ve bilimsel dayanaktan yoksun tarih tezlerini doğrulamak için seferber olmaktadır. Mahkemeler ise bunu kabul etmeyenleri cezalandırmaktadır. Devletin temel kurumları bu uyduruk ve ırkçı teoriler üzerinde yükselmiş ve gelişmişlerdir. Bugün tarih ve tarih eğitimine dayalı devlet söylemi ile politik olarak şekillenmiş, biçimlendirilmiş bir Türk toplumu yaratılmıştır. İnsanın eline sadece uyduruk bir bilgi verilmiş ama bilinçlendirilmemiştir. ırkçı ve şoven bir duygu verilmiş fakat duyarlı kılınmamıştır. Kendisine pişirilmiş yalana dayalı bir gerçek verilmiş ve onun uğruna bu gerçeğe karşı çıkanlara karşı savaşmayı bir değer ve şeref bilen, fakat şeref ve değerlerin de bilincinde olmayan, kan ve barut kokusu peşinde sürüklenen, koşan acaip bir topluluk yaratılmıştır..

Diğer yandan nesnel koşulları olmayan bir eylemin olamayacağını biliyoruz. Bu yalanların nesnel koşulları vardı ve bunlar halen canlı olarak devletin yaşamında belirleyici bir rol oynamaktadırlar. Bu yapmacık, yalana dayalı tarih anlayışı ve eğitimi olmasaydı belki bugün cebeleştiğimiz bir Türk devleti olmayacaktı. Onun için çok haklı olarak, Türk düşmanıydı vardır. Türkiye’nin en büyük korkusu düşmanın yokluğudur. Bu şu demektir: Bir olguyu var eden nedenler,

aynı zamanda onu yok eden nedlerdir. Bir şeyin varlığı neye bağlı ise yokluğu da ona bağlıdır. Devlet uydurulmuş ırkçı tezleriyle ve bilim dışı söylemleriyle varlığını çürük bir ağaca bağlamış durumdadır.

Devletin ve milletin en büyük ve en önemli sorunu, sorunu anlamk değildir, sorunun varlığına inanmamaktır. Bu koşulsuz ve körü körüne bir inançtır. Bu ise sorunu anlamanın ve soruna çözüm aramanın önünde engel teşkil etmektedir. Toplum topyekün körleştirmekte ve sağırlaş- tırmaaktadır. Sorunların tarihsel kaynaklarına inmeyen ve tarihsel sorunları "devlet gözüyle" değer lendiren bir toplum ve bir aydın kuşak yaratılmıştır.

Tarihin, tarihsel gerçekleriyle sorunlara yaklaşmayan bir tarih anlayışı, ve eğitimi sorunları gör- mekten yoksun olacağı gibi sorunların varlığında yadsıyacak bir eğilimi taşımaktan da kurtul- mayacaktır. Bu anlayışın egemen olduğu toplumlarda, sorunları dile getirenler ve sorunlara çözüm üretenler her zaman düşman olarak ilan edilmişlerdir. Bunlar 'Kökü dışarda fakat içerde' 'vatandaş kılıfına' sığınmış düşman olarak tanıtılırlar. Bunlar hergün ve her olayda 'devletin kurumlarına' ve 'devletin varlığına' karşı ihanet içinde kişiler olarak gösterilirler. Devlet onları yasallaştırmış olduğu tarih anlayışı ile cezalandırmakta ve onlara devlet gücünü göstermektedir.

Her bir görüşün, teorinin veya ideolojinin topumsal, sosyal, sınıfsal ve sosyopisikolojik temelleri vardır ve bunlardan hiç birisi kendiliğinden ortaya çıkmıyor. Kimi tarihçiler ve araştırmacılar Kemal Atatürk ve tayfası tarafından ortaya atılan görüşleri ve bunların yayılmasına sosyo ekonomik ve millitarist bir ortamı hazırlayan nedenleri ve gerekçeleri değişik göstermeye çalışı- yorlar. Bu görüşlerin nedenlerini Türk'ün aşağılanması ortadan kaldırmağa ve ulusallaşmayı hızlandıran etkenlere bağlıyorlar. Fakat

ırkçılığın, inkarcılığın ve şövenizmin ortaya çıkmasını etkileyen hiç bir haklı neden olamaz. Çünkü bu görüşlerin temelinde başka halkaları inkar ve işgal altında tutmak vardır. Bundan dolayı da bunlar insanlığın çağdaş değerlerine ters düşmekte -dırlar. Örneğin: Adalet Bakanı Mahmut Esat Bozkurt,"Kemalizm rejimi milliyetçidir. Bunun anlamı şudur: Her şey ve her şey önce Türk milleti içindir. İslamlik, insanlik, bundan sonra gelir" (Bozkurt, Mahmut Esat. Atatürk İhtilâli. I.Ü. Yay. 1940. s. 371.) diyecek kadar pervasız bir ırkçılığı savunmaktadır. Kemalizmin tanımlamasını doğru yapmıştır. Kemalizmi en iyi anlatanlar- dan birisi de bu zattir.

Atatürk devrimleri arasında göklere çıkartılan harf devrimi, diğer devrimler gibi yalan ve uyduruk bir temele dayandırılmıştır. Asıl amaç ise gizlenmiştir. Bunun amacı tarihle bağları olmayan uyduruk bir toplum yaratmaktır ve yeni bir ulusal dil yaratmaktır. "Harf devriminde amaç, Batılılaşmak değil, eski yazıyı yasaklayarak Türkiye'nin geçmişiyile bağlarını koparmaktır. Bu ülkenin dokuz yüz yıllık kültürel geçmişiyile bağları, halka on beş gün süre verilerek tek bir hamlede koparıldı ve sıfırdan başlayan bir toplum haline getirildi." Seven Nisanyani.

Göklere çıkartılan bu devrim ile halk, yıllarca dilsiz kaldı. Halk ne yeniyi biliyor nede eskisiyle okuyup yazabiliyordu. Hasan Celal Güzel TRT 6 ile ilgili yazdığı bir yazıda Kürd dilini küçümse-yerek bir ulusal dil olmadığını söyleyecek kadar ileri gidiyor. Hasan Celal cumhuriyetin bu döne- mini unutmuşa benziyor. Düşünün o dönemde Atatürkle görüşen bir İsveç heyeti; Atatürk ile tercümanı birbirlerini anlamıyorlardı ve tercümede büyük bir sorun vardı, diyordu. Atatürk ve tercümanın anlaşılamadıkları bir dili, ulusal bir dil olarak birTürkçenin var olduğunu ileri sürmek ozaman için olanaksızdır. Fakat bugün zorla da olsa bir ulusal dil olarak Türkçe vardır. % 90 Farsça, Kürtçe ve Arapça olmasına

rağmen bir ulusal dil olduğu gerçeğini kabul etmemek doğru değildir. Kürtçe ise kesinkes Türkçeden daha zengin ve daha köklü bir dildir. Değişik lehçeleri olması bu gerçeği değiştirmiyor. Türkçe bir dildir artık. Fakat köklü bir dil değildir. Yeni bir dil olduğu çin de en kaideli bir dildir. Zaten doğal ve doğal olmayan dilleri ayıran bir etken de budur.

”Atatürk milliyetçiliği denen ve çok modern, çağdaş ve sol zannedilen şeyin özü, en klasik anlamıyla 1920’ler faşizmidir. İtalya’da 1920’deki rejim bu ideoloji üzerine kuruldu.”. ”Emperyalizme karşı savaştığımız yönünde hayret verici görüşü, 1960’larda Doğan Avcıoğlu ve Mihri Belli icat etti. Kurtuluş Savaşı, Türkiye Yunanistan savaşıdır. İkisi arasında büyük bir savaş yaşandı.” Seven Nisanyani ile yapılan röportajdan.

Milli olarak adlandırılan bu uyduruk mücadele veya savaş aslında sömürge ve sömürgeci savaştan başka bir şey değildir. Anadolu, Rumeli ve Mezopotamya (Kürdistan, Ermenistan, vs) toprakların sömürge altında kalması için ”milli” Olarak tanımlanan savaş sömürgeci bir savaş ile tanımlanabilir. Buna kurtuluş savaşı demek için ya şovenist yada ırkçı olmak gerekir. Düşünün bir tarih yazımı, tarihin bütün gerçeklerini altüst ediyor ve buna gerçek tarih yazımı deniliyor. Zorbalığa, inkara ve sömürüye dayalı bir savaşa nasıl olur da kurtuluş savaşı denilebilir, nasıl milli mücadele ile tanımlanabilir?

Bugün Devlet yetkilileri, (Askeri aygıtı, üniversiteleri, parlamentosu, Mahkemeleri) bu söylem ve idolojinin nimetleri ile cennet bir yaşam sürdürüyorlar. Bu topluluğun köflenmiş çağ dışı inancını yönetmek iyi bir ranttır artık. Bu rantı elden bırakmak akıl karı değildir. Bu inancı yönetenler, bu rantı elde etmek için önce inanç sisteminden ve ahlak düzeinden taviz vermek zorundadırlar. Hem ahlaklı hem de inançlı olmak kendi deyişleriyle ‘zevalılaştırılmış halkın’ işidir. Her şeyden önce eğer bir topluluk veya bir sistem güç

ve zorbalık ile varlığını özdeşleştirmiş ise ve varlığını bu zorbalığa bağlamış ise bu başlı başına bir ahlaksizliktir. ‘tasarımlar gerçeği çarpıtır, gerçeklik ise tasarımlara meydan okur’ diye yazmıştı bir düşünce adamı John Corbin. Sonuç olarak ortaya çıkan diyalektik bağlantı, Türkün tarihi tasarımlarını tersyüz ediyor. Bir yandan dünyaya uymak için kendi tasarımlarını yamalama peşinde koşuyor, diğer yandan da tasarımlarına uymak için değişen dünya ile uyum sağlamakta zorlanıyor ve varlığını tehlikede görüyor. Bu topluluk neden ve sonuçların gizlenmesi uğruna insan beyinlerini kaosa sürükleyen kavramların tanrılarını yaratmıştır. Bu topluluk düşün- mek için değil, inanmak için. red etmek için değil kabul etmek için. Karşı çıkmak için değil itaat etmek için vardır. Bu örnekler bir zincirin sonsuz halkaları gibi uzatılabilir. Devlet bu tarih anlayışını ve eğitim düzenini bütün neden ve sonuçlarıyla, dünyanın en ırkçı devletlerinde bile görülmeyen inkarcı, ırkçı ve şovenist devlet söylemlerini cumhuriyet boyunca yasallaştırmıştır. Bununla kalmayarak bu düşünceleri bilimsel tarih tezleri gibi okullarda eğitime tabi tutmuştur.

Devlet, her yeni ve hasas momentte yeniden başvurduğu ve özel bir takım varlık nedeni olarak gördüğü tarhi söylemlerini ve tezlerini hem yasallaştırmış hem de devlet eliyle diri tutmaya çalışmıştır. Hatta yaygınlaştırılması ve yer edinmesi için üniversitelerde ve diğer okullarda eğitim Seferberliğine gitmiştir.. Son dönemlerde teröre karşı mücadele adı altında üniversiteler birlikte bu inkar ve ırkçı söylemleri meşrulaştırma amacıyla ortak bildirimler yayınlamakta ve ortak ‘bilimsel’ mücadele kampanyaları düzenlemektedirler.

Bu zihinsel şiddetin etkisi sadece ‘ilim ve irfan yuvası’ denilen okullarda verilen eğitimle kalmamıştır. Baştan itibaren basın ve yayını da etkisine alarak sürdürülmüştür. Küçük bir örnek vermek gerekirse 5 mayıs 1925 Şex Seid

önderliğindeki kurd halkının başkaldırışı sırasında o zamanın vakit gazetesinde yayınlanan bir makalede ‘ Türkün süngüsünün görüldüğü yerde kürt meselesi yoktur’ diye yazılıyordu. Bugün aynı söylem ve aynı mantık varlığını sürdürmektedir.

Tarihte uydurulmuş ‘kahramanlıklar’a dayanarak, istinasız bütün Türk yöneticileri kadar saldır- ganlığı ve işgalciliği kendisi için bir hak ve gurur kaynağı olarak gören ve bunu haklı göstermeye çalışan başka birilerine rastlamak mümkün değildir. Yine Türk denilen topluluk kadar bu türden bir devlet politikasına angaje olmuş ve körü körüne onun peşinden koşan ve de en önemlisi bunu bilinçsizce savunan başka bir halka rastlamak da olanaksızdır. Bu anlayış‘ilim ve irfan yuvası ‘denen okulların ve üniversitelerin tarih eğitiminin temel taşıını oluşturmaktadır. Bugün yoktan var olmuş bir milleten söz ediliyorsa, uygulamada olan eğitimle ulusallaşma alanında ve uyduruk tarih tezlerinde görece bir başarıdan söz ediliyorsa da bu Konfçius,un söylediği gibi ‘başarı her zaman erdemin belirtisi değildir’.

Türk ırkçı eğitimin gölgesindeki demokrasi

Burada konumuza, ırkçı tarih eğitimine kısa bir ara vererek Türkiyede en fazla konuşulan konulardan bir kaçını olan özgürlük, bağımsızlık ve özellikle demokrasiden biraz söz etmek istiyorum. Günümüzde ‘insan alemde hayal ettiği sürece yaşar’ sözü geçerliliğini yitirmiştir. Bunun yerine ‘insan özgür olduğu sürece yaşar’ sözü daha doğru gibi geliyor bana. Bir toplum özgür değilse o toplumun ahlakında zayıflık vardır. Ahlak ise ancak özgür bir ortamda belirginleşebilir. Baskı ve zalim rejimlerde ve yönetimlerde ahlaktan söz etmek zordur. Çünkü baskı ve zulüm başlı başına bir ahlaksızlıktır.

Insanoğlu tarih boyunca en büyük politik değer olan ‘özgür yaşam’ için hep savaş içinde olmuştur. Tabi bunun bir manası vardır. ‘Özgürlük kişinin bağımsızlığı, bağımsızlık ise toplumun özgürlüğüdür’. Eğer bugün Türkiye toplumunda özgür düşünmek, özgürce düşünce belirtmek suç ise ki suçtur, o zaman hangi ahlak ve erdemden söz edebiliriz Türkiyede. eğer tarih eğitimi halen inkarın bilimselleşmesine bir zemin hazırlıyorsa, eğer tarih eğitimi halen kahramalık ve fetihçilik naralarının gurur kaynağı olarak veriliyorsa o zaman hangi özgürlüklerden söz edebiliriz bu ülkede. Montesquien, ‘yasaların ruhu’ adlı kitabında ‘demokrasinin erdeme’ dayandığını yazıyordu. Montesquien bu sözcükle demokrasinin ancak sosyal ahlakı yüksek olan toplum- larda gerçekleşebileceğini belirtiyordu. Çünkü demokrasinin - demopedi (halk eğitimi) -başlıca özelliği insan özgürlüğüne ve onuruna değer vermektir.

Bu nedenle kişi veya insan özgürlüğü demokrasi eğitiminde çok önemli bir yer işgal eder. Bu nitelikleri taşımayan toplumlarda ve bu bilincin yığınlara mal edilmediği ülkelerde demokrasinin yaratılabilir olması nekadardır zor ise, yaşatılması da okadar zordur.

Dün doğru olan bugün yanlış çıkıyor. Bu bilimin bir gereğidir. Bilimin özgürce gelişmesi ise ancak demokrasinin yerleşmesi ile orantılıdır. Eğer bir ülkede, yani kast edilen Türkiyedir, düşünceler halen cezalandırılıyorsa, eğer halen Türkiyede tarih yazımı ve eğitimi gerçeklerin ortaya çıkmasını önleyen bir engel teşkil ediyorsa ve bu engel yasallaştırılmışsa, hangi erdemle ve sosyal gelişmişlikle demokrasinin kurulacağından söz edilebilir. Burada söz konusu olan toplumsal eğitimidir. Toplumsal eğitimin dozajı onun ortaya koyduğu etki ve tepki ile ölçülür. Türk toplumunun etki ve tepkilerini inceledi -ğimizde karşımıza korkunç bir bilanço çıkıyor: Eğer bir toplum yine kast edilen

Türkiye -dir, iç dünyası ile ve iç gerçekleriyle tanışmaktan ve onları gerçek adlarıyla adlandırmak -tan çekiniyorsa ve her bir olayın arkasında bir 'hayulla' görüyorsa, onun varoluşsal endişesi ve göstergesi olan 'boşluk', 'yalnızlık' ve bunalımdan kutulması zordur. Bu toplum dış dünyasıyla sürekli sürtüşme içindedir. Halkı oyalamak ve hayaller arkasında sürüklemek için her zaman uğraşacağı bir düşman bulur. Bu düşman 90 yıldır Kürd olarak vurgulandı, bugün de Kürd'den başkası değildir ve her kötülüğün arkasında onu görür. Toplumun ruh hali bozuktur. Kimyası bozulan bu toplum dış dünya ile sürtüş- meye başlar ve intiharını geciktirmeye çalışırken en beklemediği bir darbe ile yaşamına son verildiğini hayal bile edemezken yok olup gider. Bu tecrübeyi yaşamış bir çok toplum vardır. Kountum fiziğinde determinizmin belirtisi olarak tarif edilen 'belirli nedenler belirli sonuçlara yol açar' değerlendirmesi bugünkü Türk toplumuna uygun bir belirti olarak ortaya çıkmıştır.

Tarih eğitimin sosyo-pisikolojik etkileri

Konumuza yine tarih eğitimi ile devam edelim. Dilin ve bilincin gelişmesine paralel olarak insanlar, topluluklar düşüncelerini ve yaşantılarını ve ürettikleri araçları ve değerleri nesilden nesile aktarmaya başlamışlardır. Böylece kültürel evrim süreci başlamıştır. İnsanın kültürel evrim hızı onun biyolojik evriminin hızını kat kat aşmıştır. Kültürel evrimin merkezinde insan ve onun seçme özgürlüğü vardır. İnsanın seçme özgürlüğü ona birtakım toplumsal değerleri benimsemesine yol açmaktadır. Günümü- zün dünya toplumu bilgi toplumu olarak aşarak izleme ve koruma toplumu aşama- sına gelmiştir. Böylesi bir çağda yaşayan ve canlı bir kültürel değişime açık olmayan bir Türkiye ne zamana kadar gerçekleri tersyüz edebilir, ne zamana kadar bu gerçeklere

dayanabilir? Türkiye'nin vizyonu ne olacak? yani gelecekteki varoluş şekline ilişkin olarak bugün bilincinde olan yaşamları, tasarımları ne olacaktır? Bunlar bugün bizden sorulmuyor tabi. Fakat bizden sorulan böylesi bir devlete karşı mücadelemizdir ve ister istemez devletin bu nitelikleri mücadelemize olumlu ve olumsuz yan etkileri vardır. Onları görmek ve bilince çıkarmak görevimizdir.

Bir toplumun bilince varması onun farkına varma sürecine ulaşması ile eş zamanlıdır. Bilinç belirli birandaki subjektif yaşantıları ve gelişmeleri fark tme olarak da tarif edilebilir. Doğruyu, gerçeği yaşamayan bir toplum ki buna otantik olmayan toplum diyoruz, böylesi bir toplum kendisini uçlu görür ve kendisine karşı öfkeli dir. Toplumun kendi kendisini suçlaması rahatsız edici olduğu için, bir savunma mekanizması kullanır ve kendisini suçlamak yerine dış dünyayı, başkalarını suçlamaya başlar ve giderek kendisine yabancı bir toplum olup çıkar. Türkiye'nin sosyo-psikolojik yapısı budur. Bu süreç, narsist bir toplum ve narsist bir devleti yaratmıştır. Narsizmin kaynağında ise korku vardır. Türk toplumundaki korku ise, işgal edilen topraklardaki yerli ulusların ulusal istemleridir. Şimdiye kadar bunu bastırmanın tek bir yolu bulunmuştur, buda bir savunma mekanizması görevini gören inkardır. Yerli ve köklü ulusları inkar etmek olarak tanımla- yabiliriz bunu. İşte Türk tarih yazımı da tam bu inkara dayanarak oluşmuş ve gelişmiştir. Türk tarih yazımından inkarı kaldırırsanız ve yok ederseniz, Türk tarihi diye bir olgudan söz etmek olanaksız olacaktır. Çünkü o zaman Türk tarihi diye bir tarih kalmayacaktır. Dolayısıyla Türk tarih yazımı inkardan oluşmuştur denebilir. Bugün bu tarih sorgulanma -ya başlanıyor. İnançların kimyası bozuluyor. Artık her şey konuşulacaktır. Bu süreci durdurmak artık olanaklı değildir. Türk toplumunda toplum sorunlarına yaklaşım metod- ları kesinlikle tarih bilici ve eğitimi ile

bağlatılı olup çarpık ve saldırgan bir yöntemden öteye gitmemektedir. İnkarcı, aşağılık duygusundan kaynaklı başkasını aşağılama davranışları ile tanınan ve kör bir gururun arkasında koşan tipik ama ilkel ve ırkçı bir topluluk olarak ortaya çıkmıştır. Bunların Bütün acı sonuçlarını devletin resmi ve resmi olmayan okul ve kuruluşlarında verilen tarih eğitimine bağlamak yanlış olmasa gerek.

Erdoğan Aydın ‘Fatih ve Fetih’ adlı eserinde ‘Tarih; tüm insanlık için olduğu gibi bizim de görece ilkel dönemimizi oluşturuyor. Onu bugün için dersler çıkarılan bir hazine olarak kullanmak da mümkün sorgusuz sahiplenip kendimizi diğer halklar- dan üstün varsaymaya çalışmanın aracı yapmak da. Bu iki yaklaşım toplumsal şekillenmemiz üzerindeki sonuçlarının apayrı olacağı açıktır., diye yazıyor. Murat Belge de ‘profesörler aracılığıyla rivayetleri tarih yapıyorlar ve okullarda okutu- yorlar’ diye yazıyor.

Moğollardan, Tatarlardan ve Türkmen aşiretlerden devşirilmiş, kendisine yabancı, Mezopotamya ve Rumeli halkların toprakları üzerinde zora dayalı bir yerleşimi gerçekleştiren bu topluluk, kendisine Türk dediği için de kendisine uygun bir tarih yaratmayı amaç edinmiştir. Bu topluluk yabancı bir ot gibi Mezopotamya topraklarında kök salmış, yerleşik halkları kökten kurutmaya çalışmış ve buna dayanarak bu toprak- larda ebediyen işgalci bir güç gibi yaşamının koşullarını hazırlamıştır. Bu toprakların kendi tarihsel toprakları ve vatanları değil, dışardan gelip bir çok acılar, ızdıraplar çektir --erek yerleştikleri ‘ve kendi vatanları olarak ilan ettikleri topraklar olmasının bir yansıması ve nedenleridir, bütün bu ‘icatlar’’ buluşlar’ ve uydurma teoriler. Bu yapmacık tarih teorileri dil tarihine de yansımış ve Türkçenin diğer bütün dillerin anası olduğu savı ileri sürülmüştür. Bu inkarın ve eğitimin canlı bir ürünü ve

çağımızın belki son Dinazoru Hasan Celal Güzel'i tarif ederseniz bu tarih yazımını tanımlamış olursunuz.

Doğru ve gerçek bir tarih bilinci edinebilmek ancak, sadece Türke yapılan 'haksızlık- ları'değil, aslında Türkün başka halklara yaptığı ve yapmağa devam ettiği haksızlıkların bilincine varmak, meşru ve haklarıymış gibi, kabullendikleri davranışların rahatsızlığını ve onursuzluğunu duymakla mümkündür. Türk topluluğu bunu becerebilecek erdeme ve beceriye sahip olup olmayacağı tarihsel sürece bağlı olarak hep birlikte göreceğiz. Biz bunun olmasını arzuluyoruz. Çünkü savaş hesabımıza gelmiyor. Hiç kimse bizim kadar bu inkar ve baskı politikasından ve savaştan zarar görmemiştir. Kürdler her zaman gerçek bir barıştan ve barışçıl bir çözümden yana olmuştur. Bugün sorun Kürdler değil ---dir, asıl sorun Türklerdir. Çözüme yanaşmayan bu topluluğun ideolojik ve yönlendirme düşüncesi olan ırkçı kemalist düşünce ve onu temsil eden açık, gizli kurum ve kuruluş-larıyla devletin kendisidir.

Bu uydurma ve yalana dayalı tarihin yırtılması zorunludur. Bu ırkçı ve şöven tarih anlayışı yok edilmelidir. Beyinleri işgal eden zorba eğitim kaldırılmalıdır. Irkçılığın ve şövenizmin yuvası olan okullar, üniversiteler, gerçek anlamıyla ilim ve irfan yuvalarına çevrilmelidir. Türk tarih tezi ırkçılığın mezarına gömülmelidir. Çünkü 'Türk tarih tezi, yapılmış her şeyin, öyleki onu kendi elleriyle yıktığı idiasını gururla dile getirdikleri 'osmanlılar döneminde gerçekleşse bile, yapılmış herşeyin doğru, gerekli, iyi ve ilerleme olarak kabul edilmesi üzerine kurulmuştur.' Türkler, insanlık değerlerinin alfabesi, her türden işgalin kayıtsız şartsız rediyle başladığını bilmelidirler. Biz bunu olmazsa olmaz bir insan olma koşulu olarak görüyoruz. Aksi takdirde Türkiye iki yüzlü bir toplum olmaktan kutulamaz. Yine Erdoğan Aydının dile getirdiği gibi; artık kimsenin diğerinin topraklarına göz

dikmediği, eğer halen işgali altında bulunduruyorsa, en kısa zamanda oradan çekileceği, barışçıl, özgür bir toplum ve özgür bir dünya atmosferine sahip olmak istiyorsak, tarihin gerçekleriyle de yüzleşmek zorunda- yız. ‘yüzbinlerce insanın ölümünden’ insanlığın alın teriyle yaratılan değerlerin yağma edilmesinden, kabaca jenosit olarak adlandırılan katliamlardan, ‘aşktan konuşur gibi söz eden bir tarih yazımı’ dünyanın başka kaç ülkenin tarih kitaplarında vardır. İmmanuel Kant,ın dediği gibi ‘Özgürlük, haksızlık oluşturmeyen eylemlerde bulun- ma olanağıdır’.Bu olanağı kullanmak bir haktır ve biz bu hakkı kullanmak zorun dayız.

Inkar, ırkçı eğitimle oluşmuş bir ulusal kültürdür artık, Türkiye

Kendisine prof.dr. önvanını yakıştıran İbrahim Atalay adlı ‘dokuz Eylül Üniversitesi Profesörü, kendi deyimiyle’ yaklaşık 10 yıllık bir süre zarfında hazırlamaya çalıştığı ve 2002 yılında yayımladığı ‘dünya coğrafyası’ adlı orta dereceli öğretim için, okul kitabın- da şöyle diyor:’ Ülkeler arasında entegrasyonun sağlanmasında ülkelerin ve top- lumların çeşitli potansiyel ve kültürel özelliklerinin bilinmesi önemli kolaylık sağlamaktadır... Ayrıca bir ülkenin dünya üzerindeki yeri ve önemini anlamak, çağdaşlaşma yolunda ilerlemek, komşu ülkeleri ve dünyayı tanımakla mümkün- dür. Bu nedenle eğitime önem veren gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler, genç- lerine global bir dünya görüşü kazandırmak amacıyla dünya coğrafyasını okullarında zorunlu bir ders olarak okutmaktadır. ‘Türkiye’de de üniversitede ve orta dereceli okullarda ülkeler coğrafyası dersleri verilmektedir, diyerek yazımına devamla’hasbelkader son 10 yılı aşkın bir zamandan beri, uluslararası bilimsel araştırma projelerinde görev almam ve uluslararası kongre ve sempozyumlara katılmam, ülkeleri tanımamı ve ülkeler hakkında kaynak

bulmamı önemli ölçüde kolaylaştırarak bu amacıma ulaşmamı önemli ölçüde sağlamıştır...Ülkelerin işlenmesinde tarihi bilgilere yerverilmesinin nedeni; ülkelerin günümüzdeki siyasi, sosyal ve ekonomik yapısının daha iyi anlaşılmasına yardımcı olmasıdır ..diyor. Bu kitap orta dereceli okullarda okutulan bir kitap olduğu için gerçekten çok önemlidir. Düşünün bir kere bu tür bir eğitimle çocuklarımız eğitiliyor. Devam edelim. Bu zat ülkeler coğrafyasının işlenmesinde yakın tarihin belirlenmesini bir zorunluluk olarak kabul ediyor...kısaca Türkiye hakkında da kısa bilgi verilmiştir. Kitapta herhangi bir ideolojinin vurgulanmamasına özen gösterilmeye çalışılmıştır. 'Diyerek osmalılara geçiyor. Bu "bilim" adamından aktardığım sıkıcı alıntılar gerekli gördüm. Bu satırları okuyan her insan bu adamı büyük bir tarih uzmanı ve büyük bir demokrat olarak algılaya -bilir. Türk tarih ve "bilim" adamların ikiyüzlülüğü ve tarihe saygısızlıklarını bu adamın yazımında görmek olanaklı olduğu için okuyucuya sıkıcı gelse de yazmayı uygun gördüm. Diğer önemli husus ise bu kitabın milli eğitim bakanlığı tarafından kabul edilmesidir. Çünkü bu kitap okullarda ders kitabı olarak okutuluyor. Kitapta herhangi bir ideolojiye vurgu yapılmadığı idiası var. Ona göre bir ulusu inkar etmek ideolojik bir olgu değildir. Çünkü Kürdleri inkar etmek nede olsa adettir ve her kesim tarafından normal karşılandığı için ideolojik bir duruş ve toplumsal bir suç olmaktan çıkmıştır. Kürdlerin inkarı toplumun kollektif kültürünü oluşturduğu için de günah olmaktan çıkmıştır. Inkar toplumun yurttaşlık görevleri ile eş tululmaktadır. Kürdleri inkar etmiyen, kişi ve gruplar yurttaş bile kabul edilmiyorlar. Yurtseverliğin kıstası Türkiye'de kesinkes Kürdleri inkar etmektir ve bu bir toplumsal kültürün vazgeçilmez unsurunu oluşturmaktadır. "çağdaşlaşma yolunda ilerlemek, komşu ülkeleri ve dünyayı tanımakla mümkündür." söylemini aşağıda, görüleceği gibi Kürdleri

inkar etmekte somutlaştırıyor. Bu zat sadece coğrafiyayı değil, tarihi ve tarihsel gerçekleri de alt-üst ediyor.Osmanlıları şöyle tarif ediyor: 1299 da sөгüt'te kurulduktan sonra 17.yüzyıl sonuna kadar sürekli toprak kazanan(toprak kazanıyor işgal etmiyor NB) osmalı devleti'nin Avrupa'ya doğru başlattığı fetihler, daha sonra Afrika ve güneybatı Asya'da da devam etmiştir. Fethettiği ölkelerin költürel geleneklerine saygı gösteren ve sadece vergi alan Osmanlılar, batılıların sömürgecilik (batılılar sömürgeci fakat Osmanlı ise fetihçi, kahraman ve saygılı gösteriliyor NB)ve ticari sistemini uygulamıştır'. Diyor.

Türkiye bölümünde ise '1071 yılından itibaren selçuklu Türklerinin Anadolu'ya yerleşmeleri ile Anadolu'da Türk-islam dönemi başlamıştır' diyerek açıkça koca bir yalanı tarihleştirmektedir. O dönemde Türkten söz edilmemiştir. O dönemde Türk islam sentezi veya Türk-islam döneminden söz etmek tarihi tersyüz etmekten öte bir anlam ifade etmiyor...Çünkü 1921-24 lere kadar ulus olarak Türkten hiç bir yerde söz edilme- miştir. Brakalım Türkleri, o dönemde dünyada bile ulustan, ulus-devlet kavramından

söz edilemiyor. Ortadoğuda, Asyada ise ulus kavramı ve bilinci çok yeni bir kavramdır. "İtalyan rüzgârının estiği 1920'lerde Ankara'nın söyleminde Orta Asya'nın adı geçmez. 1930'larda Alman rüzgârı eser ve Atatürk kendini olağanüstü bir şevkle, Orta Asya'dan tüm dünyaya egemen olmuş atalarımız efsanesine adadı. Tüm dünya dillerinin Türklere turediği, dünyaya medeniyeti Türklerin götürdüğü söylendi." Seven Nisanyani Türkiye coğrafiyası ve komşularından söz ederken Atalay şöyle diyor: Bölge etnik yönden önemli farklılıklar gösterir.'Türkler ise Türkiye'de,Yunanistanın doğusundaki Batı Tarakyada ve Bulgaristan'ın genellikle güney, Romanyanın güneydoğu ve Irakın kuzey kesimlerinde bulunur. Azeri Turkleri Nahcivan ve İran'ın batı

kesimindedir. Kökeni türk olan Kürtler de Türkiye, İran, Irak üçgeninde yaşar. Türkiyede Türk Kürt ayrımı yapılmamaktadır. Devlet idaresinin her kesiminde, iş adamları, öğretim üyeleri arasında Türkü de Kürdü de görev yapmaktadır.’ Diyerek 10 yıllık bilimsel araştırmasını, Kürdlerin bir millet olarak var olmadığını ancak Kürdçe konuşan Türk kökenli bir gruptan söz edilebilir gibi saçma ve ırkçı bir senteze, adamaktadır. Bu kadar basit, pirimitif ve bu kadar bilim dışı ve ‘korkuya dayalı’ hoyratça ve keyfice bir saptamayı yapma cesaretini hangi bilim- sel ahlaka ve hangi bilimsel tecrübeye dayanarak yazabiliyor ve bunu okullarda bir ‘bilimsel coğrafya’ kitabı olarak okutabilme cesaretini gösterebiliyor. Bu kitabı okullarda okutma kararı veren devlet ve hükümet yetkilerine ne denmeli? Bu ‘bilimsel araştırma’ ya ne demeli?. Bu çok bilimsel zat İranı yazarkende çok rahatça Azerice yerine Türkçeyi ve Azeriler yerine Türkleri yazıyor. Burada ‘Türk kökenli’ Kürtlerden hiç söz etmiyor. Resmi dilin farsça ve diğer dillerin de arapça ve tükçe olduğunu yazıyor. Bu adam Iranda Kürdçenin hiç bir zaman Türkiyedeki gibi yasaklı olmadığını bilmiyormu? Resmi olarak bir Kürdistan bölgesinin olduğunu ve bölgenin valisi olduğunu bilmiyormu? İran Parlementosunda Kürd milletvekillerin olduğunu bilmiyormu? Tahran üniversitesinde Kürdçe dilbölümünün olduğunu bilmiyormu? Tarihin hiç bir döneminde İran devletinin Türk devleti gibi Kürdleri İnkâr etmediğini bilmiyormu? Zaman zaman Kürdçe TV yayını olduğunu bilmiyormu? Biliyor tabi. Fakat bütün bunları rahatlıkla görmemezlikten gelmeyi bilime ve Türk yurtseverliğine adıyor. Yanlış anlaşılmasın Iranda Kürdlerin sorunları olmadığı ve Kürd Sorunun çözüldüğü anlamı çıkarılmamalıdır. Sadece var olan durumu anlatmak ve Atalay’ın doğru söylemediğini kanıtlamak, açısından vurgulanması önemli görülmüştür. Türkçe ise iranda resmi bir

dil değildir. Ancak Azerice konuşan büyük bir ulusal guruptan söz edilebilir. Azeriler de Türk değildirler.

Irakı anlatırken burada da resmi dilin arapça olduğunu ve Türkçenin de sanki ikinci bir dil imiş gibi konuşulduğunu yazıyor. Kürtçenin Irakta resmi ikinci bir dil olduğu gerçeğine hiç mi hiç dokunmuyor. 2002 yılında çıkan bu ‘bilimsel’ kitabın yazarının kürt dilinin Irakta resmi bir dil olduğu gerçeğinden haberdar olmaması olanaksızdır. Ne varki Irakta Kürdçe hiç bir zaman Türkiye’deki gibi yasaklı bir dil olmamıştır, tarihsel olarak arapça kadar olmazsa da okullarda ve üniversitelerde Kürdçe okutulmuştur. Türkçe diye adlandırdığı (Türkmence) ise bu ülkede ancak Kürdistanın kurulmasıyla okullarda serbestçe okutulmaya başlanmış ve her türden basın yayın olanağına kavuşmuştur.

Altay’ın doğru söylemediği ortadır. Böyle bir uydurmaya gerek duymasının nedeni ise sadece Kürd inkarı kültürüdür. Bilimsel korkudur. Fakat eğer bilim adına bir şey söylenecekse, bu uydurmanın bilimsel ahlaka sığdıramıyacağıdır. Nufustan söz ederken ‘Nufusun büyük bir bölümü %65 Araplar oluşturur. Kuzeyde ise Türkler yaşar. Musul, Zaho, Kerkük ve Süleymaniye kentleri Türklerin de yaşadığı yerleşim birimleridir’ diyerek Kürdlerden hiç söz etmemeyi ‘bir köylü kurnazlığıyla’ aslında kürtlerin olmadığını kanıtlamaya çalışıyor. Dünyada bilim adına hareket eden ve bu kadar bilimle alay eden bir insana raslamak olanaksız olsa gerek. Eger bu adam sadece bir kitap yazmış olsaydı bir dereceye kadar kendi görüşüdür diye önem verilmeyebilirdi. Fakat bu kitap dünya coğrafyası olarak okullarda eğitim kitabı olarak okutulduğu için önem kazanıyor ve ciddi bir suç olarak ortaya çıkıyor.

Dolayısıyla kitaptaki tesbitler, devletin reasmi tesbitleri olarak kabul ediliyor. Bu zat Suryeyi anlatırken de resmi dilin arapça olduğunu diğer dillerin de Fransızca ve İngilizce

olduğunu vurgulur. Kısacası ortadoğuyu tarif ederken bütün bilimsel araştırmasını Kürdlerin ulus olarak olmadığını kanıtlamaya adanmıştır. ‘Suriyenin kuzeyindeki yerleşimlerde Türkler de yaşar. Burada ülkemizdeki vatandaşlarımızın akrabaları dini bayramlarda sınır bölgesinde vedalaşırlar’ diyerek Suriyedeki Kürdlerin de Türk olduğu imajını yayıyor.

Altay’ın İnkarı aslında Devletin inkar politikasının sadece küçük bir parçasıdır. Türkiyede mahkemeye çıkan bir kürt yurtseveri, ifadeyi Kürdçe vereceğini söylerken ‘adaleti ve hakkı’ temsil eden mahkeme heyeti bu ‘yüce divan’adına ‘eğer Kürdçe ifade vereceksen türk kimliğini bırakman gerekir dahası da böyle davranırsan kuzey iraka gitmen gerekir’(Roj TV gece haberleri 27/4.07) diyerek Türkiyede Kürdlerin olmadığını, vardır diyenlerin de yeri ‘kuzey Irak’dediği Güney Kürdistanı demek istiyordu.

Genel kurmay başkanı Hilmi Özkök hakimın bu davranışından önce Kurdistan devlet başkanı sayın Mesut Barzaninin konuşmaları ile ilgili bir açıklamasında Kürdleri ‘İrkçi’olmak -la suçlamış ve devletin yasal ve yasal olmayan kurum ve kuruluşlarına cesaret vermişti. Abdulah Gülün cumhurbaşkanlığı adaylığının açıklanmasından sonra 28/4.07 tarihinde açıklama yapan genel kurmay başkanı ‘ne mutlu türküm demiyenleri’ açık düşman olarak ilan etmişti. Demeki sadece profesörler değil, devlet başkanları, genel kurmay başkanları, başbakanları da aynı düşüncüyü paylaşıyorlar. Eğer bir ülkede mahkemeler, üniversiteler, ordu, partiler ve parlamento bir konuda ortak bir düşüncüyü ve duruşu paylaşıyorsa, bu düşüncenin ve duruşun bir ulusal kültürü oluşturduğunu söyleyebiliriz. Dolayısıyla Kürdleri inkar etme olgusu, Türklerin ortak bir kültürünü oluşturduğunu rahatlıkla söyleyebiliriz.

Biz ve onlar

Türk, Arap ve Fars devletleri sömürgeci yapılarını ayakta tutmak için hep Kürdleri tartıştılar. Kürdlerle uğrıştılar. Kimileri Kürdlerin olmadığını kimileri ise Kürdlerin de müslüman oldukları ve dolayısıyla ayrı tarafları olmadıkları savlariyla Kürdleri yok etme plan ve teorileri ile uğraşıp durdular. Bu süreç birinci dünya savaşı sürecinden sonra oluşturulan "ulus devlet" kuramların merkezini oluşturmaya başladı. Irak, İran, Suriye ve Türkiye devletlerini yıllarca meşgul etti. Bu devletlerin Sosyoekonomik, sosyopolitik ve sosyopisikolojik ile tarihi araştırmaların birinci ve öncelikli maddesini oluşturdu.

Bunlardan Türkiye devleti varlığını ve yokluğunu buna bağladı. Türkiye’de siyasal ve ekonomik istikrarsızlığın, güvensizlik ve korkulu ortamın oluşmasında Kürd ulusal sorunu belirleyici bir rol oynamaktadır. 90 yıllık cumhuriyet tarihinde her sorunun, her olayın, her geliş- menin arkasında Kürdleri gördü ve bu sorunu çok daha canlı olarak göndemde tuttu. 90 yıllık tarihinde bu devlet kendisini meşru kılmak için Kürdleri inkar etti. çünkü bu devletin meşruluğunu sorgulayan sadece Kürdler oldu. Tarih, coğrafya ve edebiyat eğitiminin temellerini bu inkar oluşturdu. Politik çalışmaların, uluslararası ilişkilerin temelini yine bu inkar üzerine oluşturup geliştirdi. Askeri eğitim, silahlı kuvvetlerin’ hakimiyet felsefesinin temelinde yine bu inkar vardır. Bütün askeri darbelerin arkasındaki esrarengiz argumanların başında bu inkar yatmaktadır. Bütün seçimlerin "yasak ve sınırlamalar"ın perde arkasındaki aktörün inkar olduğu açıktır. Devlet kurumları, yayın organları, iletişim araçları ve topyekün okulları yönlendiren bu inkardır. Mahkemelerin en meşhur idamları ve cezaların nedenleri bu inkar oluştur- muştur. Bütün savaşların, bütün miting ve toplantıların, bütün

grevlerin, bütün direnişlerin çevresinde bu inkarı görmek mümkündür. Bütün zamların, fakirliğin, sefaletin, fuhuşun, ahlaksizliğin, bilinçsizliğin, cahilliğin, temelinde bu inkar yatmaktadır. Dünya ile kötü ilişkilerin, Koreye savaşa gitmenin, Kıbrısı işgal etmenin, Afganistana, İraka ,Yugoslavyaya "Barış" gücü göndermenin, İsrail ile Flistin arasında arbulucu olmanın temelinde bu inkar yatmaktadır. İran ve Suriye katilleriyle bir araya gelip anlaşmaya varmanın, Nato'ya girmenin, açlık sınırında yaşamını sürdüren milyonlarca insana rağmen silahlı kuvvetlere ve ordunun üst kademelerin lüks yaşamalarına, silahlanmaya harcanan milyarlarca doların arkasındaki "açıklanmayan"neden bu inkar politikasıdır. Ergenekon, Mergenekon, JITEM, Susurluk denen ve aslında Ordunun ve devletin kendisi olan karanlık güç ve odakların arkasındaki gizli-açık neden bu inkardır. Din ve mezhep kavgasının merkezindeki neden yine bu inkardır. Din işleri başkanlığına yapılan yatırımların ve ayırımcılığın arkasındaki en temel sorun yine bu inkardır.

Görüldüğü gibi Türk devleti Kürdistan üzerindeki işgalini meşrulaştırmak için bütün kurum ve kuruluşlarıyla bir saldırı temelinde Kürdleri yok etmeyi amaçlamaktadır. Kürdler ise hep müdafa hukukunu kullanmışlardır.. Bu hukuka işlerlik kazanmak için devletin meşru olmayan yasalarını zorlamışlardır. Kürdler insanlık onurunu ayaklar altında ezdirmemek için direnmişlerdir, direniyorlar.

Kürdlerde en belirgin özellik ise meşru olmayan bu statükoya karşı silahlı ve barışçıl direnişlere baş vurmasıdır. Devlet bütün askeri ve politik olanaklarını kullanarak direnişleri hunharca bastırmıştır. Devlet her türlü yöntemi kullanmayı mübah görmüştür. Köyleri boşaltmayı, yıkmayı, binlerce insanı cezalandırmayı, faili meçhul cinayetleri işlemeyi, devlet terörünü sürekli yürürlükte tutmayı, açık ve

gizli anti-Kürd örgütleri kurmayı ve kollamayı, topyekün eğitim ve öğretim kurumlarını seferber etmeyi, tarih kurumlarını ve tarih "uzmanları" nı harekete geçirmeyi, dil "uzmanlarını" devreye sokmayı, faşist ve sömürgeci yasaları parlamentodan çıkarmayı, camilerde bar bar bagıran devlet borazanı imamları devreye sokmayı devletin vazgeçilmez, olmazsa olmaz görevleri olarak görmüştür.

Buna karşılık Kürdlerdeki gelişme sürece cevap verecek durumda değildir. Sadece saldırılara karşı direnmek yetmiyor. Direnmenin bir yaşam biçimi haline gelmesinin yanısıra artık saldırı stratejilerinin hazırlanması ve bu stratejilerin merkezinde tarih yazımı yer almalıdır. Türk tarih yazımına ve resmi devlet söylemine karşı Kürdler kendi tarih yazımını oluşturmalıdır. Kürd tarih yazımı bilimsel olmak zorundadır. Sömürgecilerin red ve inşar politikalarının temel kaynağını oluşturan resmi tarih yazımına ve yöntemlerine karşı tepkisel bir cevap gibi oluşturulan Kürd tarih yazımı, gerçek Kürd tarih yazımı olamaz. Bir tarih yazımı başka bir tarih yazımına cevap olarak yazılamaz. Yazılmamalıdır. Kürdlerde resmi tarih yazımı olamaz. Çünkü eğer tarih yazımı bilime dayanıyorsa ki dayanmak zorundadır, o zaman gerçek tarih yazımı veya bilimsel tarih yazımı olarak adlandırılan tarih yazımı resmi tarih yazımı değildir, olamaz. Tarih yazımı bilimin verilerine bağlı olarak değişikliğe açık olmak zorundadır. Resmi tarih yazımı hem bilime aykırıdır hem de bilimin yeni verilerini dikkate almayan, değişikliğe kapalı olan ırkçı bir tarih yazımıdır. Son yıllarda Kürdlerin Kürd tarih yazımına önem vermeleri olumlu bir gelişmedir. Gerçekte normal olan da Kürdlerin kendi tarihlerini kendileri yazmalarıdır. Fakat Kürd tarih yazımı, eğer Türk tarih yazımına karşı bir tepki temelinde oluşuyor ve başka ulusların inkarına yöneliyorsa bu kabul edilir bir Kürd tarih yazımı olamaz. Kürd tarih yazımı bilimin yeni verilerine dayanmak

zorundadır. Eger tarihimizi, Türk tarihçilerin tarih yazımı yöntemiyle yazmağa kalkışırsak -ki bu bizi başkasını inkara götürebilir- tarihimizi ırkçı Türk tarih yazımından ayıracak bir noktayı bulmakta zorlanacağımız açıktır. Birkaç Kürd tarihçi, araştırmacı ve yazarın, Türk tarih yazımında karakter -istik olarak belirginlik kazanan tarih öncesi kavimlere sahiplenme, halen tartışmalı olan kimi kavimlerin kültürüne sahip çıkma gibi bilim dışı ve inkarcı bir yaklaşımla yazdıkları tarih yazımına benzer bir tarih yazımına baş vurmaları doğru değildir. Bu tür araştırmalar tarihi araştırmak bakımından faydalı olan yönleri olabilir. Teşvik edici olabilir. Fakat gerçek Kürd tarih yazımı olamaz. Türk tarihçileri gibi, medeniyetin, hatta insanlığın yaşam kaynağında Kürdleri görmek ve bu anlayışı tarihleştirmek gibi bir yanılgiya düşmemelidir, Kürd tarihçileri. Dolayısıyla Kürd kültür ve uygarlığına sahip çıkma adına, başka kavimleri inkara varan söylemleri ileri sürmek, ve bundan yola çıkarak tarihi sonuçlara varmak, bizi ırkçı ve şovenist Türk, Arap ve Fars tarihçilerden ayıran belirgin yanımızı ortaya koymakta da zorlanacağız. Çünkü araştırmalar olduğu sürece tarih yazımı tartışmalı olacaktır ve yazılan tarih yazımın da her zaman değişikliğe tabi tutulması mümkün olacaktır. Fakat Kürdler kendi değerlerine sahip çıkmalıdırlar. Dolayısıyla tarihimizi yazacağız, değerlerimize sahip çıkacağız, fakat hiç bir ulusu, halkı, kavmi, grubu inkara varan söylemleri ileri sürmeden, bilime dayalı, sağlıklı ve değişikliğe açık bir tarih yazımını yaratacağız.

Devletin zayıf noktası onun geçmişidir. Tarihtir.

Türklerin en zayıf noktası askeri alan degildir. Her türü imhayi göze alabilecek kadar acımasız bir askeri aygıtı sahiptir. Türkiyenin en zayıf noktası, Türkün ulusal tarihidir.

Tarihin hiç bir döneminde bir ulusal topluluk olarak kendilerinden söz edilmemiş olması noktasıdır. Uydurma teorilerle bugüne kadar hangi tarihte Türkten söz edildiği, Türk denilen topluluğun nereden geldiği, nerede yaşadıkları konusunda değişik teoriler vardır ve 90 yıllık cumhuriyet tarihi boyunca bunu ispatlamaya çalışmış olmalarına rağmen halen Türklerin nerede yaşadıkları, nereden geldikleri, ne tür bir dil kullandıkları konusunda ne bir hemfikirlik oluşturmuşlardır ne de Türke bir yer bulmuşlardır. Buldukları tek yer bugünkü Türkiye topraklarıdır. Bu toprakların kime ait oldukları ise kendileri çok iyi bilmektedirler. Bu toprakların tarihsel olarak Türke ait olmadığını zaman zaman teslim etmek zorunda da kalmışlardır.

Kürdler ise bugüne kadar hiç bir ulusun, azınlığın veya grubun varlık sorununu göndeme getirmemişlerdir. Herkesi kendilerini/kendisini adlandırdığı ve tarif ettiği gibi kabul etmiş-lerdir. Kendisini Türk olarak tarif eden kimi Kürd kesimlerini bile kendi kişilikleriyle izah etmeyi uygun görmüştür. Ben kendimi nasıl tarif ediyorsam ben oyum ilkesinden hareketle her individin kimlik ve siyasi tercih konusunu normal karşılamasa dahi bunu olduğu gibi kabul etmiştir. Kürdler kendilerini Kürd olarak tarif etmeyen bir individe yok sen Kürdsün anlayışında direnmemişlerdir. Ne varki Türkleri oluşturan kesimlerin Türk olmadıkları tarihi gerçeği de vurgulamayı tarihi bir zorunluluk olarak izah etmeyi uygun görmüşlerdir.

Son dönemlerde Türk tarihçileri,Türk tarih ve dil kurumları, üniversiteler basın ve yayın Kürdleri inkar eden Türk tarih tezini ispatlamaya yönelik bir seferberlik içine girmişlerdir. Bunun tek bir nedeni vardır: Kürdlerin ulusal tepkilerin çağdaş ulusal tepkileri kapsayacak niteliğe bürünmesi ve federal bir Kürd devletinin oluşmasıdır. Bunlar devletin ırkçı ve sömürgeci kurumlarını yeniden

hareketlendirdi. Askeri ve siyasi yapı büyük olanaklarla bu kurumları ve kişilikleri desteklemekte ve onlara gereken yardımı yapmaktadır. Kürdistan ulusal kurtuluş çizgisini rayından saptırmak, Kürdistan sorunu diye bir sorunun olmadığını ispatlamak, Kürdistan ve Kürd diye coğrafik bir yer ve ulustan söz edilemezliğini kendilerince ortaya koymak gibi görevleri üstlemişlerdir. Ulusal sorun, etnik sorun, azınlıkların sorunları, alt ve üst kimlik, ulus-devlet, uluslaşma, demokratik cumhuriyet, ortadogu konfederasyonu, Türk-kimliğinin sadece Türkleri değil bütün vatandaşların üst kimliğini oluşturuyor gibi saçma, teorilerle, resmi tarih yazımı yeniden yeni versiyonlarla güncelleştirilmek isteniyor. Amaç yol şaşırtma, ve hedeften uzaklaştırmadır. Sorun bulanıklaştırılıyor. Suni tartışma ve polemiklerle gündem değiştiriliyor. Gerçekler örtbas ediliyor.

Ulusal geleneklerin icat edilmesi, milliyetçilik ve ırkçılık teorisine en büyük katkıdır. Bunu en iyi şekilde Türkler yapmışlardır. Bütün geleneklerin icadının temelinde, bütün insanlık değerlerini dışlayan asimilasyoncu-her alanda, tarih, dil, kültür- bir devletin yaratılması-dir. Yoktan var edilen bir devletin bütün tahribatlarına karşı direnen ve "her şeye rağmen kendi kıstaslarına göre aşılması gereken yabancı tahakümün ve gaspın redi" şiarıyla Kürd halkı aralıksız bir mücadeleyi sürdürdü. Sömürgeciliğin ve asimilasyoncu devletin egemenliğine son verme girişimlerine karşı, son yıllarda Kürdler arasında döneme denk düşen kemalist merkezli sömürgeci teoriler üretilmeye başlandı. "dış baskıyla karşı karşıya kalan karşıtların-Türk ve Kürdlerin- yarattığı gerilimleri barıştırmamanın tek yolu" olarak piyasaya sürülen ve "bağdaştırmacılık stratejisi"ne kaynak olarak hergün yeniden, bu topraklara yabancı, değişik türden görüş ve teorileri üreten bir süreçten söz edebiliriz. Bu teoriler, gelenekselleşmiş kürd direnişini içten yıkma stratejisinin birer parçalarıdır. Isbirlikçi

veya direniş kırılcılığı terimleriyle tarif edebileceğimiz bu içten yıkma teorileri, devletin yeni bir paradigmayı yaratma ve bu paradigmaya kürdleri ortak etme çabalarıyla eş zamanlı yürütölmektedir.

Bu yeni bir sömürgeci modeldir. Bu modeli, sömürgeciliğı meşrulaştırma modeli olarak tarif etmemiz da mümkündür. Anti sömürgeci mücadelenin uluslararasılaşmasına karşı üretilen ve Kürd halkına mal edilmeye çalışılan yeni, güdümlü işgal teorileridir. Bu modelin temelinde öteki tarafın-Türklerin bütün tehditlerine ve baskılarına rağmen Kürd halkını "bağdaştırma stratejisi" ne angaje etme stratejisidir. Bu aynı zamanda hakim ve saldırganın yeni ulusal saptamaları olarak da ortaya çıkıyor. Bu yeni icatlar, tarihi yeniden yorumlama ve "bağdaştırma stratejisi"ne uygunluğu doğrultusunda, egemen tarafa bir üstünlük kazanma imkanını veriyor. Bu teorilerle Kürdler asimilasyoncu devletin tarihsel yalanlarına ortak ediliyor. Bu teorilerin yer edinmesi için de tehdit altındaki kimliğı canlandırma kılıfını halkın başına geçirerek, işbirlikçi ve direniş kırılcılığını gizlemeyi ihmal etmiyor. Kürd halkına yabancı ne yazık ki Kürd halkı içinde yer edinmiş" bağdaştırma strateji" si devletle entegre politikasının yeni bir versiyonu ve devlet çıkarlarına uygun ama değişik motivasyonlarla sürece cevap verecek tek ideolojik bir strateji olarak varlığını sürdürmesi, alternatifsiz olması, Kürd ulusal direnişin en zayıf noktasını teşkil ediyor.

Bu süreçte egemene "bağdaştırma strateji"si ile bağlanan bu görüş, Kürd kimliğinin simgelerini manipule etmeye çalışıyor. Fakat "bağdaştırma stratejisi"nin ideolojik ve teorik icatları "Kürd baharına" takılarak yerlebir edilme sürecine giriyor. Bunu gören asimilasyoncu Türk devleti, bu teorileri güçlendirmek için seferber oluyor. Hergün yeni tarihçileri ortaya çıkariyor ve hergün yeni teorileri de icat

etmeyi ihmal etmiyor. Gündemi işgal etme projesine her şeyi feda edebiliyor. Sömürgeci Türk devleti zora dayalı bir politik egemenlikle Kürd ulusunu yok edeceğini sanıyor. Nafile.

Şövenist ve ırkçı tarihçiler ulusu yok sayan savlariyla, süreç içinde sorunun unutulup gideceğini sanıyorlar. Ekonomik ve sosyal koşulların iyileştirilmesi savına sarılarak "entegrasyon" ve "asimilasyon"a öncelik tanıyan sosyal şöven, sosyal sömürgeci güçlerin çabaları hep tepki yaratıyor. Kapitalizmin gelişmesiyle- sanayileşme artıkça ulusallaşma -nın da azalacağını, ulusların giderek rollerini tamamliyecaklarını ve giderek yok olacaklarını ileri süren enternasyonalcilerin kuramları yanlış çıkıyor. Kürd ulusu var oldu ve olmaya devam ediyor. Kürd ulusu vardır, Kürd ulusal sorunu vardır, Kürdistan sorunu vardır ve bu sorun çözülmeden, çözülmez bir sorun olarak devam ediyor.

Devletin meşruluğu, yönetilenlerin "günüllü kulluğunun" yaratılmasında yatıyor. Bu ilk basta baskıyla denendi. Fakat baskı tek başına devletin meşruluğunu kanıtlamaya yetmiyor. Kalıcı ve başlıca olgu, devleti ve devlet yönetimini meşrulaştıran söylemler ve bu söylemleri benimseyen yönetilenlerin iktidara olur vermeleriyle mümkündür. Devlet, yönetilenleri devletin ortak suçluları olarak eğitmeleri gerekmektedir. Türkiye'de eğitim sistemi hep buna yönelik olmuştur. Bugün her Türküm diyen-ister Türk ister devşirme türk olsun fark etmez- devletin avukatlığına soyunması bunun açık bir kanıtıdır. Türk devleti bu alanda epey başarı kazandığı söylenebilir. Fakat bunun, soruna çözüm olamadığı anlaşıldı .Askeri darbelerle meşruluğunu kanıtlamayan Türk devleti eğitime ve ideolojik seferberliğe önem vererek bunu belli ölçüde başarabilmiştir. Fakat Kürd denen bu "çıban yok edilmedikçe" devletin meşruluğu bir bütün olarak mümkün değildir. Kürdler arasında Kürdler adına devleti meşrulaştıran grup, parti ve

şahısların olması bu kaideyi asla değıştirmeyecektir. Kürd kendi kaderini kendisi tayın etmediğı sürece devletin meşruluğı hep havada salanacak ve Kürd her zaman devletin korkulu rüyası olarak kalacaktır.

TARİH YAZIMI, YORUMLAMASI VE ARGUMANLARI

Geçmiş bölümlerde diğerkonularla birlikte tarih yazımından söz etmiştik. Bundan sonra da tarih yazımın nasıl olduğı ve nasıl olması gerektiğı konusuna değineceğim. Çünkü Türkiye’de en fazla çarpıtılan, tersyüz edilen ve Türk olmayan ulus ve halklara karşı Kullanılan ve şövenist eğitimin temel taşını oluşturan bir dal olarak tarih ve tarih yazımı Türkiyenin toplumsal yapılanmasında önemli bir rol oynamıştır. Konumuz tarihin ve tarih yazımının karakteristik yapısı ve ulusal-toplumsal anlayışıdır.

Tarihi yazmak, dolayısıyla tarihsel süreçleri ve ulusların tarihsel geçmişlerini yurumlamak hem önemlidir hem de gereklidir. Çünkü tarih bilinmeden bugünkü olayları yorumlamak bizi hem yanıltır hem de sağlıklı ve objektif bir çözümlemeden uzaklaştırır.

İlk tarih yazımı, şimdiye kadar bilindiğı kadariyle, Sümerlerden Asurlara ve Mısırlılara kadar uzanmıştır. Bu tarih yazımı güncel olayları, zaferleri ve aşk destanlarıyla başlamış, Grek (Yunan) ve Romalılarla devam etmiş ve günümüze kadar bir zincirin halkaları gibi nesilden nesile aktararak insanlığın ortak hazinesi olarak varlığını sürdürmüştür.

Tarihsel yazımın kısa geçmişı

Platon (m.ö 427-347) ‘ araştırılmayan bir yaşamın yaşanmaya değerkolmadığını’ söyler. Batı dillerinde Grekçeden gelme bir kelime olan ‘historia’ ile tarih adlandırılır. Bunun anlamı ise, soruşturmak, sorarak

öğrenmek, sorgulamak gibi geniş bir anlama geldiği gibi,araştırmak alamaına da geliyor.

Cicero(M.Ö 106.43) ‘Peter Historiae’ tarihin babası olarak adlandırdığı Grek tarihçisi Herodotos (m.ö 484-424) un yazımını historie olarak tanımlar. Her nekadar Herodotos,tan önce Mezopotamyada yazılı destanlar, yasalar, yazılı tarih olarak gösterilmiş olsa da asıl olarak tarih yazımı Herodotosla başlatılır. Bunun nekadar doğru olduğu sorunu ise halen tartışma konusudur.

Yeni toprakların fethi ile başlayan Grek-Roma sürüveni, yayılma amaciyla da olsa uzak diyarlardaki kavimlerin yaşam koşulları ve biçimleriyle tanışmış ve bu bilgileri yazılı hale getirmişlerdir. Bugün birçok ulus kendi geçmişlerini Grek-Roma sürüvenin yazıtlarında buluyorsa bunun anlamı olsa gerek.Tarihin gerçeği anlatması gerektiğini söyleyen Herodotos, tarihi kısmen insanların ne yaptıklarını öğrenmek kısmen de yaptıklarına anlam verebilmek ve yaptıklarını açığa çıkarmak olarak tarif eder.

Thukydides, tarihsel yazımın kanıta dayanması gerektiğini savunmakla beraber,kendi gözlemlerine dayanarak da tarih yazımını bir yorumlama olarak tarif eder.

Grek-Roma yazıtlarında Mezopotamya halkların yazımlarında olduğu gibi kahramanlık destanlarına rastlanır. Homerosun kahramanlık destanları bunların başında gelir. Homeros destanlarının grekçenin iki lehçesi olan İon ve Aiol unsurlarını bir arada kullanılarak, yazılmış olmasını edebiyat açısından büyük bir zenginlik olarak ifade eden filozofların başında Thukydides gelmektedir.

Bu tür kahramanlık ve aşk destanları Kürd tarih ve edebiyat yazımında da yaygın olarak varlık göstermesi, Kürdlerin köklü bir tarih ve edebiyat yazımını kanıtlar. Ancak tarihsel yazım ile destan yazımı arasında bir fark vardır ve bunu görmek durumundayız. Tarihsel yazım, gerçekleri veya

yaşanmış olayları düz yazı biçiminde anlatması olarak tarif edilirken destan veya şiir ise gerçekleri dile getirdiği gibi asıl olarak fantaziye dayanan ölçülü yazı biçiminde tarif edilir. Kürdlerdeki destan yazımı tarihsel yazımlar gibi hem tarihin canlı birer şahitleri gibi hem de Kürd edebiyatının üstün karakterini ortaya koymaktadır. Çünkü bunlarda hem gerçek hem de fantazi vardır.

Herodotosun yazıtları bir tarih eseri olduğunun kabulü, gerçekleri ve yaşanmış olayları dile getirmiş olmasında yatiyor. Destanlar ise genellikle yaşanmış olanı değil, yaşanabilecek olanı fantazilerle, güzel sözlerle dile getirilmesi olarak tarif edilir.

Aristoteles, destanları daha felsefi olduğu gerekçesiyle onları daha üstün yazıtlar olarak niteliyor.Cicero,ya göre ise tarihsel eser veya tarihsel yazımın kaynağı ve ölçütü gerçekliktir. Destanın ölçütü ise zevktir. Cicero,nun söylediği çok önemlidir. Çünkü bir tarih yazımı sorumluluk bakımından, destan yazımından çok farklıdır. Tarih yazımında yanlış olarak dile getirilen bir tarihsel olay, gelecek nesillerin de aynı hatada devam etmelerini sağlayacak bir oratımı hazırlamış olur. Böyle bir riski destan kısmen de olsa taşıyor. Bundan dolayı tarihçi söylediği, yazdığı her şeyin doğruluğunu bilmesi, araştırması ve ikna olması, diğer yandan da taraf tutmaktan kaçınması gerektiğini dile getirir.

Lukianos, destanların yasalarını ve amaçlarını tarif ederken onların özgürce yazılmasına dikat çeker. Tarihsel yazımı ise sorumlu olmasında yatığını söyler. Tarihsel yazımın amacı insanlığa yararlı olmasında olduğunu ve bu yararlanmaya da ancak doğruyu anlatmakla ulaşılabileceğini öngörüyor.

Bir bilim dalı olarak tarih

Tarih bir bilim dalı olarak genel kabul gördüğü halde, bunun gerçekten bir bilim olup olmadığı konusunda genel

tartışmaların halen son bulmadığı da bir başka gerçektir. Çünkü bilim deneyimler sonucu kesin kanıt ister. Tarih ise her zaman kesin kanıt bulmakta zorlanır, kimi zaman da kanıt bulmaz. Yoruma dayanarak bir gözlemlemede bulunabilir. Bir ve aynı tarihsel kanıtı birden fazla bir yorumlamayla değişik biçimlerde tarif edilmesi tarih yazımında çokça görülen bir olaydır. Bilimsel kanıt ise kesin ve tartışmasız, değişik yorum- lara yer vermeyecek nitelikleri vardır. Oysa tarih yazımında gösterilen kanıtlar yarın değişik araştırmalar sonucunda ortaya çıkabilecek diğer kanıtlarla doğruluğu tartışma konusu olabili -yor. Bu anlamda tarihsel yazımda kesin kanıt her zaman zorunluluk göstermez. Ancak bu herkesin istediği gibi tarihsel yazımları keyfi bir yazım olarak sunmasını da beraberinde getiremez. Bir kanıtı dayanarak bir yorum yapılır ve bu tarihsel değeri bakımından bir önem taşır. Bugünün gerçeği yarının yanlışı olabilir.

Bundan dolayı tarih yazımı 19.yüz yılda edebiyat yazımından ayrılarak bir bilim dalı olarak incelenmeye tabi tutulmuştur ve bir bilgi kuramı olarak ele alınmıştır. 20.yüzyılın ortalarında ise bu kurum değiştirilmeye başlanmış ve 20.yüz yılın post-modern tarih yazımı ve kuramı ortaya çıkmıştır. Post-modern tarihin kuramcısı Hayden White, ye göre tarih salt belge değildir. Bir edebiyat metni gibi yazınsal kurallara bağlı kalarak yazılabilir. Ona göre 'tarihi yazan kişinin aynı zamanda tarihi yarattığını da söyleyebilmesidir'

Doç.dr. Bedia Demiriş. 'tarih araştırmacıları, incelemelerini kendi birikimlerine, yaratıcılık güçlerine, kültürel ve ideolojik değer yargılarına, toplumsal yapıya bağlı olarak yorumla -yan kişilerdir' diyor. Dilek Yalçın aktaran Bedia Demiriş. Bu anlayışa göre bütün tarihsel yorumlar, kişisel bakışların ve ideolojik görüş ve önyargıların etkisinde olduğu gerekçesiyle, tarih yazımı her zaman yorumsaldır, değişik görüşlere ve yorumlara açık metinlerdir demek mümkündür.

Böylece tarihin bir yönü araştırma ve inceleme olurken başka bir yönü de anlatıya ve yoruma dayanmasıdır. Türk dil kurumunda tarih'Toplumları, milletleri, kuruluşları etkileyen hareketlerden doğan, olayları zaman ve yer göstererek anlatan, bu olaylar arasındaki ilişkileri, daha önceki ve sonraki olaylarla bağlantılarını, karşılıklı etkilenmeleri, her milletin kurduğu medeniyetleri, kendi iç sorunlarını inceleyen bilim' Olarak tarif edilir.

Tarihi yeniden yorumlama düşüncesinin temel hareket noktası, gerçekten yaşanmış yada yaşanıldığına inanılan olaylar dizisinin belgeleriyle açığa çıkartılması ve o tarihi süreci incelik-leriyle birlikte yorumlamayı zorunlu kılar.Tarih yalnızca yaşanılanıyla değil, tarih yarattığıyla birlikte anlaşılmalıdır. Çünkü tarihin kendisi, yaratıcılığın sonucu olarak insanlığın ortak malı olan maddi ve manevi üretimin meydana gelmesi ve insan toplumunun gelişmesine katkıda bulunması ile değerlendirilmelidir.

Tarihi aydınlatan gizemin temel dayanağı, tarihi özgürce ve bağımsızca yorumlayan, araştırıp gizli yönlerini açığa çıkaran yazarın, tarihçinin kendisidir. Çünkü tarihçi bir ananın doğum sancıları sonucu dünyaya getirdiği çocuğun mutluluğunu nasıl tadıyorsa tarihçi de saklı tutulan tarihsel belgeleri açığa çıkarmaktan mutluluk duyar. Tarihsel gerçekleri ortaya çıkaran, tarihsel olayları karşılaştırmalı olarak yorumlayan tarihçinin kendisidir.

Yazılı ve sözlü tarih

Yazılı ve sözlü tarih, karşılaştırma ile gelişen kültürel düzeyleri yeniden yorumlama olarak tarif edilebilir. Bu yaratıcılık ve gerçeklik bizi binlerce yıllık geçmişimize yakınlaştırır. Bu yakınlaşmanın temel kaynağı ve dayanağı ise güvenilir tarihsel belgelerdir. Buna yazılı tarih diyoruz. Buna

bağlı olarak bir de sözlü tarih vardır. Nesilden nesile aktarılan sözlü tarih gibi aynı zamanda yaşatılan maddi ve manevi kültür de vardır. Tarihlerini araştıran bilim adamları sözlü tarihe de, maddi ve manevi kültüre de çok önem vermişlerdir.

Yazılı tarihsel belgelere karşılık bizim gibi –Kürd- toplumlarda sözlü tarih ve kültür daha gelişkindir. Dünyada hiç bir toplum kendi ulusal tarihini yazarken, eksiksiz belgelere ve tarihsel bilgilere dayandığını idia edemez. Bundan dolayıdır ki, sözlü tarih ve kültür toplum- ların uluslaşma süreçlerinde önemli köşe taşları olmuşlardır.

Tarihçilerin ortaklaşa paylaştıkları konu 'tarihin kuşkusuz yazılı belgelere dayanması' gerektiği noktasıdır. Burada sözlü tarihin önemi yok olmuyor. Sözlü tarihin yaygın, olduğu toplulukların, tarihleri olmadığı saptaması yapılamaz. Çünkü sözlü tarihin de bir tarihçesi vardır. Köklü bir geçmişi olmayan bir kaynağın uzun vadede yaşatılması söz konusu olamaz. Sözlü tarih bizi yazılı tarihi araştırmaya iten en önemli etkenlerden biridir.

"Gelecek tarihi öğrenmek yalnızca bir kurgu değil, aynı zamanda soyutlama bilincin yetkinliği olarak anlaşılmalıdır...geçmişin ürtüsünü üstümüze çeken tarih, bizi ya o ürtünün altında karanlıkta kalmaya zorlar yada aynı geçmişin aydınlatılması..biçiminde yeniden üretilip düzen - lenmesi için kesin bir bakış açısı verir bize" diyor Semin Gümüş.

Resmi Türk tarih yazımı

Gün geçtikçe yeni belgelerin ve yeni yorumların etkisiyle tarih araştırması, kanıtlanmış olarak kabul edilen resmi tarih yazımlarının doğru olmadığını ortaya koyuyor. Resmi tarih yorumları iflas ediyor. Bugüne kadar yapılan araştırmaların sonucunda kesin ve doğruluğundan şüphe edilmeyen, tabular

gibi kutsal sayılan az tarih yazımı vardır. Türkiye,de bugün yapılan tam bunun tersidir. Geçmiş tarih yazımında, devletin resmi yalan tarih yorumunda ısrarlı bir direktme vardır. Bu tarih yazımı bir varlık unsuru olarak elde tutulmakta ve sürdürülmesinde ısrar edilmektedir. İnsanlığın geçmişi ırkçı, şöven ve sömürgeci devletlerin resmi tarih yazımlarıyla tahrib edimiştir. Tarih bu uyduruk ve yalanlarla kirletilmiştir.

Eğer yalan, tarih yazımına ve uluslaşmaya dayanak olacaksa ve yalanlar yasalaştırılıp devletlerin, orduların ve mahkemelerin yasal güvencesi altına alınacaksa ki bugün Türkiye de olan budur, o zaman gerçek bir tarih yazımını ortaya çıkarmak zorlaşacaktır. Bunun sonu unda ister istemez ortaya çıkan resmi tarih ile devlet söylemi dokunulmaz, kutsal bir olgu olarak, hukuksal (yasal) bir yapıya dönüştürülmek zorundadır. Dolayısıyla bu yalanların dışında kalan tüm teoriler, yapılar, düşünceler, ideolojiler yadsınacak ve düşmanlık tohumları olarak belirlenecektir. Bunu yalanın yasallaştırılması olarak da yorumlayabiliriz.

Yalan gerçekmiş gibi gösterilirken doğru da yanlış ve zararlı gibi gösterilir.Yanlış, güç kullanılarak halka ve bütün topluma dayatılarak karanlık ve geleceği olmayan bir toplumsal yapıya zemin hazırlarken, doğrular dar ağacına yada ceza evine gönderilir. Maalesef dün ve bugün Türkiyede olan budur.

Bugün Türk toplumundaki yozlaşmanın derinliği, eğer toplumun genlerine kadar inmiş ise bunun nedenini devletin resmi ideolojisinde aramak gerekir. Cumhuriyetin kuruluşunda yaratılan ırkçı ve şöven tarih yazımı devletin resmi söylemini oluştururken, ardından gelen bütün hükümet ve devlet yapıları bu yanlış bayraklaştıra- rark adeta dokunulmaz kutsal bir olgu haline getirmişlerdir. Halk ve toplum bu tarih yazımının ve devlet söyleminin motivasyonlarını ve argumanlarını hergün her yerde eğitim ve

öğretim kurumlarında, askeri kışlalarda, camilerde ve sokakta duymakta ve bu motivasyonlarla eğitilmektedir.

Bugün resmi tarih yazımını sorgulayanlar ihanetlikle suçlanıyor ve bunlar devletin ve Türk ulusunun düşmanları olarak halka sunuluyorlar. Bir topluma yapılacak en büyük kötülük, o toplumun tarihini tahrif etmektir. Kemalistlerin önderliğinde oluşturulan Türk tarihi hem kendisini Türk olarak gören grubun hem de Kürd ulusunun ve diğer ulusların Ermeni, Asuri, Laz, Arap, Rum gibi ulus ve halkların tarihlerini tahrif etmişlerdir. Bugün gelinen noktada devlet güçlerinin (Üniversiteler,mahkemeler, parlamento ve bütün eğitim kurumları) elinde kalan tek çare, yalana dayalı olarak oluşturulan ve topluma mal edilen bu ırkçı ve şöven tarih yazımında ve resmi devlet söyleminde diretmek ve bu yalanı yaşatmak kalıyor.

Devlet bu çareyi en güvenli hale getirmeyi sağlamak için bu çarenın bütün ideolojik ve teorik söylemlerini halkla bütünleştirmeyi amaçlamaktadır. Bugün halk toplulukları bu yalana ortak edilmiştir ve artık halk bu yalanı savunmayı bir ulusal görev gibi algılamak-tadır.

Tarihsel yalanları görmeyen ve bu yalanlara karşı durmasını bilmeyen bir toplum, ancak yalanları sahiplenerek yaşiyebileceğini öğrenebilir. Bu gelişme ise toplumun sağlıklı yaşamına vurulan en büyük darbedir. Çünkü toplumun bütün diri dinamiklerini yok ediyor. Topluma mal edilmiş tabuları yıkmmanın zorluğu da buradan geliyor. Bu tabu eğer toplumun tarihsel geçmişi ile ilgili ise ki ilgilidir, o zaman bu çok daha zorlaşıyor. Çünkü insan geçmişi ile insandır ve geçmişini karalamak yada bugün Türkiye,de söylendiği gibi yargılamak veya yadsımak istemez.

Bir toplum ancak kendi kültürüne, tarihsel geçmişine sahip çıkarak kendi geleceğini belirleyebilir. Bir toplum eğer kendi geçmişini gizliyorsa, kendi geçmişini yalana dayalı bir

söylemi bayraklaştırarak tarif edebilir. Böyle bir toplum sağlıklı bir toplum olamaz. Böyle bir toplum ancak topyekün bir toplumsal rahabilitasyonla kendine gelebilir. Türkiyede toplumsal rahabilitasyonun temeli, resmi devlet tarih yazımına ile resmi devlet söylemine karşı çıkmak ve nihayet yok etmekle mümkündür.

Nostalji. Notos ve algos sözcüklerinden oluşur. Nostalji sözcüğü kendi içinde algosu taşır. Algos eski Yunanca da ağrı, sancı anlamına gelir. Geçmişin incelenmesi sırasında nostalji içindeki acı, ağrı ve sancılar toplumu korkutur. Toplum kendisini doğru tanımlamaktan çekinir. Bugün Türk toplumunun korkularını oluşturan nostalji içindeki algoslardır.

Toplumun bütün dinamiklerini yok eden bu Algoslara karşı direnmeyen bütün zindî güçler amaçlarına ulaşamayacaklardır. Her yeni bir oluşum, politik bir yapı toplumun algoslarına karşı direnmeyi programlamakla ve onları yok etmeyi amaçlamakla hareket etmek zorundadır. Kürd ulusal kurtuluşunu örgütleyenler açısından ise bu dahada çarpıcıdır. Çünkü hiç bir tarih yorumu, analizi sonradan yapılabilecek yorumlara yasak koyamaz. İnsanın geçmişi, insan kadar çetrefil, insan kadar farklı anlamlara ve yorumlara açık bir geçmiştir.

Tarihin kendisi geçmiştir ve geri gelinmezdir. Ancak yorumlar gelecekle bir amaçla yapılır ve bundan dolayı da büyük sorumluluk gerektirir. Yorumlarıyla geleceği zehirleyenlerin yanında, geçmiş ile gelecek arasındaki köprüleri kurma sanatı ve görevi olarak tarihi yorumlayanlar da olacaktır. Bugün Kürd ve Türk toplumları açısından soruna yaklaştığımızda şunu açıkça görebiliriz: geleceğe umudunu kesmiş, zorbalığa saplanmış ve manipüle edilmiş bir toplum ile geleceğe umudunu bağlamış, zorbalığa karşı direnen ve gerçeklerde direnen diğer bir toplumu görürüz. Farklar açık ve belirgindir. Tarih yazımı da bu çerçevede yazılıyor.

Bir yandan kendi değerlerini yücelten, diğer değerleri yok sayan bir tarih yazımı, ki güzel bir dünyada farklı gelenekler, farklı diller, farklı tarihsel geçmişle insanların bir arada varola- bileceklerini yadsıyan, inkar eden, Irkçılığa ve sömürgeciliğe saplanan bir tarih yazımı ile farklı kültürlerle insanlığın bir arada yaşayabileceğini idia eden diğer bir tarih yorumu vardır.

Buna bağlı olarak Türk tarihçileri, siyasi ve devlet adamları devletin resmi görüşünü kanıtlamak ve meşrulaştırmak için devlet söylemini bir tarih yazımı gibi eğitim aracı olarak kullanıyor ve toplumu belli kalıplara göre şekillendiriyorlar. Bu durum göz önüne alındığı zaman Türk tarih yazımı bir devlet söylemi olarak politik amaçlı bir tarih yazımı olarak ortaya çıkıyor. İnsanlığın geçmişini yeniden yorumlama yerine dünyayı kendi küçük darkafalı yapısından hareketle, tarihi sadece kendilerine yararlı olduğu ölçüde kabul ediyorlar.

Dr.Ahmet İnam' Türk tarih yazıcısı isem Türk gibi yazacağım tarihi. Kendimi, toplumumu, kültürümü nasıl duyuyorsam öyle yazacağım, Sanki böyle duygularım yokmuş gibi davranamam, onları örtmem sahteciliktir. Farkında değilsem gaflettir.' diyor. Geçmiş yazmakla tarihi yazmak aynı anlama gelmiyor. Tarih her zaman geçmişten fazladır. Tarih geçmişin yeniden yaşanmasıdır. Şimdiyle, gelecekle köprüleri vardır. orada yazacağımız hayatla ilgili heyecan, yorum arayışı, yaratıcılık arama, araştırma sürüven' ünün lezeti vardır.' *Felsefe dünyası sayı 13*.

Yorumlarımızla tarihsel bir çerçeveyi ortaya çıkarıyoruz. Tarih belgelerle açıklandığı gibi yorumlarla da zenginleştirilebilir. Tarihçinin içinde bulunduğu kültür, toplumsal siyasal konum, psikolojik yapı ile aldığı eğitim bu çerçevenin oluşmasını belirliyor. Bundan dolayı tarih yazıcısı, dayanaklarını, dünya görüşünü ve ahlaki anlayışını

kendi yorumlariyla ortaya koyar. Bugün Türkiye’de kendisini üstün bilim adamı sıfatlariyla tanıtan 10 larca tarihçi, kendini bilmez yaklaşımları ve yorumlariyla ancak resmi tarih görüşünü ispatlama amacıyla cizdikleri çerçevede kendi ahlaki anlayışlarını dile getiriyorlar. Geçmiş bugüne malzeme yapıp, bu malzemeleri manipule ederek yorum ayan ve onları politikaya alet eden ideolojik ve politik bir tarih yazımının anlayışını sergilemekten öte bir görevleri olmayan sürü tarihçilerinden geçilmiyor artık.

Bir Türk gibi tarihi yazmak budur: Başkasını İnkâr etmek, başka kültürleri yok saymak ve dünya kültürünün kaynağını Türkü göstermektir. Yalana dayalı bir kurgudur Türk tarih yazımı. Bir türk tarih yazıcısı, hep Türkten kaynak gösterir, hep Türk tarih yazıcısını kendisine referens verir. Çünkü başka ciddi özgür bir kaynak bulamaz. Zaten diğer bütün kaynaklar Türke karşı komlo tarih yazımları olarak gösterilir. Kimi yabancı kaynaklar gösterilse dahi ya satın alınmış, ısmarlanmış tarih yazıcılarıdır yada kesin ispatlanmamış yoruma açık tarih yazımlarıdır. Türk tarih yazımında, yani bir Türk gibi tarih yazımında temel kaynak’ Kültürel bütünlük, kültür ufku, salt Türke özgü kültür ‘ vardır.

Dr Ahmet İnam’ Kültür geleceğe yönelik bir kavramdır. Dünya artık bir köy oldu ,kültürler kalktı, bir tek kültür olduk deniliyor. Bence bu saptama doğruysa öldük demektir..... Farklılığımızı araştırmayacakmıyız? Tarih yazıcıları olarak bu kültürün canlandırılma ında bizim de katkımız olmayacakmı?...kültür yoğun bir tutum, gereksiz abartmalara, ölçüyü kaçırıp, ırkçı, köktenci yönelimlere kapı açabilir. Bunu hem kendimiz hem de insanlık için bir tehlike görüyorum....geçmiş olup bitmiştir onu değıştirme olanağımız yok. Ona farklı açılardan bakabilme onu farklı yorumlarla anlatabilme olanağımızsa vardır.’ Aynı eser. Katılmamak elde değil. Ahmet İnam’ın yorumlaması resmi Türk tarih

yazımının inkarıdır ve olumludur. Yorumu gerek yok. Ahmet inamın söyledikleri doğru. Fakat bir Türk gibi yazmak hem kendimiz hem de insanlık için bir tehlikedir ve onu görmek zorundayız. Ahmet Inam'ında bunu görmesini istiyorum. Nitekim bugünkü Türk toplumunu inceleyen her akli selim bu gerçeği görecektir. Böylece Ahmet İnâm önemli bir yorumda bulunarak şöyle diyor:

“...Unutmayalım, tarih araştırmaları bir kültürün imkanlarını araştırmaktır. Ne yapmış olduklarından, ne yapabileceklerini yorumlayabilmektir. Böylece saygılı, titiz, ayırımları boşlamayan..bir tarih yazıcılığından yanayım.” Diyor. Aynı eser. Kisaca söylemek istediği “özgür bir tarih yorumlaması”dır. Tarihin özgürce yorumlamasını ancak özgür tarihçiler yapabilir. Tarihin özgürce yorumlaması devletin resmi tarih yazımı ve söylemini ispatlama anlayışı olamaz. Bugün Türkiye de özgürce bir tarih yorumlaması hem yoktur hem de yasaktır. Bütün tarih yazımları resmi tarih yorumlamasıyla çakıştığı sürece özgürdür ve tarih yazımı olarak kabul ediliyor.

TARİH YAZIMI'NIN FELSEFESİ

G.P Gooch 1913 de şöyle diyordu:’ tarihsel bilim her yönde fetihlerine devam ederken, tarih felsefesi çok gerilerde kalmaktadır’ Tarih boyunca büyük öğretiler s.389.

Tarihin yaşayan kökleri düşüncede yaşatılır. Wells “İnsanlık tarihi bütünü içinde bir düşünceler tarihidir.’diyordu. Wellls, uygarlığı, ‘ekip biçtikleri ve sürekli şekilde sahip oldukları toprak üzerinde kurulan ve ortaklaşa bir kurala bağlı olarak buralarda sürekli yerleşmiş bulunan insan toplululuğu” şeklinde tanımlıyordu. “ tarih akışı boyunca, bu yerleşik toplumların, göçmen halkların itişine uğradığına tanık olmuştur.”

Ortadoğu ve Mezopotamya uygarlığı, tarih öncesi dönem boyunca günümüze kadar hep göçmen halkların kesintisine uğramıştır. İşgalci güçlerin zorba yöntemleriyle katledilmiştir. Roma-Grek, Selçuklular, Moğollar, Tatarlar, Makedonlar, Avrupalı haçlılar, Arap islam akımları, Osmanlılar ve emperyal güçler hep bu bölgeye zorla girmişler ve hep bu bölgeyi tahrib etmişlerdir.

Bu kültürün en önemli kaynaklarından Kürd kültürü bu işgalci ve fetihçi güçler tarafından ya saklı tutulmuştur yada tahrib edilmiştir. Buna rağmen bugün dahi inkar edilen ve bu güçler tarafından kabul görmeyen Kürd uygarlığı ve kültürü canlı olarak varlığını sürdürüyor ise, bu kültürün felsefesindeki insani duygulara dayanmasından kaynaklanıyordur.

Wells,ın dediği gibi 'Tarih, henüz insan haysiyetine yakışır bir anıt olmaktan uzaktır.' İnsan haysiyetinden uzak olan bir tarih yazımında Kürd uygarlığının layık olan yeri olmayacaktır. Nietzsche 'ahlak olarak düşüş, ahlakın ve hiçlik iradesinin de kaybolduğunu' gösteriyor. 'Başkalarını düşünür olma mutlak bir değer olarak kabul edilirken, bencillik her yerde düşmanlıkla karşılaşmaktadır.' Diye yazıyordu.

Bugünkü Türk tarih yazımı felsefik olarak bencilliğin kapsamından uzaklaştırılmış bir tarih yazımı değildir. Bunun için de hep düşmanlıkla karşı karşıya gelen bir tarih yazımıdır.

Tarih felsefesinde ahlak, başka değerlere, başka uygarlıklara saygı duymak ve düşmanlıklara varmayacak yorumlardan kaçınmakla anlatılabilir. Başkalarını düşünmek ve onlara saygı duymak, tarihe yaptıkları katkılarından dolayı onlara teşekkür borçlu olmak, onları yeniden yaşatmak gibi bir değerdir felsefi ahlak.

Fredrich Nietzsche, e göre 'tarih mantığın eseri değildir. Raslantılar ve mantıksızlıklarla doludur.' Türk tarihçilerinin

felsefesine göre ise Türk tarihinde ne raslantılar ne mantıksızlıklar vardır. Tarih boyunca Türkler hep bilinçli, planlı hareket etmişlerdir. Nereden, niçin ve ne zaman hareket edeceklerini hep planlamışlar ve tek bir amaç uğruna ‘Türk yurdunu güçlendirmek ve yayılmasını sağlamak’ olmuştur. Türk tarih yazımına göre, Türk ulusu, ulus olarak ta tarih öncesinden vardı ve bugünkü ulusun yaşam kaynaklarını yaratmıştır. Bundan anlaşılan şey ise, Türk tarih yazımının doğal olmayan bir tarih yazımı olduğudur. Doğal bir tarih yazımında hem tesadüfler hem de mantıksızlıklar vardır. Mesela Kürtlerin buğdayı keşfetmesi bir tesaduf eseri olmuştur. Yoksa Kürdlerin bilinçli çabaları sonucu değildir.

Keçinin evcilleştirilmesi de bir tesaduf eseri olmuştur. Selçukluların atı evcilleştirmeleri ya başka halklardan öğrenmişlerdir yada bir tesaduf eseri olmuştur. Fakat Türk tarihçilerine göre selçuklular bunu çok bilinçli planlı yapmışlardır. Amaçları ise Türk uygarlığını dünyaya yaymaktır. Böylece hem selçukluların kültürüne sahip çıkılıyor ve Türk kültürü olduğu savı ileri sürülüyor hemde bu bilinçli bir eylem gibi gösteriliyor. Bunlar küçük birer örnek olarak verilebilir. Türk tarih tezi felsefesine göre ‘üstün Türk ırk’ı göçebelikten yerleşik topluluğa oradan üstün uygarlık abidelerini ortaya çıkardıkları dönemlere kadar her şey, her süreç planlanmıştır.

Kısaca bir kaç tarihsel tesadüf

Eğer Roma imparatorluğu hristiyanlığı resmen kabul etmemiş olsaydı, İsevilğin yeryüzüne yayılması mümkün olmayabilirdi. Çünkü gerçek anlamda böyle bir felsefe yoktu. Bu felsefeyi yaratan ve yaygınlığını olanaklı kılan Roma olmuştur. O Roma ki kabul ettiği öğretinin sahibini kendisi

öldürmüştür ve bunu yahudilere mal etmiştir. çünkü İsa gerçekten bir Yahudi kutsal devletini istiyordu.

Eğer hazreti Ebubekir içeride barış ve skunu temin edebilmek için Suriye ve Irak üzerine ilk seferleri tertipleyip İslam cihadını başlatmamış olsaydı, Müslümanlığın dünyaya yayılması mümkün olmayabilirdi.

Zaradüş dini, Mezdeizm, eğer Romanın baskısı ve daha sonra İslamın cihadı olamış olsaydı bugün dünyanın en yaygın ilk tek tanrılı dini olarak yaygın bir dünya dini olarak kalacaktı. Eger Kürdler Mezdeizmi terk etmemiş olsalardı bugün mezdeizmi kabul eden bir Kürd devletinden bahsetmek hiç te zor olmayacaktı.

Eğer 1. dünya savaşı olmasaydı bugün ulus-devlet olarak var olan onlarca devlet olmayacaktı. Eğer 1. dünya savaşı sonucu Sovyetler kurulmamış olsaydı bugün Türk devleti diye bir devletten söz edilmeyecekti. Bunun yerine Kürdistan ve Ermenistan olması pek mümkündü. Çünkü o döneme kadar bir ulusal devleti hedefleyen bir Türk ulusundan söz edilmiyordu. Ayriyeten Emperyal güçler Sovyetler birliğine komşu ve kendilerine bağlı kalabilecek bir Türk devletine ihtiyaç duymayacaklardı ve inkarcı, ırkçı Kemalistleri destekleyip Kürd ve Ermeni ulusların ulusal istemlerine sırt çevirmeyeceklerdi.

Eğer Bolşevikler emperyal ablukayı kırmak için Kemalistlerle anlaşmaya mecbur kalmasaydı bugün hem Kürdistan hem de Ermenistan büyük devletleri olacaktı. Bugün Arap ulus devletleri olarak nitelendirilen onlarca arap devletleri olmayacaktı. Ortadoğunun, Mezopotamyanın en büyük kültür mirasına sahip Asurların tarihten silinmesi bir mantıksızlığı ortaya koymuyormu? Kürdler gibi köklü bir tarihe ve geçmişe sahip bir ulusun halen sömürge koşullar altında yaşamaya zorlanmasında bir mantıksızlık yok mudur?

Türk tarih yazımında butür tarihsel raslantılara ve benzeri mantıksızlıklara yer yoktur. Eğer bu tarihsel raslantılar ard arda dizilir ve tahlil edilirse bugünkü türk tarih tezine ve resmi devlet ideolojisine yer kalmayacaktır.

Türk Tarih felsefesini oluşturan Etmenler.

Türk tarih felsefesinin temelinde düşmanlık vardır:

Başkaları düşünmek, yaptıklarını katkılarıyla yorumlamak, yaptıklarına değer biçmek yoktur. Tam tersine bütün kültürler tehdit olarak algılanır.

Türk tarih felsefesinin temelinde İnkâr vardır:

Eğer tarihte bir uygarlık değerli bir eser bırakmışsa bu Türk uygarlığı olarak yorumlanır. Bunu kanıtlayamazsa çeşitli uydurmlarla bunu küçümser. Bunu başaramazsa ya yok sayar yada edebilirse yok eder.

Kürdistan bir kültür müzesi olarak, Türkler tarafından tahrib edilmiştir:

Türk tarih felsefesinin dünya uygarlıklarına bakış açısı perspektifi bu çerçevededir. Türk tarih felsefesinde kürd ve Kürdistan yorumu bu perspektifle olmuştur ve Türk tarih felsefesinin mantığını oluşturmuştur.

Bu felsefenin temelinde Konspirasyon (komplo) teorisi yatmaktadır:

Bu teoriye göre Kürd, Laz, Arap, Rum, çerkes, Zaza, Tükmen, Asuri, Fars, Ermeni ve benzeri nekadar ulus ve azınlık varsa hepsi birlikte 'Türk Unsuru'nu oluşturmaktadır. Bütün bu ulus ve halklar asimile olmuş Türk kökenli halklardır. Dolayısıyla Türkten ayrı çıkarları ve ayrı kültürleri, ayrı dilleri yoktur ve olamaz. Sorun Türküyeyi asırlardır bölmek isteyen dış güçlerin komlo sanaryolarıdır.

Dolayısıyla bu konudaki her yorumun her ulusal hareketin, her azınlık hak arayışların, her tarih yazımının her düşüncesinin arkasında dış güçler vardır ve düşman olarak açıklanmakta bir sakınca görülmez. Onun İçin 'ne mutlu türküm' demiyen herkes'i düşman olarak ilan eden genel kurmay başkanının söyleminde yadırganacak bir şer görülmedi.

Türk tarih yazımı, ve bu yazımı temel alan devlet politikası ve bu politikanın temelinde kurulan ve pekiştirilen devlet yapısının temelinde bu komplo teorisi yatmaktadır.

Buna iyi bir örnek teşkil ettiği için Can Dünderin bir yazısını aşağıya aktarıyorum. Bu yazı yoruma yer vermeyecek şekilde uzak tarih yazımının yanında en yakın Türk tarih yazımının de yalana ve komploya dayandığını kanıtlıyor.

Can Dünder şöyle yazıyor : ' Geçen Pazar, Allahuekber Dağlarında donarak şehit olanlar anısına bir saygı yürüyüşü düzenlendi. 1914'ü 1915'e bağlayan kış yaşanan Sarıkamış faciasından sonra o günün basınında harekâtla ilgili tek satır haber çıkmadığını biliyor muydunuz? Ta 1922'ye kadar... Ağır bir sansür, felaketi 7 yıl saklamayı başarmıştır. Tarih susmuş, hatta yalan söylemiştir.

1 Mart 1915'te Meclis Başkanı Halil Bey, "Sarıkamış'ta düşmanın, ordumuzun azmi önünde eridiğini" açıklamıştı.

Aynı Meclis'te Ekim 1915'te Enver Paşa, "Kafkasya'da düşmanı hırpaladık ve bizim için tehlike oluşturmayacak hale getirdik" diyebilmişti. Gerçek, ancak 7 yıl sonra ortaya serildi. Tarihi düzeltmek için değil, Enver Paşa'yı tarihten silmek için...Onun Kurtuluş Savaşı'na müdahalesini önlemek isteyenler, günü gelince Sarıkamış dosyasını açıverdiler.

Facia, "Enverciler"in tasfiyesi için kullanıldı. Bu süreçte de abartıldı. "Allahuekber Dağlarında bir gecede 90 bin askerin tek kurşun atmadan donarak öldüğü" yazıldı. Gerçek rakam, bunun yarısından da azdı. Rakamın azlığı, trajedinin boyutunu

küçültmedi tabii, ama tahrifat, bizim tarihe inancımızı zedeledi.

Atatürk'e suikast davası da İttihatçıların tasfiyesi için kullanılmıştı. O davanın hâkimi olarak muhalifleri ipe yollayan Kılıç Ali'nin oğlu Altemur Kılıç, geçenlerde Sarıkamış'ın ve Suikast Davası'nın tasfiye amaçlı kullanımı konusunda şöyle yazdı:

Bu, devrimlerin kaçınılmaz trajedilerinden biridir." Belki de öyledir. Ama bir trajedi 100 yıl sürer mi? Bir asrı devirdikten sonra artık belgelerin ve gerçeklerin aydınlığa kavuşması gerekmez mi? Ama olmuyor.

Tarihimiz, hâlâ yok saymak ile abartmak arasında gidip geliyor. Bugün sıkça tartışılan "1915 Ermeni katliamı" da, "rakamlar savaşı"nın kurbanlarından değil mi? Onun boyutları da yabancı baskısıyla başlayan İttihatçıların yargılanması sırasında ortaya çıkmadı mı? Ya Çanakkale?

Sıkça 500 bin insanın hayatını kaybettiği söylenen savaşta resmi Türk şehit sayısının 86 bin olması şaşırtıcı değil mi?

"Bunlar açığa çıkmadı, çünkü o zamanlar basın yeterince güçlü değildi" diye düşünen -lere, tarihin suskunlaşmasına daha yakın bir örnek verelim: 1974 Kıbrıs harekâtında yanlışlıkla kendi gemimiz Kocatepe'yi batırdığımızda da kamuoyu faciayı ancak 1 yıl sonra öğrenebilmişti.

Tarihin muzafferlerin kitabı olduğunu biliyoruz; ama yine de ona güvenmek istiyoruz. İntikam hesaplarından, klik hesaplaşmalarından arınmış, kendiyle barışmış, kin tutmayan, objektif bir tarihin ve önyargısız, sansürsüz, eksiksiz bilginin hasretini çekiyoruz. Geçmişimize soğukkanlılıkla bakmanın ve tarihten gereken dersleri çıkarmanın zamanıdır artık...
Can.Dündar

Bu felsefenin oluşumunda düşüş bir aklakın derin izleri vardır:

İtalyan düşünür Antonina Labriola 1843-1904 'Tarih felsefesi, önceden tasarlanan felsefî görüş açısından şekillendirilmiş bir evrensel tarih değildir' diyordu. Xenopol ise tarihi felesefenin ahlakla olan ilişkisini şöyle sıralıyordu.'en önemli nokta, tarih incelemeleri yapılırken, ahlaki yargının yok edilmesi yada en düşük ölçüde uygulanmasıydı'.

Tarihte olduğu gibi bugün de nedeni olmayan bir eylem yoktur. Türkiyede ulusal eylemlerin, hak arayışların nedenlerini komplo teorisine bağlayan, toplumsal haksızlıklardan ve toplumsal kökenden soyutlayan bir tarih yazımı ve devlet görüşü hakimdir.

Heinrich Rickett 'Tarihte değerlere bağlı olmayanın hiç bir anlamı yoktur.' Diyordu. Alban G. Wıdgery,ın 'tarih felsefesi bir değerler sistemini zorunlu kılar' anlayışı türk tarih yazımında görmek olanaksızdır.

Eğer bir tarih yazımı herhangi bir ideolojiyi, bir resmi görüşü ispatlamayı amaçlıyorsa, tarih yazımı olmaktan çıkar. H.Berr 1863-1942 –özet olarak bu konuda şöyle diyordu:

'Herhangi bir ispatlamayı gerçekleştirmek için değil, yalnızca tarihten alınan örnekler ve tarihin gerçek dünyası ile tarihin yardımı olmaksızın anlaşılmış olanların doğruluğunu bir kere daha ilan etmek için tarihten yararlanır' Berr 'Tarih kurallar bakımından da bir raslantı unsuru taşımaktadır' diye yazıyordu.

Tarihi yeniden yorumlamanın nedenleri ve Argumanları

Tarihi yorumlamanın bir çok nedeni vardır. Burada iki nedenden söz etmek istiyorum.

1- Gelecek amaçlıdır:

Bugünün sorunları, aslında çözümlenmemiş tarihsel süreçlerin ve çelişkilerin bir sonucu olduğunu, kendimizi içinde bulduğumuz (Halk,ulus), bir süreç olarak, kendimizin

de bu tarihe ve geçmişe sahip olduğumuzu gösterdiğinden dolayı tarihi yorumlamak önemlidir. Öyle görünüyor ki dönü sağlıklı yorumlamadan bugünkü sorunlara sağlıklı çözüm üretmek olanaklı değildir..

2-Geçmiş amaçlıdır:

Kendimizi, geçmişimizi doğru tanımlamak, yaşamamıza hem bir mana vermek hem de yaşamamıza doğru bir yön vermek için geçmişimize dönüyor, geçmişimizi yorumluyor ve tarih dediğimiz bir süreci yaratıyoruz. Onun için tarihi bilmek ve doğru yorumlamak önemlidir. Dönü yorumlamak, bir bakıma geçmişimizi yorumlamak olduğundan objektif olunması en önemli koşuldur.

Bu iki nedeni birbirine bağlayan tarihsel dimensiyonların ortaklaşa paylaştıkları bir süreç vardır. Bu dimensiyonel bağlantı yukarıdaki iki nedenin karşılıklı etkileşimidir. Bu etkile- şim tarihsel süreçlerin geleceğimize yapacağı olumlu/olumsuz etkiyi objektif olarak yorumlamamızı beraberinde getirir. Bugün kendisini ulus, azınlık, topluluk veya grup olarak yorumlayanların bir tarihi, bir geçmişleri vardır. Onların geçmişlerini bilmeden ve doğru yorumlamadan onları sadece bugünkü yapılarıyla yorumlamak hem yanlış hem de çözümsüz olacaktır.

Geçmişte tarih yaratmış ulusları, bugünkü yapılarıyla yorumlamanın, toplumda ne tür sakatlıklara ve tahribatlara yol açtığını hepimiz birlikte yaşıyarak görüyoruz. Kendilerini aynı soydan gören, aynı dili konuşan -değişik lehçeleri ile birlikte- belirli bir süre birarada ve aynı topraklarda yaşayan bütün insan toplulukların bir tarihi, bir geçmişleri vardır. Bu geçmişî kendi tarihleri olarak yorumlama hakları da vardır. Bunun da bir koşullu vardır. Başkasının emeğine, geçmişine sahip çıkmamak, başkasını inkar etmemek ve onları da oldukları gibi, bize karşı olsa da kabul etmek koşuluyla

hakları vardır. Sonuç olarak yukarıda belirttiğimiz karakteristiklere sahip bir topluluğun, belirli bir zaman diliminde içinde topluluk olarak yaşadıkları, birlikte kader paylaştıkları ve neden teşkil ettikleri olayların toplamına tarih diyoruz.

Tarihi yazarken ve yorumlarken, yeni bir tarih yaratmak veya icat etmek veya hiç olmamış olayları kurgu hikayeleri gibi yorumlayıp onu tarih olarak kabul etmek, başka uluslara ve topluluklara ait olan, onların alın teri ve binlerce acı ve ızdıraplarıyla oluşan tarihe sahiplenmek ve o ulusları ve halkları inkar etmek ile ortaya atılacak her idia ve görüş ne genel bir saygı görür nede inkarcı veya ırkçı bir küçük grubun dışında kabul görebilir. Bu tür tarih yazımları bilimsel ve objektif bir yorumlamadan yoksun oldukları için bu yorumlamalara, tarihsel yorumlama yerine ancak bir mitoloji, efsane veya bir masal yakıştırması olabilir.

Tarihi ve tarihsel süreçleri yukarıdaki kriterler çerçevesinde yorumlamayan bütün anlayışlar ve tarihi tezler, keyfi ve bilim dışı söylemlerden öte başka bir şeyi ifade etmezler. Hele günümüz toplumsal yaşamın kültürel zenginliği içinde böylesine bilim dışı ve inkarcı bir tarih yazımında direten toplumların, köklü bir geçmişten ve çağdaş bir gelecekte yoksun olduklarını ispatlayabilir ancak.

Tarihi yorumlarken, tarihin gerçeklerine açık olmak ve olabildiğince objektif olmak zorundayız. Yoksa önyargı ve hurafelerden kendimizi arındırabileceğimiz ne bir umudu ne de bir aydınlanmayı ne de çağdaş bir geleceği vaad edebiliriz. Böylesi bir tarih yorumlamasının kabulü, kendimizi hayvansal vahşi iç duygularımızdan uzak, insan olarak tarif etmemizin de bir manasını bırakmıyor. Dahası insanların kendi aralarındaki kavgasını, hayvanlarınkinden ayırt edebileceğimiz bir özelliği de kalmıyor. Böylesine bir insan topluluğundan insanlığa fayda beklemek de boş hayaller

beslemekten başka bir şey değildir. Tarihi çarpıtan, insanlığın binlerce yıllık emeğiyle alay eden ve başkasının emeğine sahip çıkan bütün bu “tarihçilerin, bilim adamların” insani bir eğitime tabi tutulmaları zorunludur.

Dünya filozofları ve tarihçileri genel olarak insan hakları sorununu ve kavramını ikinci dünya savaşında ve özellikle Yahudi soy kırımı sırasında ortaya attıklarını ve dünyaca kabul gördüğünü biliyoruz. Dünya filozof ve tarihçileri birinci dünya savaşı ve öncesi dönemde soykırımı uğrayan Ermeni ve Kürdleri insan soyundan saymıyorlarmıydı acaba? Yoksa tarih onlar için geçerli değildi? Bu aslında insan hakları kavramının kültürel yorumunun moralsal geleneğinin iki yüzlülüğünü de ortaya koyuyor. Fakat yinede ister yahudilerle başlayan isterse onlardan sonra ortaya çıkan insan hakları kavramı ile ulusal hak kavramları arasındaki moral ve hukuki bağlantıyı iyi bilmek ve onları birlikte yorumlamak önem arzeder.

Ulusal haklar insan hakları kapsamına alınarak olduğundan başka bir şey gibi tarif edilmemelidir. Çünkü ulusal haklar salt bireysel insan hakları kapsamında yorumlanırsa bu bir yanıltmadan başka bir şey ifade etmeyecektir ve sorunlara çözüm olmayacaktır. Buna ragmen Ulusal hak kavramı insan hakları kavramının en önemli ve olmazsa olmaz bir ayağını oluşturmaktadır. Günümüzde insan hakları kavramı kültürler arasındaki ayrımcılık ile kültürlerin birbirlerinden daha üstün olduğu idialriyla manipule edilmektedir. Oysaki rasyonel aklın ve insanlığın ortaklaşa paylaştığı ve moral açıdan insanlığın ortak emeği olan değişik kültürlerle saygı duymanın ve hiç bir kültürün diğerinden üstün olamayacağı bundan dolayı da günümüzün lafta kalan çok kültürlülüğe saygı duymanın ve gereklerini yerine getirmenin zorunluluğunu ortaya koymaktadır.

Bu bir yandan hemcinsimiz olan insanın emeğine saygı duymanın hemde insan onuruna değer vermenin bir gereğidir. İnsani duyguların normal bir seyir ile gelişmediği Türkiye gibi toplumlarda hayvansal vahşi duyguların, insansal çağdaş duyguların omuzlarında bir demoklesin kılıcı gibi durması ve bunun artık günlük olaylar zincirinin vazgeçilmez birer halkaları gibi, yaşamın birer parçası olmuş olması ve bunun hiç bir biçimde yadairganmaması aksine hayvansal vahşi duyguların toplum tarafından benimsenmesi ve politikanın vageçilmez malzemesi olarak orta yerde durması günümüz çağdaş dünyanın en büyük yüz karasıdır.

Manipule edilmiş ortak Türk tarih kültürü

Artık en korkunç olanı ise yukarıda anlatılan davranışların topyekün Türk toplumunun ortak kültür platformuna dönüşmesidir. Belki dönüşüm demek bile yalınış olacaktır. Çünkü gerçekten bu bir dönüşüm değildir. Toplumda zaman zaman saklı tutulan ve gerektiğinde ortaya serilen hayvansal vahşi duyguların artık açığa vurulması olarak da yorumlanabilir.

Günümüzde Kürd ulusuna ve ulusal haklarına saldırıyı yazılı ve sözlü platformu aşarak sokağa, okula , iş yerlerine, ibadet yerlerine ve giderek tüm toplum alanlarına yayılması, bunların Türk toplumunun ortak moral kimliğinin oluşmasına bir zemin hazırladığını ortaya koyuyor. Bunları bir yurtseverlik görevi olarak yorumlayan resmi ve resmi olma -yan tüm kurum ve kuruluşlarıyla Türk devleti, intihara hazır bir güç olarak her türlü yola başvumayı uygun gören anlayışların yaygınlığını körüklüyor. Son yıllarda manipulas-yona dayalı Türk tarih kültüründe bir yumuşama görülüyor olması, toplumun kültür yapısında bir değişikliğe yol açabilecek bazı küçük adımların atılması, -TRT 6'ın açılması ve üniveraitelerde Kürd dili bölümlerin açılımlına kapı aralaması gibi-, devletin resmi söyleminde bir ağız

değişikliğine yol açan kimi söylemlerin dile getirilmesi, gibi olgularla birlikte halen Türk tarih kültüründe ciddi bir değişikliğe yol açmadığına tanık oluyoruz.

Toplumun vahşi hayvansal duyguları, bugün toplumun üstün ırk, ulu ulus, kudretli yapı, kahraman ordu, gibi tarih eğitimi ile oluşturulan ve bu tarih eğitimi ile bütünleştirilen birer ulusal sebol olarak ortaya çıktığını görüyoruz. Ulusal semboller kullanılarak, ulusal duygular bayraklaştırılıp sömürülerek medyada, orduda, parlamentoda, üniversitelerde ve toplumun her kademesinde atılan savaş naraları ile, sürekli barut kokan ve bu kokudan zevk alan bir toplumun diri tutulması amacı devam ediyor.

Bugün Türk toplumunun siyasal ve moral yaşamını yönlendiren Türk toplumunun yukarıda anlatılan duyguları ve davranışlarıdır. Bunu egemenliğin vazgeçilmez nimetleri olarak gören medya, asker ve politik güçlerin elinde yukarıda kullanılan demoklesin kılıç'ın görevini görüyor. Devlet, toplumun duygularını manipüle ederek uygulamaya çalıştığı politika ile dünya filozoflarının insanlık ile ilgili bütün tezlerini çürütmektedir. Yada bu toplum filozofların insanlık ile ilgili söylediklerinin kapsamı dışında olduğunu mu ispatlıyor, bilemiyorum. İkisi de aynı kapıya çıkıyor. Bu toplum tarih eğitimi ve genel sosyo politik yapısıyla, özel ve toptan manipüle edilmiş bir toplum olduğu kanısını uyandırıyor insanda.

Fransız devrimiyle başlayan dünyadaki alışık olmadığımız değişiklikler ile, toprağa gömülmüş Mezopotamya kültürünün ortaya çıkması, kendimizi çok daha iyi tanımamızı ve kendimizi yeniden biçimlendirmemizi, kendimizi kendi adımızla tanımlamamızı sağlayacak tarihsel kşullara sahip olduğumuzu olanaklı kıldı. Bugün ise artık ne olduğu-muzu, ne istediğimizi ve geleceğimizi Darwinin tanımladığı yetenkeli hayvanlardan soracak durumda olmadığımızı kanıtlayacak

yeterli, insani ve ulusal bilince sahip olduğumuzu hem kendi tarihimizle, hem insanlığa yaptığımız katkılarımızla ve geleceğe sunduğumuz onurlu yaşamı projemizle kanıtlamış durumdayız.

Bugün Türkiye’de mantar gibi türemekte olan 'tarih bilimcileri' açığa vurdukları hayvansal vahşi duygu ve ırkçı tezleriyle, bizi yeniden UKKTH'nın (ulusların kaderlerini kendilerinin tayin hakkı) modası geçmiş bir proje olduğuna ve ona başvurmamızın gereksizliğine inandırma çabaları boşunadır. Enerjilerini bilimsel proje olan UKKTH'nın manipulasynuna yoğunlaştırmaları ve tarihsel gerçekleri inkara yönelmeleri, sonuçta boşuna harcamış bir çaba olacağı gerçeğini görecekleri süreç başlamıştır.

Bu süreç çok eğitici olacaktır. Hem biz insanlar bu süreçten gereken dersleri alacağız hemde bu karmaşık türden tarihçi mahluklar farklı gördükleri ve kendi hayvansal hemcinslerinden olmadıkları kimseleri kolay kolay manipule edemeyecekleri bir süreç olacaktır. harcadıkları zamana acıyacaklar ve çabalarını başka kamufajlar altında yeniden piyasaya süreceklerdir. Yönlendiricilerinden öğrendikleri o meşhur tarih söylemini yeniden ispatlamaya yeltenecek ve yeniden yeni ve yepyeni teoriler üreteceklerdir. Fakat tarihsel gerçeklik inatçıdır. Sonuçta bizden farklı ve ırkçılığa pek aşık olan ve onsuz yaşamayı unursuz olarak gören bu bilimsel adamların bütün tezleri her fırsatta bu tarihsel gerçeklerin inadına çarpıp çöplüklere atılmak üzere geri tepecektir.

“Bilimsel” adamların sahte kardeşlik teorileri moral açıdan önemli bir formüldür. Fakat bu formül sahipleneceği ve kardeşlik formülünü manipule edemeyeceği bir öncüler grubuna dayanmadığı, gerekli yasal zemini de olmadığı için, bütün argümanları sahte kardeşlik, özünde ise birinin diğerine bağımlılığını 'masum argümanlarla' renklendirmekten başka

bir şey ifade etmiyor. Bunun izahatı ise tam anlamıyla sahtekarlıktır ve bilimin B sini bile kapsamıyor.

Biz insanlar, unurumuzun kaynağı sahte kardeşlik teorileri olamıyacağı, sahte kardeşlik teorilerini,sahte barış teorileriyle birleştirip başımıza bizim adımıza kakanların da sahte misyonerler olduğunu kavrayacak politik koşulları yaratmak ve kendimizi buna yoğunlaş -tırmak zorundayız. Biz Kürd insanları kardeşliği moral açıdan inkar edecek lükse sahip değiliz. Fakat siyasi insanlar olarak, ütöpik kardeşlik naralariyla bizim adımıza meydan -larda haykıran ve onları siyasal programların vazgeçilmez argumanları olarak ileri süren sahte misyonerlerimize verebileceğimiz en iyi cevap kaderimizi örgütlememizden geçer. Aksi halde vazgeçilmez sahte argumanlar kaderimizi belirleyecek ve biz sadece uzaktan bakarak meval okumaktan kurtulmayacağız.

Manipule edilmiş bir tarih felsefesi ile görevlerimiz

Kemalist merkezli sahte kardeşlik naralrın sahipleri ve bunu sahiplenlen sahte misyonerleri -mızın ne olamıyacıkları hakkındaki yargılarımız onların yaşama .bakış açılarıyla, kaderimizi örgütlememizdeki spesifik düşünceleriyle sıkı sıkıya bağlıdır. Çünkü onların olamadıkları şey olamadıklarından duydukları kuşku onların bu surecteki davranislarında kanıtlanmaktadır.

Türk tarih felsefesi, çağımızın insanlık değerleriyle ve günümüzün toplumsal gelişimiyle ters orantılı bir .tarihin moral felsefesidir. Bundan dolayı topyekün redinden başka bir özeliği yoktur, olamaz.

Devlet merkezli tarih söylemi ile inkar ve hurafe teorilerin bir ideolojik bütünleşme -de yasallaştırılması ve devlet tarafından koruma altına alınması, bizim bu devlet ile hem vatandaşlık hem de insani ilişkilerimizi koparmamızı zorunlu kılmaktadır. Çünkü devlet kurum ve kuruluşlarıyla bizi bu felsefenin ve meşru olmayan bu yapının içine çekmeyi

amaçlamaktadır. Devlet bizi kendisine çektiği, içine aldığı oranda meşru- luğunu onaylamaya çalışacaktır. Bütün yeni ve uzman bilimsel teorilerin, üniversitelerin, okulların, camilerin ve dost gözüken siyasi partilerin ve devlet adamların bütün kutsal amaçları budur. Sonuçta devleti meşrulaştırmak ve özellikle biz Kürdlere sevecen göstermek ve kabul ettirmektir.

Bugün üst ve alt Türk kimliği veya Türkiyelilik kavramları ile şovenizmin yeni versiyonları olarak ortaya çıkan bütün kavram ve söylemlerin ahlaki ve siyasi felsefesinin kökünde bu yatmaktadır. Devlet merkezli bu ilkel darkafalılık ile bütün hurafe teori ve söylemler günümüzün gelişkin demokratik Kürd akımının ve Kürd aydınının ve yurtseverlerin yegane direnç ve onurlarına çarpmakta ve geri püskürtülmektedir. Bunu hepimiz birlikte görüyor ve onur duyuyoruz.

Çünkü artık ulusumuzun kendisini yok sayan ve kültürel olarak en aşağılık tezlerle horlayan devlete tehamülü kalmamıştır. Diğer bir yandan ulusumuzu devletle, Kemalizmle ilişkiye zorlayan siyasi Kürd yelpazesinin bağdaşıklık ve entegrasyon kompozis -yonunda son dönemlerdeki sevindirici kimi gelişmelere rağmen bir bozukluk ve akıl dışılık vardır..Ulusumuzun aydınlanma ütopyasına -uluslaşma sürecinin dahada hızlanmasına- katkıda bulunacak yeni ulusal demokratik akımların yaygınlık kazanması ve cisimlenmesi için hemcinsimiz Kürd aydınlarının sağlam bir kafayla hareket etmelerini zorunlu kılmaktadır.

Bu günümüzün sadece bir gereği değil aynı zamanda günümüzün bir dayatmasıdır da. Çünkü artık devletin bize, bizi horlayarak bağışta bulunabileceği ve batı dünyasının da ağzını kapatacağı bir sus payını bekleyecek durumda değiliz. Devletin her bir yumuşak adımını bize vahiy yolu ile bağışlanan büyük birer değerler olduğu ve bu değerlerin bilincinde hareket etmemizi tavsiye eden Kürd kesimine de diyeceklerimiz olmalıdır. Hele bu propagandayı kendisine bir

hak imiş gibi gören devlet ve hükümet yetkili ve kişiliklerine vereceğimiz cevap da çok açık ve net olmalıdır. Cevabımız; aşağıdan yukarıya seyir izleyen bir yapılanma ile kendimizi toparlayarak “hızlı bir kader dönüşümü”nü örgütlemekle mümkündür. Çünkü toplumsal gelişme ulusumuzun ütopyasının ancak bu şekilde örgütlen -mesiyle gerçekleşebileceğini ve yaşam bulabileceğini göstermektedir. Biz de buna inanarak hareket etmek zorundayız.

Bizim bu sürece olan sempatiğimizle geleceği sabırla beklemek yerine her individımızın günlünün derinliklerinde yatan aslanı şahlandırmakla ve ütopyasal tasarımlarımızı yaşama geçirmekle yükümlüyüz. Bizim duyarlılığımız, sahip olduğumuz tek silah olmasına karşılık onu neden bu sempatinin öfkesiyle birleştirmeyip sürece cevap veremediğimizi kendimize sormalıyız. Ulusal bir desensüsü neden ulusal bir konsensüse çeviremediğimizi düşünmeliyiz. Çünkü hem ulusal düzeyde hem de uluslararası düzeydeki gelişmeler, bizi gerçekten böylesi duruma zorluyor. Bunun bilincinde olmak ve buna göre davranmak önem arz etmektedir. Bunu nasıl yapacağımıza, nereden başlayacağımıza verilecek tek bir cevap yoktur nevarki görünürde, uyuşturulmuş bir aydınlar kafasına ve manipule edilmiş bir siyasi felsefeye sarılmamızdan kaynaklanıyor diyerek kendi kendimizi sorgulamamıza bir cevap olabilir kanısını taşıyorum. Bir de manipule edilmiş Türk tarih söylemine karşı gereken direnci gösteremediğimizden kaynaklanıyor diyebiliriz. Ulusal direncin temelini ulusal bilincin oluşturduğu gerçeğinden hareketle, bizde ulusal bilincin zayıflığından söz etmemiz de söz konusu olabilir. Bütün bunların yanında belkide en önemli etken Kürd aydının bağımsız ve özgür düşünme -diğinden ve kişilikli bir siyaset izlemidiğinden kaynaklandığını de hesaba katmamız gerektiği kanisindayım.

Bugün toplumumuzda ideal olan ile güçlü olanın birbirine karıştırılması süreci yaşıyor. Bu süreçte doğrunun projelendirilmesi zorlaşıyor. Haklı ile güçlü iki ahlaki kavram. Bu iki kavram yaşam boyunca hiç bir bağlaşıklıkları olmamıştır ve olmayacaktır. Haklı, güçlünün zorbalığını ve en masumane istemlerinin hoyratça bastırıldığını görürken buna ancak moral ve ideolojik gücüyle direnebiliyor. Fakat buna rağmen güçlünün ilahi kudretinin şerinden kurtulamıyor. İlahi kudretin merkezini temsil eden Türk devleti ile bu güce karşı olduğunu beyan eden sözüm ona haklı güç, ulusumuzun kaderini kumar masasına yatır -mışlardır. Arada kalan gerçekten haklı güç ise kaderi değiştirecek bir projeyi yaşama geçir -mekte zorlanıyor. İşte asıl neden budur. Veya bütün nedenlerin sonucu budur.

Haklının kader projesi hayata geçtiği andan itibaren güçlünün haklı karşısındaki yenilmezliği güncelliğini yitirecektir. Ulusumuzun aydınlanma projesi onun çağdaşlarının vicdanına terk edilmişliği ile orta yerde sahipsiz duruyor. Bizi bekliyor.

Mezopotamya mitolojisinin ortadogunun bugünkü sosyo politik ve kişilik yapısına yansımaları

Mezopotamya'da güçlü olan her yaratık tanrılaştırılmıştır. İnsanların gücü abartılmış, mitolojileştirilerek tanrılaştırılmıştır. Krallar, liderler kendilerinden üstün bir sıfatla tanıtılmış, toplum bu abartılı güç etrafında örgütlendirilmiştir. Mezopotamya'da mitoloji sadece destanlar düzeyinde kalmamış aynı zamanda bu olağanüstü yapı toplumun sosyo politik yapısına da yansımıştır. Toplum bu "olağanüstü" yapılara angaje edilmiş, siyasal erk bu güç etrafında yapı kazanmıştır.

Mezopotamya'nın destansı mitolojisi tarih yazımına kadar uzanmış ve tarih yazımı kimi abartılara kaçarak hurafelendirilmiştir. Hurafelendirilmiş bu tarih ve destan

yazımı günümüzün tarih yazımına, kahramanlıklarımızın anlatımına kadar yansımış, kimi yerde ise belirleyici rol oynamıştır. Böylece günümüz tarih yazımı tümünden manipüle edilerek masallaştırılmıştır.

Günümüz kahramanların ve liderlerin sıfatlandırılmasında Mezopotamya mitolojisi ile bu mitolojinin kültürel etkilerinin (Kral ve lider mitolojilerinin -Sumer, Akad ile Asur tanrıları mitolojisinin-)izleri vardır. Sargon ve Gilgamışa biçilen olağanüstü yetenek aslında insana uygun düşmeyen niteliklerdir. Gilgamış destanında dile getirilen olağanüstü bilgiçlik ve ve olağanüstü kuvvet ancak tarif edilen tanrıda bulunabilecek niteliklerdir. Gilgamış destanı güçlü bir insan iradesinin tanrılaştırılmasıdır.

Akad kralı Sargon, Babil da Hamurabi ve benzeri liderler gerçekten yetenekli ve bilge insanlar olmasına rağmen, anlatılan destanlar ve tarih yazımında yine yetenekleri olağanüstü gösterilir. Sargona biçilen nitelikler üstün bir örgütleyici olan bir lider veya kraldan daha üstün gösterilir.

Bu destanlar edebiyat konusu olduğu gibi kimi yerlerde tarih yazımına da yansımış ve bu olağanüstü nitelikler tarihleştirilmiştir. Mitoloji o dönemin sosyo politik yapısında belirleyici rol oynamış, krallar ve liderler tanrılaştırılmıştır. Bu sürecin tendensleri günümüze kadar devam etmiş ve günümüz liderlerin sıfatlandırılmasında belirleyici bir rol oynamıştır.

Mezopotamyanın mitolojik destanları ve tanrılatırılmış liderlerin anlatımı Ortadoğu tek tanrılı dinlerin yapısına da yansımıştır. Bu miras Zaradüşten, Musaya oradan İsa ve Mohamede de yansımıştır. Daha sonra Hazreti Aliye biçilen yetenek bu mirasın en üst seviyeye ulaştırmasında ifadesini bulmuştur. Bugün Türkiye’de Alevilerin Ali için biçtikleri humanîst ve ilerici sıfatlar tarihte Aliye biçilen sıfatlarla uyuşmadığı ortadadır. Alevilikte uygulanmaya zorlanan

reformlar Aliye biçilen sıfatlarla da uyuşmadığı gerçeği de ortadadır. Bugün Türkiye de Alevilik'e ilerici ve devrimci sıfatlar biçilmekte ve Aleviler Alevilik sorununun çözümünü temel bir çelişki olarak görmektedirler. Çözümlemesi gerekli bir baş çelişki olarak sürekli gündemde tutulan bu sorun devletin, hükümetin ve muhalefetin propaganda konusu olmakta ve sorun bulanıklaştırılarak gündemde tutulmak istenmektedir. Devlet Alevilik sorununu kemalistleştirip piyasaya sürmektedir. Alevilik, Kürd sorununda bir engel teşkil edebilecek şekilde örgütlenmesi istenmektedir. Aleviliği olduğundan değişik gösterip sorunu bulanıklaştırmaktadır. Zaradüşün Axura Mazda sı, Musanın okyanusları delerek İsraille varışı, İsanın çarmıhtan dirilerek semaya, babasına gitmesi, gibi tek tanrılı dinlerdeki abartma aslında neolitik toplumdan miras kalan sıfatlar ve özelliklerdir.

Arab, Fars ve Kürd kültür yapılarının oluşumunda mitolojik destanların önemli bir yeri vardır. Mitolojik kültürel yapılar ve destanlar çoğunlukla sözlü mitolojiler olup sonradan edebiyatlaştırılarak hem yazılı hale getirilmişler hem de tarih yazımına yansımışlardır. Türkler ise bu kültürün dışarıdan yansımaları şeklinde tanrılaştırılmış versiyonunu gerçekleştir -mişlerdir. Arap liderlerin çoğunun anlatımında bu mirasın izlerini görüyoruz. Saddam diktatörü, Kaddafi, Hafız Esad, Yasar Arafat, Cemal Abul Nasır ve benzeri bütün devlet liderlerin yaşam ve yeteneklerin izahında bu mirasın izleri çok güçlüdür.

Türk tarih yazımında belirleyici rol oynayan Atatürk ve onun yaşam ve mücadele yükünde Mezopotamya ve ortadoğu destanlarının mitolojik izahının belirleyici rolü vardır. Atatürke yalan bir tabiiyet bulunmuş, yalan bir baba ve anne bulunmuş, olmamış bir kadın yaşamına konulmuş ve mücadelesi Rambolaştırılmıştır. Atatürke biçilen nitelikler aslında hiç olmamış niteliklerdir. Topyekün birkaç yıllık bir

“milli” mücadelesi, tek bir kahramanın, olağanüstü yeteneklerinin mitolojisinin tanrılaştırılarak tarihleştirilmiş bir yazımını oluşturuyor. Atatürk ve Kemalizmin tarih yazımı başta Kürd ulusunun genel olarak bütün Türkiye halkların başına bela edilmiştir.

Iran’da şahinşah kültürü yirminci yüzyıla kadar ülkenin tek politik karar mercii olması, yasaklar ve baskılarla yetkinin onun şahsında tanrılaştırılmasından kaynaklanıyordu. Bu tanrılaştırmaya baş kaldıran, Ayetulleh Humeyniye, şaha biçilen sıfatlardan daha güçlü sıfatlar yükleyerek“ Humeyni nîvê Xûda hest” Humeyni allahın yarısıdır şiarıyla yeni bir tanrılaştırma versiyonu ile bu kültürün derin izleri yaşama geçirildi.

Kürdlerde kahramanlık kültürü çok yagındır. Kürdün sözlü ve hatta yazılı edebiyatında destanların önemli bir yeri vardır. Destanların çoğu sözlüdür ve nesilden nesile ozanlar aracılığıyla veya dini alimler tarafından yaşatılarak zenginleştirilmiş ve geliştirilmiştir. Kürdlerin mitolojik destanları abartılara, olağanüstü yeteneklere büyük bir yer ayırır ve sözlü kültürün tipik bir orjinalitesini oluşturur.

Kürdlerin yazılı destanlarında da bunu görmek mümkündür. Fakat yazılı mitolojinin temelinde yine bu sözlü destanların abartılı izleri vardır. Bu destansı ve mitolojik kültürel yapının etkileri Kürdlerin ulusal kurtuluş mücadelesi sürecindeki izleri çok büyüktür. Bir çok Kürd kahramanların ve liderlerin yaşam üykülerinde ve söylemlerinde bu mitolojinin derin izleri vardır ve devam etmektedir. Çünkü siyasal bilinç, ulusal kültürden ayrı olarak ele alınamaz. Kürd mitolojisi aynı zamanda Kürd kültürünün önemli bir parçasını oluşturmaktadır.

Kürd mitolojisinin önemli destanları olan Siyahmed u xecê, Mem u Zin, Rustemê Zal, Farslar ve yine Kürdler arasında yaygın olan Ferhad u Şêrin, yine araplarda yaygın

olan Leyla u Mecnun gibi ve benzeri destanlarda mezopotamya Neolitik destanlarının izleri belirleyicidir. Bu destanlar ve benzerleri ortadığı toplumsal yapısındaki sosyo politik yapısına yansımalarının olumlu ve olumsuz izleri, geniş bir araştırma konusu olabilecek kadar önemlidir.

Kürd ulusal kahramanı ve ulusal Lideri Mustafa Barzani ile ilgili yüzlerce abartılı olaylar halk arasında yaygın olarak bilinir ve anlatılır. Birçok olayda Barzaniye biçilen sıfat gerçekten olduğundan değişik gösterilmiştir. Kürdistan Cumhurbaşkanı sayın Mesud Barzaninin ‘Mustafa Barzani ve Kürdüstan Özgürlük Mücadelesi’ adlı eseri bu abartılı olaylara daha bilimsel ve gerçekçi bir yorum getirerek Mustafa Barzaninin Kürdüstani bir liderin olağan fakat ne yazık ki kaybolmakta olan Kurdistani (ulusal) lider sıfatlarını belgelerle yazılı hale getirmiştir. Mesud Barzani bu yapıtıyla hem Kurdistan tarihini hem de Barzaniyi abartılı mitolojik söylemlerden kurtarmaktadır. Bu Barzaniye yapılan en büyük iyiliktir. Barzani ancak böyle yaşatılmalıydı ve böyle de oldu. Bazıları, Barzanizm gibi Barzaniye yakışmayan söylemlerle bu mitolojinin etkisinde kalarak propaganda yapmaya çalışmaları Kürd ilerici kamuoyu tarafından iyi karşılanmadı.

Abdullah Öcalan ‘bir ulusal lider’ olarak lanse edilir. Apo ile ilgili anlatılanlar, söylenenler, yazılanlar tanrılaştırılmış bir liderin niteliklerini çağrıştırıyor. Apo’ya da biçilen nitelikler Atatürke ve Hafız Esada yıllarca biçilen ve propagandası yapılan uydurma bir mitolojinin benzeridir. Bugün Apo’ya layik görülen sıfatlar ve Apo’nun kendi tavırları birbirini dışlayan özelliklerdir. ”Canla başla seninleyız ey başkan” sloganı Hafız için ve şaddam için atılan bir slogandı. PKK bu olumsuz ve Kürd ulusal mücadelesini küçümseyen sloganı Apo için kullandı. Kürdlere karşı oluşturulmuş bir ideolojik tarih yazımına, baskı ve inkar unsuruna kaynaklık etmiş ve Kürdlerin başına bela edilmiş bu diktatörlerin kopyasını

yapmak Bir Kürd hareketiyim diyen bir partiye yakışmaz.. Apoculuk da kemalistleştirilerek Kürd ulusunun mücadelesinin manipule edilmesinde bir ideolojik araç olarak kullanılmaktadır. Apoculardaki tanrılaştırma kültürü ve bu kültürün izleri, Kürd kültürün silikleşmesinde ifadesini buluyor. Kuzey Kurdistanda Kürd ulusal kültürünün zayıflaması, unutulması, Apocu kültürün güçlenmesi ile eş zamanlıdır. Birbirini dışlayan, yadsıyan kültürlerdir. Kürd ulusal kültürünü Mezopotamya neolitik toplum kültüründen bir bütün olarak ayırmak olanaklı değildir. Ne varki Kürd ulusal kültürü sadece bu değildir...

Kürd ulusal kültüründe, tanrılaştırma kültürü Arap, Fars ve Türklerde olduğu kadar güçlü değildir. Zaten ulusalcılık, milli şuur Kürdlerde zayıftır. Kürdler arası konsensüs çok zayıftır. Aşiret çeliskileri politikada başka bir versiyon ile bütünleşerek devam edebilmektedir. Buda tanrılaştırma kültürünün zayıflamasını beraberinde getiriyor. Diğer uluslarda tanrılaştırma konsensüsü çok daha güçlüdür. Ulusal kültürün karşıtı, dışardan ihraç edilmiş yabancı bir kültürün tortularının mirası ve yeni bir versiyonu olarak Kürdistana taşınmak istenen, değişik düzeydeki akımlar zamanla ortadan kalkacağı açıktır.

Ortadoğu aydınında belirleyici olan özellik, bu tanrılaştırmaya itiat etmek ve buna teorik kılıf bulmak olmuştur. Bu tanrılaştırmaya karşı direnen her aydin ve güç en barbar yöntemlerle yok olma ile karşı karşıya kalmıştır. Halk ise, işbirlikçi uşak aydınlar aracılığıyla tanrılaştırma projesine entegre etmeye çalışılmıştır. Yüz yıllarca süren bu uşak ve işbirlikçi entegre politikası günümüzde de devam etmektedir. Bu toz ve dumanın gölgesi altında Kürd aydınını dinleyen yoktur. Aslında ise bu toz ve dumanın gölgesinde uşaklık kültür politikasının belkemiğini oluşturan aydınların

bağdaştırmacılık stratejisi güç kazanıyor, yayılıyor ve Kürd politikasının kültür birliğini oluşturuyor.

EK :

06 eylül 2009 tarihinde, Birgün gazetetesin’de yayınlanan ve gündemi işgal eden ”Kürd açılımı” ile ilgili bir söyleşidir. Güncel olduğu için bir ek olarak kitabta yayınlıyorum.

ESKİ KDP–KUK YÖNETİCİSİ NEZİR AKAT: SORUN SADECE GÜVENLİK SORUNU OLARAK ELE ALINAMAZ

”Biz sorunun siyasi, sosyal, kültürel ve ekonomik boyutlarıyla ulusal bir sorun olduğunu tekrarlıyoruz. Çözümün de ulusal kolektif haklar çerçevesinde ele alınmasında ısrar ediyoruz. Çünkü Kürt sorunu ancak ulusların hak eşitliği temelinde çözülebilir. Sorun kolektif ve ulusal sorunlar çerçevesinde ele alınacaksa, bütün Kürtler muhatap alınmalıdır”

Kürdistan Demokrat Parti-Kürdistan Ulusal Kurtuluşçuları davasından yönetici olarak yargılanan Nezir Akat, konuşması boyunca Kürt sorununun ulusal yanına vurgu yapıyor. Akat, AKP’nin sorunu ”güvenlik sorunu” olarak lanse ettiğini belirtiyor ve bunun da hiçbir sorunu çözemeyeceğini belirtiyor.

»Devletin Kürt sorununun çözümü konusunda bir siyaset ve strateji değişikliğine gittiği söylenebilir mi? AKP’nin açılımı Kürt sorununun çözümü konusunda ne ifade eder?

Kürt sorununa çözüm sürecini başlattığını açıklayan devlet ve hükümet yetkilileri ”Türkiye modelini’ ileri sürüyorlar.

Bundan ne anladıklarını, açılımın içeriğini henüz açıklamadılar. Ancak şu ana kadar yapılan açıklamalardan anlaşıldığı kadarıyla sorun bir güvenlik sorunu olarak tarif ediliyor ve "Daha çok demokrasi" öneriliyor."Kürt açılımı" olarak tanımlanan bu modelin yaşama geçmesi için hiçbir yasal düzenleme ve yasa değişikliğe gerek yoktur, deniliyor.

Bizce bunlar olumsuzdur. Eğer sorun güvenlik ve asayiş sorunu olarak ele alınıyorsa, burada sorun PKK'ya endeksleniyor demektir. Bu bakış açısı önemli bir fırsatın kaçırılmasına neden olabilir ve sorunun çözümünü bir kez daha geleceğe ertelemesinin yolunu açabilir. Bu ise toplumu yeniden bir kaosa sürükleyebilir.

Biz silahların susmasını, demokratik bir tartışma ortamının yaratılmasını, sorunların barışçıl, demokratik yollarla çözümünü güçlendiren bir sürecin oluşmasını istiyoruz. Sorunun siyasi, sosyal, kültürel ve ekonomik boyutlarıyla ulusal bir sorun olduğunu tekrarlıyor ve çözümünde ulusal kolektif haklar çerçevesinde ele alınmasında ısrar ediyoruz. Çünkü Kürt sorunu ancak ulusların hak eşitliği temelinde çözülebilir. İç ve dış koşullar halklarımızın yan yana ve birlikte yaşamaları için uygun ortamı ve koşulları sunmaktadır. Bu fırsat kaçırılmamalıdır.

»Kürt sorununda nereden nereye geldik? Değişimin dinamiği ne?

Sosyalist sistemin çöküşü iki süreci başlattı. "Ülkelerin iç işlerine karışılabilirliği, hatta karışılması gerektiği" düşüncesi dünya demokratik ve humanist kamuoyu tarafından meşru bir anlayış olarak algılandı. Dünyanın haritası değişti. BM'de sınırların değişmezliği prensibi ile ulusların kaderlerini tayin hakkı ilkesi karşı karşıya geldi. Böylece onlarca yeni bağımsız devlet kuruldu.

Diğer bir gelişme ise bazı üniter devletlerin merkezden yetki devirleriyle federalleşmeleri noktasında oldu. İspanya

Bask ülkesine ve Katalonya'ya geniş özerklikler tanıdı ve federal bir çözümü uygun gördü. Belçika 1993'te resmen federal bir ülkeye dönüştü, İngiltere ise 1998'de İskoçya ve Galler'e eşit derecede olmayan yetki devrederek asimetrik federalizme kayd1. Bu süreç çokkültürlü ve çokuluslu toplumlarda nasıl barış içinde eşit haklara sahip olarak bir devlet örgütlenmesi içinde birlikte yaşayabileceklerini gösteren örnekler olarak ortaya çıktı.

ORTADOĞU'DA YENİ SÜREÇ

ABD'nin Irak'a müdahalesiyle Ortadoğu'da yeni bir süreç başladı. Federal Kürt Devleti'nin kurulması dengelerin değişimine neden oldu. Sorunun şiddet ve askeri yollarla çözülemeyeceği gerçeği daha açık olarak anlaşıldı. Güney Kürdistan'da Kürt ulusu kendi parçasında özgürce, bir referanduma giderek kendi kaderini belirledi. Dolayısıyla Güney Kürdistan'daki oluşum bütün Kürdistan parçalarını etkiledi. Türkiye de bu etki alanının içine girdi. Bugün "çözüm" için atılan adımları bu süreçten bağımsız olarak düşünmek olanaksızdır.

Türkiye, iki alternatif ile karşı karşıyadır: Ya eski yöntemlerde ısrar edecek ve Kürt halkının ayrılmasına neden olacak ortamı hazırlayacak, ya da çok kültürlü, çok etnisiteli bir toplumun yasal, hukuki ve sosyal ortamının temel koşullarını oluşturarak halkların barış içinde birlikte yaşamasının olanaklarını hazırlayacak.

»Geçmişten bugüne Kürt sorunu ve çözüm önerileri konusunda ne demiştiniz? Bugün gelinen noktada süreç nereye doğru gidiyor?

Bizim ne dediğimiz, ne yaptığımız konusu yeni kuşağa yabancıdır. Bu durum, bunları unutturmak isteyen ve tarihi kendileriyle başlatan güçlerin bilinçli çabaları sonucuyla oluşmuştur.

Biz Kürdistan'ın parçalanmış, sömürge bir ülke olduğunu, Kürtlerin de parçalanmış bir ulus olduğunu savunduk. Henüz bunları yadsıyacak gelişmeler söz konusu olmamıştır. Biz KDP-KUK olarak bağımsız, birleşik, demokratik, hatta sosyalist bir Kürdistan mücadelesini programladık. Bugün bunu savunan hemen hemen hiç kalmamıştır. Ancak bugün her parçada savunulan, federatif sistem, eşit haklar anlayışı Kürt ulusal demokratik mücadelesinin temel prensiplerini oluşturmaktadır. Bu alanda bir konsensüsün olduğunu söyleyebiliriz.

"Cumhuriyet"ın kuruluşundan sonraki ulusal başkaldırılarından sonra Kürtlerde uzun dönemli bir sessizlik görüldü. KDP (Türkiye-Kürdistan Demokrat Partisi) 1965'te bu sessizliği bozarak Diyarbakır'da kuruluşunu ilan etti. KDP kuruluşundan kısa bir süre sonra devletin şimşeklerini üzerine çekti ve ilk başkanı Faik Bucak devletin eliyle şehit edildi. Ardından Büyük Kürt yurtseveri, partinin ikinci başkanı Sait Elçi'nin 1970'ten sonra kurulan Irak Kürdistan otonom bölgesinde şehit edilmesiyle parti üst üste darbe yedi. Bu iki olay Kürdistan'da mücadelenin seyrini değiştirdi. Parti içi çelişkilerin güçlenmesine neden oldu.

KDP, ilk olarak otonomiye Türkiye koşullarında uygun gördü ve mücadeleyi buna uygun olarak programlaştırdı. 1977 kongresiyle KDP-KUK olarak adlandırıldı. KUK (Kürdistan Ulusal Kurtuluşçuları) ise bağımsızlığı programlaştırdı. KDP-KUK hareketi hiçbir mücadele yöntemini reddetmedi. Sorunun çözümünün siyasi olduğu ve siyasal yollarla çözülmesi gerektiğini savundu. Koşullar gereği, yasal zemin olmadığı gerekçesiyle illegal örgütlenmek zorunda kaldı ve silahlı mücadeleyi amaca varmak için bir araç olarak gördü. KDP, 1970 askeri darbesine direndi ve DDKO'ların örgütlenmesinde aktif rol oynadı. Kürdistan'da ilk kitlesel parti olarak yurtsever din adamlarını, aydınları, köylüleri,

işçileri ve yurtsever ağaları örgütledi. Daha sonra TIP'in de içinde olduğu parti ve gruplarla birlikte Doğu mitinglerini yürüttü ya da destekledi. KDP-KUK Kürdistan ulusal demokratik güçleri arasında güç birliğini savunarak 1980 askeri darbesi öncesi kurulan UDC'nin (Ulusal Demokratik Cephe) güçlü bir tarafı ve savunucusu oldu. 1980 askeri darbesine karşı, darbeden kısa bir süre sonra ilk olarak silahlı savaşı örgütledi. Dönemin iç ve dış koşulları, partinin iç çelişkileri nedeniyle askeri savaşı durdurdu. Bu süreçte KİP (Kürdistan İşçi Partisi-DDKD), PSK gibi partiler ve Rizgari gibi hareketler de Kürdistan'da aktif mücadele yürüttüler. Bunlar yapılırken PKK ya yoktu, ya da küçük bir grup olarak yeni yeni ortaya çıkıyordu.

»12 Eylül sonrası süreçte birçok siyasal parti/örgüt gerileme ya da tümü ile çözülme sürecine girdi. Peki, PKK nasıl oldu da bu süreçten güçlenerek çıktı?

Bizim silahlı mücadelen geri çekilmemiz, PKK gibi silahlı mücadeleyi örgütleyen hareketlere olanak sağladı. Toplum olarak Kürdistan böyle bir hareketin büyümesine müsaaitti. PKK'nin büyümesinde en büyük katkıyı Türk devleti yaptı. Çünkü Türk devleti Kürtleri devlet ile PKK arasında tercih yapmaya zorladı, Kürt halkının her istemine sadece silahla karşılık verdi. Bunun sonucu dağa çıkmanın, silaha sarılmanın tek ve biricik yol olduğu inancı Kürtler arasında güç kazandı ve pekişti. Kürt gençliği nasıl, niçin, neden ve kim ile sorularına cevap aramadı, silaha sarılan PKK oldu ve bu iş buraya geldi.

GÜNEYİN KATKISI

PKK'nin güçlenmesinde diğer önemli güç Irak Kürt ulusal güçleri oldu. Güney Kürdistan'ın katkısı olamadan PKK'nin büyümesi olanaklı değildi. PKK dışındaki parti ve güçlerin dağılma sürecine girmeleri ve bir daha toparlanmamaları,

PKK'nin büyümesinde en önemli rolü oynadı. Bu süreç bugün de devam ediyor.

»Öcalan'ı kapsamayan bir genel af, PKK bakımından sorun olmaz mı?

İsmi ne olursa olsun geniş çaplı bir af zorunlu ve gereklidir. Bu af 'Öcalan'ı kapsamayabilir. Bunun sorun olabileceğini sanmıyorum. Ancak "Tutukluluk koşullarının iyileştirilmesi" zorunludur. Böylesi bir af olmadan PKK sorununu çözmek olanaklı görünmüyor. Biz silahların susmasını, PKK'nin de silah bırakmasını olumlu karşılıyoruz.

»Şu anda medyada, çözümle ilgili olarak hep bir muhatap sorunu tartışılıyor. Bu iş için kim muhatap alınmalı?

Sorun kolektif ve ulusal sorunlar çerçevesinde ele alınıyorsa, bütün Kürtler muhatap alınmalıdır. Örneğin bugün Kürtlerin iradesini temsil eden parti, sivil kuruluş, kanaat önderleri ve çevreler vardır. Bunların içinde DTP, KADEP, HAK-PAR, TEV-KURD gibi parti ve örgütlerin yanı sıra Kürt şahsiyet ve kanaat önderlerini sayabiliriz. Yok eğer sorun güvenlik sorunu olarak ele alınıyorsa muhatap PKK ve Öcalan'dır.

Muhatap konusunda kavram kargaşası ile kafalar karıştırılıyor. Henüz elle tutulur gözle görülür net bir taslak ve muhatap yok. Bu sorunun kimlerle nasıl çözüleceği de ucu açık bir olgudur. Temkinli olmakla birlikte gelişmeleri olumlu sayabiliriz. Bize göre çözüm çerçevesinin demokratik olması önemlidir. Çünkü bugüne kadar sorun daha çok terör sorunu olarak görülüyor ve ona göre de çözümü sadece askeri yöntemlerde aranıyordu.

Nezir Akat kimdir?

KDP-KUK davasından kurucu ve yönetici olarak yargılandı ve mahkûm oldu. 1980 askeri darbesi sonucu ülkeyi terk etmek zorunda kaldı. Önce İran, Suriye, Irak gibi ülkelerde mücadele etti. Daha sonra İsveç'e siyasi mülteci olarak yerleşti.

Kürtçe ikinci resmi dil olmalı.

»Kürt sorununda asgari bir talepler manzumesi formüle edilse bunlar neleri içermelidir?

İlk önce özgür bir tartışma ortamı yaratılmalıdır. Bunun için de silahların susması zorunludur. Geniş kapsamlı bir af ile diyalog yolunun hazırlanması gereklidir. Bundan sonra;

1- Kürtçe üzerindeki baskılar kalkmalı, Kürt enstitüleri açılmalı, Kürtçe televizyon ve radyo üzerindeki tüm baskılar son bulmalıdır. Kürtistan'dan göç eden ailelerin gönüllü geri dönüşü için gerekli tüm koşullar hazırlanmalıdır. İsmi değiştirilen köy, kent ve kasabaların isimleri geri verilmelidir. Bütün bunlar yasal güvence altına alınmalıdır.

2- Kürtlerin yoğun oldukları bölgelerde Kürtçe resmi dil olmalıdır. Eğitim anaokulundan üniversiteye kadar Kürtçe olmalıdır.

3- Etnik ve cinsiyet temelinde örgütlenme hakkı, yasal güvence altına alınmalıdır.

Azami düzeyde ise, Kürtçe Türkiye'nin ikinci resmi dili olmalı ve Kürtler eşitlik temelinde Türklerle aynı haklara sahip olmalıdır.

»ABD ve AB'nin Kürt sorunu konusundaki yaklaşım ve stratejilerini nasıl değerlendiriyorsunuz?

Bugünkü süreçte ABD ve AB'nin müdahil olmadığı bir stratejinin başarılı olması olanaklı değildir. Bunun asgariye indirilmesi için Türkiye'nin kendi içinde, sorunu görmesi ve buna uygun araçlar yaratmalı, iç dinamiklerin de aktif

katkılarıyla ortaklaşa benimsedikleri ve oluşturdıkları bir strateji geliştirilmelidir.

»Barzani, Talabani Kürt sorununun ve çözümün neresinde duruyor?

Barzani ve Talabani Kürt sorunun çözümünün merkezindedirler. Güney Kürdistan kazanımlarıyla, temsilcileriyle ve oluşumlarıyla bir çekim merkezini oluşturmaktadır. Bunu hiç kimse görmemezlikten gelemez. Bunların meşruluğunu tartışamaz.

BÖLGEDE DEMOKRASİ GÜÇLENDİ

Son seçimler Kürdistan demokrasisini güçlendirmiştir. Bugün Kürdistan'da muhalefeti olan bir iktidardan ve demokrasiden söz edebiliriz ve bu da Kürtlere ilişkin yapılan tartışmalar konusunda önemli bir cevap olarak algılanmalıdır.

»Irak'ta yaşanan gelişmeler Merkezi Hükümet ve Kürt Bölge Yönetimi arasında yaşanan gerilim sorunun Ortadoğu boyutunda nasıl bir etki yapabilir?

Irak'ta yaşanan gelişmeler Ortadoğu'yu ve Türkiye'yi yakından etkilemektedir.

Irak merkezi hükümeti var olan yasal ve hukuki düzenlemeleri engelleyerek sorun çıkartıyor.

Kürdistan bölge hükümeti ise yasal ve hukuki düzenlemelerin uygulanmasını istiyor. Bu tür engellerle merkezi hükümet ve Başbakan Maliki'nin kışkırtmalarıyla Arap milliyetçiliği yeniden körükleniyor.

Bu da Kürdistan bölge hükümeti ile Irak merkezi hükümetini karşı karşıya getiriyor. Son olumlu gelişmelere rağmen, bu durum ve duruş hem Irak'ta hem de Ortadoğu'da gerilimin artmasına neden oluyor.

İÇİNDEKİLER :

1 – Önsöz.....	3
2 - Ulus ve çözüm arayışı.....	6
3 - Kuzey ülkeleri.....	8
4 - Uluslaşma sürecinde dilin önemi.....	14
5 - İsveç dili tarihçesi ve bugünü.....	17
6 - Ulusal süreç ve liberalizm.....	25
7 - İskandinav süreci.....	28
8 - İskandinavya ve kuzey ülkelerinde ulusal azınlıklar ve çözümü.....	37
9 - Bu tanımlama ve açıklamalar ışığında Kuzey ülkelerinde ulusal azınlık sorunları : SAMERLER (LAPONLAR) veya SAMER ÜLKESİ.....	39
10 - Kısaca bir tarihsel geçmiş - Norveçin İsveçten ayrılması.....	44
11 - İsvec'te diğer azınlıklar - İsveç Finleri.....	56
12 - Ana dilde eğitim hakkı.....	63
13 - Danimarkada Azınlıklar.....	71
14 - İskoçlar neden bağımsızlık istemiyor.....	78

15 - Türkiye ile kısa bir karşılaştırma.....	97
16 – KOSOVA - Ulusların kaderlerini tayin hakkının tarihçesi ve yeni yorumu ile Kosova.....	98
17 - BM ve UKKTH kavramın tarihçesi.....	106
18 - Kosovanın tarihçesi ve Osmanlı denetimi (işgali)...	111
19 - NATO“Kararlı Güç Harekâtı”nın yol açtığı sonuçlar....	114
20 - Genelkurmay Başkanı Başbuğın söyledikleri.....	134
21 - Liberalizm, nasyonalizm ve çok kültürlü toplum....	138
22 - Ulusal sorunların çözümünde yeni gelişmeler ve Liberalizm.....	142
23 - Ulusal devlet ve liberal demokrasi.....	144
23 - Ulusal kimlik, ile çokkültürlü toplum.....	150
24 - Mozaik toplum, Türkçü söylemler ve Kürd ulusal sorunu:.....	155
25 - Anadil sorunu ve eğitimi.....	184
26 - AB üye devletlerde anadil eğitimi.....	194
27 - KURD ULUSAL SORUNUNDA ANADİL EĞİTİMİ.....	200
28 - Etnik parti.....	205

29 - ÇOK KÜLTÜRLÜ TOPLUM.....	208
30 - Türk üst kimliği uydurması.....	211
31 - YURT, YURTAŞ, YURTAŞLIK İLE KÜRD BAHARI.....	218
32 - 19 yüz yıldan önce Kürd ve Türk ulusal yapıları....	223
33 - KÜRDİSTANIN GÜNEYİNDEKİ FEDERAL DEVLET OLUŞUMU VE ORTADOĞUNUN STATÜKOSU.....	227
34 - IRKÇI EĞİTİMİN ve RESMİ TARİH YAZIMIN DEVLET YAPISINA YANSIMASI.....	236
35 - Türk ırkçı eğitimin gölgesindeki demokrasi,,,,,,,,,,,,,	242
36 - Devletin zayıf noktası onun geçmişidir. Tarihtir....	357
37 - TARİH YAZIMI, YORUMLAMASI VE ARGUMANLARI.....	262
38 - Resmi Türk tarih yazımı.....	268
39 - TARİH YAZIMI'NIN FELSEFESİ.....	273
40 - ESKİ KDP-KUK YÖNETİCİSİ NEZİR AKAT: SORUN SADECE GÜVENLİK SORUNU OLARAK ELE ALINAMAZ.....	296
41 - Nezir Akat kimdir?.....	302



Nezir Akat

1955 yılında Kızıltepe Hefrêxwehan köyünde doğdu. İlk okulu köyde orta okul ve liseyi de Kızıltepede bitirdi. Yüksek okulu İskenderun'da bitiren Nezir Akat 1970'ten itibaren KDP daha sonra KDP-KUK partisi içinde yer aldı ve bu partinin yöneticiliğini yaptı.

1980 askeri darbesi ile KUK davasından yargılandı ve yurt dışına çıkmak zorunda kaldı. Halen İsveç'te oturan Nezir Akat bugüne kadar değişik gazete ve Kürd sitelerinde değişik konularda yazı yazdı.

Elimizdeki ilk kitabı, Serwest adlı Kürd sitesinde yayınladığı seri yazı ve araştırmanın toplamından oluşmuştur.

İSBN : 978 - 91 - 978051 - 0 - 0

Helwest

